

**ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA
KOČEVJE**

GOZDNOGOSPODARSKI NAČRT

GOZDNOGOSPODARSKE ENOTE

KOLPSKA DOLINA

2024 - 2033

OSNUTEK

Štev.: 06-13/24

VSEBINA:

1	Splošni opis gozdnogospodarske enote.....	14
1.1	Opis naravnih razmer.....	14
1.1.1	Lega	14
1.1.2	Relief	16
1.1.3	Podnebne značilnosti.....	16
1.1.4	Hidrološke razmere.....	16
1.1.5	Matična podlaga in tla.....	17
1.1.6	Krajinski tipi, gozdnatost	18
1.1.7	Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote	20
1.1.8	Živalski svet.....	23
1.2	Površina in lastništvo gozdov.....	25
1.3	Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa.....	26
1.4	Družbeno gospodarske razmere.....	28
1.5	Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom	28
1.5.1	Lovstvo	28
1.5.2	Kmetijstvo	31
1.5.3	Poselitev	31
1.5.4	Infrastruktura	31
1.5.5	Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.).....	31
1.6	Požarno ogroženi gozdovi	32
1.7	Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote.....	34
1.8	Organiziranost javne gozdarske službe	34
2	Prikaz funkcij gozdov	35
2.1	Ekološke funkcije.....	36
2.2	Socialne funkcije.....	38
2.3	Proizvodne funkcije.....	43
3	Opis stanja gozdov	44
3.1	Gospodarske kategorije gozdov.....	44
3.2	Lesna zaloga	46
3.3	Prirastek	49
3.4	Razvojne faze oz. zgradbe sestojev.....	50
3.5	Tipi sestojev.....	51
3.6	Ohranjenost gozdov.....	53
3.7	Kakovost drevja	53
3.8	Poškodovanost drevja.....	53
3.9	Objedenost gozdnega mladja	54
3.10	Odmrlo drevje	56

4	Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi	57
4.1	Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti.....	57
4.2	Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju	58
4.2.1	Posek	58
4.2.2	Gojitvena in varstvena dela.....	63
4.2.3	Gradnja gozdnih prometnic.....	64
4.2.4	Opravljenata dela in aktivnosti na krepitevi funkcij gozdov.....	65
4.2.5	Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014-2023.....	65
4.2.6	Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014-2023.....	66
5	Oris zakonitosti razvoja gozdov.....	67
5.1	Razvoj gozdnih fondov.....	67
5.1.1	Površina	67
5.1.2	Lesna zaloga , prirastek in možni posek	67
5.2	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti.....	68
5.2.1	Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev	68
5.2.2	Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov	69
6	Cilji, usmeritve in ukrepi	71
6.1	Splošni cilji.....	71
6.2	Usmeritve	72
6.2.1	Splošne usmeritve	72
6.2.2	Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov.....	73
6.2.3	Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali	94
6.2.4	Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom.....	94
6.2.5	Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi	95
6.2.6	Usmeritve za delo s semenskimi objekti	95
6.2.7	Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic.....	95
6.2.8	Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor.....	99
6.2.9	Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih.....	101
6.3	Ukrepi	102
6.3.1	Možni posek	102
6.3.2	Potrebna gojitvena in varstvena dela	103
6.3.3	Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prosto živečih živali.....	106
6.3.4	Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov	106
6.3.5	Graditev gozdnih prometnic	108
7	Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij.....	110
8	Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote.....	111
9	Rastiščnogojitveni razredi	112

9.1	Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov	112
9.2	Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih	112
9.2.1	Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111	114
9.2.2	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301	122
9.2.3	Rastiščnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711.....	131
9.2.4	Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja na silikatnih kamninah - 01821	139
9.2.5	Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000	148
9.2.6	Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000	155
10	Literatura.....	159
11	Načrt so izdelali	161
12	Priloge.....	162
12.1	Preglednice v prilogah	162
12.1.1	Podrobne naravovarstvene smernice.....	162
12.1.2	Podrobne kulturnovarstvene usmeritve	186
12.1.3	OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote....	190
12.1.4	OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastiščnogojitvenega razreda	193
12.1.5	OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah	215
12.2	Seznam tarif po odsekih	221
12.3	Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih	224
12.4	Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje	224
12.5	Ločene priloge	226
13	Prostorski del načrta.....	227
13.1	Stanje in razvoj gozdnih površin	227
13.2	Večfunkcionalna območja	227
13.3	Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	228
13.4	Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	233
13.5	Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja	233
13.6	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti.....	233
13.6.1	Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali.....	233
13.6.2	Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave	233
13.7	Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	234
13.8	Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	234
13.9	Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru.....	240
13.9.1	Odprtost gozdov s prometnicami	240
13.9.2	Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest.....	240
13.9.3	Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak.....	240

KAZALO PREGLEDNIC:

LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

D-KG: Gozdni fondi po lastniških kategorijah gozdov (v m³)

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih	14
Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija).....	18
Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin	18
Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč	20
Preglednica 5/D-SH: Stanje habitatov divjadi	25
Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah	25
Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov).....	26
Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)	26
Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami	26
Preglednica 10/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)	27
Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih	28
Preglednica 12/D-LD: Pregled lovišč.....	29
Preglednica 13: Odstrel in izgube divjadi	29
Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami	36
Preglednica 15: Izjemna drevesa	40
Preglednica 16/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)	44
Preglednica 17/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih.....	44
Preglednica 18/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih.....	47
Preglednica 19/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah	48
Preglednica 20/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge	49
Preglednica 21/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih	49
Preglednica 22/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah	50
Preglednica 23/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev	50
Preglednica 24/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst	51
Preglednica 25/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev	51
Preglednica 26/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov.....	51
Preglednica 27/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov	53
Preglednica 28/K: Kakovost drevja	53
Preglednica 29/PSD: Poškodovanost drevja	54
Preglednica 30/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno	54
Preglednica 31/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah.....	54
Preglednica 32/OD: Odmrlo drevje	56
Preglednica 33/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju v večnamenskih gozdovih	58
Preglednica 34: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco	58
Preglednica 35: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP v večnamenskih gozdovih	59
<i>Preglednica 36/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih.....</i>	<i>59</i>
Preglednica 37/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah	60
Preglednica 38/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah	60
Preglednica 39/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst.....	62

Preglednica 40/PDR: Posek po debelinskih razredih	62
Preglednica 41/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno	63
Preglednica 42: Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2014-2023	64
Preglednica 43: Opravljena dela za funkcije.....	65
Preglednica 44/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2014 do 2023 po namenu.....	65
Preglednica 45/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	67
Preglednica 46/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	67
Preglednica 47/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)	67
Preglednica 48/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za večnamenske gozdove enote – skupaj GGE.....	68
Preglednica 49/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem	68
Preglednica 50/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah.....	102
Preglednica 51/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah.....	103
Preglednica 52/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti.	106
Preglednica 53/EP1: Prikaz prihodka od lesa.....	111
Preglednica 54/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti	111
Preglednica 55/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR.....	112
Preglednica 56/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	114
Preglednica 57/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	115
Preglednica 58/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	115
Preglednica 59/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	116
Preglednica 60/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	116
Preglednica 61/K: Kakovost drevja	116
Preglednica 62/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	117
Preglednica 63/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	117
Preglednica 64/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	117
Preglednica 65/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	118
Preglednica 66/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	118
Preglednica 67/D-UJP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	121
Preglednica 68/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	121
Preglednica 69/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	121
Preglednica 70/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	122
Preglednica 71/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	123
Preglednica 72/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	123
Preglednica 73/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	124
Preglednica 74/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	124
Preglednica 75/K: Kakovost drevja	125
Preglednica 76/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	125
Preglednica 77/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	126
Preglednica 78/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	126
Preglednica 79/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	126
Preglednica 80/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	127
Preglednica 81/D-UJP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	129
Preglednica 82/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	129
Preglednica 83/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	130
Preglednica 84/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	131
Preglednica 85/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	132
Preglednica 86/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	132
Preglednica 87/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	133

Preglednica 88/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	133
Preglednica 89/K: Kakovost drevja	133
Preglednica 90/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	134
Preglednica 91/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	134
Preglednica 92/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	134
Preglednica 93/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024.....	135
Preglednica 94/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	135
Preglednica 95/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	137
Preglednica 96/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	137
Preglednica 97/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	138
Preglednica 98/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	139
Preglednica 99/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	140
Preglednica 100/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	140
Preglednica 101/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	141
Preglednica 102/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	141
Preglednica 103/K: Kakovost drevja.....	142
Preglednica 104/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	142
Preglednica 105/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	143
Preglednica 106/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	143
Preglednica 107/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	143
Preglednica 108/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	144
Preglednica 109/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	146
Preglednica 110/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	146
Preglednica 111/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	147
Preglednica 112/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	148
Preglednica 113/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	149
Preglednica 114/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	149
Preglednica 115/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	150
Preglednica 116/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	150
Preglednica 117/D-PGR: Realizacija poseka v RGR.....	150
Preglednica 118/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR.....	151
Preglednica 119/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	151
Preglednica 120/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	151
Preglednica 121/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem	152
Preglednica 122/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka	153
Preglednica 123/MPVP: Možni posek po vrstah poseka	154
Preglednica 124/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela	154
Preglednica 125/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del	155
Preglednica 126/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR	156
Preglednica 127/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek.....	156
Preglednica 128/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst.....	156
Preglednica 129/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah.....	157
Preglednica 130/K: Kakovost drevja.....	157
Preglednica 131/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024	158
Preglednica 132/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024	158
Preglednica 133: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	162
Preglednica 134: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev	168
Preglednica 135: Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot.....	170
Preglednica 136: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev ...	170

Preglednica 137: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE	170
Preglednica 138: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE	171
Preglednica 139: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE	173
Preglednica 140: Pregled varovanih objektov in območij kul. dediščine ter podrobne usmeritve .	186
Preglednica 141: Stanje in razvoj gozdnih površin.	227
Preglednica 142: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.	227
Preglednica 143: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.	228
Preglednica 144: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.	228
Preglednica 145: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti.....	233
Preglednica 146: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali.	233
Preglednica 147: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti.....	234
Preglednica 148: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.....	234

RASTIŠČNOGOJITVENI RAZREDI

1. Jelova bukovja na globokih tleh - 01111
2. Podgorska bukovja - 01301
3. Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711
4. Podgorska bukovja na silikatnih kamninah - 01821
5. Varovalni gozdovi - 08000
6. Gozdni rezervati - 09000

PREGLEDNICE V PRILOGAH

Obrazec E1: LP, GF1, RF1, ZNS, LZ1, LZ1/VNG, PR1, PR1/VNG, EVP, EVGD

Obrazec E2: LP, LZ1, PR1, OHR, OD, RF1, D-POM, K, PSD,D-PGR,PDV,PDR, EVP, EVGD

Obrazec E3: KG, RF2, DV, LZ2, EVP, EVGD

Obrazec E4

GRAFIKONI

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja	63
Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	69
Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	119
Grafikon 4: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	127
Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	135
Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	144
Grafikon 7: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev	152

KARTE

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote	15
Karta 2: Krajinski tipi	19
Karta 3: Karta gozdnih rastiščnih tipov	22
Karta 4: Pregledna karta lovišč	30
Karta 5: Karta požarne ogroženosti gozdov	33
Karta 6: Drevesna sestava gozdov	52
Karta 7: Karta ukrepov	104
Karta 8: Karta načrtovanih gojitvenih in varstvenih del	105
Karta 9: Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst	107
Karta 10: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila	109
Karta 11: Karta rastiščnogojitvenih razredov	113
Karta 12: Stanje in razvoj gozdnih površin	229
Karta 13: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje	230
Karta 14: Območje gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda	231
Karta 15: Območje gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi	232
Karta 16: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov	235
Karta 17: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali	236
Karta 18: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti	237
Karta 19: Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah	238
Karta 20: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda	239
Karta 21: Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest	241
Karta 22: Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak	242

POVZETEK

Površina gozdov v GGE Kolpska dolina je 6.919,55 ha, od tega je večina (78,3 %) v zasebni lasti.

Površina gozdov po lastniških kategorijah - LP

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	5.416,27	1.392,59	110,69	6.919,55
Delež (%)	78,3	20,1	1,6	100,0

V enoti je večina gozdov večnamenskih 4.459,86 ha - 64,5 %, gozdov s posebnim namenom - gozdnih rezervatov je 21,58 ha - 0,3 % in varovalnih gozdov je 2.438,11 ha - 35,2 %. Povprečna lesna zaloga je 251,0 m³/ha. Povprečni letni prirastek je 6,63 m³/ha/leto. Možni posek znaša za vse gozdove skupaj 116.100 m³ iglavcev, 234.100 m³ listavcev oziroma 350.200 m³ skupaj. Intenziteta je 20,2 % na lesno zalogo ter 76,3 % na prirastek.

Intenziteta možnega poseka v večnamenskih gozdovih (brez varovalnih in gozdov s posebnim namenom) je višja – 24,0 % na lesno zalogo in 89,6 % na prirastek.

Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah in lastniških kategorijah gozdov - D-KG

Lastniške kategorije Gospodarske kategorije	Površina ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek				
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na	
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	PR	
Skupaj GGE												
Večnamenski gozdovi	4.459,86	90,9	218,8	309,7	3,06	5,25	8,31	27,6	22,5	24,0	89,6	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	21,58	521,7	145,9	667,6	12,00	3,65	15,65					
Varovalni gozdovi	2.438,11	24,3	115,4	139,8	0,57	2,92	3,49	6,9	5,0	5,3	21,4	
Skupaj vsi gozdovi	6.919,55	68,8	182,2	251,0	2,21	4,42	6,63	24,4	18,6	20,2	76,3	
Zasebni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	3.416,87	87,6	219,4	307,0	3,05	5,35	8,41	28,0	22,6	24,1	88,1	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,04	650,0	50,0	700,0	13,75	0,75	14,50					
Varovalni gozdovi	1.999,36	24,7	118,7	143,4	0,59	2,99	3,58	6,4	5,2	5,4	21,6	
Skupaj vsi gozdovi	5.416,27	64,4	182,2	246,6	2,14	4,48	6,63	25,0	18,4	20,1	74,8	
Državni gozdovi												
Večnamenski gozdovi	950,86	97,2	218,5	315,8	2,92	4,87	7,79	25,2	22,7	23,5	95,2	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	21,45	520,8	146,6	667,4	11,98	3,67	15,65					
Varovalni gozdovi	420,28	21,9	96,5	118,4	0,45	2,52	2,98	10,1	3,5	4,7	18,7	
Skupaj vsi gozdovi	1.392,59	81,0	180,6	261,6	2,32	4,15	6,46	21,4	19,4	20,0	81,0	
Gozdovi lokalnih skupnosti												
Večnamenski gozdovi	92,13	147,4	201,2	348,6	4,90	5,17	10,07	35,6	19,1	26,1	90,4	
GPN z načrtovanim posekom	0,00	0,0	0,0	0,0	0,00	0,00	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	
GPN brez načrtovanega poseka	0,09	666,7	33,3	700,0	16,33	0,56	16,89					
Varovalni gozdovi	18,47	44,8	186,3	231,1	0,98	4,22	5,20	3,1	10,9	9,4	41,6	
Skupaj vsi gozdovi	110,69	130,7	198,6	329,3	4,26	5,00	9,26	33,6	17,8	24,1	85,7	

UVOD

Z gozdnogospodarskim načrtom (GGN) gozdnogospodarske enote (GGE) Kolpska dolina (2024-2033) so določeni pogoji za usklajeno rabo gozdov ter poseganje v gozdove in gozdni prostor, najvišja možna stopnja njihovega izkoriščanja ter potreben obseg vlaganj, kot tudi potrebni ukrepi za ohranitev ugodnega stanja posebnih varstvenih območij. Pomembnejše pravne podlage in navodila, ki so se uporabila pri izdelavi območnega načrta so:

- Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007),
- Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS in 77/16),
- Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr., 44/22 in 158/22),
- Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20),
- Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 - uradno prečiščeno besedilo, 61/06 - ZDru-1, 8/10 - ZSKZ-B, 46/14, 21/18 - ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – Zdeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10),
- Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10),
- Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 - popr., 39/13 - odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18),
- Uredba o habitatnih tipih (Uradni list RS, št. 112/2003, 36/2009, 33/2013);
- Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/2004, 33/2013, 99/2013, 47/2018);
- Program upravljanja območij Natura 2000 (2015-2020) (sprejet na 30. seji Vlade, dne 9.4.2015, popravek na 38. seji Vlade RS z dne 28. maja 2015 ter 24. 03. 2016);
- Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Kolpska dolina (2024-2033), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2023,
- Zakon o varstvu kulturne dediščine (Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg),
- Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo KD za načrtovanje GGN GGE Kolpska dolina, ZVKD, Služba za kulturno dediščino, OE Ljubljana, Ljubljana, januar 2024,
- Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdrl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US),
- Vodovarstvene smernice.

Gozdnogospodarski načrt GGE Kolpska dolina 2024 - 2033 je drugi načrt enote po združitvi GGE Kolpska dolina in GGE Banja loka v skupno GGE Kolpska dolina. Načrt obsega opis stanja gozdov (tudi v smislu večnamenske vloge gozdov), oceno preteklega gospodarjenja z gozdovi glede trajnosti vseh njihovih funkcij, načrtovane cilje, usmeritve in ukrepe za prihodnje desetletje ter ekonomsko presojo gospodarjenja z gozdovi.

Za izdelavo načrta so nam bili v pomoč stari načrti in karte, evidence poseka in gojitvenih del, ortofoto posnetki, terenski podatki meritev na stalnih vzorčnih ploskvah in opisi sestojev ter izkušnje revirnih gozdarjev. Pri določanju ciljev in usmeritev smo se naslonili tudi na območni GGN 2021-2030.

Zahvala vsem sodelavcem načrtovalcem, soavtorjem načrta in krajevni enoti, ki je in bo pomagala pri nastajanju in uporabi načrta.

Okrajšave, ki se uporabljajo v gozdnogospodarskem načrtu:

- ARSO - Agencija Republike Slovenije za okolje,
- BF - Biotehniška fakulteta,
- DG - državni gozdovi, ZG - zasebni gozdovi,
- DKN - digitalni kataster,
- DOF - digitalni ortofoto načrt,
- DRSV - Direkcija Republike Slovenije za vode,
- EGC - evidenca gozdnih cest,
- EPO - ekološko pomembna območja,
- FSC - Forest stewardship council,
- GC - gozdna cesta,
- GG - gozdno gospodarstvo,
- GGE - gozdnogospodarska enota,
- GGN - gozdnogospodarski načrt,
- GGO - gozdnogospodarsko območje,
- GHT - gozdni habitatni tip,
- GRT – gozdni rastiščni tip,
- GURS - Geodetska uprava Republike Slovenije,
- GZS - Geološki zavod Slovenije,
- KE - krajevna enota,
- LUN - lovsko upravljavski načrt,
- LUO - lovsko upravljavsko območje,
- LZ - lesna zaloga,
- MK - Ministrstvo za kulturo,
- MKGP - Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- OE - območna enota,
- ON - območni gozdnogospodarski načrt,
- OPN - občinski prostorski načrt,
- PE - popisna enota,
- PEFC - Programme for the Endorsement of Forest Certification,
- PR - prirastek,
- PRP - program razvoja podeželja,
- PUN 2000 - Program upravljanja - NATURA 2000,
- RGR - rastiščnogojitveni razred,
- SiDG - družba Slovenski državni gozdovi d.o.o.,
- SURS - Statistični urad Republike Slovenije,
- SVP - stalne vzorčne ploskve,
- ZGS - Zavod za gozdove Slovenije,
- ZVKD - Zavod za varstvo kulturne dediščine
- ZRSVN - zavod Republike Slovenije za varstvo narave.

1 Splošni opis gozdnogospodarske enote

1.1 Opis naravnih razmer

1.1.1 Lega

Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina se nahaja v južnem do jugozahodnem delu gozdnogospodarskega območja Kočevje.

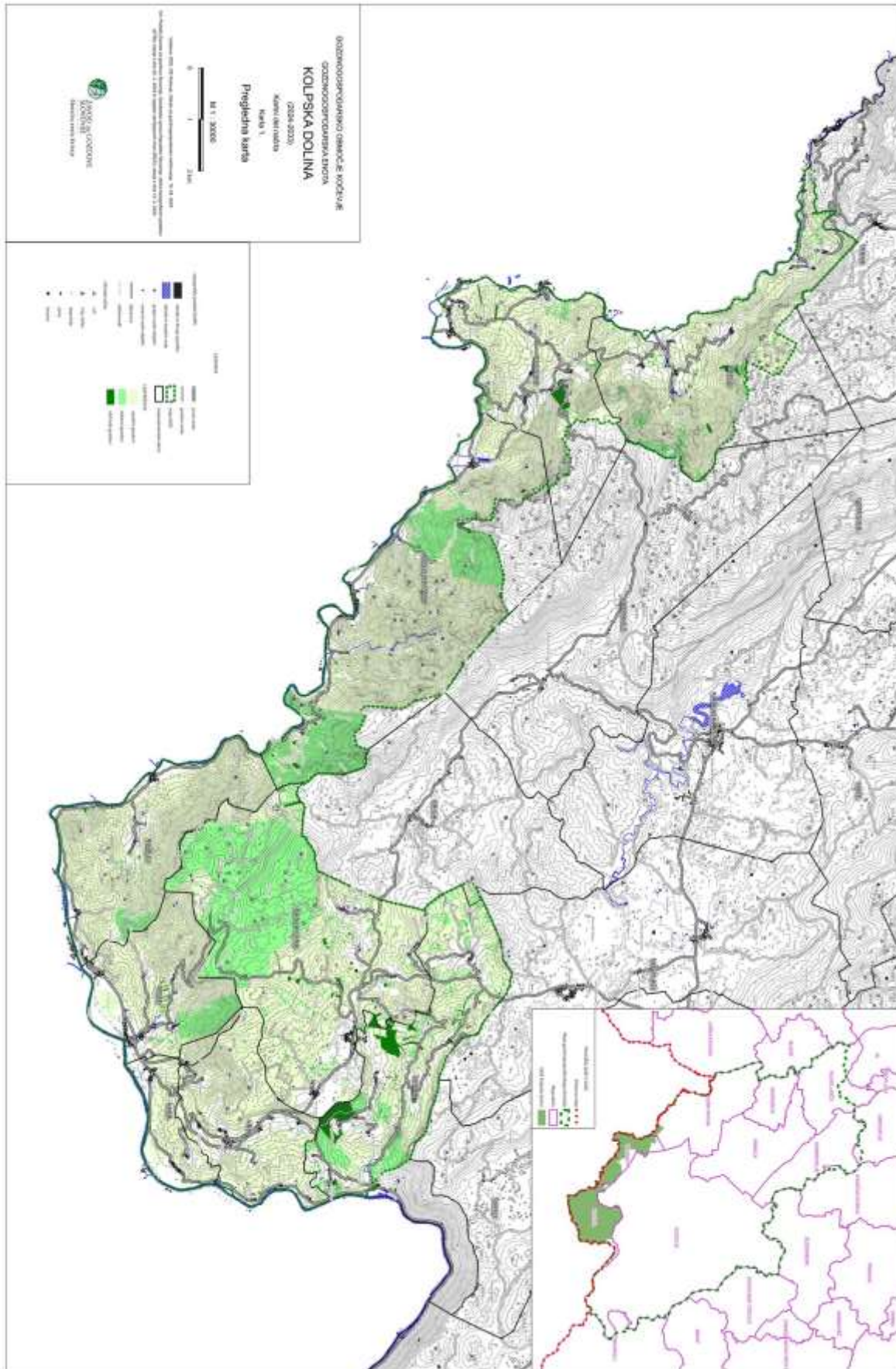
Večina GGE Kolpska dolina leži v občini Kostel, delno v občinah Osilnica, Loški potok in Kočevje ter v 10 katastrskih občinah.

Preglednica 1/D-KO: Površina gozdov po katastrskih občinah ter lokalnih skupnostih

Občina	Šifra K.O.	Katastrska občina	Pov. K.O. v GGE	Pov. gozda K.O. v GGE	Opomba
KOČEVJE				10,34	
	1608	BRIGA		10,34	
LOŠKI POTOK				169,26	
	1586	ŽURGE		169,26	
OSILNICA				2.413,93	
	1586	ŽURGE		705,66	
	1587	OSILNICA		555,63	
	1588	BOSLJIVA LOKA		1.152,64	
KOSTEL				4.326,02	
	1588	BOSLJIVA LOKA		215,82	
	1607	SUHOR		716,50	
	1609	BANJALOKA		1.529,34	
	1610	VRH		477,35	
	1611	FARA		184,29	
	1612	PIRČE		472,77	
	1613	KUŽELJ		729,95	
		Skupaj		6.919,55	

Opomba: Če gozdnogospodarska enota ne zajema cele k.o., se pod opombo vpiše tisti del k.o. (gozd in negozd skupaj), ki leži v gozdnogospodarski enoti

Karta 1: Lega gozdnogospodarske enote

Detaljna karta je prikazana v kartnem delu gozdnogospodarskega načrta (Karta št.1: Pregledna karta)

1.1.2 Relief

Značilnost enote je pestrost kamnin in izjemno razgiban relief z veliko površinskih voda. Rečne doline so globoko zarežane v kraške planote v obliki sotesk in dolinskih razširitev ob rekah Čabranki in Kolpi, tu so tudi številne tektonske prelomnice z ostenji, ki na več mestih zaključujejo to slikovito krajino.

Na kraškem delu tvorita matično podlago dolomit in apnenec, ki se med seboj ostro ločita ob velikih prelomnicah. Ob Čabranki, zgornjem in srednjem delu Kolpske doline daje osnovno podobo relief izoblikovan na dolomitni matični podlagi. Prevladujejo strma in zelo strma gladka pobočja prisojnih leg, ki so mestoma prekinjena z globokimi jarki, v nekaterih je tekoča voda. Na vrhu so pobočja strma s prepadnimi apnenčastimi ostenji (Žurgarska stena, Loška stena, Krokar, Kuželjska stena...).

Ob sami Čabranki in Kolpi med Papeži in Ribjekom in med Kužljem in Slavskim Lazom se je izoblikovala posebna pokrajina na nekarbonatnih kamninah (glinasti skrilačci in peščenjaki). Relief je bolj zaobljen in pretrgan z globokimi vodnimi jarki.

Na Stružnici se konča izrazit kraški masiv Borovške gore, ki je del Dinaridov. Od Kuželjske stene se pobočja spuščajo v vrtačasto razgibane doline in postopno preidejo v izrazito kraško polje pri Banja Loki in Novih Selih.

Severovzhodni del gozdnogospodarske enote ali Kostelski del ima nepropustno podlago skrilačcev in peščenjakov z gosto mrežo površinskih voda. Največji je Potok, ki se pri Žagi izliva v Kolpo. To je zelo razgibano ozemlje, ki se razlikuje od zakrasele okolice. Izjema je sam Kostel, ki je na apnenčevi in dolomitni podlagi.

Najvišje ležeči vrhovi so na Borovski gori (Žurgarska stena, Taborska stena, Krempa, Kuželjska stena), na severu na meji z gozdnogospodarsko enoto Briga sta Kapič in Mošenik. Najvišja točka je Krokar s 1122 m nadmorske višine. Najnižje ležeči predeli so ob Čabranki in Kolpi, najnižja točka je pri Žagi z 207 m nadmorske višine.

1.1.3 Podnebne značilnosti

Obravnavano območje ima glede na reliefno pestrost zelo heterogeno klimo. Na visokih planotah Dinaridov je veliko padavin z zelo nizkimi temperaturami. Ob spodnjem delu toka reke Kolpe so padavine manjše in temperaturni ekstremi manjši. Interferenčni in preddinarsko-predpanonski klimatski tip se večkrat mešata.

Za interferenčni klimatski tip je značilen dotok toplih in vlažnih zračnih mas iz Mediterana, ki se ob najvišjih vrhovih ohladi in povzročajo veliko padavin z izrazitim jesenskim maksimumom. Preddinarsko-predpanonski tip ima enakomernjši raspored padavin z značilnimi temperaturnimi ekstremi. Padavin je več kot povprečno v Sloveniji.

Prostorska razporeditev padavin in temperature so v veliki meri odvisne od reliefa, nadmorske višine in lege. Največ padavin je od Čabra do Bosljive Loke (1800 – 1900 mm letno). Zelo sušen je mesec julij (100 mm), največ padavin je v novembru in decembru (240 mm). Zaradi prisojnih leg in nizke nadmorske višine ob Čabranki in Kolpi sneg hitro skopni in ne dosega take višine kot v višjih legah Borovške gore. V Obkolpju se lahko pojavi megla tudi do 100 dni v letu. Toplotna inverzija je tu pogost pojav. Južno vreme pozimi je pogostejše kot v osrednji in severni Sloveniji. Povprečna količina padavin v vegetacijski dobi je 700 – 1000 mm, kar je ugodno za dobro uspevanje gozda.

1.1.4 Hidrološke razmere

Enota je v hidrološkem smislu zelo različna. Na strmih prisojnih dolomitnih legah je izrazito pomanjkanje vode (termofilni gozdovi). Na celotni južni meji gozdnogospodarske enote tečeta reki Čabranka in Kolpa, ki imata v območju daleč največji pretok.

Na neprepustnih oziroma slabše prepustnih kamninah so številni večji in manjši potoki, ki na meji z apnenci in dolomiti poniknejo. Ker prevladuje zakrasela krajina je veliko podzemskih tokov vode, ki so slabše preučeni.

Večino površine gozdnogospodarske enote spada v vodozbirno območje, ki gravitira v porečje Kolpe. Vsi vodotoki so po svoji naravi kraški in hudourniški z velikim nihanjem pretoka vode.

Gozdovi obravnavane enote imajo pomembno hidrološko funkcijo. Preprečujejo erozijo na zelo strmih delih, s koreninami utrjujejo obrežja vodotokov. Velika je vloga gozda pri zadrževanju padavinske vode. Za enakomernejši vodostaj rek so pomembna tudi poplavna območja ob Čabranki, Kolpi, Potoku, Nežici ... Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina je najbolj »vodnata« v območju.

1.1.5 Matična podlaga in tla

Matična podlaga: Pogorja in podolja, ki so na apneni matični podlagi, potekajo v značilni dinarski smeri severozahod – jugovzhod. Na dolomitih in dolomitiziranih apnencih, ki po površini prevladujejo, so blage in bolj zaobljene oblike površja, značilne so velike strmine. Zaradi manjše topnosti so tu kraški pojavi manj izraziti. Na topnih in propustnih apnencih so razvite vse značilne kraške oblike: kraške doline ali vrtače, žlebiči, udorne jame, kraški izviri in požiralniki, presihajoči potoki in kot posebna značilnost gozdnogospodarske enote so številne prepadne stene in ostenja.

Na več manjših površinah so glinasti skrilavci, laporji in peščenjaki. Te kamnine so manj prepustne ali neprepustne za vodo. Na njih ni kraških oblik, temveč so zelo pogosti izviri vode in površinski vodni tokovi, ki so večkrat v zelo globokih jarkih. Strmi jarkasti deli so porasli z gozdom, sicer so te površine zaradi dobre rodovitnosti in globokih tal v kmetijski rabi. Največji kompleks teh tal je v kostelskem delu enote.

Skoraj vse kamnine so iz permske, triadne, jurske in kredne dobe, le nekaj je terciarnih in kvartarnih kamnin. V geološkem smislu pripada vse območje gozdnogospodarske enote zunanjim dinaridom.

Tla: Razvoj različnih talnih tipov pogojuje pestrost reliefa, matične podlage, klimatskih dejavnikov, živih organizmov in časa. Največji del površine pokrivajo apnenci in dolomiti, ki imajo malo netopnega ostanka. Na tej podlagi so se razvila rjava pokarbovatna tla različnih globin. Na apnencih so tla posebno v žepih globoka in dobro preskrbljena z vodo in hranili. Na dolomitih, ki so težje topni in boljše preperevajo, je površje bolj gladko, brez vidnih skal in zaobljeno ter z enakomernejšo globino tal. Tla so na strminah in sušnih legah zelo plitva in manj ugodna za rast drevja.

Na permskih skrilavcih in peščenjaki so tla kislja, vlažna, mestoma zamočvirjena. Kjer prevladuje v matični podlagi skrilavec so tla plitva in bolj temnosive barve. Pri razkrajanju peščenjakov nastajajo globlja tla, ki so rdeče-rjavkasta.

Globlja rjava tla na dolomitu na skrilavcih in peščenjaki na položnejših mestih so primerna za kmetijsko obdelavo. V kmetijski rabi so tudi kislja, rjava rdeča podzolasta koluvialna tla, ki so prinesena iz višjih leg v dolino ob rekah in večjih potokih. Zaradi poplav in deagrarizacije se kmetijstvo opušča, tla pa hitro prerasteta črna in siva jelša ter robidovje.

V gozdnogospodarski enoti so talni tipi in prehodi:

- rjava pokarbovatna tla na apnencu, plitva (rendzine) do srednje globoka (globoka med skalami),
- rjava pokarbovatna tla na dolomitu, srednje globoka do globoka,
- rjava pokarbovatna tla na dolomitu, plitva do zelo plitva (rendzine),
- rjava pokarbovatna sprana tla na apnencu,
- rjava pokarbovatna sprana tla na dolomitu,
- kislja rjava tla na glinastih skrilavcih in peščenjaki,
- kislja rjava tla, koluvialna (psevdooglejena).

1.1.6 Krajinski tipi, gozdnatost

V GGE Kolpska dolina prevladuje gozdna krajina, kjer je gozd absolutno prevladujoč krajinski element. Sledi ji gozdnata, kjer se prepletajo gozdovi s kmetijskimi zemljišči in naselji.

Površina GGE je 8.275,92 ha, od tega je 6.919,55 ha gozda. Gozdnatost znaša 83,6 %. Dejansko so kmetijske in urbane površine manjše, ker v negozdnem prostoru niso odštete ceste in podobni infrastrukturni objekti. V gozdnem prostoru je zaraščajočih 16,32 ha površin v negozdnem prostoru pa 219,63 ha kar je skupaj 2,9 % GGE.

Preglednica 2/D-TK: Tipi krajin v gozdnogospodarski enoti (vir: digitalizacija)

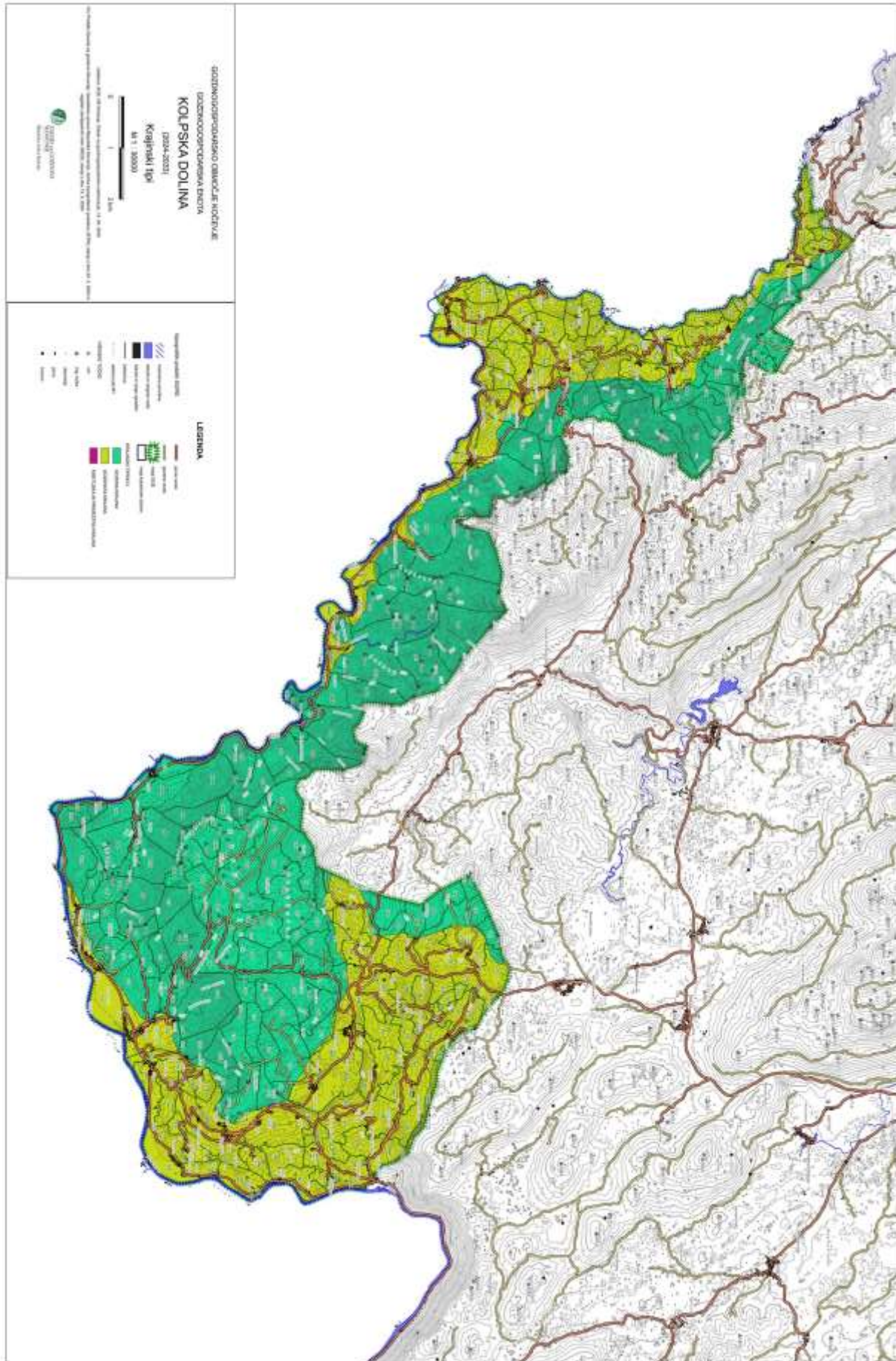
Tip krajine	Površina gozda (ha)	Celotna površina (ha)	Gozdnatost (%)	Delež gozda (%)
Gozdna krajina	4.713,32	4.857,90	97,02	68,12
Gozdnata krajina	2.206,23	3.418,02	64,55	31,88
Skupaj	6.919,55	8.275,92	83,61	100,00

Preglednica 3/D-GP: Površina gozdnega prostora in struktura negozdnih površin

	Površina (ha)	Delež (%)
Površina gozdnogospodarske enote	8275,92	100,00
Gozd	6919,55	83,61
Gozdni prostor	7041,51	85,08
- daljnovodi	20,75	0,25
- obore	1,30	0,02
- senožeti in lazi (ekstenzivna paša)	42,88	0,52
- zaraščajoče površine	16,32	0,20
- infrastrukturni objekti	37,64	0,45
- drugo (koče, objekti..)	3,07	0,03
Negozdni prostor	1234,41	14,92
- zaraščajoče površine	219,63	2,65
- ostale površine znotraj gozda	952,27	11,51
- drugo v negozdnem prostoru (vodotoki)	62,51	0,76

Opomba: Površine so ugotovljene z digitalizacijo kartnih prikazov

Karta 2: Krajinski tipi

1.1.7 Vegetacijski oris gozdnogospodarske enote

Različnost matične podlage, klime, reliefa, hidroloških in drugih ekoloških faktorjev pogojuje pestro rastlinsko zgradbo. Za celotno površino je v dveh elaboratih v letu 1986 in 1987 izdelal vegetacijsko in rastiščno analizo Biološki inštitut v Ljubljani. Opisanih je nad 50 različnih vegetacijskih enot.

Floristično in vegetacijsko je najbolj zanimivo Obkolpje, kjer so fragmenti submediteranskih in termofilnih vrst. Zaznaven je vpliv Kvarnerja in subpanonski vpliv, ki prihaja predvsem po dolini Kolpe.

Na apnencu so različne subasociacije jelovo bukovega gozda. Na kisljih kamninah je pestrost gozdnih rastiščnih tipov manjša. Prevladujejo bukovi gozdovi na kisljih tleh in hrastovo gabrovi gozdovi ter nekaj jelovij na kisljih tleh. Na strmih dolomitnih prisojnih legah prevladuje GRT črnega gabra z bukvijo, ki ima varovalno vlogo in drugi GRT termofilnih listavcev.

Preglednica 4/D-GZ: Površina in delež gozdnih rastiščnih tipov v gozdnogospodarski enoti po skupinah rastišč

Šifra	Skupina gozdnih rastišč / rastiščni tip	Površina (ha)	Delež (%)
01	Rastišča logov	77,57	1,1
52110	Črnojelševje	77,57	1,1
02	Rastišča gabrovij in dobrav	236,21	3,4
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	86,48	1,2
71110	Kisloljubno gradnovo belogabrovje	149,73	2,2
03	Rastišča bukovij na nekarbonatnih kamninah	737,23	10,7
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	544,95	7,9
78110	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	192,28	2,8
04	Gričevnata in podgorska rastišča bukovij na karbonatnih kamninah	890,79	12,9
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	890,79	12,9
05	Rastišča gorskih (in visokogorskih) bukovij na karbonatnih kamninah	193,92	2,8
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	193,92	2,8
06	Rastišča jelke in bukve	953,46	13,8
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	243,20	3,5
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	154,72	2,2
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	20,86	0,3
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	57,59	0,8
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	79,96	1,2
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	148,92	2,2
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	110,19	1,6
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	138,02	2,0
07	Rastišča jelke in smreke	341,93	4,9
77110	Jelovje s praprotmi	313,49	4,5
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	28,44	0,4
08	Termofilna rastišča bukovij in bukovja na rendzinah	1.795,82	26,0
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	85,49	1,2
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	1.710,33	24,8
09	Termofilna rastišča hrastovij	412,18	6,0
73110	Kisloljubno gradnovo bukovje	412,18	6,0
11	Rastišča bazofilnih borovij	120,10	1,7
62110	Bazoljubno rdečeborovje	120,10	1,7
12	Rastišča termofilnih grmičavih gozdov	1.027,45	14,8
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	425,33	6,1
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	602,12	8,7
13	Rastišča bukve v subalpinskem pasu	132,89	1,9
60110	Pobočno velikojesenovje	132,28	1,9
63710	Javorovo bukovje	0,61	0,0
	Skupaj	6.919,55	100,0

Opis najpomembnejših združb

Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje - *Ostryo-Fagetum*: termofilni gozd bukve in črnega gabra po površini prevladuje. GRT je razširjen pretežno na strmih in prisojnih pobočjih na dolomitni podlagi od 400 – 900 m nadmorske višine na plitvih skeletnih prhninastih rendzinah. Proizvodna sposobnost je nizka, pomembna je varovalna vloga. Vsak večjepovršinski posek lahko povzroči erozijo, vedno pa se razvoj vegetacije spremeni v dolgotrajno fazo termofilnega grmišča. Razbohotijo se črni gaber, mali jesen, mokovec in druge toploljubne drevesne vrste. V tako degradirane sestoje se bukev težko vrne.

Za te gozdove je plastovitost slabše izražena (problematična določitev razvojne faze). Številni sestoji so degradirani, veliko je panjevcev. Na več mestih je pod vplivom submediteranske klime več topokrpega javorja. Neredko prevladujejo tudi številne ilirske združbe rastlin. Tudi zaradi degradiranosti sestojev in tal je proizvodna sposobnost rastišč nizka, pod 4,5 m³/ha/leto, kljub manjši prisotnosti iglavcev (bori), ki v začetku lahko hitro rastejo.

Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje - *Hacquetio-Fagetum*: gozd bukve s tevjem zavzema slabih 13 % površine. Uspeva na nadmorski višini od 450 do 650 metrov na dolomitih in apnencih, kjer so se razvila srednjegloboka rjava pokarbonatna tla. Današnje stanje sestojev je še posebno v zasebnih gozdovih zaradi neustreznega gospodarjenja v preteklosti in slabe opremljenosti s prometnicami neugodno. Biološka moč bukve tukaj, zaradi večje toplote, ni tako velika kot v višjih legah enote, vendar se dobro pomlajuje. Prisotne so še druge drevesne vrste: hrast, beli gaber, maklen, češnja, brek, g. javor. Antropogeno je primešana tudi smreka. Od grmovnic so najštevilnejše leska, črni trn, dren, glog. Zeliščno plast tvorijo vrste iz zveze ilirskih bukovih gozdov (*Fagion illyricum*).

Kisloljubno bukovje z rebrenjačo - *Blechno Fagetum*: GRT bukve in rebrenjače je talno in klimatsko pogojen. Predvsem je vezan na zelo kislja tla, ki so se tu razvila na permkarbonskih glinastih skrilavcih in peščenjakih. Skrilavci lažje preperevajo, zato so tu blago nagnjena pobočja in kopasti vrhovi z globoko vrezanimi vodnimi jarki. Še posebno na grobozrnatih peščenjakih, ki težje razpadajo, so strma pobočja in ostri grebeni.

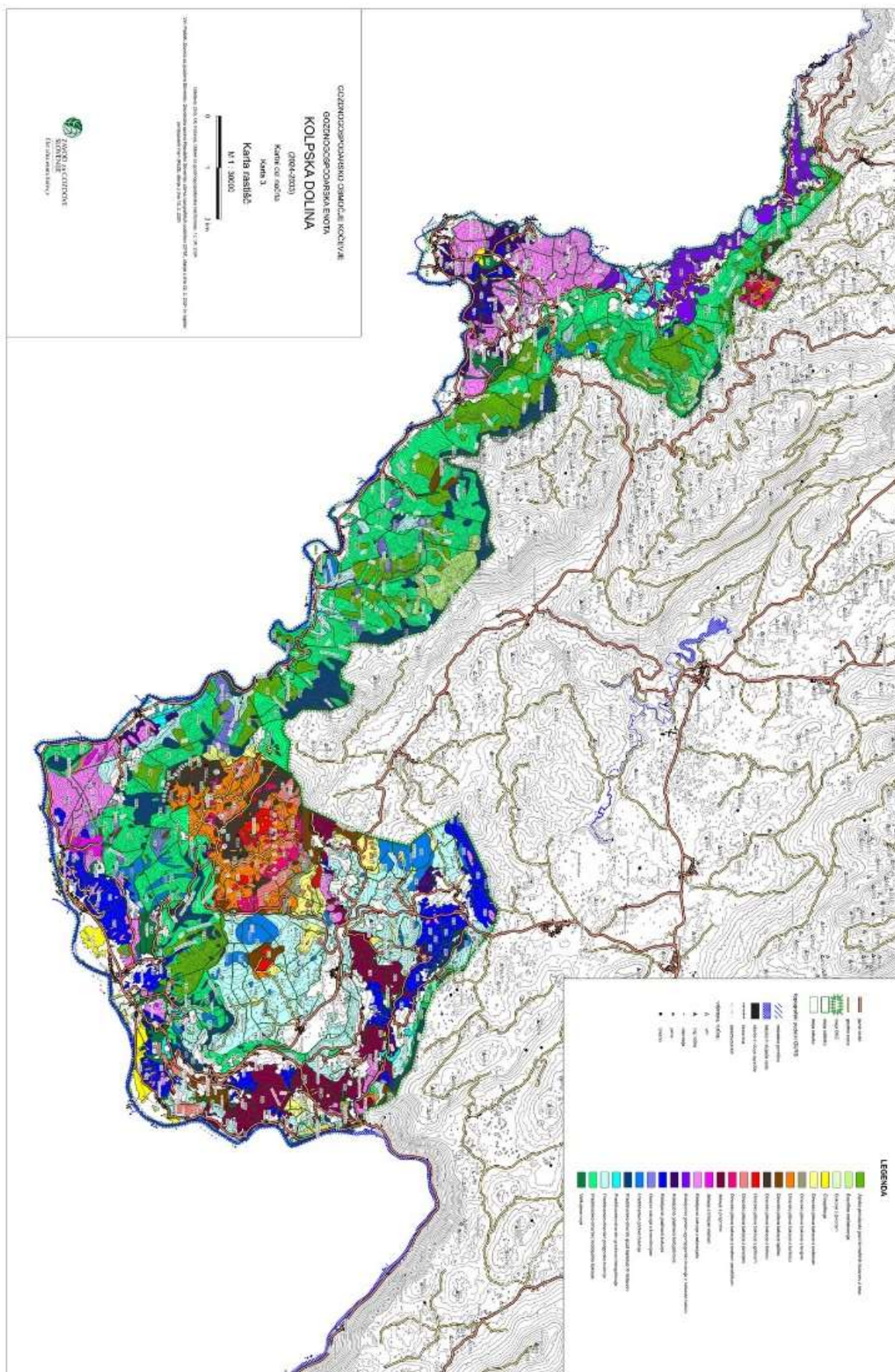
Tla so na splošno globoka, kislja s prhninastim humusom in dobro rodovitna. Na grebenih (peščenjaki) in kjer je preskrba z vodo slabša so tla siromašna. Na tleh, ki so bogata s hranili, se po naravi uveljavi skoraj čista bukev. Pogosta je tudi primes smreke, ki že pri manjšem pospeševanju hitro prevlada nad bukvijo. Uveljavi se lahko tudi jelka. V grmovnem sloju ni veliko vrst (krhlika, jerebika), ker vse presvetljene vrzeli hitro zapolni bukovo mladje. Tudi zeliščni sloj je vrstno siromašen. Večjo pokrovnost dosegata le rebrenjača in belkasta bekica. Dobro so razviti mahovi (*Bazzania*).

Jelovje s praprotni - *Galio r. - Abietetum*: GRT porašča predvsem hladnejše, dolinske lege na zmerno strmem terenu. Zanj so potrebni specifični ekološki pogoji in ustrezna mikroklima, dovolj vlage, kislja rjava tla, sveža in biološko dovolj aktivna. Jelka, kot osnovna nosilka tega GRT, je vitalnejša v primerjavi z jelko na apnencu. Pomlajuje se dobro, pogosto masovno v skupinah.

Dinarsko jelovo bukovje - *Abieti – Fagetum dinaricum*: je s svojim stabilnim in širokim ekološkim kompleksom klimaksi GRT visokega krasa. Uspeva na platojih z neizrazitimi vrhovi in na rahlo do zmerno nagnjenih pobočjih z visoko zračno vlažnostjo planote Stružnice. Tla so sveža, srednje globoka do globoka, rjava pokarbonatna, bolj ali manj izprana, s hitrim razkrojem organske snovi. Zaradi nepravilnega gospodarjenja v preteklosti, je prevladujoč delež jelke, kateri vitalnost močno upada in se njen delež zmanjšuje. Poleg bukve je pomembna še primes plemenitih listavcev, predvsem gorskega javorja.

Karta 3: Karta gozdnih rastiščnih tipov

Karta rastišč je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 3)

1.1.8 Živalski svet

V OE Kočevje spremljamo populacijske trende in načrtujemo posege za vse živalske vrste, ki so opredeljene kot divjad, od zavarovanih vrst pa spremljamo populacijske trende za vse tri predstavnike velikih zveri - medveda, volka in risa ter za predstavnika gozdnih kur - velikega petelina in gozdnega jereba. Ugotovljeni populacijski trendi:

- srnjad - Trend gibanja populacije srnjadi v območju kaže na znižanje številčnosti v primerjavi s preteklim obdobjem. Upad številčnosti srnjadi je večji v bolj gozdnatih loviščih Kočevskega Roga, Goteniške gore, Velike gore in Stojne s stalno prisotnostjo volka in risa. V ekološki enoti Goteniško Pogorje, kjer se nahaja GGE Kolpska dolina se številčnost srnjadi znižuje tudi v povezavi s pojavom šakala in visoko številčnostjo jelenjadi in divjega prašiča. Cilj je ohranitev vitalne populacije srnjadi, saj je od srnjadi odvisen obstoj populacije risa.
- jelenjad - V preteklem desetletnem obdobju se je v območju z redukcijskim odstrelom zniževala številčnost jelenjadi. Po posameznih delih območja, ki smo jih izločili kot ekološke enote, je z upadanjem številčnosti prišlo do velikih razlik v gostoti populacije. Na območju GGE Kolpska dolina je jelenjad še vedno zelo številčna, kar vpliva na slabšanje pogojev za srnjad in povzroča težave pri obnovi jelovo bukovih gozdov. Številčnosti jelenjadi je potrebno zmanjšati na nivo, ki bo omogočal naravno obnovo gozda in obstoj populacije volka in risa.
- gams – V GGE Kolpska dolina dolina živi na območju kanjona reke Kolpe pretežni del obkolpske populacije gamsa. Obkolpska populacija gamsov je najbolj južna populacija gamsov v Sloveniji.
- divji prašič - Populacija divjega prašiča v območju je stabilna. Značilna zanjo so nihanja povezana z obrodrom bukve, hrasta, cera in kostanja. Na gostitev v prostoru znatno vplivajo ukrepi krmljenja. Stalna prisotnost divjih prašičev je nezaželena na boljših staniščih jereba. Na območju GGE Kolpska dolina je številčnost divjih prašičev velika in tesno povezana z migracijami vrste s sosednje republike Hrvaške in Bele Krajine.
- lisica – Populacija lisice je usklajena z okoljem. Prisotna je na celotnem območju. V uravnovešenem naravnem okolju je lisica pomemben regulator malih glodavcev in kot takšna pomemben ekološki dejavnik. Ob previsoki številčnosti lahko ogroža obstoj poljske divjadi in gozdnih kur.
- jazbec - Številčnost jazbeca periodično niha in je v zadnjem obdobju v porastu. Vrsta je vitalna, brez zaznavnih bolezni. Na lokalni razpored in številčnost te vrste v okolju ima poleg naravnih dejavnikov znaten vpliv tudi krmljenje z močnimi krmili. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se priporoča aktivno uravnavanje številčnosti populacije s povečanim odstrelom.
- zlati šakal - Vrsta ima trend širitve. V nižinskem predelu Bele Krajine in Grosuplja, kjer ni volkov je populacija številčnejša. V osrednjem delu LUO, kjer se nahaja tudi GGE Kolpska dolina se pojavljajo posamezni osebki v manj gozdnatih predelih v okolici naselij.
- kuna belica, kuna zlatica - Obe vrsti kun sta prisotni na celotnem območju. Nihanje odvzema nakazuje periodično nihanje številčnosti obeh vrst. Obe vrsti imata stabilen trend razvoja. Kuna belica je pogostejša vrsta od kune zlatice. Obe vrsti sta vsejedi. Raziskava narejena v okviru projekta Life Kočevsko, je ugotovila kuno kot glavnega plenilca gnezd gozdnih kur. Zaradi negativnega vpliva na talne gnezdilce se načrtuje intenzivnejše izvajanja lova obeh vrst kun.
- poljski zajec - Prisoten je sicer tako v gozdnem kot kmetijskem prostoru na vsem območju, vendar je njegova številčnost dokaj nizka. Vzroki za skromno stanje so velika številčnost naravnih plenilcev, ukrepi v kmetijstvu (zmanjšanje ornih površin, opuščanje malo površinske pridelave kultur, ...) in promet. Poljski zajec zaenkrat še ni ogrožena vrsta.
- rasa mlakarica - Populacija rase mlakarice je vitalna. Odvzem kaže na nihanje številčnosti vrste, ki je močno odvisno od pogojev v času gnezdenja. Mlakarica se pojavlja ob vseh tekočih vodah in večjih vodnih površinah v območju.
- šoja, sraka, siva vrana - Številčnost srake, šoje in sive vrane je usklajena z razmerami v okolju. Šoja je prebivalec gozda, sraka in siva vrana pa sta značilni predstavnici polja. Šoja ima v gozdnem ekosistemu posebno mesto kot prenašalec težjih semen, s čemer pomaga pri obnovi gozda. Vse tri vrste imajo pomembno mesto v prehranski verigi kot plen ujed in regulator malih ptic pevk in sesalcev. So v območju pogoste, gnezdiijo in imajo primeren prirastek. Visoka številčnost, pogostnost vrst in nizke izgube kažejo na dobro zdravstveno stanje vseh treh vrst. K temu veliko pripomore manjša uporaba kemikalij v kmetijstvu. Ugotovljeni trend kaže usklajenost številčnosti srake in šoje, ki imata več naravnih sovražnikov ter občasen porast in večje nihanje populacije sive vrane.

- navadni polh - Populacija navadnega polha je vitalna, njena številčnost je odvisna od obroda gozdnega drevja (bukev, hrast, gaber), zato od leta do leta močno niha. Navadni polh je v letih gozdnega obroda zaradi svoje številčnosti pomemben plen malih zveri (kune, divja mačka), sov in risa.
- medved - Populacija je vitalna in ima trend rasti. Ker vrsta nima naravnega sovražnika se z odvzemom prirastka poiskusa uravnavati številčnost vrste. Pojavljajo se številni konflikti v urbanem okolju in gozdu. Pogosto prihaja do pojavljanja medveda v naseljih, kjer si išče hrano v sadovnjakih, čebelnjakih, med drobnico in na posevkih kmetijskih kultur. Ob visoki številčnosti je pomemben prehranski konkurent številnim živalskim vrstam v gozdnem prostoru in postaja omejujoč dejavnik za kmetovanje. Območje GGE Kolpska dolina je eno gostejše poseljenih z rjavim medvedom (ohranjeni gozdovi, številni brlogi, redka poselitev). Njihova številčnost naraste predvsem v času obroda sadnega drevja.
- volk - Populacija je vitalna in je v zadnjem desetletnem obdobju v porastu. Letno se evidentirajo 3 - 4 legla in stalna prisotnost 25 - 35 volkov. Poglavitni plen volku sta jelenjad in srnjad, ob zmanjševanju naravnega plena so bolj pogosti tudi napadi volkov na drobnico, konje in govedo. Območje GGE Kolpska dolina predstavlja del območja Goteniškega tropa volkov.
- ris - Populacija je stabilna. V času od 1. julija 2017 do 31. marca 2024 je potekal projekt LIFE Lynx. Projekt naj bi izboljšal genetsko stanja risa in preprečil njegovo izumrtje v dinarski in jugovzhodni alpski regiji. V okviru projekta se je letih 2019 - 2023 preselilo iz Slovaške in Romunije v Slovenijo in na Hrvaško 18 risov. Že v prvem letu je bilo potrjeno parjenje med priseljenim risom Gurujem in domačo samico ter uspešno leglo, spremljamo pa tudi že 2. in 3. generacijo njunih mladičev. Na območju GGE Kolpska dolina imajo sicer teritorije še risi iz prve naselitve.
- vidra – Opazna je rast številčnosti vrste in njena prisotnost na večjem delu tekočih in stoječih voda v območju. Prisotnost vrste je povezana s pojavljanjem škod v ribogojstvu in vsakoletnimi povozi.
- bober - Opazno je širjenje vrste in njena prisotnost v rekah Krka in Kolpa s pritoki. Prisotnost vrste je povezana s pojavom škod v na obrečnem drevju, v sadovnjakih in na posevkih koruze.
- gozdni jereb - Populacija je še prisotna, vendar je njena številčnost redka in lokalno omejena. V okviru projekta Life Kočevsko se je izvedlo vrsta ukrepov za izboljšanje življenjskih pogojev za gozdnega jereba (zagotovitev dodatne prehrane s postavitvijo prehranjevalnih ograj in sadnjo plodonosnega drevja, zapora slepih gozdnih cest).

Ostale prisotne zavarovane živalske vrste:

sesalci :

- divja mačka, velika podlasica, mala podlasica, dihur, veverica, podlesek, drevesni polh, krt, jež, mali podkovernjak, veliki podkovernjak, južni podkovernjak, širokouhi netopir, vejicati netopir, veliki navadni netopir, rovk.

ptice :

- *ujede* (kragulj, kanja, navadni skobec, sršenar, škrjančar, navadna postovka, planinski orel, orel belorepec);
- *sove* (mala uharica, kozača, lesna sova, veliki skovik, mali skovik, koconogi čuk);
- *žolne* , *detli* (mali detel, veliki detel, srednji detel, balkanski detel, siva žolna, zelena žolna, črna žolna, vijeglavka).
- *golobi in grlice* (golob grivar, golob duplar, skalni golob, divja grlica, turška grlica).
- *ptice pevke* (lešnikar, kavka, krokar,....).
- *ostale ptice* (kukavica, podhujka, ...).

Poleg navedenih živalskih vrst lahko z gotovostjo sklepamo na prisotnost vseh vrst značilnih za prisotne gozdne združbe, od nevretenčarjev do dvoživk, plazilcev in ptičev.

Preglednica 5/D-SH: Stanje habitatov divjadi

Vrsta	Zahteve do habitata	Stabilnost populacije	Ekspertna ocena o stanju habitata	Nujni ukrepi
srna	ohranjen gozdni rob, jase, preseke, grmišča	stabilna	zaradi velike gozdnosti habitat manj primeren za srno	ohranjanje negozdnih površin
navadni jelen	vzdrževana pasišča, dovolj gozda v obnovi,	stabilna	Ustrezno stanje pasišč in mlajših razvojnih faz gozda	ohranitev deleža mladovij
divji prašič	površine v zaraščanju, plodonosne vrste	stabilna	primeren ohranjen, nevznemirjen gozd	uravnavanje številčnosti
gams	strmi, skaloviti, težje prehodni predeli z melišči in pasišči	stabilna	ustrezen habitat na območju kanjona reke Kolpe	uravnavanje številčnosti
rjavi medved	primerni brlogi, plodonosne vrste, jagodičje, pasišča	stabilna	primerno ohranjen habitat	mirne cone, krmišča
volk	ustrezne populacije plenskih vrst parkljaste divjadi	stabilna	primerno ohranjen habitat	skrb za plenske vrste
lisica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
jazbec	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
vidra	ohranjen obvodni drevesni in grmovni sloj s prisotnimi ribami, raki, školjkami	stabilna	ustrezen habitat	skrb za plenske vrste in obvodno rastje
zlati šakal	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	v porastu	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
kuna belica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	zmanjševanje številčnosti
kuna zlatica	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
bober	ohranjen obvodni drevesni in grmovni sloj	v porastu	ustrezen habitat	monitoring, skrb za obvodno rastje
gozdni jereb	grmičasti razvojni stadiji gozda, gozdne poseke s plodonosnimi zelišči, jase	ogrožena	ustrezen habitat	redukcija plenilcev, pomoč plodonosnim vrstam
navadni polh	ohranjen gozd naravne drevesne sestave	stabilna	ustrezen habitat	ohranjanje dreves z dupli
poljski zajec	vzdrževana pasišča, kmetijske kulture	stabilna	ustrezen habitat	ohranjanje negozdnih površin, remiz
mlakarica	ohranjen obvodni drevesni in grmovni sloj	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
sraka	ohranjen obvodni drevesni in grmovni sloj	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
šoja	ohranjen gozd naravne drevesne sestave	stabilna	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti
siva vrana	kot vsejed zelo prilagodljiva vrsta	v porastu	ustrezen habitat	uravnavanje številčnosti

1.2 Površina in lastništvo gozdov

V GGE Kolpska dolina prevladujejo zasebni gozdovi - 78,3 % površine, državnih gozdov je 20,1 % in gozdov v lasti lokalnih skupnosti 1,6 % površine.

Preglednica 6/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	5.416,27	1.392,59	110,69	6.919,55
Delež (%)	78,3	20,1	1,6	100,0

Posestna sestava zasebnih gozdov po gozdni površini kaže, da prevladujejo posestniki z velikostjo posesti od 1 do 5 ha (44,3 %). Številčno je več tistih posestnikov (81,2 %), ki imajo velikost posesti do 1 ha.

Preglednica 7/LS: Posestna sestava zasebnih gozdov (s solastniki, vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Sestava v %			
	po številu posestnikov		po gozdni površini	
	% v razredu	kumulativa (%)	% v razredu	kumulativa (%)
do 1 ha	81,2	81,2	24,6	24,6
1 do 5 ha	16,8	98,0	44,3	68,8
5 do 10 ha	1,2	99,2	10,7	79,5
10 do 30 ha	0,6	99,8	10,2	89,7
30 do 100 ha	0,2	100,0	10,2	100,0
nad 100 ha	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	100,0		100,0	

Razdrobljenost zasebne gozdne posesti se je še povečala, saj ima kar 81,2 % od skupno 7235 lastnikov gozdno posest velikosti do 1 hektarja ter 16,8 % gozdno posest v velikosti 1 do 5 ha.

Preglednica 8/D-LS: Razvoj posestne sestave (vir: indeks gozdnih posestnikov)

Velikost gozdne posesti	Delež (%) Leto-10	Delež (%) Leto	Število lastnikov	Število lastnikov (kumulativa)
do 1 ha	79,5	81,2	5.877	5.877
1 do 5 ha	17,7	16,8	1.212	7.089
5 do 10 ha	1,5	1,2	90	7.179
10 do 30 ha	1,1	0,6	41	7.220
30 do 100 ha	0,2	0,2	15	7.235
nad 100 ha	0,0	0,0	0	7.235

1.3 Odprtost gozdov s prometnicami in razmere za pridobivanje lesa

Gozdna cesta je namenjena predvsem gospodarjenju z gozdom in mora omogočati prevoz lesa tudi z daljšimi prevoznimi kompozicijami. Odprta je tudi za javni promet, čeprav je nekategorizirana v skladu s predpisi, ki urejajo javne ceste. Vodena je v evidenci gozdnih cest.

Preglednica 9/D-C: Odprtost gozdov s cestami

Vrsta cest	Produktivne km	Spojne km	Skupaj km	Gostota cest m/ha
Gozdne ceste	23,313	1,300	24,613	5,23
Javne ceste	36,000	58,000	94,000	8,07
Skupaj	59,313	59,300	118,613	13,30

*Opomba: Pri izračunu gostote cestnega omrežja se upošteva samo produktivne ceste. Mejne ceste so upoštevane polovično.

Na razporeditev gozdnih cest vpliva predvsem naklon in oblike kraškega terena. Enota ni odprta z gozdnimi cestami v skladu s predvideno optimalno gostoto gozdnih cest, razporeditev gozdnih cest v enoti se prilagaja razgibanemu kraškemu reliefu. Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina je reliefno zelo razgibana. Leži ob 30 km dolgi dolini reke Kolpe in obsega strma jarkasta pobočja nad njenim levim bregom ter se v severozahodnem delu enote nadaljuje v 10 km dolgo in ozko sotesko reke Čabranke. V južnem delu enote se iz doline Kolpe prek skalnih robov Kuželjske in Planinske stene dviguje izrazita kraška planota Stružnica (od 550 do 900 m visoko). Skrajni severozahodni del enote, na nadmorski višini 500 do 700 m, pa je gričevnat svet (Pučki hrib, Veliki in Mali Mošenik), kjer se prepletata silikatna in karbonatna matična podlaga. Ta se proti severovzhodu polagoma spušča v globoko grapo Potoka. Tudi Potok je razbrazdan s številnimi jarki in se ob vzhodnem robu enote izteka v Kolpo.

V zgornjem delu Kolpske doline in doline Čabranke praktično ni gozdnih cest. Gozdove delno odpirajo le krajše lokalne ceste in državna cesta Petrina – Mirtoviči - Bosljiva Loka - Osilnica. Strma plazovita in z jarki prepredena pobočja, ki se iztečejo v strugo obeh rek so zelo zahtevna za gradnjo gozdnih cest. Šele v južnem delu enote se dolina Kolpe razširi in teren izravna, da dopušča večjo odprtost in tu je že zgrajenih nekaj krajših gozdnih cest. Zadovoljivo odprtost z gozdnimi cestami ima področje Stružnice in gričevje Mošenika in Pučkega hriba, saj teren ni zahteven za gradnjo. Za tem je zopet prelom v jarkasta pobočja nad grapo Potoka, ki jih za silo odpira le javna cesta Banja Loka - Friškova draga - Žaga, plazovit jarkast relief pa praktično ne dopušča gradnje daljših odsekov gozdnih cest.

Skupaj 4.459,86 ha gozdov, v katerih lahko gospodarimo, odpira 59,313 km produktivnih cest, kar predstavlja gostoto cest 13,30 m/ha. Odprtost gozdov s cestami lahko ocenimo kot slabo, še posebno zato, ker so ceste neenakomerno razporejene. Pomen javnih cest, ki odpirajo gozdove, je velik. Na vzhodnem delu enote poteka regionalna cesta Kočevje - Petrina, po južnem delu poteka regionalna cesta Petrina – Osilnica in po zahodnem delu enote regionalna cesta Dragarji – Osilnica. Na kostelskem in osilniškem delu enote je večje število občinskih cest. Na nekatere izmed njih se navezujejo gozdne ceste. Enota se z gozdnim cestnim omrežjem navezuje na sosednji GGE Briga in GGE Draga. Javne ceste predstavljajo 61 % produktivnih cest.

Glede na preteklo ureditveno obdobje se je gostota produktivnega cestnega omrežja v enoti nekoliko zmanjšala. Dolžine gozdnih cest so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji Evidenca gozdnih cest spremenile. Ceste imajo sedaj realno (grafično določeno) dolžino.

Povprečna razdalja med cestami je 752 m.

Spravilna razdalja določena v tehnološkem delu gozdnogojitvenih načrtov je 442 m. Pogojuje jo oblika terena, saj gre za kraški, vrtačast, razgiban teren in vpliv etatov po odsekih. Teoretična pravilna razdalja je 452 m, pravilni pogoji v dolinah rek Kolpe in Čabranke so izjemno zahtevni.

Glede na namen in rabo gozdne ceste razvrščamo v kategorije G1, G2 in G3. Ceste G1 imajo poudarjen javni značaj in so zato v znatni meri namenjene tudi javnemu prometu. So redno vzdrževane. V enoti so 3 takšne gozdne ceste, kar predstavlja 15 % gozdnih cest. Ceste G2 so glavne gozdne ceste, ki odpirajo velike gozdne komplekse in so namenjene prvenstveno gozdni proizvodnji. V GGE Kolpska dolina je le ena tovrstna GC, kar predstavlja 15 % gozdnih cest. Skušamo jim zagotoviti redno vzdrževanje. Ceste G3 so stranske gozdne ceste. Namenjene so izključno gozdni proizvodnji in odpirajo manjše površine gozdov. Vzdržuje se jih dokaj redno. V GGE Kolpska dolina je 20 tovrstnih GC, kar predstavlja 70 % gozdnih cest.

Spravilne razmere v GGE so neugodne predvsem na strmih in jarkastih pobočjih nad Kolpo in Čabranko, kjer je na manjšem delu gozdnih površin še potrebno kombinirano spravilo lesa.

Poleg površine 4.460 ha večnamenskih gozdov, je posek predviden in dovoljen tudi v 239 ha varovalnih gozdov.

Gozdna vlaka je grajena ali pripravljena gozdna prometnica namenjena spravilu lesa s pravilnimi sredstvi. Gostotni razred pojasnjuje odprtost z gozdnimi vlakami. Pokazatelj odprtosti je tudi pravilna razdalja.

Preglednica 10/SPR: Spravilne razmere (potencialne vrste spravila)

Spravilno sredstvo	Površina		Spravilna razdalja (m) – v %					
	ha	%	do 200	200-400	400-600	600-800	800-1200	nad 1200
Traktor	2.894,28	65	9	29	21	5	1	0
Mali zgibnik	1.049,15	24	0	9	13	1	1	0
Zgibnik	449,57	10	0	3	2	4	1	0
Kombinirano	66,86	1	0	0	1	0	0	0
Skupaj	4.459,86	100	9	41	37	10	3	0

Preglednica 11: Odprtost gozdov z vlakami po gostotnih razredih

Gostotni razred m/ha	Površina ha	Dolžina vlak m	Delež površine %	Gostota m/ha	Razdalja v metrih	
					med vlakami	spravilo
neodprto	73,8	0	2	0	-	359
0 – 50	1242,71	34974	28	28	355	411
50 – 100	1712,65	129143	38	75	133	455
100 – 150	1053,18	131331	24	125	80	451
150 – 200	377,52	648877	8	172	58	438
Skupaj	4459,86	360335	100	81	124	442

Dolžine gozdnih vlak so se zaradi novega zajemanja podatkov na podlago LIDAR v aplikaciji Evidenca gozdnih vlak spremenile, dopolnile pa so se tudi ob izdelavi načrta. Tako je dolžina vlak v enoti za ca. 90.000 m večja kot je bila pred desetimi leti. V gozdnogospodarski enoti je zaprtih 30 % večnamenskih gozdov, 38 % je delno odprtih in 32 % primerno odprtih z gozdnimi vlakami. 21,58 ha gozdov ni večnamenskih in je neodprtih; gre za GPN - gozdna rezervata Stružnica in Krajc- Bukovje. 2.438 ha gozdov je varovalnih, kjer v veliki večini gozdov ni gospodarjenja. Povprečna gostota gozdnih vlak je 81 m/ha in je večinoma dobra v državnih gozdovih ter slaba v pretežnem delu zasebnih gozdovih. Povprečna razdalja med vlakami je 124 m. Pokazatelj slabe odprtosti gozdov z gozdnimi prometnicami je tudi razdalja zbiranja, ki je 35 m.

1.4 Družbeno gospodarske razmere

Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina leži na skrajnem jugozahodnem delu območja ob meji z Republiko Hrvaško. Zavzema ozek pas ob Čabranci in Kolpi, na več mestih tečeta reki po ozkih soteskah. Razširi se le nad Stružnico, kjer zajema še Banjaloško in Kostelsko podolje. Na skoraj 40 km dolgi dolini so manjše razširitve le pri Papežih, Osilnici, Kužlju in Fari. Največji kraj (71 prebivalcev) je Osilnica, ki je občinsko središče. Vasi z nad 30 prebivalci v občini Osilnica so še Sela (69 prebivalcev) in Bosljiva Loka (33 prebivalcev). V občini Kostel, ki ima sedež v Vasi (51 prebivalcev), so še naslednja naselja z več kot 30 prebivalci (Potok, Kuželj, Banja Loka, Fara in Priče). V občini Osilnica je še 16 zaselkov, v občini Kostel pa 47 zaselkov z manj kot 30 prebivalci. V občino Loški Potok spadata še naselji Črni Potok (28 prebivalcev) in Pungert (9 prebivalcev).

Obravnavano območje spada med gospodarsko najmanj razvito v državi. Tako stanje je tudi močna ovira za intenzivno gospodarjenje z gozdovi. Poudariti je treba, da so še zlasti na silikatni podlagi izjemne možnosti za intenzivno gozdno proizvodnjo. Možnosti za odpiranje manjših industrijskih obratov so zlasti v lesni predelavi. Zaradi pestre, lepo oblikovane in ohranjene narave z veliko vode so velike možnosti na področju razvoja turizma.

Izdelani so številni projekti razvoja, a sta usposobljenost in ekonomska zmožnost krajanov zelo majhni. Potrebne bodo velike spodbude iz sredstev za hitrejši regionalni razvoj in druge stimulacije, da bi se neugodne družbenogospodarske razmere izboljšale.

1.5 Gospodarske in druge dejavnosti, povezane z gozdom

1.5.1 Lovstvo

Z divjadjo na območju GGE Kolpska dolina gospodarijo LD Banja Loka, LD Osilnica, LPN Kočevsko in LD Draga –Trava. Vsa lovišča spadajo v III. Kočevsko–Belokranjsko lovsko upravljavsko območje in so povezana v Območno združenje upravljavcev lovišč III. Kočevsko– Belokranjskega LUO s sedežem v Kočevju.

Preglednica 12/D-LD: Pregled lovišč

Šifra	Ime lovišča	Pov. gozda lovišča v GGE (ha)	Opomba
0317	DRAGA	175,46	del
0318	OSILNICA	2.664,54	del
0319	BANJA LOKA - KOSTEL	3.945,30	del
0331	LPN KOČEVSKO	134,25	del
	Skupaj	6.919,55	

Lovišča/LPN izvajajo številne ukrepe za izboljšanje življenjskih pogojev za divjad, kot so košnja enklav, vzdrževanje grmišč, sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja, izdelava in vzdrževanje kaluž, dopolnilno in odvračalno krmljenje, ... in seveda odstrel.

Podatki o izločitvah divjadi in zavarovanih vrst velikih zveri

Preglednica 13: Odstrel in izgube divjadi

	Odstrel in izgube / 100 ha v lovišču Banja Loka									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
srnjad	1,51	1,43	1,29	1,47	1,02	0,98	1,04	1,06	0,92	0,82
jelenjad	1,59	1,55	1,57	1,82	1,43	1,59	1,57	1,71	1,98	2,37
gams	0,10	0,08	0,08	0,08	0,10	0,12	0,12	0,12	0,12	0,10
divji prašič	1,94	1,06	1,33	3,00	0,67	2,33	0,53	2,35	0,92	2,08
medved				0,04				0,06	0,04	0,14
jazbec	0,02	0,02	0,02	0,06	0,06	0,10	0,08	0,10	0,06	0,04
lisica	0,24	0,12	0,22	0,27	0,16	0,31	0,14	0,33	0,20	0,18
raca mlakarica	0,16	0,18			0,04					

	Odstrel in izgube / 100 ha v lovišču Osilnica									
	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
srnjad	0,87	0,89	0,81	0,98	0,89	0,84	0,87	0,95	0,81	0,70
jelenjad	0,67	0,62	0,81	0,89	1,03	1,06	1,06	1,17	1,51	1,45
gams	0,45	0,48	0,48	0,53	0,45	0,50	0,34	0,42	0,48	0,45
divji prašič	0,48	0,25	0,17	0,45	0,08	0,87	0,25	0,73	0,50	0,59
medved	0,03	0,03		0,03	0,03	0,06		0,03	0,08	0,17
jazbec	0,06	0,06	0,06	0,06	0,03	0,06	0,03	0,06	0,06	0,06
lisica	0,08	0,08	0,08	0,06	0,08	0,06	0,11	0,14	0,11	0,17
raca mlakarica		0,06	0,03	0,06	0,03	0,06	0,06		0,06	0,06

Podatki o izločitvah divjadi kažejo na visoko številčnost in naraščanje odvzema jelenjadi, upadanje številčnosti srnjadi ter stabilno stanje gamsa, jazbeca in divjega prašiča. V zadnjih letih preteklega desetletja se je pojavil trend zmanjševanja številčnosti srnjadi. Izvajanje redukcijskega odstrela v območju ni imela vpliva na zmanjšanje številčnosti jelenjadi v GGE Kolpska dolina. Številčnost odvzema divjega prašiča, jazbeca, race mlakarice in lisice kaže na ohranjanje številčnosti teh vrst divjadi. Višji odvzemi rjavega medveda so posledica večjega dovoljenega odvzema v državi z namenom uravnavanja številčnosti vrste na okolju primernem stanju ob hkratnem zagotavljanju za populacijo ugodnega stanja.

1.5.2 Kmetijstvo

Neugodne družbene in socioekonomske razmere so razlog, da je malo obdelanih kmetijskih površin. Kmetijstvo je usmerjeno na travinje in pašo goveda in drobnice. Zaraščanja v gozdu je le 16,32 ha, v negozdnem prostoru pa kar 219,63 ha. Poseben problem predstavlja zaraščanje s črno in sivo jelšo ter robidovjem.

Na zaravninah in predvsem na silikatni kamnini ter zaradi blage klime so zelo dobri pogoji za uspevanje številnih kmetijskih kultur in zelišč. Teh danosti pretežno starejši ljudje, ki se še ukvarjajo s kmetijstvom, ne koristijo. Tradicionalno se hrana prideluje le za lastne potrebe. Za kak večji napredek je poleg finančnih stimulacij potreben celosten pristop, morda s turistično ponudbo.

1.5.3 Poselitev

Zgodovinski pregled naselitve je značilen za južni del Kočevske. Slovenci so se tu naseljevali v 12. in 13. stoletju. Najprej je bil gosteje naseljen obkolpski del. Ortenburžani so od leta 1340 začeli naseljevati nemške kmete iz Koroške in Tirolske. Ortenburžani so leta 1418 izumrli in Kočevska je prišla pod celjske grofe. Po izumrtju Celjanov je vsa veleposest prešla na avstrijski dvor, ki je dajal posesti raznim rodbinam (Thurn, Blagaj, Kysel) do leta 1641, ko je kostelsko posest kupil Engelbert Turjaški (Auersperg).

Število prebivalstva je že pred II. svetovno vojno hitro padalo. Po vojni so »socialistična« agrarna politika, nato pa tudi zaprto območje Kočevske Reke in slabe prometne razmere onemogočale industrijski razvoj, zato se je veliko ljudi izselilo.

Številne polprazne vasice se ohranjajo predvsem kot vikend naselja, lepo obnovljene so posamezne domačije zlasti ob Kolpi.

1.5.4 Infrastruktura

Značilna velika gozdnatost in poudarjenost lesno proizvodne funkcije daje območju prednost pri »pridelavi« lesa. Les kot cenena in voluminozna težka surovina ne prenese večjih transportov, a žal lokalne predelave ni.

Za razvoj območja je nujno nadaljevanje posodobitev cest, električnih in telefonskih vodov, kabelska televizija (podzemni vodi), odlagališča komunalnih odpadkov, kanalizacija, čistilne naprave in izgradnja druge infrastrukture, ki jo najdemo v GGE. Pri tem razvoju je brezpogojno potrebno varovanje naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Cestno je enota dobro odprta. Po robu območja poteka magistralna cesta Ljubljana-Petrina, ob reki Kolpi je v celoti asfaltirana obmejna cesta, ostalo so večinoma makadamske gozdne ceste.

Ostala infrastruktura se dopolnjuje bolj ali manj uspešno.

1.5.5 Druge aktivnosti v prostoru (npr. peskokopi, daljnovodi ipd.)

Gozdarstvo bi lahko pomagalo pri razvijanju okolju prijaznih oblik turizma, ki je pomembna razvojna strategija občin. Treba bo urediti, opremiti, vzdrževati in nuditi vodstvo za učne poti, sprehajalne steze, pešpoti, jahalne poti, kolesarske poti in tudi nuditi nastanitve za kvaliteten nemasovni lovski turizem. V gozdovih so gozdarske in lovske koče, ki so praviloma premalo izkoriščene. Aktivnejši, žal predvsem poletni, je le turizem v Kolpski dolini, ki pa že ima tudi nekaj prenočitvenih možnosti.

Problem v območju predstavljajo tudi divja odlagališča odpadkov, ki so še vedno prisotna v bližini nekaterih vasi.

1.6 Požarno ogroženi gozdovi

Ocena požarne ogroženosti naravnega okolja – gozda je izdelana na podlagi natančne analize stanja ob upoštevanju Pravilnika o metodologiji za ugotavljanje ocene požarne ogroženosti (Uradni list RS, št. 70/96, 5/97 – popr., 31/04 in 180/20) oziroma Pravilnika o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09, 31/16, 52/22 in 125/22 – popr.).

Vsak oddelek posamezne GGE se uvrsti v eno od štirih stopenj požarne ogroženosti, in sicer: zelo velika, velika, srednja in majhna požarna ogroženost.

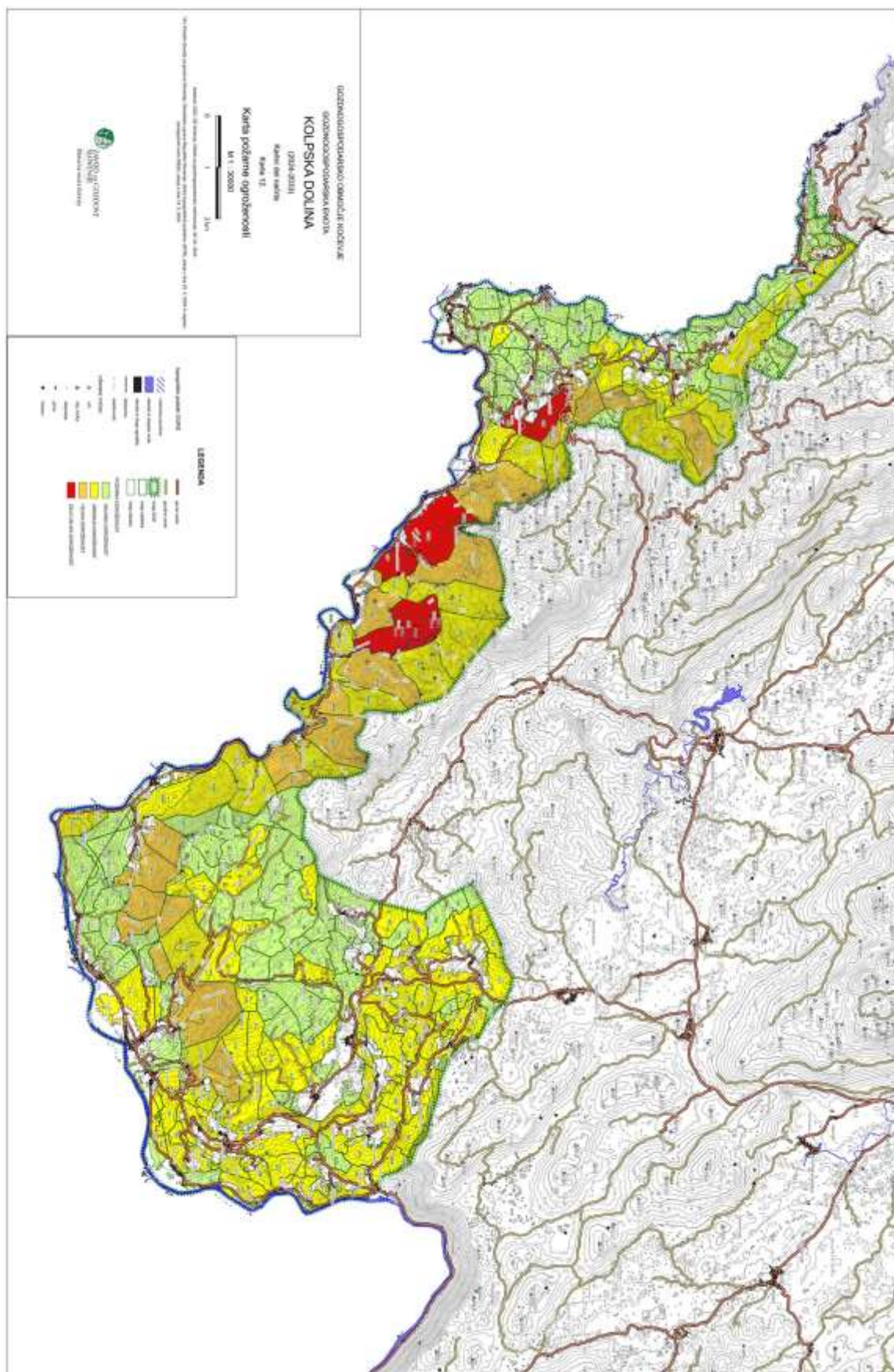
Poleg zakonsko predpisane izdelave ocene požarne ogroženosti naravnega okolja, ki jo mora izdelati Zavod za gozdove Slovenije ter Načrta varstva gozdov pred požarom, ki se za vsako posamezno krajevno enoto (ali za funkcionalno zaokroženo enoto) praviloma izdelava vsakih 10 let (v njem so navedeni preventivni in kurativni ukrepi z načrtom sanacijskih ukrepov), vsaka krajevna enota izdelava še letni program varstva gozdov pred požarom, ki se izdelava v sklopu programa varstva gozdov.

Za izboljšanje požarne varnosti so pomembni preventivni ukrepi (opozarjanje, izobraževanje, občasno organiziranje opazovalne službe, prepoved osnovanja nasadov iglavcev v požarno najbolj ogroženih predelih, ...), evidentiranje in analiziranje vzrokov gozdnih požarov ter takojšnje in letno poročanje za večje požare, izdelava sanacijskih načrtov in drugih ukrepov, ki so navedeni v območnem načrtu – usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi.

V GGE je 5,2 % gozdov z zelo veliko požarno ogroženostjo, 18,5 % z veliko požarno ogroženostjo, 56,3 % gozdov je srednje požarno ogroženih, ostali gozdovi (20,0 %) pa so malo požarno ogroženi.

Karta 5: Karta požarne ogroženosti gozdov

Pregledna karta požarne ogroženosti gozdov je podana v kartnem delu načrta (karta št. 12)

1.7 Ureditvena členitev gozdnogospodarske enote

Celotna površina gozdnogospodarske enote je pokrita z oddelki. Ohranjeno je oštevilčenje oddelkov iz preteklega načrta. Na območju nekdanje enote Banja Loka se številčenje oddelkov začneja z 201.

Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina ima številke oddelkov od 1 do 140 in od 201 do 313 to je skupaj 253 oddelkov. Povprečna površina gozda v oddelku je 27,35 ha. Nekateri oddelki, predvsem v varovalnih gozdovih, so razdeljeni na odseke.

Upoštevani so z uredbo zavarovani gozdovi s posebnim namenom (2 gozdna rezervata) in varovalni gozdovi, ki pa so bili ponovno pregledani in malenkost spremenjeni (oddelku 216 B smo uvrstili med varovalne gozdove.)

1.8 Organiziranost javne gozdarske službe

Gospodarjenje z gozdovi usmerja Zavod za gozdove Slovenije (ZGS) kot javna gozdarska služba. ZGS je organiziran teritorialno. Na področju Gozdnogospodarskega območja Kočevje deluje ZGS OE Kočevje, ki je razdeljena na Krajevne enote. Na področju GGE Kolpska dolina delujeta KE Kočevska Reka in KE Travná gora.

GGE Kolpska dolina je razdeljena na tri revirje: revir Medvedjak – revirni gozdar Zlatko Malnar, revir Kolpska dolina – revirni gozdar – Boštjan Janež in revir Rogati hrib – revirni gozdar Tomaž Klepec.

V skladu s strokovnimi usmeritvami, ki jih izdeluje Zavod za gozdove, z gozdovi gospodarijo lastniki gozdov. Lastniki gozdov v GGE so: zasebni lastniki, država, občine ter druge pravne osebe. V državnih gozdovih dela izvaja SiDG, v ostalih pa lastniki sami, ali za to usposobljeni izvajalci.

2 Prikaz funkcij gozdov

Gozdnogospodarska enota Kolpska dolina je z reko Kolpo, ostenji in varovalnimi gozdovi v rečnem kanjonu, funkcijsko najbolj izpostavljena gozdnogospodarska enota na gozdnogospodarskem območju Kočevje. V Inventarju naravne dediščine je bila celotna zgornjekolpska dolina predlagana za krajinski park, prav tako v projektu Regijski park Kočevsko-Kolpa.

V gozdnem prostoru GGE je večnamenska vloga gozdov prikazana skozi številne funkcije, ki so prisotne površinsko ali linijsko, v prostoru pa so lahko locirane tudi le kot točkovni objekti. Funkcije imajo več stopenj poudarjenosti, mnogokrat nastopajo skupaj, tako da seštevek površin s poudarjenimi funkcijami nekajkrat presega površino vseh gozdov v gozdnogospodarski enoti. Z načrtovanim gospodarjenjem z gozdovi v enoti pomembno vplivamo na njihov obstoj in trajnost.

Osnova prikazanim funkcijam gozdov je Območni GGN za GGO Kočevje izdelan za obdobje 2021-2030, pretekli GGN GGE Kolpska dolina 2014-2023, terenski opisi oddelkov, gozdnogojitveni načrti, naravovarstvene smernice, kulturnovarstvene smernice in usmeritve za vode.

Na območju GGE Kolpska dolina so z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) zavarovani gozdni rezervati z blažjim varstvenim režimom (Stružnica št. 0613 - 5,82 ha in Krajc-Bukovje št. 0614 - 15,76 ha) ter 2.438,11 ha varovalnih gozdov.

Celotna GGE Kolpska dolina je v območju Natura 2000 (Kočevsko - SI3000263 SPA in Kočevsko - SI5000013 SAC). Celotna enota je tudi del ekološko pomembnih območij - EPO (Kočevsko – 31100 in Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri - 80000).

Z gozdovi se gospodari tako, da se sočasno ohranja in pospešuje vse funkcije gozdov. Vse funkcije, ki jih gozdovi opravljajo, so označene na opisnih listih opisov oddelkov/odsekov. Funkcije, ki se pojavljajo ploskovno, so navedene kot »Funkcije v odseku« v prilogi načrta »Opis gozda« (tabela E4). V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljavske cone ter ekocelice na ravni odseka.

V prilogi načrta »Opis gozda« so ključne usmeritve za zagotavljanje funkcij gozda zapisane kot »Usmeritve za zagotavljanje funkcij gozdov«. Tu navajamo tudi pripadajoče Natura 2000 območje, EPO, upravljavske cone, naravne in kulturne vrednote, habitatne tipe ter ekocelice na ravni odseka.

Gozdovi imajo po Zakonu o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99–ZON, 67/02, 110/02–ZGO-1, 115/06–ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13–ZDavNepr, 17/14, 24/15 in 9/16–ZGGLRS in 77/16) ter skladno s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10) opredeljenih več funkcij:

- ekološke: funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev, hidrološka funkcija, funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, klimatska funkcija;
- socialne: zaščitna funkcija, higiensko-zdravstvena funkcija, obrambna funkcija, rekreacijska funkcija, turistična funkcija, poučna funkcija, raziskovalna funkcija, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija;
- proizvodne: lesnoproizvodna funkcija, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin in lovnogospodarska funkcija.

Celotna površina GGE meri 8.275,92 ha. Gozdni prostor, ki predstavlja gozd in nanj funkcionalno vezana druga negozdna zemljišča (gozdne jase, zaraščajoče površine, infrastrukturni objekti v gozdnem prostoru), na katerem so določene funkcije gozda, obsega 7.041,51 ha. Gozd obsega 6.919,55 ha.

Preglednica 14/D-F: Površine gozdnega prostora s poudarjenimi funkcijami

Funkcija	1. stopnja			2. stopnja			3. stopnja			Skupaj ha
	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	ha	%	% g. prost.	
F. varovanja gozdnih zemljišč in sestojev	3589,77	51,0	51,0	1235,93	17,5	17,5	2215,81	31,5	31,5	7041,51
Hidrološka funkcija	226,14	3,2	3,2	6815,37	96,8	96,8	0,00	0,0	0,0	7041,51
F. ohranjanja biotske raznovrstnosti	2745,00	39,0	39,0	4296,51	61,0	61,0	0,00	0,0	0,0	7041,51
Klimatska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,76	0,0	0,0	7040,75	100,0	100,0	7041,51
Zaščitna funkcija	155,79	100,0	2,2	0,00	0,0	0,0				155,79
Higiensko-zdravstvena funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	7041,51	100,0	100,0	7041,51
Turistična funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	7041,51	100,0	100,0	7041,51
Rekreacijska funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0	7041,51	100,0	100,0	7041,51
Obrambna funkcija	0,00	0,0	0,0	0,00	0,0	0,0				0,00
Poučna funkcija	15,76	0,2	0,2	0,00	0,0	0,0	7025,75	99,8	99,8	7041,51
Raziskovalna funkcija	21,58	100	0,3							21,58
Estetska funkcija	16,02	23,0	0,2	53,61	77,0	0,8				69,63
F. varovanja naravnih vrednot	151,15	21,4	2,1	554,82	78,6	7,9				705,97
Varovanje kulturne dediščine	34,14	19,8	0,5	138,52	80,2	2,0				172,66
Lesnoproizvodna funkcija	4162,85	92,3	59,1	120,44	2,7	1,7	228,94	5,0	3,3	4512,23
Lovnogospodarska funkcija	30,58	18,3	0,4	136,76	81,7	1,9				167,34
Funkcija prid. drugih gozdnih dobrin	13,42	1,7	0,2	762,55	98,3	10,8				775,97

Po površini je s 1. stopnjo poudarjenosti (izjemna poudarjenost funkcij) v gozdnem prostoru največ lesnoproizvodne funkcije (59,1 % gozdnega prostora), sledijo funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (51,0 %), funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (39,0 %), hidrološka funkcija (3,2 %), zaščitna funkcija (2,2 %), funkcija varovanja naravnih vrednot (2,1 %), funkcija varovanja kulturne dediščine (0,5 %), lovnogospodarska funkcija (0,4 %), raziskovalna funkcija (0,3 %), estetska funkcija (0,2 %), poučna funkcija (0,2 %) in funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (0,2 %).

Na 2. stopnji je hidrološka funkcija poudarjena na 96,8 % površine gozdnega prostora (karbonatni kraški svet), funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti pa na 61,0 % gozdnega prostora (enota je v celoti v območjih EPO). Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev je z 2. stopnjo poudarjena na 17,5 % gozdnega prostora, funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin na 10,8 %, funkcija varovanja naravnih vrednot pa na 7,9 %. V manjšem deležu so z 2. stopnjo poudarjene tudi funkcija varovanja kulturne dediščine ter estetska, lovnogospodarska in lesnoproizvodna funkcija.

Lesnoproizvodna funkcija ni poudarjena v ekocelicah, gozdnih rezervatih ter na površinah v gozdnem prostoru, ki niso gozd (gozdne jase, daljnovodi, javne ceste,...).

V GGE je linijsko (1. stopnja poudarjenosti) poudarjena funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti na območju upravljalvske cone E – območje navadnega koščaka.

V enoti je registriranih 133 točkovnih objektov s posebej poudarjenimi funkcijami (kraške jame, brezna, izviri, studenci, vodna zajetja, kaluže, izjemna in habitatna drevesa, gozdne/lovske kočice, znamenja, lovski objekti, čebelnjaki, razgledišča...).

2.1 Ekološke funkcije

Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev

Funkcijo varovanja gozdnih zemljišč in sestojev opravljajo gozdovi, ki varujejo rastišča in njihovo okolico pred posledicami vseh vrst erozijskih procesov; zlasti zagotavljajo (ohranjajo) odpornost tal na erozijske pojave, ki jih povzročajo mraz, sneg, voda in veter; preprečujejo razvoj (pojavljanje) zemeljskih in snežnih plazov, podorov in usadov; preprečujejo poglobljanje pobočnih jarkov; preprečujejo premeščanje naplavin; zadržujejo drobni plovni material; ohranjajo rodovitnost gozdnih tal. Poudarjeno varovalno funkcijo imajo zlasti gozdovi na gornji gozdni meji, na erozijskih, plazljivih ali plazovitih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah, na zelo strmih pobočjih, sušnih legah, plitvih skalovitih ali kamnitih tleh.

1. stopnja poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom nad 35°, gozdovi na erodibilni ali plazljivi matični podlagi z naklonom nad 25°, gozdovi s skalovitostjo

nad 70 % površine, varovalni gozdovi, potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi ter gozdovi črnega gabra in malega jesena in bazofilni borovi gozdovi. Območja izjemno poudarjene varovalne funkcije predstavljajo kar 51,0 % površine gozdnega prostora.

2. stopnjo poudarjenosti varovalne funkcije imajo gozdovi na kompaktni matični podlagi z naklonom 25 do 35°, gozdovi na plazljivi matični podlagi z naklonom med 15 - 25°, potencialna erozijska območja – običajni zaščitni ukrepi, ter gozdovi črne jelše, Jesenovja z javorjem, termofilni bukovi gozdovi ter bukovi gozdovi na hladnih legah. Z 2. stopnjo je funkcija poudarjena na 17,5 % površine gozdnega prostora.

S 3. stopnjo je varovalna funkcija poudarjena na preostalem gozdnem prostoru.

Hidrološka funkcija

Gozdovi pomembno prispevajo k zagotavljanju hidrološke funkcije, saj zagotavljajo mehansko in biološko čiščenje vode, ki odteče ali pronica z gozdnih površin. Prav tako vplivajo na uravnavanje vodnega režima z zadrževanjem hitrega odtekanja padavinske vode (dežja) s površja (po pobočju in v globino), počasnejšim taljenjem snega, ohranjanjem vode v gozdnih tleh in rastlinah in zakasnenim pronicanjem vode iz gozdnih tal v sušnih obdobjih. Poudarjeno hidrološko funkcijo imajo zlasti gozdovi v poplavnih, vodovarstvenih in potencialnih vodovarstvenih območjih, določenih v skladu s predpisi o vodah.

S 1. stopnjo je hidrološka funkcija poudarjena na območjih 1. ali 2. varstvene cone po občinskem odloku. Funkcija je točkovno izjemno poudarjena na ožjih območjih jam in brezen, nekaterih izvirov in zajetij pitne vode.

2. stopnjo poudarjenosti imajo, zaradi karbonatne matične podlage, praktično vsi gozdovi v GGE. Linijsko je funkcija z **2. stopnjo** poudarjena ob potokih in njih pritokih, točkovno pa ob številnih manjših izvirih.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je poudarjena v gozdovih, ki zagotavljajo življenjski prostor rastlinskim in živalskim združbam, katerih življenjski ciklus je pomembno povezan z gozdom. Tako ohranjajo biotsko raznovrstnost in zagotavljajo naravno ravnovesje. Poudarjeno funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti imajo zlasti gozdovi s habitati redkih ali ogroženih rastlinskih ali živalskih vrst, s habitati pomembnimi za obstoj in ohranitev populacij divjadi, s habitati in habitatnimi tipi, ki se po predpisih o ohranjanju narave ohranjajo v ugodnem stanju, ter gozdovi, ki imajo status posebnega varstvenega območja, potencialnega posebnega ohranitvenega območja ali ekološko pomembnega območja. Poudarjeno funkcijo imajo tudi mirne cone, pasišča in zimovališča prostoživečih živalskih vrst, grmišča in predeli okoli kaluž in drugih vodnih virov namenjenih prostoživečim živalim.

Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti je s 1. stopnjo poudarjena na 39,0 % površine gozdnega prostora.

S 1. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na naslednjih površinah: GPN – gozdna rezervata Stružnica odd/ods 244 B in 245 B in Krajc-Bukovje odd/ods 304 B, ekocelice brez ukrepov, gozdne jase, površine v zaraščanju znotraj gozdnega prostora, zimovališča in grmišča, ter na območjih naravnih vrednot državnega (1332 Krajc-Bukovje – sestoj jelke, 4380V Loška - stena, 4381 Krokar – stena, 4382 Taborska stena, 4383 Žurgarska stena, 7733 Kuželjska stena) in lokalnega pomena (1333 Stružnica).

Linijsko je funkcija s **1. stopnjo** poudarjena ob potokih na območju upravljalvske cone UC E – območje navadnega koščaka.

Točkovno je funkcija s **1. stopnjo** poudarjena ob medvedjih brlogih in jazbinah (niso prikazani), kalužah, kotanjah, mlakah in habitatnih drevesih.

Z **2. stopnjo** je funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti zaradi vključenosti v območja Natura 2000 in EPO poudarjena na celotnem območju GGE. Prav tako je funkcija z 2. stopnjo poudarjena na

območjih upravljaljskih con (UC A – območje triprstega in belohrbtega detla, UC B – območje gozdnega jereba, UC E – območje navadnega koščaka in UC F – mehkolesna loka) ter na območjih naravnih vrednot državnega (4363V Mirtoviški potok, 7975V Čabranka, 753 Nežica) in lokalnega pomena (7730 Vodena draga, 7735 Topli potok, 2697 Jelenja jama, 2803 Kostel, 7613 Mošenik – ponikalnica, 7731 Rački potok, 7732 Sv. Ana, 7734 Obrh, 7736 Belica - potok, 7741 Vezanski potok, 7742 Sušica, 7743 Ribiški potok).

Natura 2000 - posebna varstvena območja v GGE so Kočevsko (SI3000263) in Kočevsko (SI5000013). To so ekološko pomembna območja za ohranjanje biotske raznovrstnosti na ravni Evropske unije.

Območje pričakovanih naravnih vrednot - Karbonatne kamnine; območje GGE Kolpska dolina je zgrajeno iz karbonatnih kamnin zato obstaja velika možnost najdb novih jam in brezen.

Ekološko pomembna območja - Celotno območje GGE prekrivata EPO Kočevsko – 31100 in Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri - 80000.

Z **2. stopnjo** je funkcija točkovno poudarjena ob jamah, brezni, spodmolih.

Klimatska funkcija

Poudarjeno klimatsko funkcijo opravljajo zlasti gozdovi, ki varujejo naselja, rekreacijske in turistične objekte ter kmetijske površine pred škodljivimi učinki vetra in mraza ter gozdovi na območjih stalnih ali pogostih močnih vetrov, ki lahko povzročajo vetrolome ali deformirano rast gozdnega drevja.

Klimatska funkcija je v GGE ploskovno poudarjena z **2. stopnjo** na površini 0,76 ha na območjih vetrov od 3 do 4 m/s. Na **3. stopnji** je zaradi splošnega blagodejnega vpliva na podnebje ploskovno poudarjena na vsej preostali gozdni površini.

2.2 Socialne funkcije

Zaščitna funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki ščitijo prometnice, naselja in druge objekte pred naravnimi pojavi, kot so padanje kamenja in peska, snežni zameti, bočni vetrovi in zdrsi zemljišča ter zagotavljajo varnost bivanja in prometa. Poudarjeno zaščitno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi na strmih pobočjih nad cesto ali železnico ter pod njo.

S **1. stopnjo** je zaščitna funkcija v GGE poudarjena na površini 155,79 ha zaradi možnih skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti.

Higiensko-zdravstvena funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki izboljšujejo kakovost in ohranjajo zdravo življenjsko okolje ter blažijo škodljive vplive emisij z absorpcijo sestavin onesnaženega ozračja, intenzivnejšo termiko in turbulenco ter izolacijo pred hrupom. Poudarjeno higijensko-zdravstveno funkcijo opravljajo zlasti gozdovi v neposredni bližini večjih naselij, bolnic in zdravilišč ter gozdovi, ki se nahajajo v pasu med naselji oziroma bivalnimi objekti ter večjimi viri hrupa, smradu, sevanja in onesnaževanja, kot so npr. avtocesta, železnica, termoelektrarne, kamnolomi in peskokopi, večje farme, smetišča, sežigalnice in predelovalnice odpadkov, dirkališča ipd.

Higiensko-zdravstvena funkcija je v GGE ploskovno poudarjena s **3. stopnjo** na celotni površini gozdnega prostora.

Obrambna funkcija

Opravlja jo gozdovi, ki varujejo zemljišča in objekte, pomembne za javno varnost, obrambo, zunanje zadeve ter obveščevalno in varnostno dejavnost državnih organov Republike Slovenije. Poudarjeno obrambno funkcijo imajo zlasti gozdovi, ki se uporabljajo kot poligoni za urjenje policijskih ali vojaških enot ter gozdovi, ki varujejo črpališča pitne vode, policijske, vojaške ipd. objekte.

S 1. stopnjo je obrambna funkcija točkovno poudarjena ob vodnih zajetjih Delač in Jakšiči.

Rekreacijska funkcija

Rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo aktivnosti, ki telesno ali duševno sproščajo in krepijo, vključno z nabiranjem gozdnih plodov za lastne potrebe. Poudarjeno rekreacijsko funkcijo imajo gozdovi z ustreznimi naravnimi danostmi, dostopnostjo in dosegljivostjo ter rekreacijsko infrastrukturo (poti, objekti).

Z 2. stopnjo je rekreacijska funkcija linijsko poudarjena v gozdnem prostoru ob več planinskih poteh in odsekih (Velika in mala kočevska planinska pot, Grajska pešpot Kostel, odsek planinske poti Bezgarska planina – Glavica, odsek planinske poti Bosljiva Loka, odsek planinske poti Kobilica – Vršak, odsek planinske poti Kuželj – Potok, odsek planinske poti Osilnica – Bezgovica, odsek planinske poti Rake - Kuželjski stelnik, odsek planinske poti Žurje - Taborska jama, odsek planinske poti Planinska stena – Potok, odsek planinske poti Kremparsko sedlo – Kobilica, odsek planinske poti Glavica – Bezgovica, odsek planinske poti Kobilica S, odsek planinske poti Kuželj cesta, odsek planinske poti Pod orlovsko steno, odsek planinske poti LK-Taborska stena, odsek planinske poti Nad Kuželjem, odsek planinske poti Vršak - Orlova stena, odsek planinske poti Glavica - Zg. Čačič, odsek planinske poti Mirtoviči – Kobilica).

S 3. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na celotnem gozdnem prostoru.

Turistična funkcija

Turistično funkcijo opravljajo gozdovi, ki zadovoljujejo potrebe obiskovalcev, ki zaradi oddiha ali razvedrila povezanega z gozdom, začasno spremenijo svoj kraj bivanja. Poudarjeno turistično funkcijo opravljajo gozdovi v okolici turističnih krajev, v katerih se nahajajo turistični objekti, turistične točke in znamenitosti, ki se pojavljajo kot motiv v turistično propagandne namene ali po katerih se odvija turistično vodenje.

Turistična funkcija je z **2. stopnjo** točkovno poudarjena ob razglediščih in gozdni koči, linijsko pa ob planinskih poteh in odsekih (Velika in mala kočevska planinska pot, Grajska pešpot Kostel, odsek planinske poti Bezgarska planina – Glavica, odsek planinske poti Bosljiva Loka, odsek planinske poti Kobilica – Vršak, odsek planinske poti Kuželj – Potok, odsek planinske poti Osilnica – Bezgovica, odsek planinske poti Rake - Kuželjski stelnik, odsek planinske poti Žurje - Taborska jama, odsek planinske poti Planinska stena – Potok, odsek planinske poti Kremparsko sedlo – Kobilica, odsek planinske poti Glavica – Bezgovica, odsek planinske poti Kobilica S, odsek planinske poti Kuželj cesta, odsek planinske poti Pod orlovsko steno, odsek planinske poti LK-Taborska stena, odsek planinske poti Nad Kuželjem, odsek planinske poti Vršak - Orlova stena, odsek planinske poti Glavica - Zg. Čačič, odsek planinske poti Mirtoviči – Kobilica).

S 3. stopnjo je funkcija poudarjena na celotnem gozdnem prostoru.

Poučna funkcija

Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, kjer poteka ozaveščanje in posredovanje znanj o gozdu ter gospodarjenju z njim laični ali strokovni javnosti. Poudarjeno poučno funkcijo opravljajo gozdovi, po katerih so speljane oziroma v katerih se nahajajo gozdne, naravoslovne ipd. poti, muzeji na prostem (gozdne učilnice), učni in demonstracijski objekti za izvajanje praktičnega pouka v sistemu gozdarskega izobraževanja in poklicnega usposabljanja ipd.

Poučna funkcija je s **1. stopnjo** ploskovno poudarjena na območju gozdnega rezervata GPN Krajc-Bukovje (15,76 ha), s **3. stopnjo** pa na preostalem gozdnem prostoru.

Raziskovalna funkcija

Raziskovalno funkcijo imajo gozdovi, ki so vključeni v dolgoročnejše raziskave za namen študija zgradbe in zakonitosti razvoja gozdov, gozdovi na raziskovalnih ploskvah ter gozdovi v pasu ene drevesne višine okrog raziskovalnih objektov in razglašeni gozdni rezervati.

Raziskovalna funkcija je s **1. stopnjo** ploskovno poudarjena na območju gozdnih rezervatov GPN Krajc-Bukovje (15,76 ha) in GPN Stružnica (5,82 ha).

Funkcija varovanja naravnih vrednot

Se pojavlja v gozdovih, ki varujejo redke, dragocene, znamenite ali druge vredne naravne pojave. Poudarjeno funkcijo varstva naravnih vrednot opravljajo gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih o ohranjanju narave status naravne vrednote, območja pričakovanih naravnih vrednot ter zavarovana območja.

S **1. stopnjo** je funkcija varovanja naravnih vrednot v GGE ploskovno poudarjena na območju naslednjih naravnih vrednot:

- NVDP 1332 Krajc-Bukovje – sestoj jelke,
- NVLP 1333 Stružnica,
- NVDP 4380V Loška stena,
- NVDP 4381 Krokari – stena,
- NVDP 4382 Taborska stena,
- NVDP 7733 Kuželjska stena,
- NVDP 4383 Žurgarska stena,
- NVLP 7613 Mošenik – ponikalnica.

S **1. stopnjo** je funkcija varovanja naravnih vrednot v GGE točkovno poudarjena v okolici izjemnih dreves ter naslednjih naravnih vrednot:

- NVDP 754 Tišenpoljski slap,
- NVLP 2802 Loška stena – skalni samotar,
- NVLP 7740 Belica – slap.

Izjemna drevesa, ki so prikazana v preglednici so na terenu označena s krono modre barve, premer je merjen na merilni piki (načeloma na višini 1,3 m).

Preglednica 15: Izjemna drevesa

Drevesna vrsta	Odsek
brek	99
črni gaber	252
graden	201
hruška	104
jelka	253
jelka	256
smreka	293

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju naslednjih naravnih vrednot: NVDP 138V Kolpa, NVDP 753 Nežica, NVLP 2697 Jelenja jama, NVLP 2803 Kostel, NVDP 4363V Mirtoviški potok, NVLP 7730 Vodena draga, NVLP 7731 Rački potok, NVLP 7732 Sv. Ana, NVLP 7734 Obrh, NVLP 7735 Topli potok z Obrhom, NVLP 7736 Belica – potok, NVLP 7741 Vezanski potok, NVLP 7742 Sušica, NVLP 7743 Ribiški potok, NVDP 7975V Čabranka.

Z 2. stopnjo je funkcija točkovno poudarjena ob:

- jamah in breznic (sezman v poglavju Priloge),
- medvedjih brlogih (jih ne prikazujemo).

Funkcija varovanja kulturne dediščine

Funkcijo varovanja kulturne dediščine opravljajo gozdovi, ki varujejo in ohranjajo območja ali objekte, ki so rezultat ustvarjalnosti človeka in njegovih različnih dejavnosti, družbenega razvoja in dogajanj, značilnih za posamezna obdobja v slovenskem in širšem prostoru.

Na prvi stopnji so poudarjeni gozdovi na območjih in v neposredni okolici objektov kulturne dediščine iz registra kulturne dediščine, kjer se ne sme izkoriščati gozdnih dobrin, ali so upravljani izključno za varstveni namen (predvsem nekateri objekti arheoloških najdišč).

Funkcija varovanja kulturne dediščine je s **1. stopnjo** ploskovno poudarjena na naslednjih območjih:

- Kuželj - Arheološko najdišče Rački potok (KD-EŠD 20870), odd. 92, 93,
- Maver - Ruševine cerkve sv. Vida (KD-EŠD 2786), odd. 201,
- Kostel - Arheološko najdišče Kostel (KD-EŠD 5899), odd. 306 B,
- Gorenji Potok - Naselbina Jastrnik (KD-EŠD 11818), odd. 285, 287.

Na **1. stopnji** je funkcija točkovno poudarjena ob kulturni vrednoti Žurge - Arheološko najdišče Polična jama (KD-EŠD 20890), odd.13.

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na naslednjih območjih:

- Ajbelj - Domačija Ajbelj 6 (KD-EŠD 13417), odd. 312,
- Dolenji Potok – Zaselek (KD-EŠD 13420), odd. 295, 298,
- Kuželj - Vas (KD-EŠD 13425), odd. 132,
- Podstene pri Kostelu – Vas (KD-EŠD 13426), odd. 294,
- Slavski Laz – Vas (KD-EŠD 13427), odd. 129,
- Bezgovica - Ambient kapelice in vodnega zajetja (KD-EŠD 14870), odd. 63, 65,
- Osilnica – Vas (KD-EŠD 14873), odd. 53,
- Podstene pri Kostelu - Cerkev sv. Duha (KD-EŠD 1608), odd. 294,
- Fara - Cerkev Marijinega vnebovzetja (KD-EŠD 1806), odd. 123,
- Fara - Cerkev sv. Štefana (KD-EŠD 1807), odd. 123,
- Vrh pri Fari - Cerkev sv. Nikolaja (KD-EŠD 1811), odd. 204, 206,
- Vrh pri Fari - Arheološko območje Vrh (KD-EŠD 11820), odd. 204, 206,
- Ribjek - Cerkev sv. Egidija (KD-EŠD 2092), odd. 74,
- Srobotnik ob Kolpi - Cerkev sv. Ane (KD-EŠD 2097), odd. 87,
- Ribjek - Kulturna krajina (KD-EŠD 21990), odd. 72, 74, 75, 77, 83, 84, 85, 86, 87, 133, 134, 135,
- Ribjek – vas, odd. 74,

- Mavrc - Ruševine mlina s kamnitim jezom (KD-EŠD 25827), odd. 201,
- Kostel - Trško naselje (KD-EŠD 5900), odd. 306, 307,
- Kostel - Cerkev sv. Treh kraljev (KD-EŠD 1808), odd. 306, 307,
- Kostel - Grad Kostel (KD-EŠD 910), odd. 306, 307,
- Malinišče - Mlin domačije Malinišče 2 (KD-EŠD 9218), odd. 62, 71,
- Črni Potok pri Dragi - Most in ruševine kovačije, odd. 6, 7,
- Jelševi logi, odd. 102, 129, 130, 131, 132,
- Slavski Laz - Mlin in ruševine žage s kamnitim jezom, odd. 128,
- Zapuže pri Kostelu – Vas, odd. 297,
- Krkovo nad Faro - Domačija Grbac (KD-EŠD10318), odd. 211.

Na **2. stopnji** je funkcija točkovno poudarjena ob naslednjih kulturnih vrednotah:

- Srobotnik ob Kolpi - Cerkev sv. Ane (KD-EŠD 2097), odd. 87,
- Slavski Laz - Cerkev sv. Trojice (KD-EŠD 1810), odd. 128,
- Mirtoviči - Sušilnica na domačiji Mirtoviči 6 (KD-EŠD 14872), odd. 84,
- Krkovo nad Faro - Cerkev sv. Lenarta (KD-EŠD 1809), odd. 208,
- Žurge - Cerkev sv. Duha (KD-EŠD 2094), odd. 13,
- Krkovo nad Faro - Mlin pri domačiji Grbac (KD-EŠD 10287), odd. 211,
- Vrh pri Fari - Cerkev sv. Nikolaja (KD-EŠD 1811), odd. 206,
- Kostel - Grad Kostel, (KD-EŠD 910), odd. 306,
- Mirtoviči - Hiša Mirtoviči 11, odd. 84,
- Znamenja, kapelice, odd. 106, 119, 135,
- Spomeniki, odd. 26, 272,
- Razvaline, odd. 241.

Posamezne objekte kulturne dediščine v GGE Kolpska dolina, ki so evidentirani v Registru nepremične kulturne dediščine Ministrstva za kulturo RS in niso del gozdnega prostora, gozdnogospodarski načrt ne obravnava.

Estetska funkcija

Opravljajo jo gozdovi, ki omogočajo doživljanje skladnosti likovnih in funkcionalnih prvin v krajini. Poudarjeno estetsko funkcijo imajo predvsem z estetskega vidika edinstveni/posebni gozdovi v izjemnih krajinah in območjih nacionalne prepoznavnosti po predpisih, ki urejajo prostor ter območjih kulturne krajine po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, v območjih krajinske pestrosti po predpisih, ki urejajo ohranjanje narave ter gozdovi, namenjeni zakrivanju degradacijskih procesov ali drugih vizualno motečih elementov v krajini.

S 1. stopnjo je estetska funkcija ploskovno poudarjena na območju kulturne vrednote Grad Kostel (odd. 306, 307), točkovno pa ob razglediščih v oddelkih: 80, 95, 97 101, 105, 109.

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju kulturnih vrednot: Srobotnik ob Kolpi – Cerkev sv. Ane (odd. 87), Ribjek – kulturna krajina (odd. 72, 74, 75, 77, 83, 84, 85, 86, 87, 133, 134, 135), Fara – kapelica (odd. 123), jelševi logi (odd. 102, 129, 130, 131, 132).

Z 2. stopnjo je funkcija linijsko poudarjena ob naslednjih planinskih poteh: Grajska pešpot Kostel, odsek planinske poti Firštov rep, Velika in mala kočevska planinska pot.

Z 2. stopnjo je funkcija točkovno poudarjena ob kulturnih vrednotah: Srobotnik ob Kolpi - Cerkev sv. Ane (odd. 87), Slavski Laz - Cerkev sv. Trojice (odd. 128), Žurge - Arheološko najdišče Polična jama (odd. 13), ob razglediščih (odd. 80, 95, 97, 101, 105, 109), spomenikih (odd. 26, 272), znamenjih in kapelicah (odd. 106, 119, 135), razvalinah (odd. 241) in gozdni koči (odd. 252).

2.3 Proizvodne funkcije

Lesnoproizvodna funkcija

Funkcija gozda pomeni proizvodnjo nadzemne lesne mase, ki jo je možno gospodarsko izkoriščati. Poudarjeno lesnoproizvodno funkcijo opravljajo tudi gozdovi z nadpovprečno rastnostjo na rastiščih z nadpovprečno proizvodno zmogljivostjo.

S 1. stopnjo je lesnoproizvodna funkcija poudarjena na 59,1 % gozdnega prostora, kjer je mogoče dolgoročno sekati več kot 5 m³ bruto lesne mase na hektar površine.

2. stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, kjer je možno dolgoročno sekati od 2 do 5 m³ bruto lesne mase na hektar. Druga stopnja je bila določena na 1,7 % površin gozdnega prostora.

3. stopnjo poudarjenosti imajo gozdovi, kjer je možno dolgoročno sekati do 2 m³ bruto lesne mase na hektar. Tretja stopnja je bila določena na 3,3 % površin gozdnega prostora.

Lesnoproizvodni funkciji stopnje ne poudarjamo v gozdnih rezervatih in ekocelicah brez ukrepanja.

Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Funkcija gozda pomeni izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda, z izjemo divjadi in rekreativne rabe gozdov, ki se lahko pojavijo na trgu. Poudarjeno funkcijo pridobivanja drugih gozdnih dobrin opravljajo zlasti gozdovi, ki se gojijo zaradi plodov, gozdni semenski objekti, gozdovi, kjer se intenzivno odvija steljarjenje, čebelja paša, pridobivanje smole in drevesnih sokov, pridobivanje okrasnega drevja, izkoriščanje sečnih ostankov ipd., če so ti proizvodi predmet prodaje ali nadaljnje dodelave in niso namenjeni le lastni uporabi.

S 1. stopnjo je funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin ploskovno poudarjena v semenskem sestoju jelke (odsek 304 A), točkovno pa ob stojščih čebeljakov (odd. 62, 201, 208, 252).

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju jelovo bukovih gozdov zaradi čebelje paše – jelka (735,60 ha) ter na območju nabiranja stranskih gozdnih proizvodov (26,95 ha).

Lovnogospodarska funkcija

Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo gozdovi, ki omogočajo gospodarjenje s populacijami prostoživečih živalskih vrst, ki jih je po predpisih o lovu in divjadi dovoljeno loviti. Poudarjeno lovnogospodarsko funkcijo imajo zlasti gozdovi z visoko gostoto populacij velikih rastlinojedov oziroma gozdovi, v katerih prehranska kapaciteta okolja omogoča višjo številčnost divjadi.

Lovno gospodarska funkcija v GGE Kolpska dolina je poudarjena na površinah, ki se v enoti vzdržujejo za potrebe prehranskih in bivalnih pogojev za divjad ter na ožjih lokacijah pomembnejših lovnogospodarskih objektov (večja krmišča, lovske kočje, lovske hiše, lovske steze).

Pri gospodarjenju za lovnogospodarsko funkcijo se upoštevajo veljavni lovsko upravljavski načrti.

S 1. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju rukališč (odd. 242), točkovno pa ob zimskih krmiščih (Šajh-jasli v odd. 64, Belica v odd. 21, Dolgi lazi v ods. 86 B, Ofakov laz v odd. 241, Šuštarjeve štale v odd. 265, Orlek 1 v odd. 225, Orlek 2 v odd. 225, Podjasternik v odd. 292).

Z 2. stopnjo je funkcija ploskovno poudarjena na območju lovišča s posebnim namenom LPN Kočevsko (136,76 ha).

Karta funkcij gozdov je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 7).

3 Opis stanja gozdov

3.1 Gospodarske kategorije gozdov

V GGE Kolpska dolina prevladujejo večnamenski gozdovi – 64,5 %. Posebnost te gozdnogospodarske enote je izjemno velika površina varovalnih gozdov, ki poraščajo strmine kanjona rek Kolpe in Čabranke. Varovalni gozdovi predstavljajo 35,2 % vseh gozdov. Gozdovi posebnega pomena – gozdna rezervata Stružnica in Krajc-Bukovje, kjer posegi niso dovoljeni, predstavljata 21,58 ha gozdov GGE.

Preglednica 16/D-KL: Gospodarske kategorije gozdov in njihova struktura po lastniških kategorijah (ha)

Gospodarske kategorije gozdov	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Večnamenski gozdovi	3.416,87	950,86	92,13	4.459,86
Gpn, ukrepi niso dovoljen	0,04	21,45	0,09	21,58
Varovalni gozdovi	1.999,36	420,28	18,47	2.438,11
Skupaj	5.416,27	1.392,59	110,69	6.919,55

V GGE najdemo raznolike matične podlage, razgiban relief in višine ter tudi pestrost gozdnih rastiščnih tipov. GRT po posameznih odsekih, ki so nadalje uvrščeni v ustrezen RGR so bile določene na osnovi fitocenološkega elaborata. Znotraj posameznega RGR običajno prevladuje GRT, po katerem je RGR dobil ime. Prevladujejo varovalni gozdovi – 35,2 % površine gozdov, nato podgorska bukovja na silikatnih kamninah – 23,2 %, sledijo podgorska bukovja – 19,9 %, jelovo-bukovih GRT je 12,0 %, manj pa je jelovij in smrekovij na silikatnih kamninah (9,4 %) in gozdnih rezervatov (0,3 %).

Gospodarske kategorije gozdov in prostorska razporeditev posameznih gospodarskih kategorij gozdov v merilu 1 : 25 000 je prikazana v kartnem delu načrta (karta št. 4)

Preglednica 17/KGR: Gozdni rastiščni tipi po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Ime gozdnega rastiščnega tipa	Površina (ha)	Delež (%)
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	14,16	1,7
	56210-Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	14,04	1,7
	56311-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	2,40	0,3
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	1,30	0,2
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	54,80	6,6
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	10,91	1,3
	63710-Javorovo bukovje	0,61	0,1
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	230,99	27,9
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	149,79	18,1
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	20,11	2,4
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	44,25	5,3
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	78,52	9,5
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	111,95	13,5
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	35,57	4,3
64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	58,36	7,0	
	77110-Jelovje s praprotni	1,35	0,2
Skupaj RGR		829,11	100,0
01301-Podgorska bukovja	52110-Čmojelševje	3,40	0,2
	54120-Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	5,69	0,4
	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	619,85	45,0
	56210-Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	37,55	2,7

Opis stanja gozdov

	56311-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	32,61	2,4
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	1,23	0,1
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	331,36	24,0
	60110-Pobočno velikojesenovje	10,06	0,7
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	143,78	10,4
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	7,92	0,6
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	0,41	0,0
	64103-Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	0,75	0,1
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	7,79	0,6
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	0,32	0,0
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	4,76	0,3
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	27,50	2,0
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	42,98	3,1
	71110-Kisloljubno gradnovno belogabrovje	23,06	1,7
	73110-Kisloljubno gradnovno bukovje	37,76	2,7
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	8,33	0,6
	77110-Jelovje s praprotmi	8,39	0,6
	78110-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto b	22,42	1,6
Skupaj RGR		1.377,92	100,0
01711-Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	52110-Čmojelševje	5,15	0,8
	54120-Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	14,56	2,2
	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	110,13	17,0
	56311-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	3,97	0,6
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5,76	0,9
	60110-Pobočno velikojesenovje	14,36	2,2
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	2,43	0,4
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	5,06	0,8
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	14,15	2,2
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	25,63	4,0
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	24,92	3,8
	71110-Kisloljubno gradnovno belogabrovje	44,05	6,8
	73110-Kisloljubno gradnovno bukovje	72,25	11,2
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	61,53	9,5
	77110-Jelovje s praprotmi	232,83	36,0
	78110-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto b	10,54	1,6
Skupaj RGR		647,32	100,0
01821-Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	52110-Čmojelševje	67,20	4,2
	54120-Preddinarsko-dinarsko gradnovno belogabrovje	55,84	3,5
	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	74,53	4,6
	56210-Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	19,31	1,2
	56311-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	14,25	0,9
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	5,79	0,4
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	142,97	8,9
	60110-Pobočno velikojesenovje	96,79	6,0
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	4,08	0,3
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	4,06	0,3
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	15,18	0,9
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	10,07	0,6
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	7,51	0,5
	71110-Kisloljubno gradnovno belogabrovje	82,62	5,1
	73110-Kisloljubno gradnovno bukovje	298,83	18,6
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	471,96	29,4
	77110-Jelovje s praprotmi	56,27	3,5
	77210-Jelovje s trikrpim bičnikom	27,62	1,7
	78110-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto b	150,63	9,4
Skupaj RGR		1.605,51	100,0
VEČNAMENSKI GOZDOVI		4.459,86	100,0
09000-Gozdni rezervati	56210-Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1,13	5,2
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	0,37	1,7

Opis stanja gozdov

	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	0,11	0,5
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	3,55	16,5
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	0,37	1,7
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	0,29	1,3
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	0,95	4,4
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	0,16	0,7
	77110-Jelovje s praprotni	14,65	67,9
Skupaj RGR		21,58	100,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI		21,58	100,0
08000-Varovalni gozdovi	52110-Čmojelševje	1,82	0,1
	54120-Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	10,39	0,4
	55110-Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	72,12	3,0
	56210-Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	353,30	14,5
	56311-Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	548,89	22,5
	58110-Osojno bukovje s kresničevjem	77,17	3,2
	59110-Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	1.175,07	48,2
	60110-Pobočno velikojesenovje	11,07	0,5
	62110-Bazoljubno rdečeborovje	120,10	4,9
	63110-Preddinarsko gorsko bukovje	32,72	1,3
	64101-Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	0,12	0,0
	64102-Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	0,97	0,0
	64104-Dinarsko jelovo bukovje z golščem	0,12	0,0
	64105-Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	0,83	0,0
	64107-Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	2,88	0,1
	64114-Dinarsko jelovo bukovje tipično	11,42	0,5
	64130-Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	3,30	0,1
	73110-Kisloljubno gradnovo bukovje	3,34	0,1
	75110-Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	2,97	0,1
	77210-Jelovje s trikrpim bičnikom	0,82	0,0
	78110-Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto b	8,69	0,4
Skupaj RGR		2.438,11	100,0
VAROVALNI GOZDOVI		2.438,11	100,0
Skupaj vsi gozdovi		6.919,55	100,0

3.2 Lesna zaloga

Lesna zaloga je v večjem delu enote ugotovljena na podlagi dendrometrijskih meritev na stalnih vzorčnih ploskvah, ki so potekale v vegetacijski sezoni leta 2023, v varovalnih gozdovih pa na podlagi okularnih ocen.

Za ugotavljanje lesne zaloge in nekaterih drugih parametrov smo v GGE Kolpska dolina izvedli meritve na 719 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP) z gostoto mreže 250 x 250 metrov. V gozdnem rezervatu je mreža SVP gostejša - 125 x 125 metrov. V gozdnem rezervatu smo izvedli meritve na 10 SVP. Meritve na SVP smo izvedli v vseh rastiščnogojitvenih razredih, razen v varovalnih gozdovih, kjer smo lesno zalogo, kot že rečeno, ocenili okularno. Na skupno 729 stalnih vzorčnih ploskvah (SVP) je bilo izmerjenih 10.956 dreves. Standardna napaka ocene lesne zaloge je ob 5 % tveganju +/- 3,9 %. V gozdovih, kjer so bile izvedene meritve na SVP, je lesna zaloga 314,3 m³/ha +/- 12,26 m³/ha.

Povprečna lesna zaloga celotne enote je 251,0 m³/ha, listavci prevladujejo z 72,6 % v lesni zalogi, iglavcev je 27,4 %. V drevesni sestavi je največ bukve (42,1 % od LZ), jelke (15,7 %), plemeniti listavci (11,4 %) in drugi trdi listavci (9,8 %), smreka (8,1 %), hrast (5,0 %), mehki listavci (4,3 %) in bor (3,6 %).

Debelinska struktura v splošnem kaže na ugodno porazdelitev, posebej pri listavcih, kjer lesna zaloga prevladuje v II. in III. debelinskem razredu, pri iglavcih pa lesna zaloga prevladuje v IV. in V. debelinskem razredu. Pri jelki lahko izpostavimo neugodno porazdelitev, saj polovico lesne zaloge zajema V. debelinski razred.

Preglednica 18/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Smreka	7,5	12,7	19,3	20,4	40,1	20,3	8,1
Jelka	4,4	9,1	14,0	21,6	50,9	39,3	15,7
Bor	17,0	32,7	26,5	13,9	9,9	9,1	3,6
Macesen	12,7	14,8	22,4	11,7	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	13,5	19,1	21,4	20,3	25,7	0,0	0,0
Bukev	10,9	22,6	25,3	22,9	18,3	105,6	42,1
Hrast	13,0	26,1	25,1	19,5	16,3	12,6	5,0
Pl. lst.	11,5	23,6	24,4	21,9	18,6	28,7	11,4
Dr. tr. lst.	19,4	28,2	23,6	16,2	12,6	24,7	9,8
Meh. lst.	11,8	29,1	25,5	18,0	15,6	10,7	4,3
Iglavci	7,0	13,3	17,3	20,3	42,1	68,8	27,4
Listavci	12,4	24,2	24,8	21,3	17,3	182,2	72,6
Skupaj	10,9	21,2	22,8	21,0	24,1	251,0	100,0

Smreka – 8,1 % je peta najbolj zastopana drevesna vrsta v enoti. Posamično in skupinsko je primešana predvsem v jelovih in bukovih gozdovih na kislih tleh, s smreko pa so bile v preteklosti zasajene tudi manjše površine v okolici vasi v pasu podgorskih bukovih gozdov. Z večjim deležem – torej sestojno, se smreka pojavlja v posameznih odsekih, kamor je bila v preteklosti vnešena z direktno premeno, pogosto niti ne tako slabo zasnovanih sestojev. Debelinska struktura lesne zaloge (40,1 % lesne zaloge je v V. debelinskem razredu) nakazuje potrebo po obnovi odraslih smrekovih sestojev. Velik delež smreke na nenaravnih rastiščih zahteva stalno kontrolo zdravstvenega stanja in sprotno sanacijo po lubadarju napadenih dreves.

Jelka je po deležu v lesni zalogi zastopana s 15,7 %. Sestojno se pojavlja v jelovo bukovih gozdovih na globokih tleh (karbonatna matična podlaga) ter v jelovjih na kislih tleh. Na manjših površinah najdemo čiste jelove sestoje, s smreko, bukvijo in plemenitimi listavci pa gradi mešane sestoje. Jelka nastopa mešano v skupinah, šopih in posamezno. Kvaliteta debel in vitalnost sta različna. Na bolj vlažnih predelih je zelo vitalna, na bolj suhih predelih z odcednimi tlemi (področje Stružnice) in bolj izpostavljenimi legami pa je vitalnost slabša. Na izpostavljenih legah - rob platoja Stružnice, je prisotno močno sušenje jelke, tudi pomlajevanje le-te je tu zaradi preštevilčne divjadi slabše, mestoma onemogočeno. Pomlajevanje jelke nemoteno poteka na vlažnih jelovih rastiščih na kislji podlagi. Po lesni zalogi je jelka druga najbolj razširjena vrsta v gozdnogospodarski enoti.

V GGE Kolpska dolina najdemo med iglavci še rdeči in črni bor. Zastopana sta z relativno visokim deležem, in sicer 3,6 %, macesen pa se pojavlja le posamezno. Oba bora pogosto poraščata izpostavljeni, skeletne grebene kanjona reke Kolpe, kjer se na toplih in sušnih legah tudi dobro pomlajujeta. Rdeči ter mestoma tudi črni bor sta bila v sestojeh umetno vnesena. Oba bora imata pomembno varovalno vlogo proti eroziji.

Posebnost je tisa, ki se na več mestih pojavlja masovnejše (strmine nad Osilnico) - tudi do 50 primerkov, njihov premer je lahko tudi večji od 30 cm. Veliko je tudi bodike, ki dosega zavidljive višine.

Bukev je z 42,1 % v lesni zalogi najbolj zastopana drevesna vrsta v enoti. Z jelko in smreko gradi mešane sestoje predvsem na jelovo-bukovih rastiščih; njen delež v jelovo-bukovih sestojih se povečuje. V podgorskih bukovih gozdovih ter v bukovih gozdovih na kislih tleh gradi skoraj čiste sestoje; prisotna je skoraj v vseh gozdnih združbah. Bukev je izredno vitalna vrsta in se dobro pomlajuje, kljub objedanju divjadi. Je pomemben gradnik varovalnih gozdov kjer, ob pomoči drugih trdih listavcev, varuje in zmanjšuje erodibilnost tal na strmih pobočjih nad Kolpo.

Graden - v zalogi ga je 5,0 %, posamično se pojavlja pretežno v pasu podgorskih bukovih gozdov oziroma bukovih gozdov na kislih tleh. Je drevesna vrsta, ki zahteva biološko aktivna tla. Posledica njegove rahle termofilnosti so pogoste mrazne razpoke na deblu. Na izpostavljenih sušnejših legah se tudi suši.

Plemeniti listavci - gorski javor, ostrolistni javor, topokrpi javor, gorski brest in veliki jesen so v enoti zastopani z velikim deležem, kar 11,4 %. Pojavljajo se kot posamična primes ali v šopih po celi enoti. Večji je delež na vlažnejših rastiščih, kjer se pred drugimi vrstami lažje uveljavijo. Dobro pomlajevanje pa ni vedno ključ do uspeha – mestoma močno prisoten problem objedanja mladja. Brest se počasi umika iz naših gozdov, zaradi ožiga je mestoma močno prizadet tudi veliki jesen, predvsem v razvojni fazi drogovnjaka. Na zaraščajočih kmetijskih površinah v nižjem delu enote je veliko jesena, ki se odlično pomlajuje.

Gorski javor je primešan v vseh združbah z večjim odstotkom na vlažnih in hladnejših rastiščih na robovih dolin. Nasemeni in pomladi se zelo dobro, vendar ga divjad zelo rada objeda in zato težko uspe. V nizkih legah bolje uspeva na mrzlih in senčnih legah, v višjih nadmorskih višinah daje prednost eksponiranim in toplejšim legam. V gozdnogospodarski enoti se pojavljata še topokrpi in ostrolistni javor. Opažena je javorjeva katranasta pegavost (*Rhytisma acerinum*).

Gorski brest se pojavlja posamično. Je ekološko občutljivejši in močno podvržen lupljenju divjadi. Brest se tudi močno suši zaradi prisotnosti holandske brestove bolezni (*Ceratocystis ulmi*). Zanimivo je, da se zelo dobro pomlajuje, veliko je klic, višjega od 0,5 m pa skoraj ne najdemo.

Lipa in lipovec sta med drevesnimi vrstami zastopana posamič tako v jelovo bukovih gozdovih kot na nižjih nadmorskih višinah, v pasu nad Kolpo. Sta biološko primerni drevesni vrsti za primes v smrekovih nasadih, ki dobro negujeta tla zaradi močnega zasenčevanja in obilnega opada.

Drugi trdi listavci se pojavljajo z 9,8 % deležem v lesni zalogi. Pretežno so to slabi sestoji na degradiranih tleh ali del proizvodno slabših združb na strmih in sušnih legah ali v gozdovih v sukcesijah.

Črni gaber, mokovec in mali jesen se pojavljajo predvsem na strmih, skalovitih in sušnih predelih varovalnih gozdov.

Maklen, brek, skorš, lesnika in divja hruška se pojavljajo posamezno. Pomembni so kot zanimive plodonošne vrste in imajo pomembno vlogo pri prehrani gozdnih živali.

Beli gaber je svetloljubna vrsta in dober meliorator. Listje hitro razpade in močno poživilja biološko aktivnost tal. Je odličen kot panjevec in primeren kot polnilni sloj v sestojih hrasta in jesena. V enoti je najboj zastopan posamezno do skupinsko predvsem v gozdnem robu ob Kolpi ter na površinah v zaraščanju.

V gozdovih GGE Kolpska dolina je tudi veliko sadnih drevesnih vrst, ki pa so nevzdrževana ter brez pomoči tudi nekonkurenčna gozdnim drevesnim vrstam. Pomembna je varovalna vloga teh gozdov. V nižje ležečih delih enote je veliko češnje in maklena, ki dosejata izjemne dimenzije. Na silikatu se pojavljata tudi domači kostanj in graden.

Mehki listavci so v GGE zastopani s 4,3 %. Več jih je v nižinskem pasu. Prevladuje črna jelša, ki hitro zarašča opuščene kmetijske površine na ravninah nad Kolpo; tu so še siva jelša, ki prevladuje ob Čabranki ter breza, trepetlika, ki sta izrazito svetloljubni drevesni vrsti, omejeni na površine v zaraščanju.

Zaradi načina gospodarjenja in delno tudi rastiščnih razmer je v državnih gozdovih lesna zaloga nekoliko višja kot v zasebnih gozdovih, najvišja pa je v gozdovih lokalne skupnosti, predvsem zaradi iglavcev v višjih debelinskih razredih.

Preglednica 19/D-LZL: Lesna zaloga gozdov po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozd	Državni gozd	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	476.027	348.717	112.843	14.467
	m ³ /ha	68,8	64,4	81,0	130,7
Listavci	m ³	1.260.445	986.987	251.479	21.979
	m ³ /ha	182,2	182,2	180,6	198,6
Skupaj	m³	1.736.472	1.335.704	364.322	36.446
	m ³ /ha	251,0	246,6	261,6	329,3

Preglednica 20/D-LZU: Način ugotavljanja lesne zaloge

Stratum	Rastiščnogojitveni razred	Površina	Lesna zaloga (v m ³ /ha)	Število vzorčnih ploskev	+/-E (%)
STALNE VZORČNE PLOSKVE					
1	1111	829,11	359,7	135	7,6
2	1301	1.377,92	291,1	218	7,2
3	1711	647,32	331,4	106	9,9
4	1821	1.605,51	291,2	260	6,6
5	9000	21,58	667,6	10	25,7
6	8000 –Varovalni gozdovi	2.438,11	139,7	/	/

Osnova za izračun lesne zaloge po rastiščnogojitvenih razredih večnamenskih gozdov in gozdnih rezervatov so podatki s stalnih vzorčnih ploskev (SVP). Lesne zaloge sestojev so bile ocenjene okularno (metoda hitre izmere temeljnice po Bitterlichu pri opisih sestojev). Vsota okularno ocenjenih lesnih zalog sestojev v posameznem odseku predstavlja lesno zalogo odseka.

Okularne ocene lesnih zalog po sestojih se korigirajo s faktorji ugotovljenimi na podlagi primerjave med tehtanim seštevkom ocen lesnih zalog sestojev na nivoju RGR in izračunom lesnih zalog po stratumih iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah, tako da:

- so seštevki okularno ugotovljenih lesnih zalog vseh odsekov stratuma enaki lesni zalogi stratuma, ugotovljeni na SVP ter
- je delež drevesnih vrst, ki so v lesni zalogi stratuma zastopane z več kot 10 %, izenačen pri obeh načinih ugotavljanja lesne zaloge.

Tarife so bile deloma povzete po GGN za GGE Kolpska dolina 2014 – 2023. Glede na podatke s terena o velikem odstopanju med bruto in neto posekanimi m³, smo s tokratnim načrtom tarife nekoliko znižali. V varovalnih gozdovih smo tarife vrnili na raven pred dvigom s prejšnjim GGN, v ostalih gozdovih pa smo tarife za en razred znižali vsem drevesnim vrstam, katerim so s prejšnjim GGN tarifo dvignili za dva razreda. Glede na preteklo obdobje je prišlo do znižanja tarif, in sicer pri iglavcih za - 8,0 % in pri listavcih za - 6,8 % ter skupaj za - 7,1 %.

3.3 Prirastek

Prirastek smo ugotovili na podlagi razlik v volumnih dreves med prejšnjo in zadnjo meritvijo na SVP. Povprečni letni prirastek je 2,21 m³/ha za iglavce, 4,43 m³/ha za listavce in skupaj 6,63 m³/ha. Za prirastne nize v RGR 8000 smo preračunali podatke iz ploskev za GGE Kolpska dolina in sosednje GGE Kolpa, Briga in Poljanska dolina, ki so postavljene na gozdnih združbah Preddinarsko-dinarski gozd toploljubnih listavcev, Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso, Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev s črnim gabrom, Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje, Predalpsko-alpsko toploljubno bukovje in Bazofilno rdečeborovje.

Preglednica 21/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%
Iglavci	0,38	0,45	0,45	0,42	0,51	2,21	33,3
Listavci	1,23	1,36	0,94	0,59	0,31	4,42	66,7
Skupaj:	1,61	1,81	1,39	1,01	0,82	6,63	100,0

Kljub nižji lesni zalogi je prirastek v zasebnih gozdovih višji kot v državnih, predvsem zaradi mlajših sestojev. V gozdovih lokalne skupnosti je prirastek najvišji.

Preglednica 22/D-PL: Letni prirastek po lastniških kategorijah

	Enota	Skupaj	Lastniška kategorija		
			Zasebni gozdovi	Državni gozdovi.	Gozdovi lokalnih skupnosti
Iglavci	m ³	15.304	11.608	3.224	471
	m ³ /ha	2,21	2,14	2,32	4,26
Listavci	m ³	30.607	24.280	5.773	554
	m ³ /ha	4,42	4,49	4,14	5,00
Skupaj	m³	45.911	35.888	8.998	1.025
	m ³ /ha	6,63	6,63	6,46	9,26

3.4 Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Površine razvojnih faz oziroma zgradbe sestojev smo ugotovili na osnovi digitalnega izrisa sestojev z aplikacijo Gismartix pri opisih sestojev. Vzporedno smo za posamezno razvojno fazo ocenjevali tudi delež podmladka znotraj posamezne razvojne faze in zasnove podmladka.

Opise sestojev smo opravili v letu 2023. Pripomočki pri izločanju sestojev so bili gozdnogojitveni načrti oddelkov, prejšnja sestojna karta in digitalni orto foto posnetki v merilu 1:5.000, na katere smo izrisali sestoje in druge površine v gozdnem in negozdnem prostoru. Število izločenih sestojev v GGE je 1021, povprečna površina sestoja je 6,78 ha. Dejansko je kartiranih 1471 površin - sestojev s povprečno površino 4,63 ha.

V GGE prevladujejo raznomerni sestoji (32,3 %), sledijo debeljaki (29,6 %) in pionirski gozdovi z grmišči (18,7 %). Največji delež podmladka je v raznomernih sestojih, sledijo sestoji v obnovi in debeljaki. Prevladujejo dobre sestojne zasnove podmladka. Najvišja povprečna lesna zaloga je v debeljakih (376,6 m³/ha). Zaradi velike površine debeljakov je ocena lesne zaloge debeljakov obremenjena z najmanjšo napako.

Preglednica 23/RF1/P: Površine in značilnosti razvojnih faz oz. zgradba sestojev

Razvojna faza oz. zgradba sestojev	Površina		Podmladek						Lesna zaloga	Število SVP	± E	Srednji premer
			Površina		Zasnova							
	ha	%	ha	%	1	2	3	4	m ³ /ha	%	cm	
Mladovje	109,03	1,6								21	37,4	21
Drogovnjak	706,89	10,2	10,58	1,5	0,7	73,0	5,6	20,7	228,6	81	10,8	20
Debeljak	2.050,61	29,6	166,47	8,1	2,1	88,0	7,7	2,2	376,6	256	5,7	25
Sestoj v obnovi	525,60	7,6	210,12	40,0	6,4	78,4	13,1	2,1	225,1	82	12,9	24
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.235,95	32,3	283,04	12,7	6,2	61,6	29,0	3,2	259,5	277	6,2	22
Pionirski gozd z grmišči	1.291,47	18,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	72,9	12	41,1	17
Skupaj	6.919,55	100,0	670,21	9,7						729	3,9	23

Opomba: Podatki v zadnjih treh kolonah preglednice izvirajo iz meritev na stalnih vzorčnih ploskvah

Za čim popolnejši prikaz površinskega stanja razvojnih faz in primerjave z modeli smo poleg razvojne faze v sestoji določili še delež površine, ki jo znotraj sestoja predstavlja mladovje, ki ga je bilo sicer nemogoče izločiti kot samostojni sestoj. V raznomernih in pionirskih gozdovih smo ocenjevali tudi deleže posameznih razvojnih faz. Tako se ja za raven RGR in enote dobilo podatek o tem, kolikšen je dejanski delež posamezne razvojne faze znotraj raznomernih in pionirskih gozdov.

V pomladku izrazito prevladuje bukev (74,37 %), ostalih vrst je v podmladku manj.

Preglednica 24/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	48,20	51,41	0,48	0,00	0,00	498,43	3,16	27,49	29,46	11,58	670,21
%	7,19	7,67	0,07	0,00	0,00	74,37	0,47	4,10	4,40	1,73	100,00

Preglednica o zasnovi, negovanosti in sklepu sestojev prikazuje, da so zasnove mladovja večinoma dobre. Razumljivo so sestojne zasnove slabe v pionirskih gozdovih z grmišči. Negovanost je boljša v starejših sestojih in v mladovju. Najslabša negovanost je v drogovnjakih. Zlasti v mladovju in drogovnjakih je sklep pretesen, kar kaže na premajhno intenzivnost nege. V debeljakih prevladuje normalen sklep.

Preglednica 25/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	109,03	18,3	69,8	6,5	5,4	30,7	53,6	15,7	0,0	59,1	23,8	6,4	10,7
Drogovnjak	706,89	5,3	42,0	39,7	13,0	4,0	26,3	69,7	0,0	53,3	23,1	16,8	6,8
Debeljak	2.050,61					32,7	55,0	12,2	0,1	18,9	57,4	14,8	8,9
Sestoj v obnovi	525,60					38,2	55,4	6,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.235,95					10,4	63,8	25,8	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	1.291,47	0,0	0,0	23,7	76,3								
Skupaj	6.919,55												

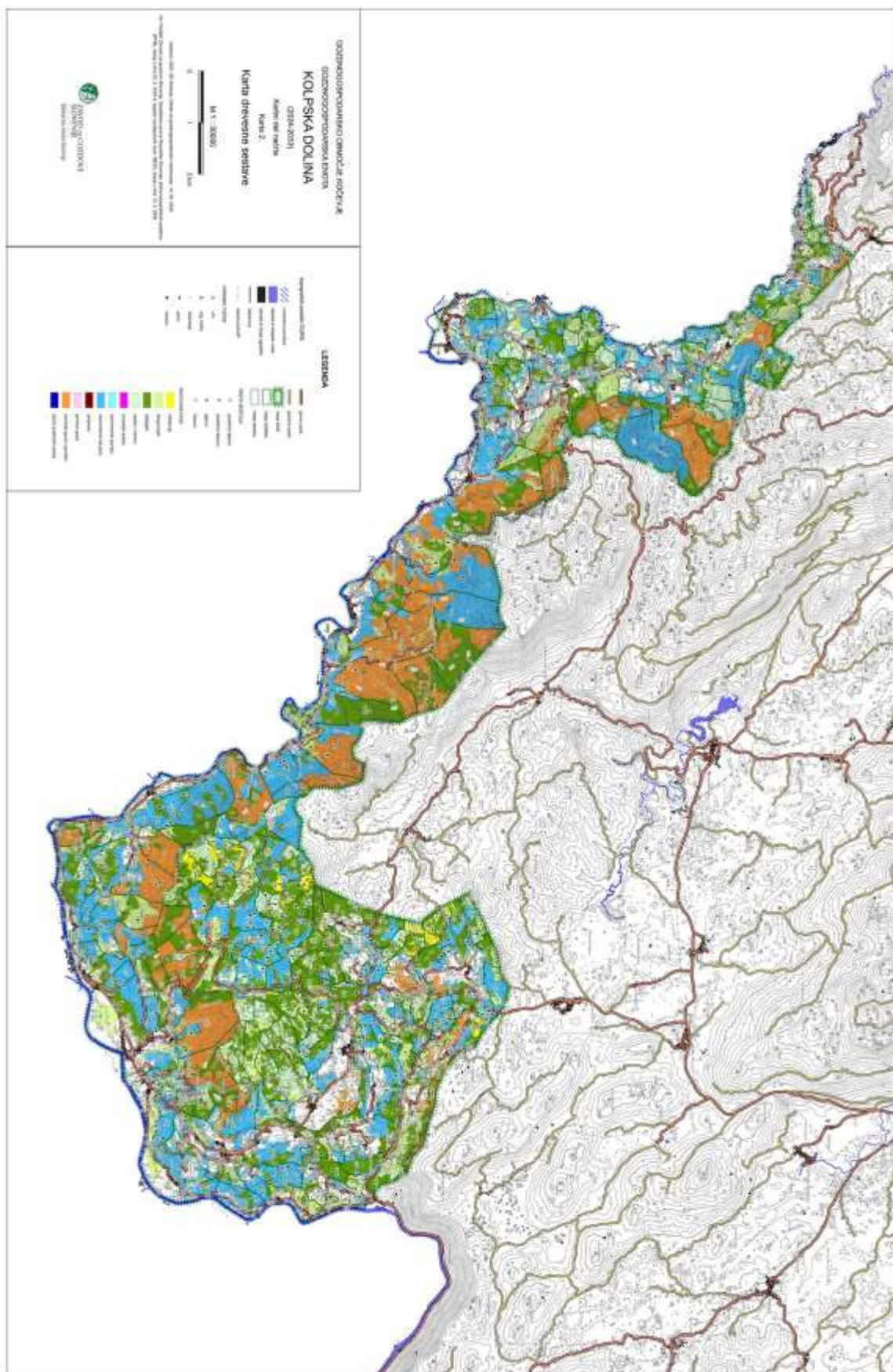
3.5 Tipi sestojev

V GGE glede na zastopanost drevesne sestave prevladujejo drugi pretežno listnati gozdovi. Gre za mešane gozdove bukve, hrasta, plemenitih in trdih listavcev večinoma v nižinskem in podgorskem pasu. Sledijo drugi gozdovi iglavcev in listavcev, ki poraščajo nižinski in predgorski pas, podoben delež zasedajo tudi bukovi gozdovi v podgorskem in gorskem pasu.

Preglednica 26/D-DS: Tipi drevesne sestave gozdov

Tip drevesne sestave	Površina (ha)	Delež (%)
Hrastovi gozdovi	11,07	0,2
Gozdovi bukve in hrasta	32,68	0,5
Bukovi gozdovi	1.073,44	15,5
Drugi pretežno listnati gozdovi	3.523,14	51,0
Gozdovi bukve in jelke	409,13	5,9
Gozdovi bukve in smreke	37,75	0,5
Jelovi gozdovi	143,46	2,1
Smrekovi gozdovi	120,27	1,7
Borovi gozdovi	119,11	1,7
Drugi pretežno iglasti gozdovi	90,66	1,3
Drugi gozdovi iglavcev in listavcev	1.358,84	19,6
Skupaj	6.919,55	100,0

Karta 6: Drevesna sestava gozdov

Pregledna karta drevesne sestave gozdov je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 2)

3.6 Ohranjenost gozdov

Večina gozdov GGE Kolpska dolina je glede na drevesno sestavo ohranjenih. Spremenjeni so sestoji z večjim deležem smreke ali mestoma sestoji z rdečim borom, deloma tudi sestoji v sukcesiji - pionirski gozdovi z grmišči.

Preglednica 27/OHR: Ohranjenost po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	3.231,53	72,5	977,58	21,9	218,18	4,9	32,57	0,7	4.459,86	64,5
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	21,58	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	21,58	0,3
Varovalni gozdovi	206,95	8,5	1.160,26	47,6	1.070,90	43,9	0,00	0,0	2.438,11	35,2
Skupaj vsi gozdovi	3.460,06	50,0	2.137,84	30,9	1.289,08	18,6	32,57	0,5	6.919,55	100,0

3.7 Kakovost drevja

Kakovost drevja smo ocenjevali pri meritvah na stalnih vzorčnih ploskvah na drevju s prsnim premerom nad 30 cm. Kakovost drevja je pri iglavcih večinoma dobra do prav dobra, slabe kakovosti je skupno 4,0 % dreves. Listavci so na splošno slabše kakovosti (več zadovoljive kakovosti in manj prav dobre in dobre kakovosti od iglavcev). Pri listavcih kakovost znižujejo trdi in mehki listavci, pri iglavcih pa je najbolj neakovosten rdeči bor.

Preglednica 28/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	400	0,8	14,5	40,7	37,0	7,0
Jelka	759	3,0	33,9	44,0	17,7	1,4
Bor	49	0,0	2,0	24,5	55,1	18,4
Macesen	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Ostali igl.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	1.738	2,8	17,1	33,4	30,1	16,6
Hrast	192	1,0	11,5	28,6	33,9	25,0
Pl. lst.	582	3,8	18,2	30,2	29,2	18,6
Dr. tr. lst.	251	0,0	0,0	2,0	12,4	85,6
Meh. lst.	212	0,0	7,1	23,1	41,5	28,3
Skupaj iglavci	1.211	2,1	26,2	42,1	25,6	4,0
Skupaj listavci	2.975	2,4	14,8	29,0	29,6	24,2
Skupaj	4.186	2,3	18,1	32,9	28,4	18,3

3.8 Poškodovanost drevja

Poškodovanost drevja smo prav tako ocenjevali pri meritvah na stalnih vzorčnih ploskvah na stoječem drevju. Poškodovanih je 7,3 % dreves. Prevladujejo poškodbe debela in koreničnika, ki so nastale večinoma zaradi gozdarske dejavnosti – sečnje in spravila lesa. 1,1 % vseh dreves ima poškodovane veje. Najpogostejši razlog za poškodovanost vej so žled, sneg in veter. Osutost dreves je zelo majhna. V večini primerov gre za osutost jelke, včasih tudi hrasta. V splošnem poškodovanost dreves ni problematična.

Preglednica 29/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,9
Veje	1,1
Osutost	0,3
Skupaj	7,3

3.9 Objedenost gozdnega mladja

Usklajevanje odnosa gozd - divjad je vezano na širša območja z analiziranjem trendov poškodovanosti gozdnega mladja v sestojih, kjer se načrtuje obnovo gozda.

GGE Kolpska dolina se nahaja na območju popisne enote Goteniško hribovje. V popisni enoti je bilo v letu 2020 popisanih 51 vzorčnih ploskev, v GGE Kolpska dolina pa le 4 popisne ploskve. Stopnja poškodovanosti popisanih ploskev v GGE Kolpska dolina je z 28,8 % podobna poškodovanosti v popisni enoti. Zaradi premajhnega vzorca v načrtu navajamo podatke poškodovanosti mladja gozdnega drevja za popisno enoto Goteniško pogorje. V zaključku poglavja podajamo še kratko analizo vpliva rastlinojede divjadi za celotno območje.

Preglednica 30/OM1: Objedenost gozdnega mladja - skupno

Razred mladja	Število/ha	Objedenost (%)	Tekoča letna poškodovanost (%)
do 15 cm	37.582		
1. 15-30 cm	19.354	31,4	18,3
2. 30-60 cm	14.796	24,7	15,0
3. 60-100 cm	9.057	25,1	18,1
4. 100-150 cm	6.543	38,3	29,8
Skupaj 1-4	49.899	29,2	18,8

Preglednica 31/OM2: Objedenost gozdnega mladja po drevesnih vrstah

Drevesna vrsta	Delež drevesne vrste v mladju (v %)					Objedenost %	Tekoča letna poškod. %
	15- 30 cm	30-60 cm	60-100cm	100-150 cm	skupaj		
Bukev	40	74	88	94	66	21	15
Plemeniti lis.	45	16	7	3	24	51	26
Drugi trdi lis.	7	2	1	1	2	64	59
Mehki l.	1	-	-	-	-	33	24
Smreka	4	7	4	2	5	8	7
Jelka	3	2	1	-	2	22	13
Skupaj	100	100	100	100	100	29,2	18,8

Pri popisu 2020 je bila v III. Kočevsko–Belokranjskem LUO ugotovljena 31,3 % skupna poškodovanost mladja gozdnega drevja, v popisni enoti Goteniško hribovje 29,2 % (v GGE Kolpska dolina 28,8 %) in tekoča letna poškodovanost 20,4 % mladja gozdnega drevja (v popisni enoti Goteniško hribovje 18,8 %). Skupna objedenost mladja gozdnega drevja v popisni enoti Goteniško hribovje se je glede na predhodni popis iz leta 2017 povečala iz 29,0 % na 29,2 %. Zmanjšala se je poškodovanost jelke, plemenitih listavcev in mehkih listavcev, povečala pa pri bukvi, smreki in trdih listavcih. Skupno število mladja na popisnih ploskvah se je povečalo za 3 %, pri čemer se je zmanjšalo število nižjega mladja ter povečalo število višjega mladja. V mladju se je povečal delež jelke, smreke in plemenitih listavcev ter zmanjšal delež bukve, mehkih in drugih trdih listavcev.

Rezultati testiranja hipotez o deležih poškodovanih osebkov med popisi za popisno enoto Goteniško pogorje so pokazali, da se delež poškodovanih osebkov (vseh vrst skupaj) med popisi značilno ne razlikuje. Pri bukvi pa značilno izstopa leto 2010, v katerem je stopnja poškodovanosti značilno nižja

kot v letu 2014 (Friedmanova hi-kvadrat ($N=49$, $df=3$) = 4,397, $p=0,222$). V popisih 2010 in 2020 je bil delež poškodovanih osebkov (bukve) značilno nižji kot v popisu iz leta 2014.

Popisna enota Goteniško hribovje se ujema z osrednjim populacijskim območjem jelenjadi na Kočevskem. V navedeni popisni enoti se ugotavljajo problemi pri naravni obnovi gozda. Ključne drevesne vrste, ki so zastopane v enoti so bukev, smreka, jelka in plemeniti listavci. Glede na podatke iz stalnih vzorčnih ploskev je bukev v mladju najpogosteje zastopana drevesna vrsta in z njenim pomlajevanjem ni težav. Podobno je stanje s smreko. Pri plemenitih listavcih je oteženo preraščanje mladovja v višje višinske razrede. Težave pri obnovi se pojavljajo tudi pri jelki, katere delež v mladju znaša le 2%, nekajkrat več je jelke v vrasti, v lesni zalogi (temeljnica) pa je jelke do 20 krat več kot v mladju. Ocena uspešnosti pomlajevanja se okvirno ujema z v popisu ugotovljeno stopnjo poškodovanosti gozdnega mladja. Do neusklajenosti prihaja zaradi nezadovoljivega pomlajevanja jelke in javorja na območju dinarskih jelovo bukovih gozdov.

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je potrebno zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je npr. delež objedenosti plemenitih listavcev lahko zelo visok že pri nizkih gostotah, nasprotno pa je delež objedenosti smreke praviloma visok pri visokih gostotah divjadi. Raziskave kažejo, da se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukve. Bukve je med divjadjo srednje priljubljena, prostorsko je zastopana praktično na vseh rastiščih in je graditeljica večine sestojev, zato je primerna za ugotavljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje.

Tekoča letna poškodovanost je z 18,8 % poškodovanih osebkov za tretjino nižja od skupne piškodovanosti. Najvišja je pri drugih trdih listavcih, slede mehki in plemeniti listavci. Tekočih letnih poškodb je manj pri smreki, jelki in bukvi. Pri primerjavi podatkov poškodovanosti tekočega leta in podatkov skupne poškodovanosti se ugotavlja največje izboljšanje stanja pri plemenitih listavcih (49 % nižja letna poškodovanost od skupne poškodovanosti) in jelki (41% nižja letna poškodovanost od skupne poškodovanosti).

V mladju je največ 66 % bukve, 24 % mladja plemenitih listavcev, 4 % mladja trdih listavcev, 5 % mladja smreke ter 2 % mladja jelke. Uspešno preraščanje mladja v višje višinske razrede se ugotavlja predvsem pri bukvi, smreki in deloma plemenitih in trdih listavcih. Preraščanje pri ostalih vrstah je manj uspešno. Posledica tega je, da se v višjih višinskih razredih nahaja pretežno bukovo mladje.

Mladje drevesnih vrst parkljasti divjadi predstavlja pomemben vir prehranske baze. Posledično je zato zelo pomemben delež mladovij in sestojev v obnovi. Za zagotavljanje trajnostnega gospodarjenja z gozdovi želimo, da se razvoj gozdov čim bolj usmerja v izenačitev dejanskega stanja z modelnim stanjem razvojnih faz ter v ta namen poveča delež mlajših razvojnih faz in s tem prehranska baza.

S povečanjem deleža mladovij razbremenimo ostale površine in poskrbimo za večjo usklajenost med živalsko in rastlinsko komponento. V osnovanju novih pomladitvenih jeder, ki so v tesni povezavi z intenzivnostjo sečenj oziroma gospodarjenjem z gozdovi, vidimo glavni ukrep, s katerim izboljšamo življenjsko okolje divjadi. Glede na preteklo intenziteto gospodarjenja z gozdovi, predvsem pa glede na intenziteto sečenj v zadnjem obdobju in načrtovanem poseku za naslednje desetletno obdobje ocenjujemo, da se bo delež mladja uskladil z modelnim deležem. Na povečanje deleža gozdnega mladja je v preteklem desetletju znatno vplivala sanacija žarišč lubadarja. Podoben vpliv sta imela tudi žledolom iz februarja 2014 in vetrolom iz decembra 2017 in kalamitete lubadarja, ki so ujmam sledile.

3.10 Odmrlo drevje

V večnamenskih gozdovih GGE je delež odmrlega drevja razmeroma velik, in sicer 34,3 dreves/ha, oziroma 26,8 m³/ha, kar predstavlja 8,5 % lesne zaloge. Razporeditev odmrlega drevja je neugodna, saj je odmrlega tanjšega drevja razmeroma veliko, manjka pa odmrlo drevje večjih dimenzij.

Preglednica 32/OD: Odmrlo drevje

Razširjeni deb. razred		Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj		
		igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.
10 - 29 cm	št./ha	2,95	9,40	12,35	2,29	11,84	14,13	5,24	21,24	26,48
	m ³ /ha	1,02	3,72	4,74	0,78	4,70	5,48	1,80	8,42	10,22
30 - 49 cm	št./ha	0,82	1,64	2,46	0,51	3,33	3,84	1,33	4,97	6,30
	m ³ /ha	1,30	3,09	4,39	0,82	6,13	6,95	2,12	9,22	11,34
50 in več cm	št./ha	0,37	0,44	0,81	0,14	0,53	0,67	0,51	0,97	1,48
	m ³ /ha	1,21	1,65	2,86	0,43	1,96	2,39	1,64	3,61	5,25
Skupaj	št./ha	4,14	11,48	15,62	2,94	15,70	18,64	7,08	27,18	34,26
	m³/ha	3,53	8,46	11,99	2,03	12,79	14,82	5,56	21,25	26,81

4 Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

4.1 Kratek opis zgodovine gospodarjenja z gozdovi v gozdnogospodarski enoti

Zgodovina tega področja je dokaj slabo raziskana. Amaterski zgodovinar Bogdan Mlakar iz Prezida je med izkopavanji na Vražjem vrtcu (kota 904) našel keramiko, za katero se je naknadno ugotovilo, da je stara 2500 – 2900 let. Poznan je rimski most v Črnem potoku, ki je del ceste, ki je vodila iz Prezida do Črnega potoka in naprej. Zgodovinar Ivan Simonič je v knjigi Petsto let mesta Kočevje, ki je izšla 1971. leta med drugim zapisal, da so Slovenci poseljevali osilniško dolino navzgor ob Čabranci do Papežev in Belice že v 13. stoletju. V tem obdobju so Ortenburžani, ki so bili vazali oglejskih patriarhov, imeli v posesti ozemlja od Čušperka do reke Kolpe. Ker so bile njihove posesti le redko poseljene, je Oton Ortenburški v 14. stoletju začel preseljevati na to področje ljudi s svojih posestev na Koroškem.

Po smrti zadnjega Ortenburžana je ozemlje kostelskega gospostva prešlo v roke grofov Celjskih (1420. leta). Ti so v Kostelu, nad reko Kolpo, sezidali grad, okrog katerega se je razvijalo naselje – Trgi. Ko je leta 1456 umrl zadnji celjski grof Ulrich, je kostelska posest prešla v roke Habsburžanov. Slednji so jo dajali v najem raznim plemiškim družinam.

15. in 16. stoletje je bilo na tem območju zaznamovano z vpadi Turkov. Kostelski grad je bil znan kot prepreka za prodiranje Turkov v notranjost dežele. S porazom turkov pri Sisku leta 1531, so napadi na to področje v celoti prenehali.

V času Ilirskih provinc so se Kostelci zaradi previsokih davkov uprli francoski nadoblasti (oktober 1809). Uporniki so pobili več francoskih vojakov, nekaj pa so jih kot ujetnike predali avstrijskim oblastem. Sledilo je maščevanje; Francozi so usmrtili upornike, grad pa požgali. Grad po tem ni bil več obnovljen.

Po ustanovitvi Jugoslavije leta 1918 je to področje spadalo pod dravsko banovino. Razvoj območja je zaznamovala predvsem izgradnja železniške povezave Zagreb – Reka, ki je povzročila razcvet trgovine z lesom. Zaradi lažjega izkoriščanja lesa je bila posledično zgrajena žičnica na Stružnico ter žaga v Pirčah, ki sta delovali do leta 1927.

Med drugo svetovno vojno je število prebivalstva močno upadlo, razmere se tudi po končani vojni niso bistveno izboljšale. Neposredna bližina zaprtega področja Kočevska Reka, slabe cestne povezave, pomanjkanje druge potrebne infrastrukture, vsiljevanje »socialistične agrarne politike«, vse to je zaviralo razvoj teh krajev, mladi so svojo prihodnost pričeli iskati drugje.

Po II. svetovni vojni so z zasebnimi gozdovi (do leta 1962) gospodarile lokalne kmetijske zadruge (KZ Kočevje, KZ Banja Loka, KZ Osilnica itd.), ki so vršile predvsem odkup lesa. Gozdnogospodarsko načrtovanje po drugi svetovni vojni ni bilo vzpostavljeno; vse evidence, ki so bile sprotno natančno vodene, so bile pomanjkljivo arhivirane in so zato nezanesljive. V planskih letih po vojni in obvezni oddaji lesa so bile prisotne visoke sečnje predvsem iglavcev.

Prva gozdnogospodarska načrta za bivše kapitalne gozdove (veleposest Stružnica, Kostel) sta bila izdelana leta 1939 in 1955. V njih je navedeno, da so se večje sečnje na tem območju začele po letu 1910, ko je bila zgrajena železnica Zagreb – Reka, žičnica na Stružnico ter žaga v Pirčah. Izjemno velike sečnje so bile v teh gozdovih ponovno po letu 1948. Sekalo se je predvsem najbolj kakovosten les. Tak način dela z gozdom tako v državnih kot v zasebnih gozdovih, ki so bili izkoriščani tudi še za pašo in steljarjenje, je privedel do pogostih degradacij sestojev. Po letu 1962 je gospodarjenje z gozdovi, ne glede na lastništvo, prevzelo KGP Kočevje. Za obe gozdnogospodarski enoti sta bila izdelana gozdnogospodarska načrta (numerični del), ki pa nikoli nista bila dokončana.

Prva izdelana in potrjena načrta za vse gozdove gozdnogospodarske enote Kolpska dolina in Banja Loka sta za obdobje od 1974. do 1983. leta. Revizijska načrta sta bila izdelana za obdobje 1984 do 1993. Zaradi prilagoditve območnemu načrtu in poškodb po žledu, so bile izdelane manjše prilagoditve načrtov. Tretja revizija obeh načrtov je bila izdelana za obdobje 1994 do 2003.

Območni gozdnogospodarski načrt Kočevje, izdelan za obdobje 2001 - 2010, je predvidel združitev obeh gozdnogospodarskih enot v eno z imenom GGN za GGE Kolpska dolina – Banja Loka, zadnji Območni gozdnogospodarski načrt za OE Kočevje (2011-2020) pa je predvidel še spremembo imena GGE v GGE Kolpska dolina. Obravnavani gozdnogospodarski načrt GGE Kolpska dolina 2024-2033 je šesta revizija prvotnega načrta. Pravni podlagi za izdelavo načrta sta Zakon o gozdovih in Pravilnik o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih.

4.2 Gospodarjenje z gozdovi v preteklem ureditvenem obdobju

4.2.1 Posek

Ocena poseka za gozdove enote na stalnih vzorčnih ploskvah je 298.677 m³ +/- 41.323 m³. Razlika med evidenčno knjigo (249.507 m³) in ocenjenim posekom na SVP (298.677 m³) znaša minus 49.170 m³. Razlika je večja od dopustne napake vzorčne metode, ki je +/- 41.323 m³, zato je v vseh naslednjih preglednicah (od preglednice št. 36) kot realiziran posek, zapisan posek, ocenjen na stalnih vzorčnih ploskvah. Eden večjih razlogov za odstopanja je verjetno obsežna sanacija ujm (vetrolom, žledolom, podlubniki) v preteklem ureditvenem obdobju, pri čemer so lastniki izvajali sanacije brez predhodnega odkazila in pri tem verjetno niso dosledno sporočali količin pospravljenega lesa.

Preglednica 33/P-GGE: Realizacija poseka v preteklem ureditvenem obdobju v večnamenskih gozdovih

2014 - 2023	Načrtovani posek	Realizacija poseka - po tekočih evidencah		Realizacija poseka - po podatkih iz SVP (točkovna in intervalna ocena)		
	m ³	m ³	%	točkovno m ³	interval +/- m ³	%
Iglavci	115.100	147.033	127,7	181.107	33.450	157,3
Listavci	210.900	102.474	48,6	117.570	22.090	55,7
Skupaj	326.000	249.507	76,5	298.677	41.323	91,6

Glede na ocene SVP je bilo v preteklem ureditvenem obdobju v večnamenskih gozdovih v enoti posekanega 298.677 m³ lesa, kar predstavlja 91,6 % realizacijo načrtovanega poseka. Posek je pri iglavcih znašal 181.107 m³, kar predstavlja 157,3 % načrtovanega poseka iglavcev. Vzrok so obsežne sanacijske sečnje po žledolomu leta 2014 in po vetrolomih leta 2017 in 2018 ter posledičnih gradacijah podlubnikov. Realiziran posek listavcev je znašal 117.570 m³, kar predstavlja le 55,7 % načrtovanega poseka listavcev, kot kompenzacija sanacije iglavcev.

Preglednica 34: Ocena poseka na SVP in primerjava z evidenco

Stratum	Površina(ha)	Evidenca (m ³ /ha/leto)	Ocena poseka na SVP					
			Število SVP	Povprečni letni posek (m ³ /ha/leto)	Standardni odklon	Interval zaupanja (+- m ³ /ha/leto)	Relativni odklon zaupanja (e%)	
GGE	Iglavci	4.470,71	3,29	691	4,051	10,035	0,748	18,5
	Listavci	4.470,71	2,29	691	2,630	6,627	0,494	18,8
	Skupaj	4.470,71	5,58	691	6,681	12,396	0,924	13,8
Državni gozdovi	867,86	7,13	139	8,700	12,790	2,130	24,5	
Ostali gozdovi	3.602,85	5,21	552	6,170	12,260	1,020	16,5	

*Opomba: V izračun niso zajeti gozdovi s posebnim namenom kjer ukrepi niso dovoljeni

Preglednica 35: Primerjava realizacije poseka po lastniških kategorijah in SVP v večnamenskih gozdovih

Posek	Ostali gozdovi			Državni gozdovi			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	90.433	172.486	262.919	24.667	38.414	63.081	115.100	210.900	326.000
Izveden - m ³	109.656	78.066	187.722	37.377	24.408	61.784	147.033	102.474	249.507
Izveden SVP - m ³	131.552	91.621	223.173	49.555	25.949	75.504	181.107	117.570	298.677
Realizacija - evid	121,3	45,3	71,4	151,5	63,5	97,9	127,7	48,6	76,5
Realizacija - SVP	145,5	53,1	84,9	200,9	67,6	119,7	157,3	55,7	91,6
Povp. drevo - m ³	2,07	1,02	1,45	3,12	1,47	2,17	2,27	1,10	1,58

V preteklem ureditvenem obdobju (2014–2023) je bilo posekanega 301.262 m³ lesa, kar predstavlja 89,4 % realizacijo načrtovanega poseka. Realiziran posek iglavcev je znašal 181.326 m³ (155,4 % načrtovanega poseka), realiziran posek listavcev pa 119.936 m³, kar predstavlja 54,4 % načrtovanega poseka.

V primerjavi s predpreteklim desetletjem (2004–2013), je realizacija načrtovanega poseka pri iglavcih v obdobju zadnjih deset let večja, realizacija načrtovanega poseka listavcev pa je v obeh obdobjih približno enaka.

Preglednica 36/D-PGR: Realizacija poseka po ureditvenih obdobjih

Ureditveno obdobje od 2014 do 2023 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
01111-Jelova bukovja na globokih tleh	Iglavci	29.500	49.994	169,5	14,8
	Listavci	37.500	29.793	79,4	8,8
	Skupaj	67.000	79.786	119,1	23,7
01301-Podgorska bukovja	Iglavci	23.600	34.120	144,6	10,1
	Listavci	70.400	37.515	53,3	11,1
	Skupaj	94.000	71.635	76,2	21,3
01711-Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah	Iglavci	30.000	43.716	145,7	13,0
	Listavci	23.000	8.643	37,6	2,6
	Skupaj	53.000	52.359	98,8	15,5
01821-Podgorska bukovja na silikatnih kamninah	Iglavci	32.000	53.150	166,1	15,8
	Listavci	80.000	41.747	52,2	12,4
	Skupaj	112.000	94.897	84,7	28,2
08000-Varovalni gozdovi	Iglavci	1.600	347	21,7	0,1
	Listavci	9.400	2.238	23,8	0,7
	Skupaj	11.000	2.585	23,5	0,8
09000-Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
skupaj	Iglavci	116.700	181.326	155,4	53,8
	Listavci	220.300	119.936	54,4	35,6
	Skupaj	337.000	301.262	89,4	89,4

Ureditveno obdobje od 2004 do 2013 leta

Gospodarski razred		Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
		m ³	m ³	%	%
00161-Abieti-fagetum d. typicum skupinsko raznodob	Iglavci	22.575	24.086	106,7	12,4
	Listavci	28.374	24.832	87,5	12,8
	Skupaj	50.949	48.918	96,0	25,2
00301-Hacquetio-fagetum skupinsko raznodob	Iglavci	7.578	6.533	86,2	3,4

Analiza preteklega gospodarjenja z gozdovi

	Listavci	30.119	12.070	40,1	6,2
	Skupaj	37.697	18.603	49,3	9,6
00526-Ostryo-fagetum - malodonosni	Iglavci	1.085	136	12,5	0,1
	Listavci	9.261	1.341	14,5	0,7
	Skupaj	10.346	1.477	14,3	0,8
00721-Galio r. - abietetum skupinsko raznodob	Iglavci	12.375	14.110	114,0	7,3
	Listavci	7.328	3.125	42,6	1,6
	Skupaj	19.703	17.235	87,5	8,9
00821-Blechno-fagetum skupinsko raznodo	Iglavci	13.937	13.899	99,7	7,2
	Listavci	42.808	16.343	38,2	8,4
	Skupaj	56.745	30.242	53,3	15,6
00825-Blechno-fagetum zasmreceni	Iglavci	7.264	7.664	105,5	4,0
	Listavci	4.004	1.677	41,9	0,9
	Skupaj	11.268	9.341	82,9	4,8
00921-Alentum glutinosae skupinsko raznodob	Iglavci	0	49	0,0	0,0
	Listavci	2.083	176	8,5	0,1
	Skupaj	2.083	225	10,8	0,1
08000-Varovalni gozdovi	Iglavci	750	901	120,1	0,5
	Listavci	4.453	1.793	40,3	0,9
	Skupaj	5.203	2.694	51,8	1,4
09000-Gozdni rezervati	Iglavci	0	0	0,0	0,0
	Listavci	0	0	0,0	0,0
	Skupaj	0	0	0,0	0,0
skupaj	Iglavci	65.564	67.377	102,8	34,7
	Listavci	128.430	61.358	47,8	31,6
	Skupaj	193.994	128.735	66,4	66,4

Realizacija po lastništvih pokaže nedosežen posek v zasebnih gozdovih ter presežen posek v državnih gozdovih. Realizacija je močno presežena pri iglavcih, pri listavcih pa ni dosežena.

Preglednica 37/D-PL1: Realizacija poseka po lastniških kategorijah

Posek	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi			Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj GGE		
	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
Načrtovan - m ³	89.254	176.309	265.563	24.736	38.731	63.467	2.710	5.260	7.970	116.700	220.300	337.000
Izveden - m ³	132.289	90.182	222.471	45.851	28.066	73.918	3.186	1.687	4.873	181.326	119.936	301.262
Realizacija - %	148,2	51,2	83,8	185,4	72,5	116,5	117,6	32,1	61,1	155,4	54,4	89,4
Povp. drevo - m ³	2,54	1,16	1,72	3,80	1,68	2,57	2,68	1,36	2,01	2,78	1,26	1,87

Sanitarni posek in posek oslabelega drevja predstavljata kar 59,6 % celotnega poseka. Pomladitveni posek predstavlja skupaj 29,5 % sečenj.

Preglednica 38/VP: Posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	%	%
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabeled. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	14.501	34.897	28	0	0	15.858	66.491	159	210	90	132.289	29,9	117,6
	%	11,0	26,4	0,0	0,0	0,0	12,0	50,2	0,1	0,2	0,1	100,0		
Listavci	m ³	9.160	29.814	14	0	0	8.872	41.139	562	437	75	90.183	8,8	38,2
	%	10,2	33,1	0,0	0,0	0,0	9,8	45,7	0,6	0,5	0,1	100,0		
Skupaj	m³	23.661	64.711	42	0	0	24.730	107.630	721	647	165	222.472	15,1	63,9
	%	10,6	29,1	0,0	0,0	0,0	11,1	48,5	0,3	0,3	0,1	100,0		

Državni gozdovi

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabel. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	1.484	3.678	0	0	0	8.175	31.931	530	15	37	45.851	33,6	169,0
	%	3,2	8,0	0,0	0,0	0,0	17,8	69,7	1,2	0,0	0,1	100,0		
Listavci	m ³	3.762	19.024	0	0	0	1.580	3.189	360	97	49	28.066	13,0	56,9
	%	13,4	67,8	0,0	0,0	0,0	5,6	11,4	1,3	0,3	0,2	100,0		
Skupaj	m³	5.246	22.702	0	0	0	9.755	35.120	890	112	86	73.918	21,0	96,7
	%	7,1	30,7	0,0	0,0	0,0	13,2	47,5	1,2	0,2	0,1	100,0		

Gozdovi lokalnih skupnost

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabel. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	728	915	0	0	0	462	1.034	47	1	0	3.186	16,2	62,6
	%	22,9	28,7	0,0	0,0	0,0	14,5	32,4	1,5	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	206	366	0	0	0	138	842	4	127	4	1.687	2,8	11,9
	%	12,2	21,7	0,0	0,0	0,0	8,2	50,0	0,2	7,5	0,2	100,0		
Skupaj	m³	934	1.281	0	0	0	600	1.876	51	128	4	4.873	6,1	25,3
	%	19,2	26,3	0,0	0,0	0,0	12,3	38,5	1,0	2,6	0,1	100,0		

Skupaj GGE

		Vrste poseka										Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabel. drevja	Sanit. posek	Posek za gozd. infrastr. in drugo	Krčitve	Nedov. posek			
		Redčen.	Pomlad.	Prebir.										
Iglavci	m ³	16.713	39.489	28	0	0	24.495	99.456	735	226	126	181.326	30,3	125,3
	%	9,2	21,8	0,0	0,0	0,0	13,5	54,9	0,4	0,1	0,1	100,0		
Listavci	m ³	13.129	49.203	14	0	0	10.590	45.171	927	661	127	119.936	9,2	40,0
	%	11,0	41,0	0,0	0,0	0,0	8,8	37,7	0,8	0,6	0,1	100,0		
Skupaj	m³	29.842	88.692	42	0	0	35.085	144.627	1.662	887	253	301.263	15,8	67,8
	%	9,9	29,5	0,0	0,0	0,0	11,7	47,9	0,6	0,3	0,1	100,0		

V poseku prevladujeta bukev in smreka – bukev pri pomladitvenih sečnjah, smreka pa predvsem pri sanitarnih. Precejšen delež v poseku pripade tudi jelki.

Preglednica 39/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	36,8	47,6	5,8
Jelka	23,2	23,1	3,7
Bor	0,2	1,0	0,0
Macesen	0,0	22,1	0,0
Ostali igl.	0,0	29,9	0,0
Bukev	29,9	12,2	4,7
Hrast	1,2	4,3	0,2
Pl. lst.	6,2	8,3	1,0
Dr. tr. lst.	1,4	2,5	0,2
Meh. lst.	1,1	3,9	0,2
Skupaj iglavci	60,2	30,3	9,5
Skupaj listavci	39,8	9,2	6,3
Skupaj	100,0	15,8	15,8

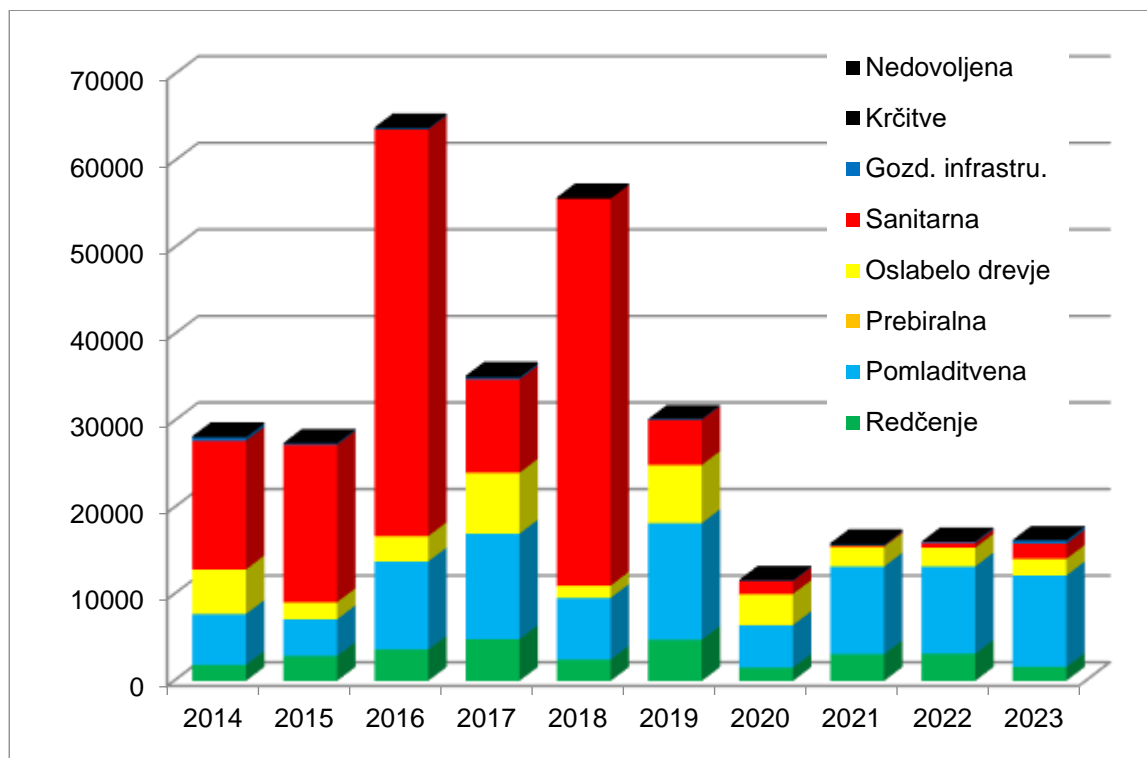
Pri listavcih je posek dokaj enakomerno porazdeljen po debelinskih razredih, ob večjem deležu obnovitvenih procesov, je več poseka debelejšega drevja – največ nad 50 cm premera. Pri iglavcih pa je posek povečan že nad 30 cm premera.

Preglednica 40/PDR: Posek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,2	8,4	18,2	25,6	35,3	24,7	21,3
Listavci	2,5	4,2	7,4	9,8	18,2	8,1	15,1
Skupaj	2,6	5,0	9,9	14,8	27,9	13,3	36,4

Pri poseku po vrstah poseka je vidno poudarjena obnova sestojev in redčenja, vendar so od leta 2014 močno prevladovale sanitarne sečnje. Na težave s podlubniki in vetrolomi ter žledolomom kaže predvsem visok delež poseka oslabilih dreves in sanitarne sečnje (59,7 %). Nedovoljenega poseka je bilo po uradnih evidencah 0,1 %, glede na odstopanje evidenčnih podatkov od podatkov o posekih s stalnih vzorčnih ploskev, ki presegajo dopustne napake ocen pa lahko sklepamo, da je bilo nedovoljenega poseka več.

Povprečno je bilo v GGE posekanih 30.109 m³ lesa letno, na kar je imela močen vpliv sanitarna sečnja po letu 2014 zaradi žledoloma, ter kasneje vetrolomi leta 2017 in v začetku 2018.

Grafikon 1: Pregled poseka po letih ureditvenega obdobja

4.2.2 Gojitvena in varstvena dela

Iz podatkov lahko ocenimo, da so najpomembnejša gojitvena dela, kot so obnova in nega realizirana razmeroma slabo. Varstvena dela so bila izvedena po potrebi.

Preglednica 41/OGDL/OGD : Opravljena gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah in skupno

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Zasebni gozdovi			Državni gozdovi		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	196,86	26,99	13,7	24,58	24,50	99,7
Obžetev	ha	8,00	1,51	18,9	1,50	0,00	0,0
Nega mladja	ha	3,62	5,83	161,0	1,00	5,80	580,0
Nega gošče	ha	87,85	5,65	6,4	48,09	39,60	82,3
Nega letvenjaka	ha	48,60	6,72	13,8	50,34	45,40	90,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	104,92	3,90	3,7	19,49	11,95	61,3
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	150,00	0,00	0,0	0,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	87,04	0,00	0,0	35,00	2,50	7,1
Priprava tal	ha	0,00	0,39	0,0	0,50	0,00	0,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	400,00	0,00	0,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	0,00	0,0	1.200,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,49	0,0	0,00	0,00	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	121,31	0,0	0,00	2,77	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	4,43	0,0	0,00	1,10	0,0

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Gozdovi lokalnih skupnosti			Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	4,20	0,00	0,0	225,64	51,49	22,8
Obžetev	ha	0,20	0,00	0,0	9,70	1,51	15,6
Nega mladja	ha	0,10	0,00	0,0	4,72	11,63	246,4
Nega gošče	ha	0,70	0,00	0,0	136,64	45,25	33,1
Nega letvenjaka	ha	0,20	0,00	0,0	99,14	52,12	52,6
Nega ml. drogovnjaka	ha	2,50	0,00	0,0	126,91	15,85	12,5

Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,00	0,00	0,0	150,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	0,00	0,00	0,0	122,04	2,50	2,0
Priprava tal	ha	0,00	0,00	0,0	0,50	0,39	78,0
Zaščita z ograjo	m	0,00	0,00	0,0	400,00	0,00	0,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	0,00	0,00	0,0	1.200,00	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	0,49	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	0,00	0,0	0,00	124,08	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	0,00	0,0	0,00	5,53	0,0

4.2.3 Gradnja gozdnih prometnic

Gozdne ceste: V obravnavanem obdobju je bila načrtovana gradnja gozdnih cest v prednostnih območjih: »Črni potok-Žurge«, »Papeži«, »Nad Belco«, »Bezgarji«, »Podvrh-Črni vrh«, »Laze-Lokarski vrh«, »Stelnik-Delačka voda«, »Orlek«, »Nad Jesenovim vrtom« in »Kapič«.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 13,000 km, ki bi odprli 700 ha doslej slabo dostopnih gozdov, bi se gostota produktivnih cest povečala na 16,20 m/ha. Zaradi ekonomske krize in naravnih ujm ni bila zgrajena nobena gozdna cesta.

Uredba o pristojbini za vzdrževanje gozdnih cest zagotavlja gozdnogospodarski enoti po podatku za leto 2023 okoli 30.000,00 € na leto, kar omogoča letna vzdrževalna dela na okoli 80 – 90 % skupne dolžine gozdnih cest letno. Redno se vzdržujejo glavne gozdne ceste in tiste, s poudarjenim javnim značajem. Na najbolj obremenjenih gozdnih cestah se vzdrževalna dela izvajajo vsako leto, na manj obremenjenih vsako drugo, tretje leto. Ker ležijo gozdne ceste na strmem reliefu, je pri vzdrževanju poudarek na urejanju odvodnjavanja – redno čiščenje koritnic in cevnih propustov, popravilo prečnih jarkov in naravnih iztokov.

Gozdne vlake: Odpiranje gozdov z gozdnimi vlakami ni sledilo načrtovanemu. V GGE je predvidena optimalna gostota gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih 90 m/ha. Načrtovana je bila gradnja 20 km novih gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih enote, ki so bili pomanjkljivo odprti, zgrajenih je bilo 2,976 km gozdnih vlak.

V GGE Kolpska dolina so poleg gozdnih rezervatov Krajc – Bukovje in Stružnica ter pretežnega dela varovalnih gozdov, kjer gradnja vlak ni dovoljena, posamezna manjša območja (ekocelice), kjer gradnja gozdnih vlak zaradi zelo skalovitega in strmega reliefa ni primerna. Smotrno je, da ti predeli ostanejo trajno brez vlak.

Rekonstrukcijam obstoječih gozdnih vlak, s katerimi se odpravi posamezne neustrezne elemente vlak, je bilo namenjeno premalo pozornosti. Načrtovanih je bilo 10 km rekonstrukcij obstoječih gozdnih vlak v večnamenskih gozdovih enote, izvedenih je bilo 5,001 km rekonstrukcij.

Glede na trenutno slabo odprtost gozdov z gozdnimi vlakami, je potrebno sredstva nameniti za gradnjo vlak v zaprtih in delno odprtih oddelkih ter za rekonstrukcije gozdnih vlak.

Preglednica 42: Novogradnja in rekonstrukcija gozdnih vlak v metrih v obdobju 2014-2023

Leto	Oddelek	Novogradnja v metrih	Rekonstrukcija v metrih
2014	13247	500	835
	13248	170	470
skupaj		670	1.305
2015	13023	215	0
	13211	190	0

	13236	795	1.720
	13240	365	1.790
skupaj		1.565	3.510
2016	13006	636	0
	13059	105	0
skupaj		741	0
2017	0	0	0

skupaj		0	0
2018	0	0	0
skupaj		0	0
2019	0	0	0
skupaj		0	0
2020	13225	0	186
skupaj		0	186

2021	0	0	0
skupaj		0	0
2022	0	0	0
skupaj		0	0
2023	0	0	0
skupaj		0	0
Skupaj 2013-2022		2.976	5.001

4.2.4 Opravljena dela in aktivnosti na krepitvi funkcij gozdov

Dela namenjena krepitvi ekoloških funkcij so bila opravljena zadovoljivo, saj so bile upoštevane vse omejitve gospodarjenja na področjih s poudarjeno varovalno in hidrološko funkcijo. Prevladujejo ukrepi namenjeni pospeševanju funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

Vzdrževanje travinj – košenj je dejansko izvedenih več, a so v velikem deležu financirane preko kmetijskih subvencij. V zadnjem desetletju je bilo pregledanih in vzdrževanih 12 gnezdnic, nove niso bile postavljene. Izvedena so bila tudi dela puščanje stoječe biomase v gozdu in naravni razvoj biotopov. Večinoma so bila realizirana tudi vzdrževanja vodnih površin.

Preglednica 43: Opravljena dela za funkcije

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Skupaj		
		Načrt	Izvedeno	Indeks
Vzdrževanje travinj	ha	280,80	97,96	34,9
Postavitev valilnic in ostalo	dni	13,05	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	275,00	138,93	50,5
Naravni razvoj biotopov	m ³	18.752,00	20.872,60	111,3
Vzdrževanje vodnih površin	kos	44,00	36,00	81,8
Sadnja plodonosnega drevja	kos	300,00	0,00	0,0
Vzdrževanje gnezdnic	kos	60,00	12,00	20,0
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	0,00	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	0,30	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,50	0,0

4.2.5 Posegi v gozd in gozdni prostor v obdobju 2014-2023

V GGE je bilo v preteklem načrtovalnem obdobju realiziranih več manjših krčitev za kmetijske namene v skupni površini 1,27 ha.

Preglednica 44/D-KRC: Krčitve gozdov v ureditvenem obdobju 2014 do 2023 po namenu

Namen krčitev						Skupaj
Urbanizacija	Infrastruktura	Kmetijstvo	Rudarstvo	Energetika	Drugo	
ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
		1,27				1,27

4.2.6 Celovita ocena doseganja postavljenih ciljev v obdobju 2014-2023

Ocena doseganja ekonomskih ciljev

V preteklem ureditvenem obdobju realizacija z osnovnim načrtom načrtovanega poseka ni bila dosežena. Načrtovan posek je bil po količini dosežen samo v državnih gozdovih. Cilj doseganje čim višjega dohodka od gospodarjenja z gozdovi je bil dosežen le v državnih gozdovih. Neizpolnjeni so bili tudi cilji zaposlitev, ohranjanje delovnih mest ter proizvodnja lesa in oskrba z lesom lesnopredelovalne lokalne industrije.

Ocena doseganja ekoloških ciljev

Malopovršinska zgradba velikega deleža sestojev, ohranjeni gozdni ekosistemi, oblikovanje upravljavskih con za Natura 2000 vrste, prisotnost zavarovanih vrst zveri, dokaj uspešnejša naravna obnova gozda, omejitev sadnje smreke, sadnja rastiščem primernih drevesnih vrst (predvsem listavcev), povečanje deleža debelega drevja, povečanje deleža odmrle biomase, izločene ekocelice, ohranjanje rezervatov, pester in vzdrževan gozdni rob, ohranjanje in vzdrževanje vodnih virov, upoštevanje ekoloških funkcij pri gradnji gozdne infrastrukture so le nekateri kazalci, ki kažejo, da je bilo usmerjanje razvoja gozda v preteklem desetletju v skladu z zapisanimi usmeritvami za krepitev ekoloških ciljev. Doseganje ekoloških ciljev bi bilo še boljše, če ne bi bilo naravnih ujm, ki so lokalno pa tudi na širših območjih vzrokovale prezgodnjemu poseku drevja povzročile znižanje lesnih zalog, poškodovale drevje, povzročile razgradnjo nekaterih sestojev ter bile tudi razlog za neizvedbo vseh načrtovanih biomeliorativnih del.

Ocena zagotavljanja socialnih ciljev

S stabilnim gozdom poraščena strma pobočja, kjer gozdovi opravljajo zaščitno vlogo v kanjonu Kolpe, usmerjane turistične in rekreacijske aktivnosti v gozdnem prostoru, zdrav in vitalen gozd, ohranjene naravne vrednote, upoštevanje območij in objektov kulturne dediščine, raznovrsten in razgiban gozdni rob, ohranjanje in pospeševanje dekorativnih in plodonosnih drevesnih in grmovnih vrst, ohranjanje in pospeševanje izjemnih dreves in grmovnic, aktivno sodelovanje pri sanaciji divjih odlagališč so kazalniki, ki kažejo na visoko stopnjo doseganja socialnih ciljev.

Ocena doseganja gozdnogojitvenih in drugih ciljev

- Ciljna lesna zaloga (269 m³/ha – upošteva nove tarife) ni bila dosežena. Nova lesna zaloga znaša 251,0 m³/ha.
- Razvojne faze: povečal se je delež sestojev v obnovi. Za uspešno trajnost bi bila potrebno hitrejše ukrepanje v gozdovih, kar je pa v večinsko zasebnih gozdovih zelo težko doseči. Delež raznomernih sestojev se ni bistveno zmanjšal.
- Rastiščem ustrezna drevesna sestava: ujme in posledično napadi podlubnikov so prispevali k zmanjšanju deleža predvsem smreke, delno tudi jelke, na račun česar se dviguje delež listavcev.
- Negovanost sestojev: načrtovana gojitvena dela so bila slabo realizirana, mladovja in drogovnjaki so tako tesnejšega sklepa in slabše negovanosti.
- Dela za ostale funkcije gozdov so bila v osnovi zadovoljivo realizirana, pri visoki realizaciji puščanja naravnega razvoja biotopov je nekoliko manj puščanja stoječe biomase v gozdu, oba ukrepa lastnike gozdov aktivno usmerjata v pozitiven pomen odmrle mase.
- Odprtost gozdov z gozdnimi prometnicami; Ciljna gostota produktivnih cest je bila 17,00 m/ha, ciljna gostota gozdnih vlak pa 90 m/ha. Zaradi nerealiziranega programa gradenj gozdnih cest cilj ni bil dosežen. Ciljna gostota gozdnih vlak z majhnim obsegom novogradenj ni bila dosežena.

5 Oris zakonitosti razvoja gozdov

5.1 Razvoj gozdnih fondov

5.1.1 Površina

Skupna površina gozdov v enoti se je po več desetletjih povečevanja v zadnjem desetletju zaradi krčitev, zarisa novega gozdnega roba, uskladitve z rabo nekoliko zmanjšala in znaša 6.919,55 ha. V prihodnjih letih bi se lahko ponovno začel proces povečevanja površine gozda, saj je v enoti kar 235,9 ha zaraščajočih površin (v gozdnem in negozdnem prostoru).

5.1.2 Lesna zaloga , prirastek in možni posek

Prikazujemo podatke iz zadnjih treh desetletij, ki so zaradi ugotavljanja lesne zaloge in prirastka na stalnih vzorčnih ploskvah primerljivi. V zadnjem desetletju se je lesna zaloga zmanjšala predvsem zaradi znižanja tarif, medtem, ko se je prirastek kljub temu nekoliko povečal. Tudi možni posek je višji kot je bil realiziran v preteklem obdobju.

Preglednica 45/D-GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	6.805,76	66,8	142,8	209,6	1,56	4,11	5,67	0,99	0,90	1,89
2014	6.933,14	86,3	188,0	274,3	2,09	4,32	6,40	2,62	1,73	4,35
2024	6.919,55	68,8	182,2	251,0	2,21	4,42	6,63	1,68	3,38	5,06

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Spreminjanje drevesne sestave je počasno, opazen je padec deleža smreke zaradi naravnih ujm in podlubnikov, dviguje se delež bukve. Opazen je dvig deleža hrasta in drugih trdih listavcev.

Preglednica 46/GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	11,5	17,2	3,1	0,0	0,0	39,0	5,0	11,5	8,7	4,0
2014	12,2	15,9	3,3	0,0	0,0	39,0	4,4	11,8	8,8	4,6
2024	8,1	15,7	3,6	0,0	0,0	42,1	5,0	11,4	9,8	4,3

Povečuje se delež debelejšega drevja pri listavcih.

Preglednica 47/GFX: Indeksi razvoja lesne zaloge, prirastka in možnega poseka (v %)

	Lesna zaloga %						Prirastek %						Možni posek
	Debelinski razredi						Debelinski razredi						
	I	II	III	IV	V	Skupaj	I	II	III	IV	V	Skupaj	
Iglavci	80,0	83,1	82,9	74,1	80,2	79,7	140,7	118,4	107,1	89,4	92,7	105,7	99,7
Listavci	90,0	93,6	97,8	95,9	112,0	96,9	138,2	103,8	89,5	78,7	100,0	102,3	106,5
Skupaj	90,0	91,6	94,3	89,0	94,1	91,5	138,8	107,1	94,6	82,8	95,3	103,4	104,1

Pri pripravi kontrolnega izračuna smo upoštevali samo večnamenske gozdove, kjer imamo podatke s SVP, in sicer o prirastku, vrasti, poseku in odmrli masi.

Kontrolni izračun kaže na »primanjkljaj« ugotovljene lesne zaloge na SVP v primerjavi s pričakovano lesno zalogo tako pri iglavcih kot pri listavcih, skupno - 3,8 %.

Preglednica 48/D-KON: Kontrolni izračun lesne zaloge za večnamenske gozdove enote – skupaj GGE

	Iglavci (m ³)	Listavci (m ³)	Skupaj (m ³)
LZ v prejšnjem ureditvenem obdobju *	490.722	964.175	1.454.897
Vrast **	4.371	18.241	22.612
Prirastek (10-letni)	136.471	231.913	368.384
Sečnje po SVP	181.107	117.570	298.677
Odmrlo drevje ***	26.313	86.566	112.879
Pričakovana zaloga	424.144	1.010.193	1.434.337
Ugotovljena zaloga	408.880	971.090	1.379.970
Indeks % (ugotovljena LZ/pričakovana LZ)	96,4	96,1	96,2

*upošteva spremembo tarif: iglavci - 8,0 %, listavci - 6,8 %, skupaj - 7,1 %.

**vrast: igl 0,98 m³/ha; lst 4,09 m³/ha; skupaj 5,07 m³/ha

*** odmrta masa v zadnjem desetletju: igl 5,90 m³/ha; lst 19,41 m³/ha; skupaj 25,31 m³/ha

5.2 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti

5.2.1 Presoja stanja in razvoja gozdov v pogledu trajnosti z vidika debelinske strukture oz. razmerja razvojnih faz in zgradb sestojev

Uravnoteženo razmerje razvojnih faz je dolgoročno bistvenega pomena za načrtno in trajnostno gospodarjenje z gozdom. Ugotovljeno stanje na ravni GGE primerjamo z modelom, ki je ponderirano povprečje modelov RGR. Primerjava površinskih deležev osnovnih razvojnih faz gozda je razumljivejša od analize debelinskih struktur, zato smo že pri opisovanju sestojev ocenjevali deleže mladovja, drogovnjaka, debeljaka in sestoj v obnovi pri raznomernih sestojih in pionirskih gozdovih z grmišči ter delež pomladka (mladja, gošče in celo letvenjaka), ki je zaradi malopovršinskosti prepleten z drugo razvojno fazo in ima dobre možnosti za preraščanje (glej korigiran delež).

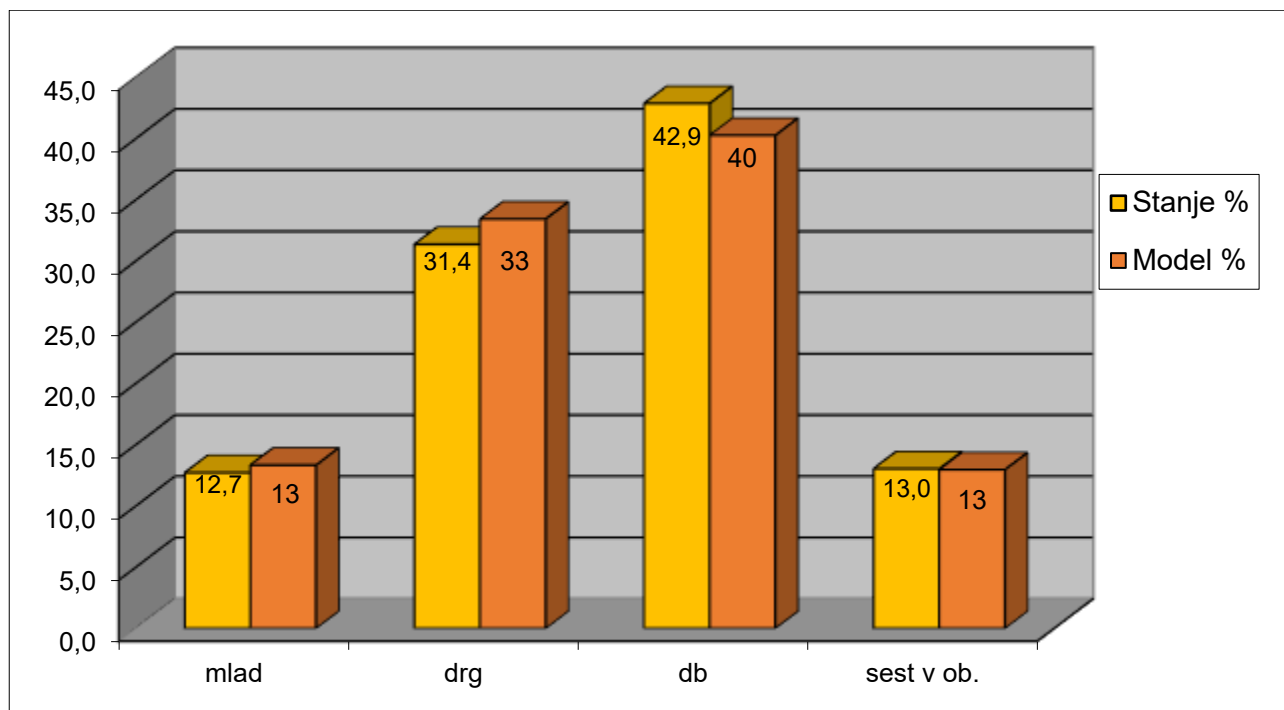
Na sestojni karti je vrisanih mladovij 1,6 %, korigirano – 12,7 %; drogovnjakov 10,2 – 31,4 %; debeljakov 29,6 – 42,9 %; sestojev v obnovi 7,6 – 13,0 %; raznomernih sestojev je 32,3 % in pionirskih gozdov z grmišči 18,7 %.

Preglednica 49/D-SM: Delež razvojnih faz v GGE in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	109,03	1,6	12,7	19	13	922,97	-0,6
Drogovnjak	706,89	10,2	31,4	47	33	2.313,67	-2,1
Debeljak	2.050,61	29,6	42,9	56	40	2.786,48	2,6
Sestoj v obnovi	525,60	7,6	13,0	18	13	896,43	0,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.235,95	32,3					
Pionirski gozd z grmišči	1.291,47	18,7					
Skupaj	6.919,55	100,0	100,0	139	100,0	6.919,55	

Razmerje razvojnih faz se približuje modelnemu. Z ukrepanjem želimo v naslednjem desetletju pomladiti še del debeljakov in opraviti končne poseke v močno pomlajenih sestojih v obnovi.

Grafikon 2: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

5.2.2 Presoja trajnosti z vidika zagotavljanja funkcij gozdov

Že stoletje uveljavljeno sonaravno in mnogonamensko delo z gozdom ter prisotnost redkih in zaščitene rastlinskih in živalskih vrst ter relativno dobra ohranjenost habitatov s prevladujočo oznako ugodno se zdi dolgoročno usklajeno in trajno vsaj v gozdovih z relativno dobro naravno drevesno sestavo ter uravnoveženimi razvojnimi fazami. Načrtno upoštevanje ekoloških in socialnih funkcij zahteva tudi Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) v skladu s katero sta v GGE Kolpska dolina zavarovana gozdna rezervata Stružnica in Krajc - Bukovje s površino 21,58 ha in varovalni gozdovi v obsegu 2.438,11 ha. Celotna GGE Kolpska dolina spada v območja Natura 2000, EPO – ekološko pomembna območja, s prisotnostjo kvalifikacijskih vrst in ugodno ocenjenim stanjem habitatov.

V enoti se pojavljajo upravljavske cone gozdnega jereba, detlov (triprsti, belohrbti), navadnega koščaka in mehcolesne loke, ki zahtevajo svojevrstno ukrepanje oziroma neukrepanje ter časovno in prostorsko prilagojeno gospodarjenje.

Velika gozdnatost, trajna poraščenost strmih predelov, lesna zaloga z debelim drevjem, velik delež odmrlega drevja in ekocelice, ki so prepuščene naravnemu razvoju, ugodno vplivajo na ekološke funkcije.

V gozdovih GGE Kolpska dolina razmerje razvojnih faz ni problematično, a k takšnemu stanju prispeva kar 35 % delež varovalnih gozdov, katerih zgradbo smo na 23,6 % površine opisali kot skupinsko raznomerne, na 48,2 % površine pa kot pionirske gozdove z grmišči. Razgibanost sestojev, ki jo »povzročijo« zgradbe varovalnih sestojev, ne dajo realne slike gozdov GGE Kolpska dolina. Razmerje razvojnih faz in zgradba sestojev večnamenskih gozdov zato poda drugačno sliko; 47,2 % debeljakov, primanjkljaj drogovnjakov (- 10,4 %). Povečanje desetletnega etata je zato nujna vzpodbuda za redčenja in nadaljevanje pomladitvenih sečenj tudi na večjih površinah.

Problem, ki ga ni za zanemariti je še vedno zasmrečenost nekaterih sestojev. Nizke nadmorske višine, neprimernost rastišča, daljša obdobja brez padavin, visoke temperature ter zrelost teh sestojev so razlogi za povečano nevarnost oslavitve vitalnosti smreke ter prenamnožitve podlubnikov. Nadaljuje se tudi sušenje jelke predvsem na bolj izpostavljenih legah platoja Stružnice, od koder se jelka počasi, a vztrajno umika. Povečana skrb in takojšnje ukrepanje v teh gozdovih je zato nujno potrebno.

Zaradi dolgoživosti dreves ne opažamo sprememb drevesne sestave, a zaradi mestoma skoraj onemogočene obnove ključnih drevesnih vrst (predvsem jelka v jelovo bukovih gozdovih), ki so še vedno objedane in ne vraščajo v bodoče sestoje, vemo, da se ta proces dogaja.

Socialnih funkcij (rekreacijska, turistična in poučna) je malo in so pretežno poudarjene v okolici gradu Kostel, vzdolž planinskih poti ter turistično-rekreativne funkcije ob reki Kolpi, ki pa ni vezana na gozd.

Za mnoge funkcije, ki so celo nedefinirane (preplet gozda v kulturni krajini, ponor ogljikovega dioksida, rekreacija, pešpoti ...) kaže mnogo bolje, a je tudi v teh primerih vitalen gozd nujno ozadje.

Proizvodne funkcije so v gozdnem prostoru najbolj izražene, saj fizično odstranitev dreves opazimo vsi. Lovnogospodarska funkcija ohranja tradicijo in celovitost širšega območja Kočevske, kar je s stališča upravljanja s prostorom dolgoročno nujno potrebno.

Primerna drevesna sestava, uravnoteženo razmerje razvojnih faz, aktivno izvajanje načrtovanih del v gozdu ob upoštevanju vseh funkcij gozda ter uresničevanje zadanega odstrela rastlinojede in parkljaste divjadi so predpogoj zdravih in trajnostno naravnanih gozdov.

6 Cilji, usmeritve in ukrepi

6.1 Splošni cilji

Splošni cilji vključujejo zlasti temeljne učinke (funkcije gozda), ki so lahko, upoštevajoč specifične naravne, gozdnogospodarske in posestne razmere ter glede na potrebe po zagotavljanju funkcij gozdov, uresničeni z gospodarjenjem z gozdovi v GGE. Osnova za določitev ciljev so zahteve lastnikov in javnosti do gozdov, valorizirane funkcije gozdov, družbeno-ekonomske razmere v enoti, cilji območnega gozdnogospodarskega načrta in cilji iz Nacionalnega gozdnega programa [1]. Cilji so po vrsti rangirani glede na njihov pomen v GGE.

Proizvodnja lesa; v državnih gozdovih se pod ta cilj šteje zaposlitve v gozdno-lesnem sektorju, les za prodajo, oskrba z lesom lesnopredelovalne industrije in malih predelovalcev (suha roba), v gozdovih z drobno gozdno posestjo pa predvsem les za domače potrebe (dohodek in dopolnilni dohodek iz gozda), kot tudi gozd kot rezerva (socialna varnost).

Varovalna in zaščitna vloga gozda ter varovanje pred naravnimi nesrečami; varovanje tal in gozdnih sestojev ter varovanje pred naravnimi nesrečami (npr. erozijski procesi, poplave).

Varstvo narave, ohranjanje rastlinskih in živalskih vrst; varstvo naravnih vrednot in zavarovanih območij kot tudi ohranjanje biotske raznovrstnosti na genski, vrstni in ekosistemski ravni ter ohranjanje posebnih varstvenih območij (Natura 2000) in ekološko pomembnih območij.

Ohranjanje voda; ohranjanje dobrega stanja površinskih in podzemnih voda ter ohranjanje in uravnavanje vodnih količin, še posebej na vodovarstvenih območjih.

Čiščenje zraka in regulacija klime; ohranjanje zdravega življenjskega okolja, blaženje škodljivih vplivov emisij in blaženje klimatskih ekstremov v krajini ter ohranjanje gozdnih kompleksov in gozdnih otokov v primestni in kmetijski krajini.

Rekreacija in turizem; omogočanje različnih, predvsem okolju prijaznih rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru, usmerjanje rekreacijskih in turističnih aktivnosti in razvoj trajnostnega turizma.

Ohranjanje kulturne dediščine; pod ta cilj štejemo ohranjanje objektov, gozdov ali njihovih delov, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, kot tudi tiste, ki še nimajo statusa, so pa z vidika kulturne dediščine v območju pomembni, ter ohranjanje tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, gaji, logi).

Lov in dohodek od lova; upravljanje s populacijami divjadi, rekreativni lov.

Pridobivanje drugih gozdnih proizvodov; izkoriščanje nelesnih materialnih koristi iz gozda npr. med, gobe, zdravilna zelišča, gozdni sadeži (jagodičevje), plodovi, semena, oglarjenje.

Estetski videz krajine; oblikovanje gozdnih robov, ohranjanje gozdnih kulis, ohranjanje gozdnih jas, ohranjanje zanimivih dreves, oblikovanje zanimive strukture gozdov in ohranjanje prepoznavnih krajinskih oblik.

Zagotavljanje ponorov ogljika; zagotavljanje ponorov ogljika, saj je Slovenija podpisnica različnih evropskih dokumentov, na podlagi katerih se pričakuje, da gozdovi zagotavljajo določen delež ponorov ogljika.

Vzgoja in izobraževanje ter raziskovanje gozdov; zagotavljanje možnosti za igro, učenje, doživljanje narave in opazovanje (gozdne učne in tematske poti, izobraževalne točke) ter načrtno zbiranje podatkov in raziskovanje gozdov (raziskovalne ploskve, gozdni rezervati, mreža stalnih vzorčnih ploskev).

6.2 Usmeritve

6.2.1 Splošne usmeritve

Pospešena obnova gozdnih sestojev v katerih se povečujejo tveganja zaradi podnebnih sprememb in potencialnih ujm (skrajšanje proizvodnih dob v odraslih smrekovih sestojih) ter sestojev z najbolj neugodno debelinsko strukturo - (pre)velikim deležem debelega drevja (jelovo-bukovi in jelovi gozdovi) in sestojev, kjer je že kulminiral vrednostni prirastek. Prednost mora imeti naravna obnova, umetna obnova je dopustna le izjemoma (hrast v nižini, jelka in plemeniti listavci v območju jelovo bukovich gozdov).

Negovanost sestojev: Povečati delež negovanih sestojev, še posebno v mlajših razvojnih fazah. Dopolniti tradicionalni koncept visokih redčenj predvsem z izbiro manjšega (končnega) števila izbrancev v mlajših in srednjedobnih predvsem bukovih sestojih (situacijsko redčenje) in strojnim redčenjem. S pravočasnimi ukrepi nege je treba zlasti v predelih pogostejšega pojava žledu in mokrega snega povečati stojnost dreves in povečati delež odpornejših vrst. V raznomernih sestojih s posamezno šopasto zgradbo, v presvetljenih debeljakah in v prebiralnih sestojih se mora bolj izkoristiti avtonego odraslega gozda. Povečati je treba lesne zaloge v debeljakah v optimalni fazi razvoja.

Zagotavljanje varovalne in hidrološke vloge gozdov: Na strmih in močno skalovitih predelih ter na vodovarstvenih območjih je treba ohranjati stalno pokrovnost tal, raznomerno zgradbo gozda, ohranjati gozdnatost, zagotoviti naravno obnovo gozda ter rastišču primerno sestavo drevesnih vrst.

Rastiščnim in sestojnim razmeram prilagojena zgradba sestojev: Jelovo-bukovi gozdovi naj imajo skupinsko raznomerno zgradbo, na določenih delih je lahko tudi večje površinska. V območju bukovih, hrastovo-bukovich in smrekovich gozdov naj bo zgradba gozda malopovršinsko do velikopovršinsko enomerna.

Sanacija poškodovanih gozdov s kombinacijo naravne in umetne obnove predvsem v nižinskem delu revirja Medvedjak. Prednost pri obnovi ogolelih površin ima naravna obnova. V primeru neuspele naravne obnove naj se površina zasadi z listavci, izjemoma lahko tudi s smreko kot predkulturo. Kolektivna zaščita z ograjo naj se izvaja le izjemoma. Sestoje listavcev na težje dostopnih predelih poškodovane po naravnih ujmah se lahko prepusti naravnemu razvoju. Pri drugi generaciji smreke na isti površini je treba pri osnovanju sestoja poskrbeti vsaj za 50 % delež listavcev.

Varstvo gozdov pred podlubniki ima prednost na območju zasmrečenih sestojev v nižinskem delu enote. Potrebna je stalna kontrola sestojev, posebej na bolj izpostavljenih - sušnih rastiščih in sprotna sanacija napadenih dreves z izvedbo vseh potrebnih zatiralnih ukrepov. Pri zatiranju podlubnikov naj se daje prednost mletju ali sežiganju sečnih ostankov pred kemičnim tretiranjem.

Usklajenost rastlinojede divjadi (jelenjadi) z okoljem: Zlasti na območju LPN se mora številčnost jelenjadi in srnjadi zmanjšati na mero, da bo zagotovljeno ustrezno pomlajevanje in preraščanje vseh po naravi prisotnih drevesnih vrst, še posebej jelke, javorja in ostalih plemenitih listavcev v območju jelovo bukovich gozdov ter plemenitih listavcev in hrasta v bukovih in hrastovo-bukovich gozdovih.

Biotska pestrost in območja Natura 2000: V vseh gozdovih naj se pospešuje biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre drevesne sestave in zgradbe gozdov ter z izvajanjem ukrepov za preprečevanje škodljivih biotskih in abiotskih dejavnikov. Ohranjati je treba redke ekosisteme, zavarovane in manjšinske habitatne tipe ter zavarovane rastlinske in živalske vrste. Zlasti v območju con živalskih vrst, ki potrebujejo večji delež odmrle biomase (detli, brazdar, ...), je treba ohranjati delež odmrle biomase, povečati je treba količino odmrlih dreves v C razširjenem debelinskem razredu. Povečati je treba delež gozdov prepuščenih naravnemu razvoju z oblikovanjem novih gozdnih rezervatov (GR Nežica, GR Mirtoviški potok).

Premene malodonosnih sestojev: Vlaganja v malodonosne – pionirske gozdove naj bodo minimalna; ukrepa naj se predvsem tam, kjer so še zadovoljive sestojne zasnove oziroma se pojavlja pomladek nosilnih drevesnih vrst (npr. bukev); izvaja naj se le indirektno premeno.

Prilagajanje na podnebne spremembe: Pri negi in vnosu s sadnjo naj se izbirajo in pospešujejo drevesne vrste različnih tudi južnejših provenienc in genotipov, drevesne vrste prilagojene na različne rastiščne razmere (bukev, graden, plemeniti listavci) ter drevesne vrste, ki prenašajo višje temperature (črni gaber, mali jesen).

Varstvo gozdov pred požari: Z vzgojo in opozorilnimi tablami na vseh večjih vstopih v gozd, pazljivim delom pri ravnanju z odprtim ognjem in dobro organizirano gasilsko službo, se bo zmanjšala verjetnost večjih gozdnih požarov na minimum. V primeru požara je treba ravnati po požarnem načrtu.

Ustrezna raba gozdnega prostora: V gozdni krajini je treba ohranjati kompleksnost gozdov, posegi v gozdni prostor niso zaželeni. Vzdrževati je treba obstoječe negozdne površine (košnja gozdnih jas) z namenom ohranjanja ekološke pestrosti in zagotavljanja ostalih funkcij gozda.

Tehnologija dela: Selektivna izbira in uporaba sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, prilagojenih rastiščnim in sestojnim razmeram, ki povzročajo čim manj motenj v okolju. Večina sečnje se opravi na klasičen način z uporabo motorne žage. Strojna sečnja le na predelih, ki so terensko in sestojno primerni. Večina spravila lesa iz gozda naj se izvede z vlačanjem oziroma izvozom lesa. Povečati je treba delež spravila lesa z izvozom.

Odpiranje gozdov z gozdnimi prometnicami: Mestoma še povečanje odprtosti neodprtih predelov gozdov z gozdnimi vlakami. Nedostopne predele s poudarjeno varovalno funkcijo ali večjim deležem ekocelic brez ukrepanja se ne odpira.

Izobraževanje lastnikov gozdov: njihovo povezovanje v društva in druge večje interesne skupine, ki je usmerjeno v izboljšanje gospodarjenja v zasebnih gozdovih. Lastnike gozdov je treba izobraževati in usposablјati tako na področju gojitvenih in varstvenih del kakor tudi sečnje in spravila lesa. Lastnike je treba seznaniti s pravili varnega dela v gozdu, s sodobnimi tehnologijami in sodobno opremo za delo v gozdu.

Sodelovanje z javnostjo in ostalimi uporabniki v prostoru: Osveščanje in izobraževanje javnosti o pomenu in vlogi gozda v družbi (okrogle mize, radijske oddaje, zloženke, ...). Usmerjanje turističnih in rekreativnih aktivnosti v gozdnem prostoru. Sodelovanje s policijo v smislu usklajevanja njihove aktivnosti v prostoru z izvajanjem gozdarskih del.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

6.2.2 Usmeritve za krepitev in uskladitev funkcij gozdov

A. Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev ter zaščitna funkcija

Splošne usmeritve:

V varovalnih gozdovih, določenih z Uredbo, je pri gospodarjenju treba upoštevati režim gospodarjenja varovalnih gozdov, kot jih določa Uredba [2];

Posegi, ki niso povezani z gospodarjenjem z varovalnimi gozdovi in ne bodo bistveno negativno vplivali na funkcije gozdov, zaradi katerih je bil gozd razglašen za varovalni gozd, se lahko izvedejo le na podlagi predhodno pridobljenega dovoljenja, ki ga izda Ministrstvo.

Gozdnogojitveni ukrepi

Gospodariti z daljšimi proizvodnimi in pomladitvenimi dobami.

Pospeševati šopasto rast dreves v vseh razvojnih fazah, hkrati se ohranja in pospešuje mreža stabilnih dreves, ne glede na kvaliteto lesa.

Jakost gozdnogojitvenega ukrepanja (sečnja in gojitvena dela) v gozdovih s poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo določiti glede na karakteristike terena in stanja sestojev.

Zagotavljati stalno in trajno pokrovnost tal z naravno gozdno vegetacijo v obliki stabilnih, vertikalno in horizontalno primerno strukturiranih gozdnih sestojev.

Pospeševati rastišču in naravni nevarnosti primerno drevesno sestavo, ki najbolje zagotavlja uresničevanje varovalne in zaščitne funkcije gozda.

Zagotavljati pravočasno obnovo ter z ureditvijo odnosov gozd - divjad zagotoviti naravno pomlajevanje in ustrezno, rastišču primerno, vrstno pestrost.

Temeljiti na minimalni negi, kjer je ta nujno potrebna za izboljšanje ali ohranitev zagotavljanja varovalne in zaščitne funkcije gozdov.

Za preprečitev degradacije tal je treba pri vseh ukrepih skrbeti za zaščito in ohranitev tal, predvsem na območjih plitvih in občutljivih tal. Pravočasno odstranjevati nestabilna in fiziološko prestara drevesa, ki ne zagotavljajo ohranjanja varovalne in zaščitne funkcije gozda oziroma lahko povzročijo erozijske procese.

Z izvajanjem doslednega nadzora nad stanjem hudourniških strug in ustreznim gospodarjenjem z gozdom v širšem zalednem območju posameznega hudournika (nižje lesne zaloge in redno odstranjevanje težkega, nestabilnega ter odmrlega drevja) skrbeti za čim manjši vnos lesenega plavja v vodotok.

Pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati tudi druge funkcije gozdov, pri čemer pa posegi, ki bi okrnili varovalno ali zaščitno funkcijo gozdov niso dovoljeni.

Povečana tveganja zaradi podnebnih sprememb je v gorskih gozdovih z močno poudarjeno varovalno in zaščitno funkcijo treba reševati z ohranitvijo in oblikovanjem rastišču prilagojenih mešanih sestojev.

Izvajanje ukrepov mora spremljati preverjanje uspešnosti ukrepov in stalen proces učenja na podlagi zbranih izkušenj z namenom izboljšanja učinkovitosti gospodarjenja s temi gozdovi in izboljšanja informacij o strukturi gozda, ki zagotavlja maksimalni varovalni učinek.

Usmeritve, ki izhajajo iz zakona o vodah, in usmeritvah DRSV [3]

Po zakonu o vodah naj se pri vseh posegih v gozd in gozdni prostor ter načrtovanju in umeščanju gozdnih prometnic na ogroženih območjih, kot so erozijska, plazljiva, plazovita in poplavna območja, upoštevajo veljavni predpisi s področja upravljanja z vodami in usmeritve Direkcije RS za vode.

Poplavna območja

Za poplavna območja se določijo vodna, priobalna in druga zemljišča, kjer se voda zaradi naravnih dejavnikov občasno prelije izven vodnega zemljišča. Na poplavnem območju so v skladu s 86. členom Zakona o vodah prepovedane vse dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki imajo lahko ob poplavi škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča ali povečujejo poplavno ogroženost območja, razen posegov, ki so namenjeni varstvu pred škodljivim delovanjem voda. Poplavna območja so prikazana v poglavju 13, na karti 19.

Načrtovani posegi v GGN morajo biti usklajeni z omejitvami iz 86. člena ZV-1 [4] ter pogoji in omejitvami iz Uredbe [5]. Ohraniti je treba obstoječe retencijske površine, ureditve pa načrtovati celovito, s ciljem zmanjševanja obstoječe poplavne ogroženosti.

Erozijska območja

Za erozijsko območje se določijo zemljišča, ki so stalno ali občasno pod vplivom površinske, globinske in bočne erozije vode. Erozijska območja so prikazana v poglavju 13, na karti 19. Na erozijskem območju je v skladu s 87. členom ZV-1 [4] prepovedano:

- poseganje v prostor na način, ki pospešuje erozijo in oblikovanje hudournikov;
- ogoljevanje površin;
- krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije;
- zasipavanje izvirov;
- nenadzorovano zbiranje ali odvajanje zbranih voda po erozivnih ali plazljivih zemljiščih;

- omejevanje pretoka hudourniških voda, pospeševanje erozijske moči voda in slabšanje ravnovesnih razmer;
- odlaganje ali skladiščenje lesa in drugih materialov;
- zasipavanje z odkopnim ali odpadnim materialom;
- odzemanje naplavin z dna in brežin, razen zaradi zagotavljanja pretočne sposobnosti hudourniške struge;
- vlačenje lesa (spravilo lesa po tleh);

Plazljiva območja

Za plazljivo območje se v skladu z 88. členom ZV-1 [4] določijo zemljišča, kjer je zaradi pojava vode in geološke sestave tal ogrožena stabilnost zemeljskih ali hribinskih sestojev. Plazljiva območja so prikazana v prostorskem delu, na karti 7. Na plazljivem območju lastnik zemljišča ali drug posestnik ne sme posegati v zemljišče tako, da bi se zaradi tega sproščalo gibanje hribin ali bi se drugače ogrozila stabilnost zemljišča. Na tem območju je prepovedano:

- zadrževanje voda, predvsem z gradnjo teras, in drugi posegi, ki bi lahko pospešili zamakanje zemljišč;
- poseganje, ki bi lahko povzročilo dodatno zamakanje zemljišča in dvig podzemne vode;
- izvajati zemeljska dela, ki dodatno obremenjujejo zemljišče ali razbremenjujejo podnožje zemljišča;
- krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč.

Na območjih, kjer je predvidena ali se zaradi ujma izvaja intenzivna sečnja, je preredčene in ogoljene površine treba ustrezno protierozijsko zavarovati ter predvideti in izvesti ukrepe, ki bodo zagotavljali ustrezno stabilnost brežin in preprečevali povečan odtok padavin in plavja s teh površin. Ukrepi morajo biti usklajeni s področjem upravljanja z vodami in celovito sistematiko upravljanja in urejanja voda.

Za plazovito območje se v skladu z 89. členom ZV-1 [4] določijo zemljišča, kjer zaradi klimatskih in topografskih razlogov redno prihaja do pojava snežnih plazov ali pa obstoja velika verjetnost, da se pojavijo. Na tem območju je prepovedano krčenje gozdov, izravnavanje terena ter preusmerjanje snežnih plazov in ustaljenih naravnih poti na porasla, labilna ali drugače ogrožena zemljišča

Za izboljšanje usmerjanja gospodarjenja na ogroženih območjih po zakonu o vodah je potrebno izboljšati podlage, kot določa Priporočilo 6 na strani 181 Okoljskega poročila [6].

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi na območjih skalnih podorov (padajoče kamenje in skale):

- oblikovati strukturirane sestoje s široko porazdelitvijo drevja različnih dimenzij in mozaikom različnih razvojnih faz;
- odstranjevanje drevja z debelimi koreninami na območjih proženja skalnih podorov (pečine), kjer drevesa s koreninami delujejo kot klini in lahko povzročijo podore;
- puščanje visokih panjev in prečno ležečih debel.

Posebnosti vezane na zaščitno funkcijo

Na območjih gozdov s poudarjeno zaščitno funkcijo veljajo usmeritve za varovalno funkcijo (praviloma se ti funkciji prekrivata), ki so prilagojene naravni nevarnosti pred katero ščitijo:

- z ukrepanjem ohranjati oziroma pospeševati strukturo gozda, ki glede na prisotno naravno nevarnost (padajoče kamenje, plazovi...) zagotavlja najbolj optimalno zaščito;
- po opravljeni sečnji in spravilu je treba vzpostaviti gozdni red in sanirati vse nastale poškodbe na gozdnih prometnicah in urediti njihovo odvodnjavanje;
- na erodibilnih strmih pobočjih se izogniti vsakršnim posegom, ki povečujejo nevarnost površinske in globinske erozije (npr. gradnje infrastrukture in drugih objektov). Gozdnih vlak in cest naj se na strmih in erodibilnih tleh ne gradi;
- čas sečnje in drugih ukrepov v gozdu mora biti prilagojen infrastrukturnemu objektu, zaradi katerega je poudarjena funkcija.

Druge usmeritve

- Ohranjati površine varovalnih gozdov s prevladujočim drevjem nad 30 cm prsnega premera z nizko intenzivnostjo gospodarjenja, ki so hkrati del UC, v kolikor to ni v neskladju z zagotavljanjem varovalnih učinkov gozda.
- Na nižji ravni upoštevati tudi priporočilo 11 iz Okoljskega poročila na strani 181 [6] glede ohranjanja biotske raznovrstnosti v varovalnih gozdovih.

B. Hidrološka funkcija

V vseh gozdovih s poudarjeno hidrološko funkcijo na prvi in drugi stopnji, moramo režim gospodarjenja prilagoditi funkciji in stopnji poudarjenosti funkcije. Na teh površinah je potrebno spoštovati predpisane varstvene režime in vsak poseg v prostor skrbno proučiti.

Usmeritve za krepitev hidrološke funkcije izhajajo iz Zakona o vodah (ZV-1) [4] in so obširno predstavljene v Usmeritvah s področja upravljanja z vodami za pripravo GGN [3], ki jih je izdala Direkcija Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV).

Splošne usmeritve

Rabo in druge posege v vode, vodna in priobalna zemljišča ter zemljišča na varstvenih in ogroženih območjih ter kmetijska, gozdna in stavbna zemljišča je treba programirati, načrtovati in izvajati v skladu s 5. členom Zakona o vodah - ZV-1 [4] tako, da se ne poslabšuje stanje voda, da se omogoča varstvo pred škodljivim delovanjem voda, ohranjanje naravnih procesov, naravnega ravnovesja vodnih in obvodnih ekosistemov ter varstvo naravnih vrednot in območij, varovanih po predpisih o ohranjanju narave.

Površinske vode se po pomenu, ki ga imajo za upravljanje voda, razvrstijo v 1. in 2. red. Vode 1. reda so navedene v Prilogi, ki je sestavni del ZV-1 [4], preostale vode pa so vode 2. reda.

Vodna in priobalna zemljišča so opredeljena v 11. in 14 členu ZV-1 [4], meje vodnega zemljišča tekočih voda pa še podrobneje v Pravilniku [7].

Na vodnem in priobalnem zemljišču so prepovedane dejavnosti in vsi posegi v prostor, ki bi lahko imeli škodljiv vpliv na vode, vodna in priobalna zemljišča, ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč, zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda, ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja, onemogočali obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču ter na območju presihajočih jezer ni dovoljeno posegati v prostor, razen za izjeme, ki jih določa 37. člen ZV-1 [4]:

- gradnja objektov javne infrastrukture, komunalne in druge infrastrukture ter komunalnih priključkov na javno infrastrukturo, vendar le na krajših odsekih, kjer zaradi naravnih prostorskih omejitev ni možen drugačen potek trase;
- gradnjo objektov grajenega javnega dobra po ZV-1 [4] ali drugih zakonih;
- ukrepe, ki se nanašajo na izboljšanje hidromorfoloških in bioloških lastnosti površinskih voda;
- ukrepe, ki se nanašajo na ohranjanje narave;
- gradnja objektov, potrebnih za rabo voda, ki jih je za izvajanje vodne pravice nujno zgraditi na vodnem oziroma priobalnem zemljišču (npr. objekt za zajem ali izpust vode) zagotovitev varnosti plovbe in zagotovitev varstva pred utopitvami v naravnih kopališčih;
- gradnja objektov, namenjenih varstvu voda pred onesnaženjem;
- gradnja objektov, namenjenih obrambi države, zaščiti in reševanju ljudi, živali in premoženja ter izvajanju nalog policije;
- gradnjo pomožnih kmetijsko-gozdarskih objektov zunaj območij naselij na priobalnem zemljišču vodotokov 1. reda, vendar z zagotovljenim minimalnim 15 metrskim odmikom od meje vodnega zemljišča.

Pri načrtovanju je treba upoštevati določbe 84. člena ZV-1 [4], da so na vodnem in priobalnem zemljišču prepovedane dejavnosti in posegi v prostor, ki bi lahko:

- ogrožali stabilnost vodnih in priobalnih zemljišč;
- zmanjševali varnost pred škodljivim delovanjem voda;

- ovirali normalen pretok vode, plavin in plavja;
- onemogočili obstoj in razmnoževanje vodnih in obvodnih organizmov.

Na vodnem in priobalnem zemljišču je v skladu z določbo 68. člena ZV-1 [4] prepovedano:

- odlaganje in pretovarjanje nevarne snovi v trdni, tekoči ali plinasti obliki,
- odlaganje ali odmetavanje odkopnih ali odpadnih materialov ali drugih podobnih snovi,
- odlaganje odpadkov.

Na vodovarstvenih območjih (skladno s 74. členom ZV-1 [4] jih določi vlada), določenih z namenom zavarovanja vodnega telesa, je treba pri načrtovanju posegov dosledno upoštevati mejo vodovarstvenega območja in njegovih notranjih območij ter vodovarstveni režim iz veljavnega predpisa, ki ureja vodovarstveno območje (predpisi, sprejeti na podlagi 74. člena oz. 60. Zakona o vodah [4]).

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je predpisana izdelava elaborata »Analiza tveganja za onesnaženje«, mora biti strokovna podlaga izdelana in revidirana ob smiselni uporabi Pravilnika o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja [8] na podlagi vseh razpoložljivih podatkov.

V okviru usklajevanja posegov v vodovarstvena območja in varovane pasove vodotokov je treba redno sodelovanje s službo pristojno za vode in z upravnimi organi, pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana, ogrožena in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča, poplavna območja, vodovarstvena območja).

Usmeritve za gospodarjenje z gozdovi

- zagotavljati ustrezno razmerje razvojnih faz in pospeševati ustrezno drevesno sestavo;
- vzdrževati primerno stopnjo gozdnatosti, ustrezno strukturo in ohranjenost gozdov, ki ugodno vplivajo na odtok vode;
- ustvarjanje pogojev za uspešno naravno obnovo gozdov na ravni vodozbirnega območja;
- uporabljati naravi prijazno tehnologijo in naravi neoporečne stroje;
- prilagoditi gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic;
- prilagoditi način skladiščenja in spravila lesa;
- preprečiti onesnaženje vodnih virov, upoštevati omejitve pri sečnji in spravilu za preprečevanje onesnaženja;
- ohranjati ustrezno širino obvodne vegetacije in zagotavljati stalno pokrovnost vegetacije na vodozbirnih območjih;
- prilagoditi časovno izvedbo sečnje, izdelave in spravila;
- prilagoditi gospodarjenje v okolici kraških jam, izvirov in studencev;
- takojšnja sanacija poškodovanih gozdov v območju prve stopnje poudarjenosti hidrološke funkcije;
- pri gradnji prometnic ohranjanje vegetacije obvodnega pasu;
- stalno sodelovanje z vodarji in upravnimi organi pri nadzoru virov pitne vode in drugih posegih v varovana in varstvena območja (vodna in priobalna zemljišča ter vodovarstvena območja).

Usmeritve za izvedbo del v gozdovih

Gradnja gozdarskih objektov in gozdnih prometnic ter transport ali skladiščenje lesa v neposredni bližini vodotokov (priobalno zemljišče) ali preko izvirov niso dopustni. Prav tako ni dovoljeno spravilo lesa po potokih (jarkih). Pri delu v gozdu se ne sme uporabljati strupenih premazov in biocidov. Točenje goriv in bio-maziv je treba izvajati izven vodozbirnih območij. Pri uporabi gozdne mehanizacije je treba upoštevati zlasti naslednje:

- Obvezna je uporaba biološko razgradljivih olj za mazanje motornih žag ter v hidravličnih sistemih strojev in tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih.
- Pranje, vzdrževanje oziroma popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja.
- Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla.

- V primeru izlitja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlite nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulat) pobrati v ustrezne posode.
- Vodne vire ter ostale objekte povezane z vodami je treba vrisati v gojitvene načrte. Vodne vire ter bližnjo okolico je treba občasno očistiti in urediti dostope, kjer je to smiselno. V kale, kaluže, izvire in druge vodne vire se ne sme polagati kamene soli ali drugih snovi, ki spreminjajo kvaliteto vode. Solnic se ne sme postavljati v območju 50 m od vodnega vira.
- Divja odlagališča odpadkov je treba evidentirati in sanirati.

Smernice za ogrožena območja po zakonu o vodah (plazljiva, plazovita, erozijska in poplavna) so obravnavana v poglavju 6.2.2. A - Funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1) [4]

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 [4] pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1 [4],
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1 [4], je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah [9] - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 [4] v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1. in 2. Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in

izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih, kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom, naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij [8].

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 [4] na območju gozdnogospodarskega načrta.

Pri načrtovanju novih posegov je potrebno upoštevati obstoječe objekte merske mreže za monitoring podzemnih voda na način, da:

- ni predvidene kakršnakoli gradnje v minimalno 5 m radiju od objekta merske mreže,
- ne bodo povzročeni vplivi na gladino in kakovost podzemnih voda,
- se v bližini merskega objekta ne spremenijo infiltracijske lastnosti tal z asfaltiranjem, polaganjem betonskih plošč ali drugače,
- bo odvodnjavanje v bližini objekta merske mreže urejeno tako, da ni možno zatekanje,
- je zagotovljen neoviran dostop do objekta merske mreže.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno s 37. členom ZV-1 [4], skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

C. Funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti

Splošne usmeritve za celotno biodiverzitetu

V vseh gozdovih se pospešuje oziroma vzpostavlja biotsko raznovrstnost z ohranjanjem in vzdrževanjem pestre ekosistemske zgradbe gozdov. Vse dejavnosti v gozdu in gozdnem prostoru se morajo izvajati na način, da se zagotavljajo ustrezni pogoji za ohranitev čim večje pestrosti habitatov in ustrezni življenjski pogoji za razvoj rastlinskih in živalskih vrst, zlasti redkih in ogroženih.

Z namenom ohranjanja biotske raznovrstnosti in varovanja vseh zavarovanih in ogroženih prostoživečih vrst v GGE, torej tudi vrst, ki se nahajajo izven varovanih območij narave, se pri vseh posegih in dejavnostih na območju gozdnega prostora upoštevajo varstvene usmeritve in priporočila, ki so navedena v nadaljevanju.

Krajinski vidik

- Ohranja in vzdržuje se razgibano strukturo in vrstno raznolikost habitatov z ohranjanjem in vzdrževanjem gozdnih robov, gozdnih jas in košenic, vodnih in drugih mokrotnih ekosistemov v gozdu in gozdnem prostoru (mlak, luž, kaluž, izvirov, studencev), grmišč in drugih negozdnih ekosistemov (melišč, skalovij ipd.) v gozdu in gozdnem prostoru.

- Ohranja se gozdne površine, ki pomembno vplivajo na krajinsko in biotsko pestrost, ki členijo krajino in predstavljajo vezni člen med posameznimi območji. Ohranja se gozdno vegetacijo in gozdne koridorje ob stoječih vodah in vodotokih ter posamezna drevesa, skupine gozdnega drevja, gozdne otoke in omejke v kmetijski in urbani krajini. Naravnemu razvoju se prepusti dele gozda, ki so pomembni življenjski prostor redkih in ogroženih živalskih ali rastlinskih vrst oziroma se v njih ustrezno prilagojeno gospodari. Ohranja in oblikuje se biokoridorje.
- Skrbi se za neokrnjen, razgiban gozdni rob, s stopničasto strukturo in pestro zgradbo drevesnih in grmovnih vrst.

Drevesna sestava in zgradba sestojev

- Ohranja ali vzpostavlja se naravna oziroma naravi čim bolj podobna drevesna sestava gozdnih življenjskih združb;
  - pospešuje se razvoj čim večje genetske pestrosti tako med vrstami kot tudi znotraj posameznih drevesnih, grmovnih in drugih rastlinskih vrst, še posebej redkih, zaščitenih in ogroženih;
  - ohranja in pospešuje se redke (minoritetne) drevesne in grmovne vrste ter vse plodonosne drevesne in grmovne vrste.
- Ohranja se grmovno in zeliščno vegetacijo, ki ne ovira naravnega pomlajevanja in razvoja gozdnega mladja.
- V večnamenskih gozdovih se vzpostavi in ohranja zadostni delež sestojev z odraslim drevjem (npr. najmanj 40 % delež sestojev z odraslim drevjem (debeljaki, sestoji v obnovi, raznomerni in prebiralni sestoji)).
- Zagotavlja se zadostne količine odmrle biomase s čim večjo vrstno in debelinsko pestrostjo. Zagotovi se čim bolj enakomerno prostorsko razporeditev odmrle biomase in zadosten delež odmrle mase tudi v najdebelejših debelinskih razredih.
- Drevesa z dupli in poldupli, votla, odmrta in odmirajoča drevesa, naseljena z glivami ter živalskimi vrstami in drevesa z gnezdi ter drevesa večjih dimenzij in posebnih oblik ter varietet, se načrtno pušča v gozdu in ohranja kot habitatno drevje.
- V sestojih se izbira posamezna drevesa ali majhne skupine drevja, ki se jih pušča do pozne starosti oziroma do starosti dveh proizvodnih dob.

Pomlajevanje in obnova

- Zagotavljati obnovo gozdov v sestojih, v katerih je naravna obnova otežena, mladje pa slabih zasnov, neustrezne vrstne sestave in genetske pestrosti z umetno obnovo s sadnjo rastiščem primernih drevesnih vrst in ustreznih provenienc.
- Ob studencih, izvirih, kalužah in podzemnih jamah se vzpostavi in ohranja naravna vegetacija s tesnejšim sklepom, ob pomladitvah pa se z daljšimi pomladitvenimi obdobji zagotavlja stalno zastrtost tal teh objektov in njihove bližnje okolice.

Sečnja, spravilo in gozdna tehnika

- Posegi, dejavnosti ter druga ravnanja v gozdu in gozdnem prostoru se izvajajo v času in na način, ki najmanj ogroža gozdne ekosisteme. Prilagaja se zahtevam živalskih in rastlinskih vrst, predvsem zahtevam redkih in ogroženih vrst. Z namenom varovanja prostoživečih živali in zagotavljanja potreb le-teh po miru se lahko na gozdnih cestah ali njihovih odsekih, ki potekajo preko oziroma v ožjem območju gnezdišč, zimovališč, ipd., zlasti v primerih povečanega obsega rabe le-teh s strani obiskovalcev in drugih uporabnikov gozda, določi poseben režim prometa oziroma uporabe posamezne gozdne ceste z opozorilnimi tablami, znaki oziroma na drugačen ustrezen način.
- Pri izvajanju del in posegov v gozdu in gozdnem prostoru se uporabljajo stroji in tehnologija z najmanjšim negativnim vplivom na habitate oziroma rastišča.
- Zbiranje in vlačenje gozdnih lesnih sortimentov ter gradnja gozdnih prometnic se ne izvaja preko rastišč redkih in ogroženih rastlinskih vrst in preko pomembnejših habitatov živalskih vrst (kaluž, brlogov itd.).

Za gozdove, ki so vključeni v območja Nature 2000 ali EPO, so predpisane posebne usmeritve za ohranjanje ugodnega stanja posameznih vrst, ki jih je treba pri gospodarjenju z gozdovi upoštevati - Naravovarstvene smernice za gozdnogospodarski načrt GGE Kolpska dolina 2024-2033. [10]

Splošne usmeritve za ekološko pomembna območja [10]

Ekološko pomembna območja in pripadajoče varstvene usmeritve, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Varstvene usmeritve za ekološko pomembna območja so določena za območje rabe naravnih dobrin ter za izvajanje posegov in dejavnosti z namenom, da se ohranja ali dosega ugodno stanje tistih habitatnih tipov ter rastlinskih in živalskih vrst in njihovih habitatov, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno.

Na ekološko pomembnih območjih se v primeru obstoja alternativnih možnosti prostorske ureditve ne načrtujejo, če se zaradi njihove izvedbe lahko bistveno poslabša ugodno stanje habitatnih tipov ali vrst, zaradi katerih je ekološko pomembno območje opredeljeno, v drugih primerih pa se načrtujejo tako, da je njihov neugoden vpliv čim manjši. Za EPO veljajo naslednje splošne usmeritve:

- Na ekološko pomembnih območjih, ki niso tudi posebna varstvena območja, so vsi posegi in dejavnosti možni, načrtuje pa se jih tako, da se v čim večji možni meri ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst, njihova kvaliteta ter povezanost habitatov populacij in omogoča ponovno povezanost, če bi bila le-ta z načrtovanim posegom ali dejavnostjo prekinjena.
- Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Splošne usmeritve za območja Natura 2000 [10]

Posebna varstvena območja, ki jih obravnavajo naravovarstvene smernice, so navedena v prilogah v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Na Natura območjih se posege in dejavnosti načrtuje tako, da se v čim večji možni meri:

- ohranja naravna razširjenost habitatnih tipov ter habitatov rastlinskih ali živalskih vrst;
- ohranja ustrezne lastnosti abiotskih in biotskih sestavin habitatnih tipov, njihove specifične strukture ter naravne procese ali ustrezno rabo;
- ohranja ali izboljšuje kakovost habitata rastlinskih in živalskih vrst, zlasti tistih delov habitata, ki so bistveni za najpomembnejše življenjske faze kot so zlasti mesta za razmnoževanje, skupinsko prenočevanje, prezimovanje, selitev in prehranjevanje živali;
- ohranja povezanost habitatov populacij rastlinskih in živalskih vrst in omogoča ponovno povezanost, če je le-ta prekinjena.

Pri izvajanju posegov in dejavnosti, ki so načrtovani v skladu s prejšnjim odstavkom, se izvedejo vsi možni tehnični in drugi ukrepi, da je neugoden vpliv na habitatne tipe, rastline in živali ter njihove habitate čim manjši.

Čas izvajanja posegov, opravljanja dejavnosti ter drugih ravnanj se kar najbolj prilagodi življenjskim ciklom živali in rastlin tako, da se:

- živalim prilagodi tako, da poseganje oziroma opravljanje dejavnosti ne, ali v čim manjši možni meri, sovpada z obdobji, ko potrebujejo mir oziroma se ne morejo umakniti, zlasti v času razmnoževalnih aktivnosti, vzrejanja mladičev, razvoja negibljevih ali slabo gibljivih razvojnih oblik ter prezimovanja,
- rastlinam prilagodi tako, da se omogoči semenenje, naravno zasajevanje ali druge oblike razmnoževanja.

Na Natura območja se ne vnaša živali in rastlin tujerodnih vrst ter gensko spremenjenih organizmov.

Podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve za območja Natura 2000 [10]

Na podlagi splošnih varstvenih usmeritev so določene podrobnejše in konkretne varstvene usmeritve, ki so se upoštevale pri izdelavi gozdnogospodarskega načrta.

Podrobnejše varstvene usmeritve ter cilji in ukrepi, pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj

GGE, podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE so navedene v tabelarni obliki v prilogi v poglavju 12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice.

Konkretne usmeritve s pripadajočimi upravljavskimi conami [10]

Usmeritve za območja NATURA 2000 SI3000263 Kočevsko in SI5000013 Kočevsko

- Ohranja naj se rastišču primernejša sestava drevesnih vrst gozdnih združb, v spremenjenih ali izmenjenih sestojih pa naj se gospodarjenje z gozdovi usmeri k vzpostavljanju rastišču primerne sestave gozdnih združb. *
- Ohranja naj se najmanj 30% delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Obnova gozdov naj se ne izvaja s sadnjo tujerodnih in rastišču neprimernih vrst.
- Spodbuja naj se naravno pomlajevanje, s sadnjo naj se kvečjemu vzpostavlja naravno sestavo gozdnih združb.
- Zagotavlja naj se pomlajevanje ključnih drevesnih vrst (jelke).
- Ohranjajo in vzdržujejo naj se travnate površine (lazi, jase) znotraj gozdnega prostora.* Preko njih naj se ne gradi novih gozdnih prometnic.
- Ohranja naj se vrstno pester in strukturiran gozdni rob.

Medved, volk, ris:

- Z gozdom in krajino naj se upravlja v skladu s strategijami in akcijskimi načrti, ki obravnavajo velike zveri.
- V okolici aktivnih medvedjih brlogov, v radiju najmanj 200 m, naj se ne ukrepa v času od 15.12. do 30.4.. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 300 m od kraja, kjer so poleženi mladiči volka, se v obdobju 1. 4. do 31. 5. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*
- V razdalji najmanj 100 m od kraja, kjer so poleženi mladiči risa, se v obdobju 1. 6. do 31. 8. dela v gozdu ne izvajajo. Vzpostavijo naj se mirne cone.*

Netopirji, hribski urh, veliki pupek:

- Ohranja naj se 1 do 2 habitatni drevesi (dupla, razvejana, polomljena, odmirajoča stoječa drevesa) / ha, debelejši od 30 cm.
- V gozdu in gozdnem robu naj se vzdržuje majhne vodne in močvirne biotope kot so mlake, luže in kaluže. V radiju vsaj 50 metrov od njih naj se ne postavlja solnic.* Obstoječe solnice naj se odstrani. (Ukrep: 612 – vzdrževanje vodnih virov v gozdu)
- Pri sečnji naj se drevesa usmerjeno podira stran od vodnih teles.
- Ohranja naj se vodne kotanje ob vlakah.
- Pri spravilu lesa naj se v vodna telesa ne posega, vanje naj se ne odlaga sečnih ostankov.

Napotki za upravljanje oz. vzdrževanje vodnih virov:

- Veliki pupek: Večji vodni habitat naj bo vsaj del dneva osončen, različno globok (najgloblji del je lahko globok več kot 1 m), brez prisotnosti rib, vsebuje naj veliko vodnega rastlinja, brežine naj bodo položne, voda prisotna preko celega leta, ohranja se nepropustna plast dna.
- Hribski urh: Mlaka, luža, kaluža naj bo vsaj del dneva osončena, do 30 cm globoka, zaželeno so vodne rastline, voda je lahko začasno prisotna.

Alpski kozliček:

- Posekan bukov les na območjih povečane aktivnosti alpskega kozlička, se v času od 15.6. do 15.8. transportira iz gozda najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Bukov kozliček:

- Posekan les listavcev in jelke na območjih povečane aktivnosti bukovega kozlička, se v času od 15.5. do 15.7. transportira iz gozda najkasneje v 14 dneh po poseku. Iz drugih območij se posekan les iz gozda transportira čim prej.

Jame:

- Ob vhodih v jame ter v neposredni okolici jamskih vhodov (ena drevesna višina, 30 metrov) naj se ohranja stalna zastrtost gozdov. Krčitev gozda naj se ne izvaja.
- Na površini nad znanimi jamskimi prostori naj se ne gradijo gozdne prometnice. Če je to potrebno, naj se jih načrtuje v sodelovanju z ZRSVN.
- Zaželeno je uporaba biološko razgradljivih olj.
- V kolikor se ugotovi povečan obisk jame oziroma nabiranje jamskih živali, naj se o tem obvesti ZRSVN.

Časovne omejitve izvajanja del za določene vrste ptic:

Spodaj navajamo časovne omejitve izvajanja gozdnogospodarskih del za določene ptičje vrste, ki veljajo znotraj območja določena z radijem (v metrih) okrog gnezda – mirna cona. V primeru poznavanja lokacije gnezd, naj se območja vnese v gozdnogojitveni načrt, omejitve iz usmeritve pa se upoštevajo v načrtovalni oz. gojitveni enoti, kjer je gnezdo locirano. Časovno omejitev se zapiše v odločbe o odobritvi poseka izbranih dreves. Status mirnih con je smiselno upoštevati najmanj 3 leta od beleženja zadnje aktivne gnezditve vrste, optimalno pa 7 let.

Kozača:

300 metrov (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd kozače naj se od 1.2. do 30.6. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.*

Sršenar:

- V polmeru najmanj 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sršenarja naj se od 1.5. do 31.8. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir. V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine vsaj 1ha.

Sokol selec:

- 300 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd sokola selca naj se od 1. marca do 30. junija s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.* V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine 1ha.

Planinski orel:

- 500 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd planinskega orla naj se od 1.1. do 31.8. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir. V okolici gnezda naj se osnuje ekocelica brez ukrepanja površine vsaj 1ha.

Ostale sove:

V polmeru najmanj 100 m (razdalja se prilagodi terenu) okoli znanih gnezd ostalih sov naj se od 1.3. do 31.5. s prekinitvijo gozdnih del (sečnja in spravilo lesa ter gradnja prometnic) zagotavlja mir.*

Ekocelice brez ukrepov:

Vse izločene ekocelice se upošteva kot posebne negovalne enote brez ukrepov v gozdnogojitvenih načrtih (glej seznam in opise oddelkov/odsekov). V zasebnih gozdovih so le predlog lastniku, v državnih gozdovih se jih lahko upošteva še več.

Drevesa izrednih dimenzij ali posebnih oblik:

V neposredni okolici vseh dreves posebnih oblik in dimenzij je z gozdnogojitvenim načrtom možno izločiti ekocelice v radiju sestoje višine, kjer se ukrepa v smislu ohranjanja zavarovanih dreves. Sama drevesa izjemnih dimenzij se pusti v gozdu tudi ko odmrejo. Predvidena je posebna oznaka in merilna pika za natančno meritev obsega dreves. Vej, debel, drevesne skorje in korenin se ne lomi, seka, obsekava ali drugače poškoduje, razen če gre za sanacijske ukrepe na drevesu. Življenjske razmere na rastišču se ohranja nespremenjene, zato se ne odstranjuje zemlje, razkriva korenin, zasipava debela ali rastišča oziroma površine nad koreninami, s hojo, vožnjo ali kako drugače ne tepta tal, ne poplavlja rastišča, spreminja višine podtalnice, kislosti oziroma alkalnosti tal, spušča škodljivih tekočin ali plinastih snovi na rastišče ter ne odlaga odpadkov. Podlago se na rastišču utrjuje le tako, da se omogoči zadostno zračnost in vodoprepustnost tal nad koreninskim sistemom. Na rastišče se praviloma ne postavlja objektov ali naprav. Na deblo, korenine in veje dreves se ne obeša, pritrjuje ali postavlja tujih teles, kot so plakati, obvestila, svetilke, nosilci žičnih vodov, table, omarice, antene in podobno. Naravno vrednoto se lahko opremi za obisk, ogled in predstavitev javnosti z označevalnimi in pojasnjevalnimi tablami, klopki ipd., vendar le na način, da se s posegom in ogledovanjem ne poškoduje drevesa in ne spremeni življenjskih razmer na rastišču.

* - *povzeto po Pravilniku o varstvu gozdov (Uradni list RS št. 92/2000, 56/2006, 114/2009).*

Usmeritve vezane na posamezne upravljavske cone: [10]

UPRAVLJAVSKA CONA A - območje triprstega in belohrbtega detla. Površina v GGE: 3416 ha.

VRSTE: triprsti detel (*Picooides tridactylus*), belohrbti detel (*Dendrocopos leucotos*), mali muhar (*Ficedula parva*), brazdar (*Rhysodes sulcatus*).

OPIS CONE: Cona A v GGE Kolpska dolina obsega predvsem termofilne varovalne gozdove, kjer ni načrtovanih ukrepov. Vrste ogrožajo: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v predelih, kjer so spravilne razmere zahtevnejše ali kjer se že dolgo ni izvajalo sečnje in spravila ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja, ki predstavlja prehranjevalni in gnezditveni habitat ptic. Dolgoročni cilj v coni je povečati površine brez gospodarjenja ter vzpostavitev nadstandardnega deleža mrtvega lesa.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se najmanj 50% delež sestojev z odraslim drevjem (razširjenega debelinskega razreda B in C).
- Znotraj cone naj se ohranjajo dolge proizvodne dobe (daljše od 120 let).
- Ohranja naj se status ekocelic brez ukrepanja.
- Povečuje naj se delež mrtve lesne mase iglavcev in listavcev predvsem v B in C razširjenem debelinskem razredu. Dolgoročni cilj v enoti (dve do tri ureditvena obdobja) naj bo vsaj 5 % lesne zaloge stoječega odmrlega drevja, vsaj 50% nad 30 cm premera.
- Velikopovršinskih sečenj naj se ne izvaja.

Neselektivnih kemičnih sredstev za zatiranje škodljivih organizmov v gozdu naj se ne uporablja.

UKREPI:

- ohranjanje biotopov - naravni razvoj.

UPRAVLJAVSKA CONA B - območje gozdnega jereba. Površina v GGE: 2442 ha.

VRSTE: gozdni jereb (*Bonasa bonasia*).

OPIS CONE: Zanimive so površine prizadete po vetrolomu in lubadarju ter dobro strukturirani sestoji z višjim deležem iglavcev, skupinami lesk, brez ali jelš in ostalimi plodonosnimi vrstami (jerebika, mokovec, glog) primernimi za prehrano jerebov. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba so: pomankanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik; pomankanje zeliščnega sloja (borovnica, malinovje) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.

Znotraj cone želimo v delih ohranjati in vzpostaviti primeren habitat, ki vrsti omogoča hkrati kritje in ugodne prehranske razmere.

KONKRETNE USMERITVE:

- Z gozdnogospodarskimi ukrepi naj se izboljšuje prehranski habitat vrste. Kjer sestojne razmere dopuščajo, naj se zagotavlja vrzelast gozd s pestro zeliščno in grmovno vegetacijo s prisotnostjo plodonosnih drevesnih vrst. Primerne so zlasti površine prizadete po vetrolomu in lubadarju. Znotraj takšnih površin naj se:
  - ohranja raznomerna struktura gozdov (sestoje z vrzelastim ali pretrganim sklepom krošenj, s šopi in skupinami odraslih dreves);
  - pri obnovi gozda ohranjajo in sproščajo skupine lesk, brez, jelš in drugih plodonosnih vrst kot so jerebika, mokovec, brek, češmin, glog na skupni površini vsaj 0,5 – 1 ha; kjer teh plodonosnih rastlin ni, naj se jih vnaša s sadnjo;
  - vzdržuje skupine različno starih iglavcev, predvsem v fazi drogovnjaka;
  - ne postavlja žičnatih ograj oziroma naj se te ustrezno označi z namenom, da postanejo dobro vidne;
  - 5% površin prizadetih po vetrolomu in lubadarju prepusti naravnemu razvoju (za dobo 10 let).
- Stanišče zaokroženo na odsek se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UKREPI:

- vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdu (posamezne lokacije, kjer se območje ne bo pokrivalo z gerki);
- oddelek 270: sajenje sadik plodonosnega gozdnega drevja (0,5 ha).

UPRAVLJAVSKA CONA E – območje navadnega koščaka. Površina v GGE: 162 ha.

VRSTE in HT: vidra (*Lutra lutra*), navadni koščak (*Austroptamobius torrentium*), močvirski krešič (*Carabus variolosus*), veliki studenčar (*Cordulegaster heros*).

OPIS CONE: Cona obsega reko Kolpo z njenimi pritoki (Čabranka, potok Belica, Grivački jarek, Nežica, Črni potok, Bezgarski potok J od Bezgarjev, desni pritok potoka Zali potok, Znanski potok, Topli potok, Sušica, Mirtoviški potok) ter pas vegetacije ob njih.

Znotraj cone želimo ohranjati naravne značilnosti struge, obrežno strukturo brežin, potek struge, obrežno vegetacijo in zamočvirjene gozdne površine.

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potokov v gozdu.
- V neposredni bližini vodotokov (vsaj 5 m pas) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (5

m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. Morebitna prečenja vodotokov naj se z namenom čim manjšega posega, izvaja čim bolj pravokotno na strugo ter v zimskem obdobju. Opomba: Zaradi varovanja drugih naravovarstvenih vsebin naj se znotraj naravnih vrednot 138V Kolpa, 7613 Mošenik – ponikalnica, 7735 Topli potok z Obrhom, 7741 Vezanski potok, 7742 Sušica, 7743 Ribiški potok (spodnji tok) in 7975V Čabranka gozdno infrastrukturo umešča vsaj 25 m stran od vrha brežin vodotoka. Znotraj naravnih vrednot 753 Nežica, 4363V Mirtoviški potok, 7731 Rački potok, 7736 Belica – potok in 7743 Ribiški potok (zgornji in srednji tok) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).

- Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja.
- V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka.
- Ohranja naj se zamočvirjene gozdne površine.
- V pasu 15 metrov od vodotokov naj se ne izvaja krčitev gozda.

Območje se ovrednoti s 1. stopnjo poudarjenosti funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti.

UPRAVLJAVSKA CONA F – mehcolesna loka. Površina v GGE: 31 ha.

HT: (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehcolesna loka); (*Alnus glutinosa* in *Fraxinus excelsior* (*Alno- Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)).

OPIS CONE: Cona vsebuje sestoj mehkolistne loke (gozdnih združb *Salici-Populetum*, *Alnetum glutinosoincanae*, *Alnetum incanae*, *Carici remotae-Fraxinetum*, *Carici brizoidis-Alnetum glutinosae*, *Carici elatae-Alnetum glutinosae*) ob Kolpi. Glavne drevesne vrste so različne vrbe, siva in črna jelša ter veliki jesen. Habitatni tip ogrožajo krčitve gozda kot posledica spremembe namembnosti površine ter sprememba hidrologije območja kar vodi v spremenjeno drevesno sestavo.

Znotraj cone želimo ohranjati oz. povečati površino habitatnega tipa ter ohraniti oziroma izboljšati lastnosti, strukture in procese habitatnega tipa (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehcolesna loka).

KONKRETNE USMERITVE:

- Ohranjajo oziroma izboljšajo naj se specifične lastnosti, strukture in procesi habitatnega tipa (91E0* Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehcolesna loka):
  - z izvedbo ustreznih negovalnih, gojitvenih in varstvenih ukrepov naj se zagotovi pomlajevanje ključnih drevesnih vrst; pospešuje naj se belo vrbo, rdečo vrbo, sivo jelšo, črno jelšo in veliki jesen;
  - posamezni sestoji v ugodnem stanju naj se prepustijo naravnemu razvoju.
- Znotraj sestojev naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).

Krčitev gozda naj se ne izvaja.

UKREPI:

- oddelek 132: ohranjanje biotopov - naravni razvoj (0,5 ha);
- priprava sestoja za naravno obnovo;
- nega mladja.

D. Klimatska in higiensko-zdravstvena funkcija

Ohranjanje in krepitev biološko pestrih, zdravih in stabilnih gozdov. Ukrepi naj bodo malopovršinski; za klimatsko funkcijo je pomembno ohranjati vertikalno in horizontalno razslojenost. Krčitve gozdov praviloma niso dovoljene.

E. Rekreativna funkcija in turistična funkcija

Gozdove s poudarjeno rekreativno in turistično funkcijo je treba vzdrževati v takšnem stanju, da bodo privlačni za obiskovalce. Izogibati se je potrebno velikopovršinskim posegom, ki so dopustni le izjemoma, v primeru sanacij posledic različnih ujm. Na razglediščih izvajati vedutno sečnjo. Ob poteh ohranjati zanimiva drevesa (habitatna drevesa, izjemna drevesa) in skupine dreves ter z gospodarjenjem oblikovati pester, strukturiran gozd. V primeru izvajanja gozdarskih del v gozdu je treba pravočasno in na primeren način obvestiti obiskovalce, in poti, za čas izvajanja del, zapreti ali omejiti dostop na poteh. Čas izvajanja del naj bo prilagojen obisku gozda. Zlasti ob bolj obiskanih poteh je potrebno z ustreznimi ukrepi (posek nevarnih dreves, pravočasni sanitarni posek, ...) zagotoviti varnost obiskovalcev. Dosledno izvajati gozdni red na in ob gozdnih prometnicah ter ostalih poteh. Aktivno usmerjati turistično in rekreativno rabo na za to primerna območja ter na obstoječe, ustrezno označene poti. V gozdovih s poudarjeno varovalno funkcijo je potrebno prilagoditi potek planinskih poti tako, da se ne bi zaradi obiskovalcev povečala erozija in poti na strmih predelih ustrezno zaščititi. Obveščanje javnosti o stanju gozdov, večjih posegih in urejanju rekreativne infrastrukture, redna vzdrževalna dela infrastrukture (poti, klopi, informacijske table) in povečan strokovni nadzor nad prepovedanim odlaganjem odpadkov ali drugimi motnjami, ki jih povzročajo obiskovalci. Sodelovanje javne gozdarske službe (ZGS) s turističnimi, planinskimi, kolesarskimi društvi ter taborniki, skavti in lokalnimi skupnostmi. Spremljanje turističnega obiska in ocena vpliva na naravo. V primeru negativnega vpliva na naravo, z različnimi ukrepi poskrbeti za razpršitev obiska.

F. Poučna funkcija

Gozdne rezervate je dovoljeno opremiti z informativnimi tablami in vzdrževati že postavljene table. Gozdne učne poti in ostale lokacije opremljene z informativnimi tablami: upoštevati usmeritve, ki so pisane pri estetski funkciji.

G. Raziskovalna funkcija

Pri ukrepanju na raziskovalnih objektih je potrebno sodelovati z nosilci raziskav. Za raziskovalno delo v GPN so potrebna z uredbo predvidena soglasja.

H. Funkcija varovanja naravnih vrednot

Z naravnimi vrednotami je treba ravnati tako, da se ne ogrozi njihov obstoj (40. člen ZON).

Posegi in dejavnosti se izvajajo na naravni vrednoti, če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti za izvedbo posega ali opravljanje dejavnosti (5. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Če ni drugih prostorskih ali tehničnih možnosti, se posegi in dejavnosti:

- na površinski in podzemeljski geomorfološki, hidrološki in geološki naravni vrednoti izvajajo v obsegu in na način, da se ne uničijo, poškodujejo ali bistveno spremenijo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, oziroma v obsegu in na način, da se v čim manjši možni meri spremenijo druge fizične, fizikalne, kemijske, vidne in funkcionalne lastnosti naravne vrednote.
- na botanični in zoološki naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne poslabšajo življenjske razmere rastlin in živali, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto, do takšne mere, da jim je onemogočeno dolgoročno preživetje.
- na ekosistemski naravni vrednoti izvajajo tako, da se ne spremenijo kvalitete ekosistema ter naravni procesi v njem do takšne mere, da se poruši naravno ravnovesje.

Posegi in dejavnosti zunaj naravnih vrednot, na območju vpliva na naravno vrednoto se izvajajo tako, da vpliv posega ali dejavnosti ne povzroči uničenja ali bistvene spremembe lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto, ali uničenja naravne vrednote (6. člen Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot).

Za potrebe priprave načrtov rabe naravnih dobrin se območje vpliva na naravno vrednoto opredeli glede na nameravani poseg ali dejavnost na podlagi naslednjih izhodišč:

- za hidrološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto območje porečja ali dela porečja, v katerem se naravna vrednota nahaja,
- za podzemno geomorfološko naravno vrednoto je območje vpliva na naravno vrednoto površje nad podzemno jamo ter, če je naravna vrednota vodna podzemna jama, porečje voda, ki tečejo v podzemno jamo,
- za naravne vrednote drugih zvrsti je območje vpliva na naravno vrednoto območje, v katerem lahko vplivi posegov in dejavnosti človeka ogrozijo tiste lastnosti, zaradi katerih je bil del narave opredeljen za naravno vrednoto: za geomorfološke in geološke naravne vrednote je to zlasti njihova stabilnost, za botanične, zoološke in ekosistemske naravne vrednote je to zlasti kvaliteta habitatov rastlin in živali,
- naravno vrednoto se lahko uredi za obisk javnosti z nadelavo poti, razgledišč, počivališč, postavitev ograj, tabel z informacijami, opozorili in podobno, vendar tako, da se bistveno ne spremenijo lastnosti naravne vrednote. Naravno vrednoto ali njen del, ki je posebej občutljiv na fizične učinke hoje, ki jih povzročijo obiskovalci, se uredi tako, da se onemogoči ogrožanje naravne vrednote. Na naravni vrednoti, katere obiskovanje in ogledovanje se prostorsko ne da omejiti ali se pričakuje, da omejitev ne bo učinkovita, se lahko obiskovanje in ogledovanje naravne vrednote ali njenega dela fizično onemogoči.

Podrobnejše varstvene usmeritve [10]

Podrobnejše varstvene usmeritve po zvrsteh naravnih vrednot izhajajo iz Uredbe o zvrsteh naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 52/02, 67/03).

Površinske geomorfološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Podzemeljske geomorfološke naravne vrednote

Na območju vpliva na naravno vrednoto:

V jamskem vhodu in njegovi neposredni okolici:

- Gradnja objektov se ne izvaja, zemeljsko površje se ne spreminja.
- Odpadkov se ne odlaga.
- Vhoda se ne zasipava, v neposredno okolico se ne odlaga in skladišči materiala.
- V vegetacijsko združbo v jamskem vhodu se ne posega s fizičnim uničevanjem, spreminjanjem vrstne sestave ipd., razen v primeru, da se s tem omogoči dostop. Obseg odstranitve vegetacije sme biti tolikšen, da se ohranijo obstoječe lastnosti mikroklimе v jamskem vhodu in jami.

Na površju nad znanimi rovi jame, ponornice, ki teko v jamo oziroma skozi njo:

- Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote.
- Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča.

- Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
- Ne slabša se kvalitete vod, ki tečejo v jamo. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Posege in gradnje na vodotokih se izvaja tako, da se ohranja čim bolj naraven vodni režim.

Geološke naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja tako, da se izkoristijo vse možne tehnične ali druge rešitve, da se naravna vrednota ne poškoduje ter, da je njena vidna podoba čim manj spremenjena.
- Zemeljska dela (izravnavanje, poglobljanje terena, nasipavanje, zasipavanje) se na naravni vrednoti izvaja tako, da se ohranjajo lastnosti, zaradi katerih je del narave opredeljen za naravno vrednoto.
- Vibracije zaradi eksplozij ali drugih virov na naravni vrednoti smejo biti tolikšne, da ne ogrozijo stabilnosti naravne vrednote.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Hidrološke naravne vrednote

- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- V obrežno vegetacijo se posega s sekanjem, obsekavanjem, redčenjem, zasajanjem, tako da se bistveno ne spremenijo fizikalne lastnosti obrežja.

Botanične naravne vrednote

- Združbo rastišča se spreminja z izkrčenjem gozda oziroma posameznih dreves, s pogozditvijo, oranjem in podobno, le toliko, da se bistveno ne spremenijo življenjske razmere na rastišču.
- Rastlin se ne nabira, izkoreninja, lomi ali drugače poškoduje ali uničuje, razen za znanstveno-raziskovalno delo v obsegu, ki ne vpliva negativno na stanje populacije in na rastišče.
- Rastlin se ne požiga.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z vnašanjem rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Na naravni vrednoti se ne uporablja kemičnih sredstev za uničevanje živali in rastlin.

Zoološke naravne vrednote

- Posege, dejavnosti in aktivnosti na naravni vrednoti se izvaja tako, da se način in čas opravljanja posegov, dejavnosti in aktivnosti kar najbolj prilagodita življenjskim ciklom živalim; posege, dejavnosti in aktivnosti se izvaja v času, ki ne sovpača z obdobji, ko živali potrebujejo mir, npr. sekanje grmišč se opravlja po gnezditvenem času ptičev, gozdarska in druga opravila, ki lahko uničijo gnezda ali mladiče, se opravljajo po gnezdenju ali poganju mladičev in na način, da se živali lahko umaknejo.
- Živali se ne vznemirja, preganja, nabira, zastruplja ali drugače uničuje.
- Sestave zoocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali tujerodnih vrst.
- Eksplozija ali drugih dejanj, ki povzročajo močan hrup ali vibracije, se ne izvaja.

- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.

Ekosistemske naravne vrednote

- Gradnja objektov, vključno z enostavnimi objekti, se v primeru, da ni drugih prostorskih možnosti zunaj naravne vrednote, izvaja na način in v takem obsegu, da se populacije rastlinskih in živalskih vrst pretežno ohranijo. Na način in v obsegu iz prejšnjega stavka se izvaja tudi odstranjevanje ali spreminjanje vegetacije, spreminjanje kislosti oziroma alkalnosti tal, odstranjevanje zemlje, ruše ali kamninske podlage, zasipavanje, nasipavanje, vključno z odlaganjem odpadnih materialov. Pri tem se izkoristijo vse možne tehnične rešitve, da se naravna vrednota čim manj poškoduje.
- Ne slabša se kvalitete površinske in podzemne vode, tako da se ne slabšajo življenjske razmere za rastline in živali. Uporabljajo naj se biološko razgradljiva olja. Onemogoči naj se vnos soli v vodne biotope.
- Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti.
- Sestave biocenoze se ne spreminja z naseljevanjem živali in rastlin tujerodnih in rastišču neustreznih vrst.

Konkretne varstvene usmeritve

Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev ter Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev je prikazan v prilogah v poglavju 12.1.1 Konkretne varstvene usmeritve za naravne vrednote.

V primeru kraških jam velja posebno priporočilo, in sicer: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Območja pričakovanih naravnih vrednot

Namen opredelitve območij pričakovanih naravnih vrednot je spremljanje posegov v naravo, zlasti zemeljskih del, pri katerih obstaja velika verjetnost odkritja novih naravnih vrednot, predvsem geoloških in podzemeljskih geomorfoloških. Namen spremljanja zemeljskih del je odkrivanje, zagotavljanje dokumentiranja, vrednotenje in ohranjanje na novo odkritih naravnih vrednot.

Večino območja GGE Kolpska dolina gradijo karbonatne kamnine, zato tu obstaja možnost odkritja podzemnih geomorfoloških naravnih vrednot (jam in brezen). Za celotno območje zato velja, da je v primeru odkritja jam med izvajanjem del potrebno upoštevati Zakon o varstvu podzemnih jam (Uradni list RS, št. 2/04, 61/06 – ZDru-1, 46/14 – ZON-C in 21/18 – ZNOrg). V skladu z 22. členom tega zakona in 74. členom ZON (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg, 31/18, 82/20, 3/22 – ZDeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10) mora fizična ali pravna oseba, ki izvaja poseg ali dejavnost, med katero je prišlo do najdbe jame, začasno ustaviti dela, najdbo zaščititi in o najdbi nemudoma obvestiti organizacijo, pristojno za ohranjanje narave. Hkrati mora jamo zaščititi.

I. Funkcija varovanja kulturne dediščine

Poudarjeno funkcijo varovanja kulturne dediščine imajo zlasti gozdovi ali njihovi deli, ki imajo po predpisih, ki urejajo varstvo kulturne dediščine, status kulturne dediščine, ali se nahajajo v njihovi neposredni okolici, ter ostanki ohranjenih tradicionalnih oblik gospodarjenja z gozdovi (npr. steljniki, panjevcji, gaji, logi). Usmeritve za funkcijo varovanja kulturne dediščine izhajajo iz Splošnih kulturnovarstvenih usmeritev.

Splošne varstvene usmeritve za območja kulturnih spomenikov, arheoloških najdišč in registrirane dediščine v gozdnem prostoru: [11]

- spodbujanje trajnostne uporabe na način in v obsegu, ki dolgoročno ne povzroča izgube njihovih kulturnih lastnosti;
- spodbujanje vzdržnega razvoja, s katerim se omogoča zadovoljevanje potreb sedanje generacije, ne da bi bila s tem okrnjena njihova ohranitev za prihodnje generacije;
- spodbujanje dejavnosti in ravnanj, ki ohranjajo kulturne, socialne, gospodarske, znanstvene, izobraževalne in njihove druge pomene;
- ohranjanje lastnosti, posebne narave in njihovega družbenega pomena, materialne substance in avtentičnosti lokacije. Pomembna je tudi širša krajinska zgradba in prostorska podoba, ohranja se gozdne robove in zaplate v vidnih stikih z enotami kulturne dediščine ter njihov vsebinski in prostorski kontekst (značilne silhete, vedute in pogledi, razgledišča, kompozicije objektov z značilnim drevjem ter prostorsko pomembnejše vegetacijske in druge krajinske strukture);
- dovoljeni so posegi, ki upoštevajo in trajno ohranjajo njihove varovane vrednote;
- dovoljeni so posegi, ki omogočajo vzpostavitev trajnih gospodarskih temeljev za njihovo ohranitev ob spoštovanju njihove posebne narave in družbenega pomena;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na varovane enote kulturne dediščine minimalni.

Varstvene usmeritve za kulturne spomenike:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Varstvene usmeritve za vplivna območja:

- v vplivnih območjih kulturnih spomenikov (v nadaljevanju: spomenik) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju spomenikov tako, da družbeni pomen spomenika v prostoru ni okrnjen;
- v vplivnih območjih registrirane dediščine (v nadaljevanju: dediščina) velja režim varstva, ki določa, da morajo biti posegi in dejavnosti prilagojeni celostnemu ohranjanju dediščine. Ohranjajo se prostorska integriteta, pričevalnost in dominantnost dediščine, zaradi katere je bilo vplivno območje določeno.

Dodatni režim varstva arheoloških najdišč:

- posegi in dejavnosti v prostoru se načrtujejo in izvajajo tako, da se arheološka najdišča ohranjajo. Gospodarjenje z gozdom je treba prilagoditi tako, da se arheološka najdišča varujejo pred posegi ali uporabo, ki bi lahko poškodovali arheološke ostaline ali spremenili njihov vsebinski in prostorski kontekst;

Prepovedano je predvsem:

- odkopavati in zasipavati teren, graditi gozdne vlake, krčiti gozd ali izvesti posek na golo, odstranjevati koreninski sistem, če to pomeni poseg v arheološke ostaline;
- gospodarsko izkoriščati rudnine oziroma kamnine;
- postavljati ali graditi trajne ali začasne objekte, vključno z nadzemno in podzemno infrastrukturo, ter nosilce reklam ali drugih oznak, razen kadar so ti nujni za učinkovito ohranjanje in prezentacijo arheološkega najdišča.

Izjemoma je mogoče na arheološko najdišče po pridobitvi kulturnovarstvenega soglasja in izvedbi predhodne arheološke raziskave umestiti prej naštete nedopustne posege:

- če ni možno najti drugih rešitev ali
- če se na podlagi rezultatov opravljenih predhodnih arheoloških raziskav izkaže, da je zemljišče mogoče sprostiti za gradnjo oz. izvedbo posega.

V tem primeru je treba slediti naslednjim usmeritvam:

- sanitarna sečnja se naj izvede v najmanjšem možnem potrebnem obsegu in zagotovi strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda pod nadzorom pristojne območne enote Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju: ZVKDS);
- odstranjevanje štorov/drevesnih panjev naj se izvede s frezami;
- izjemoma je na območju grajskih razvalin, ki so arheološka najdišča, pod nadzorom pristojne območne enote ZVKDS dovoljeno izbiralno redčenje drevja in strokovno spravilo ter odvoz drevnine iz gozda. Drevesa, ki se vraščajo v grajsko arhitekturo ali v drugo arheološko zidano substanco, je treba strokovno odstraniti, pri čemer ni dovoljeno odstranjevati koreninskega sistema;
- zbiranje in vlačenje lesa do obstoječih vlak in vlačenje po obstoječih vlakih se opravlja tako, da so negativni vplivi na arheološke ostaline minimalni. Dela je treba izvajati z delovnimi stroji, ki v najmanjšem možnem obsegu obremenjujejo in posegajo v zemeljske plasti. O načrtovanih posegih je treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS. Nastale eventualne poškodbe arheološkega najdišča je treba nemudoma dokumentirati in zagotoviti ustrezno zaščito arheoloških ostalin.

Dodatni režim varstva arheoloških ostalin:

- pristojni območni enoti ZVKDS je skladno s predpisi s področja varstva kulturne dediščine treba omogočiti dostop do zemljišč, kjer se bodo izvajala zemeljska dela in opravljanje strokovnega nadzora nad posegi, zato naj lastnik zemljišča/odgovorni vodja o dinamiki izvedbe del obvesti pristojno območno enoto ZVKDS vsaj 10 dni pred pričetkom zemeljskih del;
- ob vseh posegih v zemeljske plasti velja obvezujoč splošni arheološki varstveni režim, ki najditelja/lastnika zemljišča/investitorja/odgovornega vodjo del ob odkritju arheološke ostaline zavezuje, da najdbo zavaruje nepoškodovano na mestu odkritja in o najdbi takoj obvesti pristojno enoto ZVKDS, ki situacijo dokumentira v skladu z določili arheološke stroke. V primeru odkritja arheoloških ostalin, ki jim grozi nevarnost poškodovanja ali uničenja, lahko pristojni organ to zemljišče z izdajo odločbe določi za arheološko najdišče, dokler se ne opravijo raziskave arheoloških ostalin, oz. se omeji ali prepove gospodarska in druga raba zemljišča, ki ogroža obstoj arheološke ostaline.

Dodatni režim varstva registrirane dediščine:

Območje stavbne dediščine, varuje se:

- gabariti, gradivo, oblikovanost;
- pojavnost in vedute (predvsem pri prostorsko izpostavljenih stavbah);
- celovitost dediščine v prostoru.

Območje naselbinske dediščine, varuje se:

- morfološka zasnova naselja;
- prostorsko pomembnejše naravne sestavine znotraj naselja ali njegovega dela (drevesa, vodotoki);
- prepoznavna lega v prostoru oziroma krajini (glede na reliefne značilnosti, poti);
- varuje tudi naravne ter druge meje rasti in robove;
- odnosi med naseljem ali med njegovim delom in okolico (vedute na naselje in pogledi iz njega).

Območje memorialne dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta;
- vsebinski, simbolni in prostorski odnos med dediščino in okolico ter vedutami.

Območje druge dediščine, varuje se:

- avtentičnost lokacije in fizična pojavnost objekta ali naprave;
- osnovna namembnost ali primarna raba objekta ali naprave in način njenega delovanja;
- vsebinski in prostorski odnos med dediščino in okolico.

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve: [11]

Podrobne kulturnovarstvene usmeritve so podane v prilogah načrta v poglavju 12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve.

Usmeritve za posege v kulturno dediščino [11]

ZVKD-1 [12] predpisuje obveznost pridobitve kulturnovarstvenega soglasja:

- kulturnovarstveno soglasje za poseg (28. člen ZVKD-1) [12];
- kulturnovarstveno soglasje za izvedbo raziskave in odstranitev arheološke ostaline ali dediščine (31. člen ZVKD-1) [12];

Za poseg v enoto kulturne dediščine se štejejo vsa dela, dejavnosti in ravnanja, ki kakorkoli spreminjajo videz, strukturo, notranja razmerja in uporabo kulturne dediščine ali jo uničujejo, razgrajujejo ali spreminjajo njeno lokacijo. To so tudi vsa dela, ki se štejejo za vzdrževanje objekta skladno s predpisi s področja graditve objektov, in drugi posegi v prostor, ki se ne štejejo za gradnjo in so dopustni na podlagi prostorskega akta ali drugih predpisov. Zaradi zagotavljanja strokovnega nadzora je o načrtovanih posegih (npr. sanitarna sečnja, izbiralno redčenje ter spravilo in odvoz drevnine iz gozda) treba predhodno pisno obvestiti pristojno območno enoto ZVKDS.

Kadar je načrtovan poseg v enoto kulturne dediščine pod določenimi kulturnovarstvenimi pogoji sprejemljiv in so posegi načrtovani v območjih arheološke dediščine, je treba pridobiti tudi soglasje za raziskavo in odstranitev arheološke ostaline po 31. členu ZVKD-1, ki ga izdaja Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije [12].

J. Obrambna funkcija

Gospodarjenje z gozdovi naj bo prilagojeno funkciji obrambnega objekta in površini okoli objekta.

K. Estetska funkcija

Ohranjati strukture gozdnega drevja, s katerimi se povečuje estetska vrednost krajine, pospeševati in ohranjati estetsko zanimive drevesne in grmovne vrste (češnja, jerebika, mokovec ...). Ob poteh puščati in ustrezno označiti habitatna in izjemna drevesa. Ohranjati sestojni značaj gozda in zeleno kuliso ob pešpoteh in kulturnih spomenikih. Z namenom ohranjanja in izboljšanja razgledov na objekte kulturne in naravne dediščine in na območjih razglednih točk se izvaja vedutna sečnja.

L. Lesnoproizvodna funkcija

Ukrepi morajo biti naravnani v gojenje gozda, ki bo zagotavljalo doseganje proizvodnih in ekonomskih ciljev lastnikov gozdov ob upoštevanju ostalih funkcij gozdov. Posebno pozornost je potrebno nameniti konfliktnim območjem (poudarjenost proizvodne funkcije na 1. stopnji ter ekoloških in socialnih funkcij na 2. stopnji – glej usmeritve za funkcijo ohranjanja biotske raznovrstnosti in funkcijo varovanja naravnih vrednot).

M. Funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin

Čebelja paša: Na območjih gozdov, ki so primerni z vidika čebelje paše je treba ohranjati in pospeševati (tudi s sadnjo) medonosne drevesne vrste, predvsem: lipo, javor, kostanj, jelko, ohranjati pester in stopničast grmovni sloj (glog, čremsa, leska, vrbe, ...) ter ohranjati in vzdrževati vodne vire in vodne površine.

Plodovi in zelišča: Zlasti plodonosne vrste (kostanj) naj imajo velike in sproščene krošnje. Pri nabiranju plodov in zelišč je potrebno nadzorovati in opozarjati nabiralce na zakonske omejitve.

N. Lovnogospodarska funkcija

V predelih s poudarjeno funkcijo naj bo ravnanje z gozdom usmerjeno v oblikovanje gozda, ki bo zagotavljal doseganje lovnogospodarskih ciljev. Upoštevati je potrebno zlasti obdobja neizvajanja sečnje ter prilagojenega gospodarjenja z gozdovi (zimovališča, rukališča, gozdne jase z lovskimi objekti).

6.2.3 Usmeritve za razvoj življenjskih razmer prosto živečih živali

Usklajenost rastlinojede divjadi z okoljem: ohranitev vseh avtohtonih vrst, ki bo številčno, po spolu in starostni strukturi usklajena z okoljem. Številčna jelenjad na območju ekološke enote osrednja Kočevska, kamor spada tudi GGE Kolpska dolina otežuje naravno obnovo gozdov ter ogroža trajnost donosov gozdov in drugih vlog gozda. Zaradi navedenega se načrtuje nadaljnje zmanjševanje številčnosti populacije navadnega jelena. Preprečevalo se bo vnos neavtohtonih vrst (muflona in damjaka) v prosto naravo in ohranjalo stabilno populacijo velikih zveri (volk, ris, medved), ki so pomembni naravni selektorji srne in navadnega jelena.

Merilo ustrezne številčnosti populacij rastlinojede divjadi so podatki o objedenosti na stalnih vzorčnih ploskvah. Stopnja objedenosti ter vsakoletna analiza odvzema parklaste divjadi so temeljni kriteriji pri načrtovanju količine, strukture in razporeda letnega odvzema divjadi po loviščih in loviščih posebnega namena. Številčnost rastlinojede parkljaste divjadi mora biti usklajena z razmerami v okolju, ki bodo omogočale ustrezno naravno obnovo gozdov.

6.2.4 Usmeritve za delo z gozdom v varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom

Varovalni gozdovi

Usmeritve so prikazane v poglavju 6.2.2 Usmeritve za funkcije

Gozdovi s posebnim namenom

Za gozd s posebnim namenom sta z Uredbo [2] določena gozdna rezervata Stružnica (5,82 ha) in Krajc-bukovje (15,76 ha).

V gozdnih rezervatih se lahko ukrepa samo v skladu z Uredbo [2]. GR so prepuščeni samodejnim naravnim procesom z namenom spremljanja in raziskovanja razvoja gozdov. V gozdnih rezervatih veljajo splošne usmeritve za razglašene gozdne rezervate, ki jih določa Uredba [2], ločeno na režim, ki je lahko strožji ali blažji. Opravljanje posameznih raziskovalnih ali izobraževalnih nalog je dovoljeno z odobritvijo ministrstva, po podanem mnenju ZGS in ZRSVN [14].

Podrobne usmeritve za gozdne rezervate:

- Vzpostaviti sistem stalnega spremljanja stanja in razvoja gozdnih rezervatov ter obstoječih in morebitnih novih raziskovalnih ploskev. Temu mora slediti ureditev javno dostopne zbirke in evidence zunanjih raziskav, ki se izvajajo ali so se izvedle v gozdnih rezervatih. S proaktivnim programom sodelovanja z znanstveno-raziskovalnimi institucijami naj se določi tematike raziskovalnih del in intenzivira raziskovalno dejavnost.
- Povečati obseg raziskovalnih dejavnosti v rezervatih ali nadaljevati z začetimi raziskavami.

Meje gozdnih rezervatov na terenu morajo biti vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. V naslednjem ureditvenem obdobju je treba označbe meja obnoviti, na določenih, bolj obiskanih predelih, tudi zgostiti. Ob bolj obiskanih rezervatih, skozi katere so speljane uradno določene pešpoti, je predvidena obnovev informativnih in usmerjevalnih tabel ter interpretativnih učil. Pri vsakem rezervatu (ob vstopnih točkah, javnih poteh) so predvidene označevalne table z osnovnimi informacijami, ki vsebujejo ime gozdnega rezervata, režim upravljanja...

Pri načrtovanju širše ureditve pešpoti je treba upoštevati celovitost tovrstne ureditve na celotnem območju OE Kočevje (ali širše).

Na območju gozdnih rezervatov je treba spremljati število in gibanje obiskovalcev ter njihove vplive in obisk usmerjati izključno na urejene poti, ki morajo biti zato ustrezno opremljene in vzdrževane.

Ob pojavu prekomerne namnožitve podlubnikov je treba ob pešpoteh postaviti obvestila o razlogih ne ukrepanja v gozdnih rezervatih.

6.2.5 Usmeritve za delo s požarno ogroženimi gozdovi

Za izboljšanje varstva gozdov pred požari je potrebno dosledno izvajanje vseh preventivnih in kurativnih ukrepov. Nevarnost gozdnih požarov obstaja predvsem na površinah, ki ležijo na sušnih termofilnih območjih, površinah okoli vasi, vikendov ter ob javnih cestah.

Na požarno najbolj ogroženih območjih je usmeritev k oblikovanju malopovršinskih mešanih gozdov, še zlasti ob meji s travniškimi površinami. V neposredni okolici in v teh sestojih je uporaba odprtega ognja prepovedana. Dovoljena je le zaradi zatiranja podlubnikov.

Na vhodih v gozd je potrebno postaviti opozorilne table ter opozarjati lastnike in obiskovalce gozdov. Podrobnejše usmeritve za ukrepanje v primeru požarov morajo biti zapisane v protipožarnem načrtu za GGE in v letnem načrtu za varstvo gozdov.

6.2.6 Usmeritve za delo s semenskimi objekti

Semenski sestoji morajo imeti le zdrave in nepoškodovane osebke izbrane drevesne vrste z odličnimi fenotipskimi in genotipskimi lastnostmi. Ne smejo biti dvovrhati z debelimi vejami in z znaki bolezni ali poškodb. Krošnje izbrane drevesne vrste morajo biti čim bolj sproščene. Semenski sestoj je treba pregledati najmanj enkrat letno. Nabiranje semena in puljenk mora nadzorovati ZGS. Izdelavo gojitvenega načrta in izvedbo označitve dreves za posek v semenskih sestojih se mora izvajati v sodelovanju z zaposlenim, ki je odgovoren za gojenje in varstvo gozdov na OE. Odobritev izrednega izbora dreves za posek za nabiranje semena v semenskem sestoju ali neposredni okolici je ravno tako v pristojnosti odgovornega za gojenje in varstvo gozdov na OE. Meje semenskih sestojev morajo biti označene z zvezno črto rumene barve. V gozdnogospodarski enoti Kolpska dolina je izločen semenski sestoj jelke (*Abies alba*) v odseku 304 A.

6.2.7 Usmeritve za tehnologijo dela, gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic

Splošne usmeritve, ki jih je potrebno upoštevati pri uporabi mehanizacije v gozdu: Obvezna je uporaba biološko razgradljivih maziv v odprtih mazalnih sistemih verižnih žag za posek in izdelavo dreves na območjih s prvo stopnjo poudarjenosti hidrološke funkcije, uporaba strojev oz. naprav, razen odprtih mazalnih sistemov verižnih žag, ki ne puščajo sledi olj in drugih maziv in imajo ustrezno opremo za preprečitev oziroma sanacijo morebitnega razlivanja olj ter tehnična brezhibnost vozil pri vseh gozdarskih delih. Pranje, vzdrževanje oz. popravilo gozdne mehanizacije naj se v gozdu ne izvaja. Parkirna mesta za gozdno mehanizacijo in pretakalne ploščadi morajo biti ali tlakovane ali pa imeti pod vozili postavljene lovilne posode ali pivnike, da se prepreči iztekanje nevarnih tekočin v tla. V primeru izlivanja nafte in naftnih derivatov na pretakalni ploščadi ali v gozdu, je treba onesnaženje omejiti, razlito nevarne snovi pa s pomočjo ekološke opreme (pivniki, granulati) pobrati v ustrezne posode. Mesta za skladiščenje goriva in olja naj bodo stran od vodotokov in drugih vodnih teles, pripravljen naj bo podroben načrt v primeru razlivanja. V obdobju večjih in dolgotrajnejših padavin je primerna zapora gozdnih cest v dogovoru z lastniki, občinami in ZGS.

Sečnja in spravilo lesa s traktorjem: Sečnja z motorno žago in vlačenje lesa s traktorjem tudi v bodoče še ostaja prevladujoča tehnologija, saj je preverjena, tehnično in ergonomsko docela razvita in učinkovita v različnih terenskih, sestojnih in lastniških razmerah. Pretežni del gozdnih terenov je že odprt z gozdnimi vlakami, ki so bile narejene prav za traktorsko spravilo. Gozdarski traktor s pogonom na obeh oseh, nameščenim vitlom in ostalo sodobno opremo za delo, je gozdu relativno prijazno spravilno sredstvo. Pomembna je selektivna izbira traktorjev glede na pogoje dela. Težki gozdarski zgibni traktorji so primerni na zahtevnih terenih, pri spravilu zelo debelega drevja. Drugje je potrebno omejevati njihovo uporabo in dajati prednost lažjim gozdarskim traktorjem. Obvezno je določiti primeren čas spravila, ki ga narekujejo gojitveni dejavniki (npr. mladje manj poškodujemo s sečnjo v zimskem času), ekološki dejavniki (npr. v bližini gnezdišč in brlogov se ne izvaja gozdnih del v pomladnih mesecih), transportni dejavniki (npr. po vlakah slabše nosilnosti in na erodibilnem zemljišču je treba spravljati les, ko so suhe ali zmrznjene). Pomembno je izbrati pravilno metodo dela (sortimentna, poldebelna, ...) in omejiti dolžine gozdnih lesnih sortimentov. Pri zbiranju lesa je

zelo primerna uporaba daljinskega vodenja vitla, kjer traktorist lahko spremlja lesno breme in ga usmerja na poti do traktorja. Ne sme se dopustiti, da se traktor giblje izven označenih gozdnih prometnic (cest, vlak). Prepovedani sta drevesna in debelna metoda, saj povzročata prevelike poškodbe na drevju v sestojih, predvsem pa ob vlakah.

Izvoz lesa z gozdarsko prikolico: Zadnja leta se pri spravilu lesa uveljavljajo traktorske gozdarske prikolice, opremljene z nakladalno napravo, kar predstavlja najsodobnejši način spravila. Vožnja namesto vlačjenja lesa iz gozda je trend v razvoju sodobnih tehnologij pridobivanja lesa, ki prinaša mnogotere prednosti, zato je z uvajanjem sodobnih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa potrebno nadaljevati. Gozdarske prikolice so zelo primeren način spravila – izvoza lesa, predvsem na lažjih terenih (do 15% naklona vlak). Vožnja lesa zelo malo poškoduje drevje ob vlaki, zahteva pa dovolj široke nosilne vlake in spravilo v suhem obdobju. Uporaba gozdarskih prikolic je zelo primerna tudi na daljših spravnih razdaljah. Hkrati lahko izvajajo dva opravila - spravilo in prevoz lesa do porabnika.

Strojna sečnja: Tehnologija strojne sečnje je glede na sestojne in terenske razmere primerna predvsem v gozdovih na planotastem delu enote. Strojna sečnja, po izkušnjah iz tujine in tudi pri nas, prinaša večje učinke, humanizacijo dela in manjše poškodbe v sestojih. Vendar ta tehnologija ob ne dovolj skrbno načrtovani uporabi lahko predstavlja nevarnost za gozdni biotop. Strojna sečnja je smiselna le ob podrobnem in usklajenem tehnološkem in izvedbenem načrtovanju. Možnost izvajanja del s strojno sečnjo opredeljujejo sestojne in rastiščne razmere ter poudarjenost funkcij. Uporaba strojne sečnje je zaenkrat še vprašljiva v sestojih s slabo stojno stabilnostjo, v prebiralnem in malopovršinsko raznodobno grajenem gozdu, v sestojih, kjer je izrazita šopasta grupacija dreves, v pomlajencih, kjer obstaja nevarnost poškodb mladovja in v mladih sestojih (letvenjakih) listavcev. Manj učinkovita je tudi na strmih kraških in erodibilnih jarkastih terenih ter predelih, kjer so tla močvirna ali razmočena. V vseh primerih poudarjene varovalne, hidrološke in biotopske funkcije je potrebno pazljivo presoditi možnost njene uporabe. Oba gozdarska stroja (forwarder in harvester) se morata, v primeru uporabe tehnologije strojne sečnje, gibati po obstoječih gozdnih vlakah in označenih sečnih poteh. Sečne poti morajo biti načrtovane in izvedene tako, da omogočajo uporabo strojne sečnje tudi ob periodičnih ponovitvah. Na sečne poti je treba polagati veje, da se poveča nosilnost tal. Vlake, ki so služile kot sečne poti, je treba po končanih delih očistiti. Poškodbe na glavnih vlakah je potrebno po končanem izvozu lesa sanirati tako, da je vlaka primerna tudi za spravilo s traktorji kolesniki. Da bi se izognili konfliktom med stroko in ostalo javnostjo pri uporabi strojne sečnje, je potrebno osveščati in informirati javnosti o izvajanju del, predvsem na območjih naselij, turističnih točk in kulturno zgodovinskih znamenitosti.

Glede na dane sestojne in terenske razmere v GGE Kolpska dolina je samo nekaj sestojev na Kostelskem in Osilniškem primernih za strojno sečnjo v večnamenskih gozdovih enote (Stružnica). Uporaba strojne sečnje na površini celotne površine večnamenskih gozdov bi bila smiselna v času naravnih ujm, ko je potrebno iz gozda na hitro spraviti večje količine lesa.

Za prevoz lesa iz gozda so najprimernejši specialno opremljeni gozdarski kamioni s polprikolico ali prikolico. Za manjše količine lesa je primeren tudi izvoz lesa z gozdarsko prikolico. Čas in režim prevoza je potrebno prilagoditi stanju in nosilnosti cest. Na razmočenih cestah je nujno ustaviti prevoze zaradi zmanjšanja poškodb.

Gradnja in vzdrževanje gozdnih prometnic:

Gradnjo in vzdrževanje gozdnih prometnic je potrebno prilagoditi terenskim razmeram. Pri umeščanju in načrtovanju tras gozdnih prometnic je potrebno preveriti območja pomembna z vidika varstva narave, območja nepremične kulturne dediščine, ter varstvena (vodovarstvena območja) in ogrožena območja (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah. Pri tem je potrebno upoštevati tudi smernice Zavoda Republike Slovenije za varstvo narave (v nadaljevanju ZRSVN), Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije (v nadaljevanju ZVKDS) in Direkcije Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV) zapisane v usmeritvah območnega gozdnogospodarskega načrta.

Usmeritve za pridobitev vodnega soglasja/mnenja o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda in pravice graditi v skladu z Zakonom o vodah (v nadaljevanju ZV-1)

Za vsak poseg, ki bi lahko trajno ali začasno vplival na vodni režim ali stanje voda, je potrebno v skladu s 150. členom ZV-1 pridobiti vodno soglasje/mnenje o vplivu gradnje na vodni režim in stanje voda, ki ga izda naslovni organ. Vodno soglasje/mnenje je potrebno pridobiti za:

- poseg na vodnem in priobalnem zemljišču,
- poseg, ki je potreben za izvajanje javnih služb po ZV-1,
- poseg, ki je potreben za izvajanje vodne pravice,
- poseg na varstvenih in ogroženih območjih,
- poseg zaradi odvajanja odpadnih voda,
- poseg, kjer lahko pride do vpliva na podzemne vode, zlasti bogatenje vodonosnika ali vračanja vode v vodonosnik,
- hidromelioracije in druge kmetijske operacije, gozdarsko delo, rudarsko delo ali drug poseg, zaradi katerega lahko pride do vpliva na vodni režim.

Pri pripravi dokumentacije za posege in gradnjo za katere je potrebno pridobiti vodno soglasje/mnenje po ZV-1, je treba upoštevati Pravilnik o vsebini vlog za pridobitev projektnih pogojev in pogojev za druge posege v prostor ter o vsebini vlog za izdajo vodnega soglasja (Uradni list RS, št. 25/09).

Zacevljanje ali prekrivanje vodotokov je strogo prepovedano, razen na krajših razdaljah, ki omogočajo dostop oziroma prehod preko vodotoka v primeru, da gre za objekt javne prometne infrastrukture (most, propust na javnih cestah in poteh).

Morebitno prečkanje gozdnih prometnic z grapami ali strugami nestalnih vodotokov (mulda, prepust,...) je treba projektno obdelati. Premostitveni objekt mora biti ustrezno dimenzioniran in izveden tako, da bo omogočal nemoten pretok visokih voda. V primeru gradnje prepusta je treba izdelati hidravlični izračun prevodnosti visokih voda. Za prečkanja vodotokov predlagamo večjo uporabo utrjenih muld.

Gradnja gozdnih prometnic v območju vodotokov mora biti takšna, da ne posega v pretočni profil, zagotovljena pa mora biti varnost objektov pred visokimi vodami z verjetnostjo pojavljanja 100 let z zagotovljeno najmanj 0,5 m varnostno višino.

Pri umeščanju in načrtovanju gozdnih prometnic kot jih definira Pravilnik o gozdnih prometnicah - gozdnih cest, grajenih in negrajenih gozdnih vlak, protipožarnih presek, protipožarnih poti in drugih tras, ki so nujne za izvedbo gozdarskih del (npr. tras žičniških linij) se je potrebno v največji možni meri izogniti ogroženim, varstvenim in varovanim območjem in predvideti gradnjo izven vodnih in priobalnih zemljišč, kot določa ZV-1 v 14. in 37 členu.

Načrtovanje novih gozdnih prometnic na območju poplav in z njimi povezane erozije, kjer že obstajajo elementi ogroženosti, mora upoštevati pogoje in omejitve iz prilog 1 in 2 in Uredbe o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja (Uradni list RS, št. 89/08), pri tem pa zagotoviti, da se z načrtovanjem novih gozdnih prometnic ne povečajo obstoječe stopnje ogroženosti na območju in izven njega. V ta namen je treba skupaj z načrtovanjem gradnje, načrtovati tudi celovite ukrepe za zmanjšanje poplavne ogroženosti, njihovo izvedbo pa končati pred začetkom gradnje novih objektov.

Na delih kjer trasa gozdne prometnice poteka vzporedno z vodotokom naj bo le-ta predvidena izven priobalnega zemljišča. Manjši odmiki so dopustni le izjemoma, na krajših odsekih, kjer iz analize variant izhaja, da so prostorske možnosti močno omejene in bi drugačen potek trase predstavljal nesorazmerno večje stroške, vendar na tak način, da se ne poslabšuje obstoječe stabilnosti in stanja brežin vodotokov.

Odvajanje padavinskih in morebitnih zalednih voda iz območij gozdnih prometnic je treba načrtovati tako, da ne bo prišlo do pospeševanja erozijske moči voda in slabšanja ravnovesnih razmer ter da ne bo prišlo do odvajanja zbranih voda po nestabilnih zemljiščih. Odvajanje padavinskih in zalednih voda po erozijsko nestabilni ali plazljivo ogroženi brežini je treba izvesti v kanaletah ali drugače utrjenih muldah.

Za načrtovane posege na vodovarstvena območja, za katere je določena obveza izdelave Analize tveganja za onesnaženje, mora biti le-ta izdelana in revidirana skladno s Pravilnikom o kriterijih za določitev vodovarstvenih območij.

Za načrtovanje tras gozdnih prometnic na plazljivih in erozijskih območjih je treba izdelati geološko poročilo s poudarkom na stabilnosti ali erodibilnosti terena, s katerim se ugotovi stopnja tveganja za načrtovane posege s projektnimi rešitvami omilitvenih ukrepov.

Pri načrtovanju posegov je potrebno upoštevati že podeljene vodne pravice, ki so bile pridobljene po 119. členu ZV-1 na območju gozdnogospodarskega načrta.

Investitor mora za posege na vodnem in priobalnem zemljišču v lasti države, ki so dovoljeni skladno z 37. členom ZV-1, skleniti ustrezno stvarno-pravno pogodbo, ki takšne posege dovoljuje in velja kot dokazilo o pravici graditi po Zakonu o graditvi objektov.

Gozdne ceste: Kot osnova za bodoče odpiranje gozdov z gozdnimi cestami nam služi računalniško ovrednotena Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami (Krč, Beguš, 2011), ki je bila izdelana na osnovi 300 metrskega območja, ki je položen okoli linij obstoječih gozdnih cest in javnih cest, ki omogočajo gozdno proizvodnjo. Rastrska analiza je določila območja primerna za gradnjo gozdnih cest, ki so prikazana na karti 9b: Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest v prostorskem delu načrta. Večina prednostnih območij je v okoljsko sprejemljivih območjih, nekaj pa jih ima na manjšem delu okoljske omejitve, predvsem ekocelice (prostorska omejitve) in zimovališča (časovna omejitve), kar bo potrebno upoštevati pri izdelavi elaboratov ničelnic. V primeru gradnje gozdnih cest v navedenih predelih bo treba predhodno izvesti dodatno presojo.

Prioriteta gradenj se določi glede na doseženo odprtost z gozdnimi cestami v širšem območju zaprtih gozdov, na osnovi pravilne razdalje, bonitete rastišča in stanja sestojev v zaprtih območjih. Poleg tega je nujno upoštevati še druge razloge za odpiranje gozdov, predvsem potrebo ostalih uporabnikov prostora. V predelih z zelo poudarjenimi ekološkimi funkcijami je potrebno načrtovati nižjo gostoto gozdnih cest.

Pri načrtovanju odpiranja gozdov z gozdnimi cestami je v Elaboratu ničelnic potrebno navesti vse pomembnejše ekološke dejavnike in opredeliti potrebne omejitve, da s posegom na njih ne nastanejo negativne spremembe. Gradnja in tudi vzdrževanje gozdnih prometnic naj poteka v času in na način, ki je za živali najmanj moteč. Dela naj se izvajajo izven gnezditvene sezone ogroženih vrst ptic in stran od bližine mest, kjer polegajo mladiče zavarovane živalske vrste. Izsekan pas gozda naj bo čim ožji zaradi spremembe svetlobnih in vlažnostnih razmer v gozdu. Prometnica ne sme prizadeti vodnih ekosistemov. Gozdne ceste naj se ne trasirajo na velikih strminah in na vodnih ekosistemih. Trase cest naj se izognejo naravnim in kulturnim vrednotam. Trasa naj čim bolj izkoristi obstoječe poti in kolovoze, da se zmanjšajo rane v okolju. Ob upoštevanju reliefnih značilnosti in vrste kamenine je potrebno določiti traso z optimalnimi tehničnimi elementi. Umestitev trase v prostor ne sme podleči parcialnemu interesu investitorja, ampak je potrebno ob upoštevanju vseh dejavnikov določiti najugodnejše poteke tras. Elaborat ničelnic ni le obvezna podlaga ampak mora biti tudi dragocen pripomoček projektantu pri izdelavi načrta gozdne ceste.

Gozdne prometnice naj se ne gradijo na območjih ekocelic. Graditev gozdnih cest je treba opraviti skladno z določili Pravilnika o gozdnih prometnicah, Gradbenega zakona in Uredbe o razvrščanju objektov glede na zahtevnost.

Poseben problem predstavljajo nekdanje gozdne ceste, ki se jim je (ali se bo) spremenil status v javne ceste. S tem je formalno onemogočeno spravilo po obstoječih vlakih na oz. ob te ceste in začasno skladiščenje lesa ob teh cestah, kar povzroča probleme tako občinam kot lastnikom gozdov. V bodoče bo potrebno več pozornosti nameniti prevezavi gozdnih vlak, ki se sedaj priključujejo na javne ceste, na obstoječa ali novo oblikovana skladišča.

Praviloma naj se izvaja tekoče letno vzdrževanje gozdnih cest, mestoma periodično vzdrževanje. Zimsko vzdrževanje naj si organizirajo večji lastniki sami. Povečati je potrebno obseg gozdarsko investicijskih del (rekonstrukcij) in ga usmeriti na gozdne ceste, ki odpirajo velike komplekse gozdov ali pa imajo poudarjen javni značaj. Obnovo vozišča je najbolj racionalno zagotoviti z recikliranjem vozišča, kjer se vrhnja plast ceste zdrobi in zmelje ter tako zagotovi kvaliteten zgornji ustroj vozišča.

Gozdne vlake: Prednostna območja za gradnjo vlak so oddelki z naklonom manjšim od 35°, odprtostjo oddelka nižjo od 75 % in letnim etatom višjim kot 4 m³/ha letno, ki so prikazani na karti 9c: Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak v prostorskem delu načrta. Posamezne vlake se

prednostno načrtujejo tudi izven prednostnih območij, če gre za dograditev omrežja vlak v gozdovih, ki so intenzivno gospodarjeni in imajo daljšo spravno razdaljo.

V GGE Kolpska dolina sta dva gozdna rezervata, Stružnica in Krajc–Bukovje (21,58 ha), kjer gospodarjenje ni dovoljeno. V varovalnih gozdovih (2.438 ha) je obseg gospodarjenja majhen, le na dosegljivih območjih na robu kanjona reke Kolpe, na pretežni površini varovalnih gozdov se ne ukrepa. Poleg ekocelic in ekstremno strmih pobočjih ni drugih posebej izločenih območij, kjer je gospodarjenje sicer predvideno, a gozdnih vlak zaradi izjemne občutljivosti ekosistema ni umestno graditi. Gozdnih vlak se ne sme graditi le na manjših območjih - v strugah vodotokov, na mokriščih, na rastiščih redkih in ogroženih vrst, v neposredni bližini brlogov, brezen in jam. Povsod drugod se gozdne vlake lahko načrtuje v optimalni meri, ob upoštevanju pogojev soglasodajalcev.

Pri opredelitvi vlak v Elaboratu vlak je potrebno upoštevati podobne ekološke omejitve kot pri cestah. Za gozdne vlake, ki jih načrtujemo na terenih z naklonom, ki je večji kot 50 %, na labilnih in pogojno stabilnih zemljiščih, v neposredni bližini območij, pomembnih za ohranitev prosto živečih živali, z izteki na kmetijska zemljišča pod naklonom, večjim od 25 %, se mora v tehnološkem delu gozdnogojitvenega načrta izdelati posebno presojo o njihovem negativnem vplivu na gozdni ekosistem oziroma na kmetijska zemljišča. Odvodnjavanje vlak na erodibilnih tleh mora biti urejeno s prečnimi jarki.

Dosledno je treba upoštevati največjo dovoljeno gostoto gozdnih vlak in tehnične elemente vlak določene v Pravilniku o gozdnih prometnicah.

Tehnologija strojne sečnje zahteva sicer veliko gostoto sečnih poti, a ne potrebuje veliko vlak. Pri načrtovanju strojne sečnje je potrebno opredeliti le osnovni sistem vlak kot izvoznih poti.

Množično uvajanje sodobnih traktorskih gozdarskih prikolic pri spravilu lesa, ki se ga predvideva v bodoče, zahteva načrtovanje izvoznih vlak, z dobrimi tehničnimi lastnostmi. Pomembna je širina in maksimalni naklon, pa tudi nosilnost vlak. Zato je na mehkejših terenih dopustno načrtovati delno utrditev vozne površine vlake z naravnim materialom. Nikakor pa ni dopustno, da bi vlake namenjene izvozu lesa s traktorskimi gozdarskimi prikolicami, uporabljali tudi za kamionski prevoz.

Obstoječe vlake je potrebno redno vzdrževati, da se prepreči njihovo propadanje in omogoči varno spravilo lesa. Ob prevzemu sečišč je potrebno paziti ali so izvedeni tudi potrebni vzdrževalni ukrepi in sanirane poškodbe na vlakah (poravnava vozne površine vlake, odstranjevanje plazin, sanacija usadov, vzpostavitev prečnih jarkov, razbijanje posameznih skal...).

Skladišča za les: V primerih, ko se po gozdni vlaki, ali več gozdnih vlakah na gozdno cesto, na eno mesto privleče večje količine lesa, je potrebno ob gozdni cesti urediti primerno veliko skladišče za les. Skladišča je potrebno urediti tudi povsod tam, kjer se gozdna vlaka priključi na javno cesto. Skladišča morajo biti urejena izven cestnega telesa oz. varovalnega pasu ceste. Slednja morajo biti dovolj velika, da omogočajo skladiščenje in nakladanje lesa. Podrobneje se potrebe po gradnji opredeli v gozdnogojitvenem načrtu.

6.2.8 Usmeritve za posege v gozd in gozdni prostor

Pri izdaji dovoljenj za posege v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati veljavne predpise. Pred izdajo dovoljenja za poseg v prostor je treba preveriti vse možnosti in se odločiti za najprimernejšo varianto, ki bo sprejemljiva tako iz gospodarskega kot tudi iz ekološkega in socialnega vidika. Pri izdaji dovoljenj je nujno sodelovanje med območno in krajevno enoto ZGS.

Pri presoji posegov v gozd in gozdni prostor je treba upoštevati zlasti naslednje:

- V gozdnih rezervatih in varovalnih gozdovih se lahko ukrepa le v skladu z veljavno Uredbo [2]. V varovalnih gozdovih se posegi dopuščajo izjemoma, kadar ni nobene druge rešitve in je poseg nujen. V tem primeru je treba pridobiti dovoljenje pristojnega Ministrstva in po potrebi izvesti ustrezne omilitvene ukrepe.
- V večnamenskih gozdovih, ki imajo na ravni prve stopnje poudarjeno ekološko ali socialno funkcijo, se posegi dovolijo le v izjemnih primerih - ko so nujni in zanje ni druge možnosti, v gozdovih s poudarjenimi socialnimi funkcijami pa v primerih, ko gre za objekt, ki dopolnjuje načrtovano, poudarjeni socialni funkciji skladno rabo gozda in gozdnega prostora.

- Vsak poseg v gozd in gozdni prostor mora biti izveden v minimalnem potrebnem obsegu tako, da se zagotovi čim manjšo krčitev gozda in čim manjši poseg v gozdna tla ter da se razmere za gospodarjenje z okoliškimi gozdovi ne poslabšajo. Kadar to ni mogoče je treba izvesti omilitvene ukrepe, da se ponovno vzpostavi prvotno ali izboljšano stanje (npr. gradnja nadomestne gozdne prometnice).
- Na gozdnih zemljiščih, ki so po prostorskem aktu namenjeni gozdni rabi, je dovoljeno graditi le enostavne in nezahtevne objekte za potrebe gozdarske dejavnosti, za namen športa, rekreacije, raziskav in izobraževanja ter objekte javnega pomena, v skladu z določili prostorskih aktov.
- Čebelnjake je dopustno postavljati samo na zemljiščih, ki so s pašnim redom določena za stalne čebelnjake in na stojiščih za začasen dovoz čebel na pašo. Iz mnenja čebelarstva svetovalne službe mora biti razvidno, da je postavitvev čebelnjaka skladna s predpisi, ki urejajo čebelarstvo.
- Le v izjemnih primerih se lahko izda dovoljenje za infrastrukturni objekt, z izjemo gozdne ceste, ki bi potekal skozi osrednji predel velikih gozdnih kompleksov v gozdni krajini pa tudi skozi osrednje predele večjih gozdnih kompleksov v gozdnati krajini.
- V primestni in kmetijski krajini z zelo malo gozdov (pod 25 %) je treba biti pri izdaji dovoljenj za posege v prostor zelo previden, še posebno v primeru nameravanih posegov v večje gozdne površine in predvidenih popolnih odstranitvev gozdnih površin katerekoli velikosti. V primeru neobhodnih posegov v gozdove si je v takih krajinah treba prizadevati za osnivanje nadomestnih gozdnih površin. Navedeno je treba še posebej dosledno upoštevati v obravnavanih krajinah z manj kot 10 % gozda.
- Širjenje naselij, industrijskih con in infrastrukturnih objektov naj se načrtuje tako, da se ne prekine selitvene poti divjadi in velikih zveri. Kjer so selitvene poti prekinjene zaradi preteklih posegov, si je treba prizadevati za njihovo ponovno vzpostavitev (npr. izgradnja zelenih prehodov).
- Pri posegih v prostor je treba upoštevati pogoje in omejitve posegov v vodno dobro zaradi zagotavljanja doseganja ciljev ali ohranjanja ciljev za referenčne odseke, ki so določeni v Uredbi o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16).
- Na vodovarstvenem območju je potrebno pri posegih v prostor, ki bi lahko trajno ali začasno vplivali na vodni režim ali stanje voda pridobiti vodno soglasje, kot to določa zakon o vodah.

Okvirna merila za presojo ostalih dejavnosti v gozdnem prostoru

- Karta F v območnem gozdnogospodarskem načrtu »Členitev gozdnega prostora z vidika rekreacije in turizma« določa območja gozdnega prostora, v katerih sta načeloma mogoči ježa in vožnja s kolesom brez motorja po označenih gozdnih vlakah in drugih poteh, pri čemer pa je le osnovna orientacijska strokovna podlaga za presojo oziroma odločanje; dopustnost tovrstne rabe je sicer treba presoditi za vsako posamezno lokacijo posebej. Karta F je prikazana v Prostorskem delu območnega gozdnogospodarskega načrta.
- V gozdovih s posebnim namenom, kjer gozdnogospodarski ukrepi niso dovoljeni, je dovoljeno izvajati samo raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti; izjema je hoja po obstoječih planinskih in drugih poteh.
- V varovalnih gozdovih se praviloma dovolijo le mehkejše oblike rekreacije (sprehod, planinstvo, opazovanje, poučne dejavnosti).
- V osrednjih delih velikih kompleksov gozdov v gozdni in gozdnati krajini se v predelih s poudarjeno biotopsko funkcijo na ravni prve stopnje dovolijo le raziskave in v omejenem obsegu poučne dejavnosti. Tudi sprehajalne in druge rekreacijske poti naj se takim območjem po možnosti izognejo.
- Rekreativne dejavnosti, ki jim je gozd bolj ali manj le prijetna kulisa, z vidika optimalne rabe prostora ni primerno dopuščati v območjih gozdnih in gozdnatih krajin, ki so zaradi svoje ohranjenosti pomembna vrednota za okolje.
- Oblike rekreacije, ki povzročajo hrup ali druge negativne vplive na gozd, se praviloma dovolijo le v tistih predelih primestne, kmetijske ali gozdnate krajine, ki so primestni blizu ali so zaradi infrastrukturnih objektov oziroma drugih razlogov v naravnem pogledu že razvrednotene.
- Za ohranjanje in izboljšanje razgleda na objekte kulturne in naravne dediščine ter na območjih razglednih točk se v sodelovanju s pristojno službo za varstvo kulturne dediščine in lastniki gozdov izvaja vedutne sečnje.
- Prednostno ohranjati gozd v varovanih območjih naravnih vrednot in kulturne dediščine.

Merila in usmeritve za krčitve gozdov v kmetijske namene

Površine, kjer krčenje gozda ni dovoljeno: gozdni rezervati, varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, kjer je gozd objekt razglasitve.

Površine, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno:

- območja gozdov s prvo stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij,
- prepovedano je krčenje tistih gozdnih sestojev, ki preprečujejo plazenje zemljišč in snežne odeje, uravnavajo odtočne razmere ali kako drugače varujejo nižje ležeča območja pred škodljivimi vplivi erozije,
- na plazljivem območju ni dovoljeno krčenje in večja obnova gozdnih sestojev ter grmovne vegetacije, ki pospešuje plazenje zemljišč,
- za krčitve na plazljivem območju, zaradi nenatančnosti merila (1:250.000), v katerem je izdelana opozorilna karta verjetnosti pojavljanja plazov, pri upoštevanju usmeritev iz Zakona o vodah, je potrebna v praksi dodatna presoja.
- krčenje gozdov na območju gozdnih učnih poti (50 m vplivno območje),
- sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine (200 m vplivno območje),
- ohranjeni gozdovi znotraj območij gozdov s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi, ki so zavarovana po predpisih s področja ohranjanja narave,
- gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave,

manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

6.2.9 Usmeritve za ukrepe na drugih gozdnih zemljiščih

Med druga gozdna zemljišča spadajo površine pod daljnovodi. Vzdrževanje površin pod daljnovodi se izvaja na podlagi medsebojnega sporazuma med ZGS in Elektro Ljubljana. V skladu s sporazumom si mora Elektro Ljubljana pred vzdrževanjem površin pod daljnovodi pridobiti soglasje ZGS. ZGS v soglasju določi pogoje, pod katerimi se lahko izvedejo dela.

6.3 Ukrepi

6.3.1 Možni posek

Za GGE je za obdobje 2024-2033 načrtovan najvišji možni posek 350.200 m³, 116.100 m³ iglavcev in 234.100 m³ listavcev, intenziteta, upošteva vse gozdove, je 20,2 % na lesno zalogo ter 76,3 % na prirastek, upošteva večnamenske gozdove (brez varovalnih gozdov in rezervatov) pa je višja – 24,0 % na lesno zalogo in 89,6 % na prirastek.

Možni posek je načrtovan za vse gozdove prilagojeno funkcijam gozdov. Brez načrtovanega poseka sta gozdna rezervata in ekocelice prepuščene naravnemu razvoju.

V GGE ni območij, na katerih posamična izbira dreves za možni posek ni obvezna.

Preglednica 50/MPVP: Možni posek po vrstah poseka in lastniških kategorijah

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	24.028	29.996	34.778	0	0	27.298	116.100	24,4	75,9
	%	20,7	25,8	30,0	0,0	0,0	23,5	100,0		
Listavci	m ³	54.641	108.639	63.993	0	0	6.827	234.100	18,6	76,5
	%	23,3	46,4	27,3	0,0	0,0	2,9	100,0		
Skupaj	m³	78.669	138.636	98.771	0	0	34.125	350.200	20,2	76,3
	%	22,5	39,6	28,2	0,0	0,0	9,7	100,0		

Zasebni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	18.012	22.486	26.070	0	0	20.463	87.031	25,0	75,0
	%	20,7	25,8	30,0	0	0	23,5	100		
Listavci	m ³	42.365	84.232	49.616	0	0	5.293	181.507	18,4	74,8
	%	23,3	46,4	27,3	0	0	2,9	100		
Skupaj	m³	60.377	106.718	75.687	0	0	25.756	268.538	20,1	74,8
	%	22,5	39,7	28,2	0	0	9,6	100		

Državni gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	5.009	6.253	7.250	0	0	5.691	24.204	21,4	75,1
	%	20,7	25,8	30,0	0	0	23,5	100		
Listavci	m ³	11.361	22.589	13.306	0	0	1.419	48.676	19,4	84,3
	%	23,3	46,4	27,3	0	0	2,9	100		
Skupaj	m³	16.371	28.843	20.556	0	0	7.110	72.880	20,0	81,0
	%	22,5	39,6	28,2	0	0	9,8	100		

Občinski gozdovi

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	1.007	1.257	1.457	0	0	1.144	4.865	33,6	103,3
	%	20,7	25,8	30,0	0	0	23,5	100,0		
Listavci	m ³	914	1.818	1.071	0	0	114	3.917	17,8	70,7
	%	23,3	46,4	27,3	0	0	2,9	100,0		
Skupaj	m ³	1.921	3.075	2.528	0	0	1.258	8.782	24,1	85,7
	%	21,9	35,0	28,8	0	0	14,3	100,0		

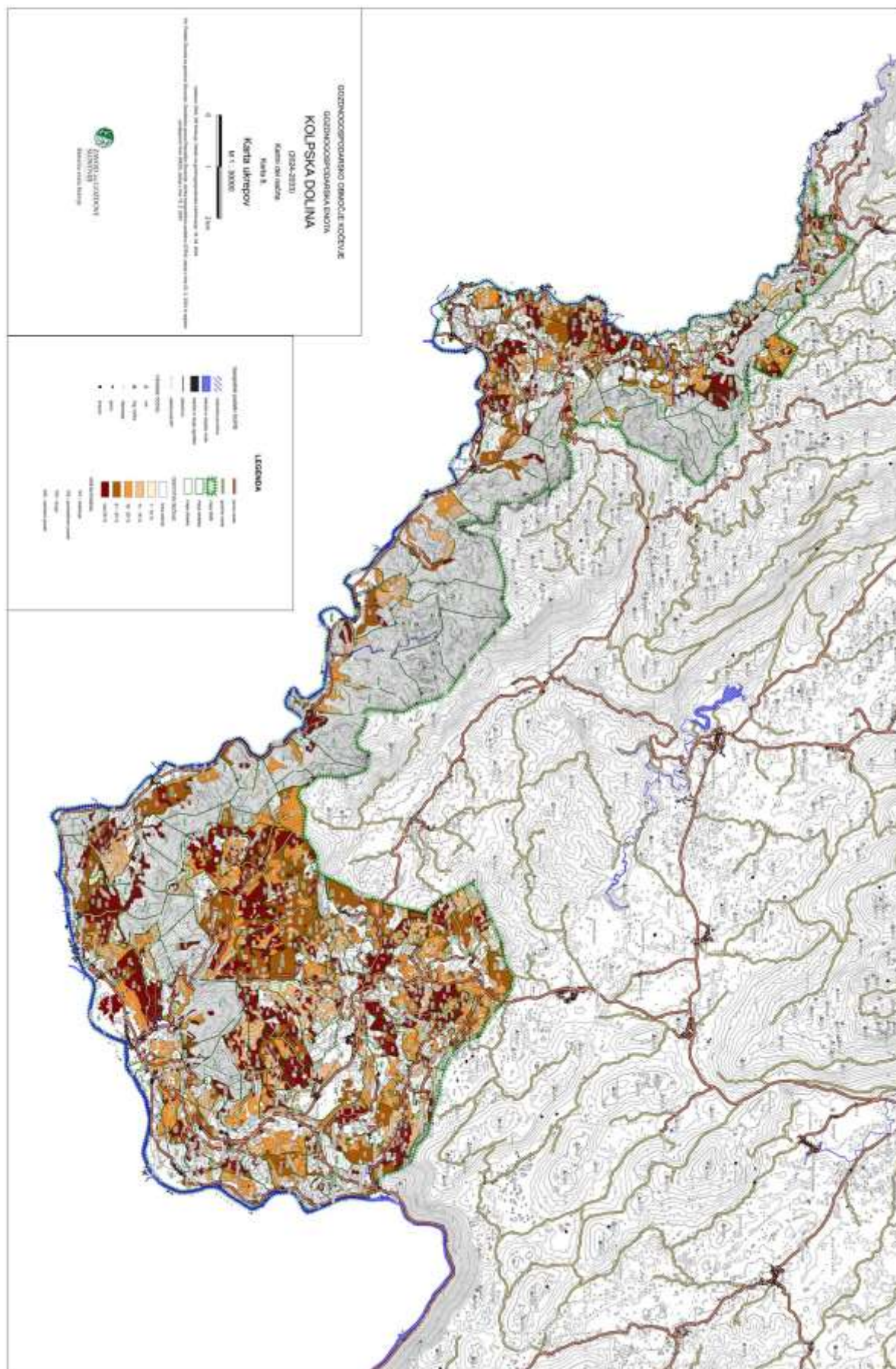
6.3.2 Potrebna gojitvena in varstvena dela

Gojitvena dela se osredotočajo na pomladitvene procese – vse od priprave sestojev na obnovo s posekom predrastkov in grmovnic do nege mladja, gošč, letvenjakov in mlajših drogovnjakov. Na novonastalih ogolelih površinah je predviden majhen obseg sadnje z zaščito in nego. Mestoma je zaradi zasmrečenosti in možne prenamnožitve podlubnikov poudarjeno tudi varstvo pred žuželkami. Pod ostalo varstvo spada obeleževanje s količki in odstranjevanje vzpenjaljk.

Preglednica 51/NGDL: Načrtovana gojitvena in varstvena dela po lastniških kategorijah

Vrsta dela	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Priprava sestoja	ha	220,08	61,84	4,65	286,57
Priprava tal	ha	3,80	0,50	0,00	4,30
Sadnja	ha	1,80	0,50	0,00	2,30
Obžetev	ha	8,35	2,50	0,05	10,90
Nega mladja	ha	6,50	2,50	0,00	9,00
Nega gošče	ha	87,25	30,85	0,45	118,55
Nega letvenjaka	ha	48,12	50,40	0,60	99,12
Nega ml. drogovnjaka	ha	53,55	14,10	0,57	68,22
Varstvo pred žuželkami	dni	71,00	16,00	2,00	89,00
Zaščita s premazom	ha	0,00	5,00	0,00	5,00
Ostala varstvena dela	dni	0,00	2,50	0,00	2,50

Karta 7: Karta ukrepov

Karta ukrepov je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 8)

6.3.3 Ukrepi za izboljšanje življenjskih razmer prostoživečih živali

Gozdne jase je potrebno redno letno vzdrževati s košnjo in čiščenjem. Za izboljševanje prehranskih in bivalnih pogojev vzdržujemo tudi grmišča. Gozdni rob naj bo vrstno pester in razgiban, prehod v strnjen gozd naj bo postopen. Posebno pozornost je potrebno nameniti vzdrževanju obstoječih lovskih objektov (lovske preže, solnice, krmišča...) in sodelovanju revirnih gozdarjev pri izbiri lokacij teh objektov. Po potrebi krmljenje v skladu z lovsko upravljavskim načrtom. Posegi v vodna telesa, ki bi poslabšali razmere, niso dovoljeni. V bližini vodnih zajetij in izvirov je priporočljivo urediti korita ali luže za lažji dostop divjadi do vode. Kale in kaluže je potrebno ohranjati ter jih po končani sečnji očistiti morebitnih sečnih ostankov. Na območju sezonskega zadrževanja živali je potrebno dela v gozdu časovno prilagoditi. Na območju zimovališč jelenjadi naj se dela ne izvajajo od decembra do aprila, v bližini medvedjih brlogov od novembra do junija.

Na zimovališčih ohranjamo grmišča ali neredčene mlajše smrekove nasade, ki so primerni za skrivališča in poleganje mladičev.

V bližini medvedjih brlogov ne ukrepamo, razen z namenom izboljšanja bivanjskih razmer (presvetlitev vhoda, puščanje lesne mase z namenom izboljšanja prehranskih razmer...), pri čemer je priporočeno puščanje lesne mase na mestu poseka.

Ob naseljih je potrebno ohranjati obdelan kmetijski prostor, kar zmanjšuje konflikte med človekom in zvermi (predvsem medvedom). V predelih v okolici krmišč za medveda se v gozdu pušča več odmrle biomase in zagotavlja mirno cono od začetka meseca marca do decembra.

6.3.4 Ukrepi za izboljšanje ostalih funkcij gozdov

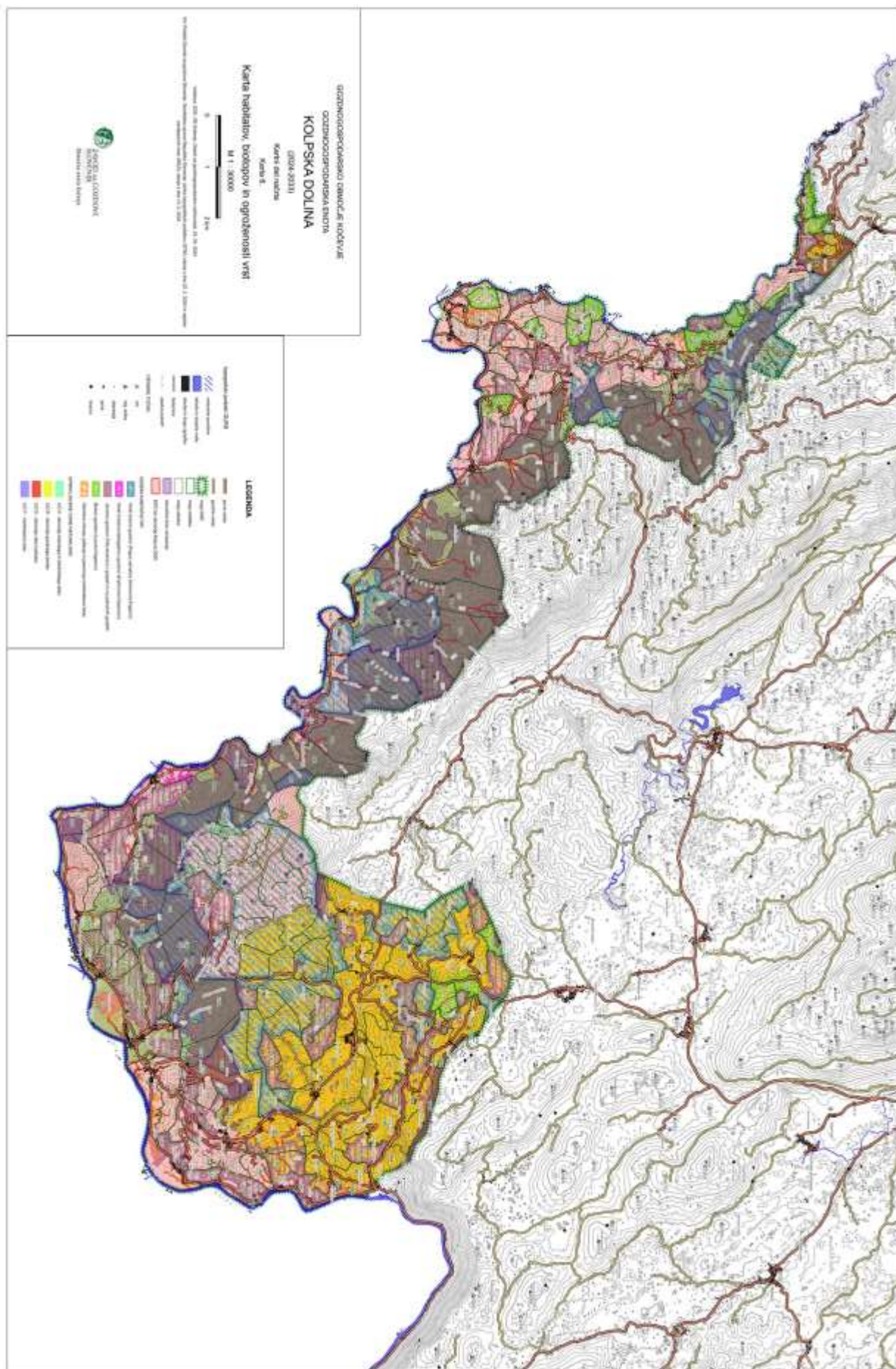
V upravljavski coni B (gozdni jereb) je z gojitvenimi deli predvidena sadnja plodonosnega drevja (hrast, češnja, hruška) v obsegu 0,5 ha. Predvideno je tudi vzdrževanje pašnikov in travnikov v gozdu. V upravljavski coni A (območje triprstega in belohrbtega detla) so predvidene ekocelice brez ukrepanja (naravni razvoj biotopov). V upravljavski coni F (mehkolesna loka) je predvidena ekocelica brez ukrepanja. Za gozdni živelj, ki ni del upravljavskih con, je predvideno: vzdrževanje grmišč, travinj, vodnih površin ter naravni razvoj biotopov.

Preglednica 52/D-FU: Predlagani ukrepi za krepitev funkcij gozdov v gozdnogospodarski enoti

Vrsta dela	Funkcija	Enota	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Vzdrževanje grmišč	F. ohr. biotske razn.	ha	0,30	0,00	0,00	0,30
Vzdrževanje travinj	F. ohr. biotske razn.	ha	147,60	0,00	0,00	147,60
Vzdrževanje vodnih površin	F. ohr. biotske razn.	kos	0,00	60,00	0,00	60,00
Naravni razvoj biotopov	F. ohr. biotske razn.	ha	1.875,29	453,07	14,37	2.342,73

Karta 9: Karta habitatov, biotopov in ogroženih vrst

6.3.5 Graditev gozdnih prometnic

Gozdne ceste

Načrtovana optimalna gostota produktivnega cestnega omrežja v GGE Kolpska dolina je bila 17,00 m/ha. Takšno gostoto je predvidel pretekli gozdnogospodarski načrt. Zaradi bolj zaostrenih pogojev za gradnjo gozdnih cest v varstvenih in ogroženih območjih smo načrtovano optimalno gostoto produktivnega cestnega omrežja v GGE Kolpska dolina zmanjšali na 15,00 m/ha. Obstoječe omrežje gozdnih cest z gostoto produktivnega cestnega omrežja 13,30 m/ha se načrtuje v prihodnje povečati.

Skladno z usmeritvami in določili območnega načrta so opredeljena prednostna območja za gradnjo gozdnih cest, ki še niso optimalno odprta:

- Prednostno območje »Laze-Lokarski vrh« obsega 48 ha gozdov v oddelkih 99, 100, 102a, 103, 104 in 105b. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 2,10 km.
- Prednostno območje »Orlek« obsega 167 ha gozdov v oddelkih 212, 213, 218, 222, 223, 224, 225, 226 in 227. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 2,30 km.
- Prednostno območje »Kapič« obsega 76 ha gozdov v oddelkih 254, 255, 256, 258. Predvidena je gradnja gozdne ceste v dolžini 0,90 km

Od 10 v prejšnjem gozdnogospodarskem načrtu predvidenih prednostnih območij za gradnjo gozdnih cest, so zaradi upoštevanja omejitev varstvenih (vodovarstvena območja) in ogroženih območij (plazljiva, erozijska, plazovita in poplavna) po Zakonu o vodah in poudarjenosti funkcij gozdov ostala le tri prednostna območja.

Z realizacijo zadanega programa odpiranja gozdov z gozdnimi cestami v skupni dolžini 5,300 km novogradenj, ki bi odprle skupaj 291 ha doslej slabše odprtih gozdov v GGE Kolpska dolina, bi se gostota produktivnih cest povečala na 14,49 m/ha.

Gozdne vlake

Ob upoštevanju terenskih razmer znaša optimalna gostota gozdnih vlak v GGE Kolpska dolina 90 m/ha. Da bi jo dosegli, bo v bodoče potrebno zgraditi še ca. 40 km gozdnih vlak. V prihajajočem desetletnem ureditvenem obdobju načrtujemo gradnjo 10 km gozdnih vlak v večnamenskih oddelkih, ki so pomanjkljivo odprti, kjer imajo vlake neustrezne elemente gozdnih vlak, oz. bo potrebno izvesti prevezavo obstoječih gozdnih vlak ob javnih cestah, zaradi dograditve skladišč. Z realizacijo programa bi se odprtost gozdov z gozdnimi vlakami dvignila na 83 m/ha.

V GGE Kolpska dolina je večje zaokroženo območje gozdov nad Kolpo in Čabranko, ki so pretežno varovalni gozdovi in jih zaradi zelo strmega in erodibilnega jarkastega reliefa ni umestno odpreti z gozdnimi vlakami, na določenih manjših predelih pa je potrebno ohraniti kombiniran način spravila in načrtovati nižjo gostoto gozdnih vlak.

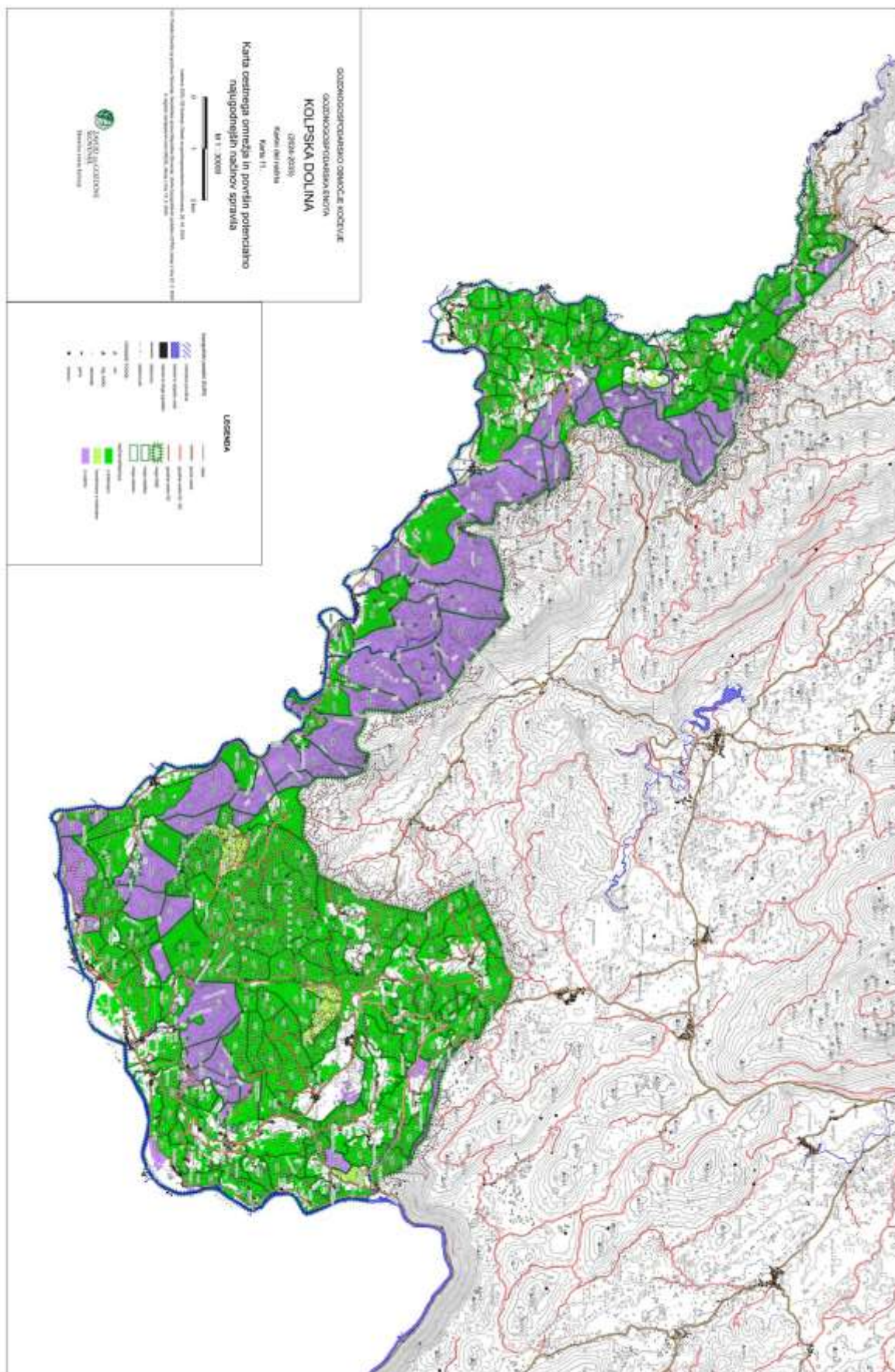
Kot prednostni oddelki za odpiranje z gozdnimi vlakami so neodprti oddelki in oddelki v gostotnem razredu do 50 m/ha.

Potrebno je načrtovati primeren obseg rekonstrukcij gozdnih vlak z neustreznimi elementi (razširitev, sprememba vzdolžnih in prečnih naklonov, krivin...). Ocenjujemo, da je v večnamenskih gozdovih enote okoli 5% (18 km) obstoječih gozdnih vlak neprimernih za spravilo s sodobnimi pravilnimi sredstvi, ki jih načrtujemo rekonstruirati v prihodnjem ureditvenem obdobju.

Večja skladišča v gozdovih se nahajajo v odd. 13236, 13237, 13244, 13247, 13254 in 13256 (nad 100 m³) v državnih gozdovih. V naslednjem ureditvenem obdobju se ne načrtuje gradnja novih večjih skladišč.

Karta 10: Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila

Karta cestnega omrežja in površin potencialno najugodnejših načinov spravila je podana v kartnem delu načrta (Karta št. 11)

7 Usmeritve za gospodarjenje s posamičnim gozdnim drevjem in skupinami gozdnega drevja zunaj naselij

V GGE Kolpska dolina se posamično drevje ali manjše skupine dreves (površine do 5 arov) pojavljajo kot zaplate, ostanki gozda v kmetijski krajini. Imajo estetsko in ekološko vrednost.

Posebej so pomembna markantna drevesa na razglediščih in koši ob naseljih ali travnikih. Kljub temu, da taka drevesa niso v gozdu, lahko poizkusimo prepričati lastnika o njihovi drugačni vrednosti in mu z odkazilom v gozdu nadomestiti potreben les. Podobno velja za koše v gozdu ali drevesa z znamenji.

Osnovna usmeritev za delo s posamičnim drevjem ali skupinami drevja naj bo previdnost in malopovršinskost ukrepov s ciljem povečanja in ohranjanja vrstne pestrosti ter naravne sestave. Ukrepi naj se izvajajo izven vegetacijske dobe. Tako zmanjšamo velikost poškodb na obstoječem drevju in hkrati najmanj motimo mir in bioritem prisotnih živalskih vrst.

V naseljih je namen nege dreves ohranitev, izboljšanje vitalnosti ter obenem varnost prebivalcev. Ob tem je potrebno upoštevati:

- nega drevja naj bo opravljena pravočasno, redno in strokovno,
- posegi na drevju naj bodo čim manjši,
- upoštevati je potrebno primernost oblike krošnje, ki je značilna za posamezno drevesno vrsto,
- odstranitev najdebelejših vej (premer veje na mestu reza naj ne bo večji od 15 cm – izjema so suhe in sušeče veje) naj se vrši le izjemoma (prometna varnost), »obglavljanje« drevja pa je nedopustno, saj je neestetsko in škodljivo iz vidika zdravstvenega stanja drevesa.

Zelo pomemben segment v GGE Kolpska dolina je tudi obvodna drevnina, ki jo sestavljajo koridorji drevja in grmovja ob vodotokih: reki Kolpa in Čabranka ter številnih potokih – Mirtoviški potok, Nežica, Belica itd. Ti opravljajo številne okoljske in socialne funkcije. V veliki meri je zmožnost zagotavljanja teh funkcij odvisna od širine obrečnega pasu gozdne vegetacije. Večje, divje, prostoživeče živali in nekatere vrste ptic potrebujejo sklenjene habitate, čemur pa ustrezajo le primerno velike gozdne zaplate in ne zgolj ozek obrečni pas gozdne vegetacije. Optimalna širina koridorja obvodne drevnine naj bi bila vsaj 10 metrov.

Obvodno drevnino je vsekakor potrebno ohraniti in zaščititi, s pomenom teh habitatov pa seznaniti širšo javnost ter predvsem lastnike teh »gozdov«.

Osnovna usmeritev za delo v teh koridorjih naj bo malopovršinskost ukrepov, s ciljem povečanja in ohranjanja vrstne pestrosti ter naravne sestave, ki naj zagotavljajo izpolnjevanje zgoraj naštetih funkcij.

8 Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi gozdnogospodarske enote

Ekonomska presoja gospodarjenja z gozdovi je prikazana skupno za celo GGE.

Prihodek - prihodek od lesa je izračunan na podlagi strukture načrtovanega poseka, ki temelji na dejanski strukturi lesne zaloge in drevesne sestave gozdov. Predpostavljamo, da bo ob realizaciji celotne količine načrtovanega možnega poseka debelinska struktura posekanega drevja podobna debelinski strukturi drevja v gozdu. Pri izračunu smo uporabili povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti (Vir: ZGS – februar 2023).

Stroški - stroške gospodarjenja z gozdovi predstavljajo stroški sečnje, spravila in manipulacije na kamionski cesti, stroški gojitvenih in varstvenih del ter stroški vzdrževanja gozdnih cest in vlak.

Izhodiščni parametri za izračun normativov za sečnjo in spravilo so izračunani za posamezen rastiščnogojitveni razred in sektor lastništva. Ti (povprečni) parametri so: gozdna združba, pravilno sredstvo, pravilna razdalja, nagib, skalovitost in povprečni tarifi (ločeno na iglavce in listavce). Pri izračunu so upoštevane neto količine gozdnih lesnih sortimentov, pri čemer sta bila uporabljena povprečna faktorja za preračun iz bruto v neto, in sicer za iglavce 0,85 ter za listavce 0,88. Stroški gojitvenih in varstvenih del so izračunani na podlagi načrtovanih del ter vrednosti dneve za zasebne gozdove (164,00 EUR) ter za državne gozdove (164,00 EUR). Stroški za vzdrževanje gozdnih cest so izračunani na podlagi povprečne cene vzdrževanja gozdnih cest v GGO, ki je rezultat najpogostejših del in porabljenega materiala po ceniku ter dejansko določene dolžine gozdnih cest.

Novogradnje gozdnih prometnic v tabeli niso prikazane. Izračunana vrednost izgradnje novogradenj gozdnih cest je 424.000 EUR in vlak 80.000 EUR.

Preglednica 53/EP1: Prikaz prihodka od lesa

	Zasebni gozdovi		Državni gozdovi		Gozdovi lokalnih skupnosti	
	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³	Skupaj	za 1 m ³
Vrednost lesa na KC	18.929.903	81	5.136.071	81	614.159	81
Strošek poseka in spravila	4.884.382	21	1.325.233	21	158.468	21
Razlika	14.045.521	60	3.810.838	60	455.691	60

Preglednica 54/EP2: Pregled ekonomike gospodarjenja v gozdnogospodarski enoti

	Skupaj EUR	EUR na neto m ³	Delež od cene na KC (%)
Prihodek (vrednost lesa na KC)	24.680.133	81,0	100,0
Stroški sečnje in spravila	6.397.030	21,0	25,9
Stroški gojenja in varstva gozdov			
gojenje in varstvo gozdov	217.717	0,7	0,9
krepitev funkcij gozdov	25.847	0,1	0,1
Stroški vzdrževanje gozdnih prometnic			
vzdrževanje gozdnih cest	286.000	0,9	1,2
vzdrževanje vlak	72.000	0,2	0,3
Stroški skupaj	6.998.594	23,0	28,4
Dohodek	17.681.539	58,0	71,6
Predv. spodbude za gojenje in varstvo	27.714	0,1	0,1
Predv. spodbude za vzdrž. gozdnih prom.	0	0,0	0,0
Skupaj predvidene spodbude	27.714	0,1	0,1
Stroški - spodbude	6.970.880	23	28
Dohodek - (stroški+spodbude)	17.709.253	58,1	71,8

9 Rastiščnogojitveni razredi

9.1 Utemeljitev oblikovanja rastiščnogojitvenih razredov

Oblikovanje RGR omogoča lažje razumevanje razvoja in zastavljanje ciljev, usmeritev in ukrepov za različne gozdove. Gozdovi po RGR so obravnavani ne glede na lastništvo. Oblikovani so na osnovi rastiščnih dejavnikov, stanja sestojev, sorodnosti rastišč, podobnosti zastavljenih ciljev, usmeritev, ukrepov ter na podlagi poudarjenosti funkcij gozdov in namena. Upoštevana je tudi primerna (ne premajhna) velikost rastiščnogojitvenih razredov.

V RGR so uvrščeni celi oddelki ali odseki. Upoštevana je tudi tradicija območja pri oblikovanju in pri imenovanju rastiščnogojitvenih razredov. Poimenovanje je po novem območnem načrtu, s šifro je ohranjena oznaka starih razredov.

Zaradi varovalnega značaja smo s tokratno revizijo načrta odsek 116 B premestili iz RGR 01821 Podgorska bukova na silikatnih kamninah v RGR 08000 Varovalni gozdovi.

Preglednica 55/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
7220*	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
9110	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)</i>)
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa in Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</i>)
91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

9.2 Načrt gospodarjenja z gozdovi po rastiščnogojitvenih razredih

Gozdnogojitveni cilji po RGR so določeni glede na stanje in razvojne značilnosti gozdnih sestojev, poudarjenosti funkcij gozdov in z upoštevanjem potencialne drevesne sestave in zgradbe gozda ter prirastoslovnih zakonitosti danih rastišč. Na tej osnovi je bilo v enoti oblikovanih šest RGR.

Proizvodne in pomladitvene dobe so bile določene na osnovi razvojnih starosti in izračunanih prehodnih dob. Podlaga za določitev razvojnih starosti in izračun prehodnih dob so bili podatki o rasti dreves na stalnih vzorčnih ploskvah.

9.2.1 Rastiščnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zimovališča, grmišča, zaraščanja...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., plazljiva matična podlaga naklon nad 25 st., skalovitost nad 70 %, potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi...), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), lovnogospodarska funkcija (zimski krmišča, rukališča), funkcija varovanja naravnih vrednot (izjemna drevesa, naravne vrednote) ter funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišče čebelnjaka). V RGR se pojavljata tudi upravljavski coni A in B.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 56/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

V RGR 01111 so uvrščeni jelovo-bukovi gozdovi na apnencu (spodnjejurski temni apnenci) in dolomitu, kjer so se razvila globoka pokarbonatna tla. Poraščajo strnjen kompleks na področju visokokraške planote Stružnice.

RGR združuje jelovo bukove sestoje pretežno enomerne zgradbe s skupinami (tudi večjimi) in gnezdi bukovih mladovij in manjšimi smrekovimi nasadi letvenjakov in drogovnjakov. V zadnjem desetletju, se je predvsem zaradi številnih ujm (žled, vetrolom, podlubniki) povečal tudi delež pomlajenih sestojev. Sestoji se pomlajujejo pretežno z bukvijo, deloma s smreko, tudi s plemenitimi listavci, jelko pa iz obnove skoraj popolnoma izloča preštevilčna parkljasta divjad, zato je dolgoročno ogroženo samodejno delovanje jelovo bukovega gozda, kot posebej občutljivega gozdnega ekosistema.

Površina je 829,11 ha – 12 % gozdov enote. Prevladujejo državni gozdovi 555,13 ha, zasebnih gozdov je 270,58 ha in gozdov lokalnih skupnosti 3,40 ha.

a) Rastišče

Rastiščno prevladujejo Dinarsko jelovo bukovje s torilnico, Dinarsko jelovo bukovje z bilnico, Dinarsko jelovo bukovje z javorjem ter Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom.

Proizvodna sposobnost rastišča je 7,5 m³/ha.

Preglednica 57/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	14,16	1,7
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	14,04	1,7
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	1	2,40	0,3
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	1,30	0,2
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	54,80	6,6
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	10,91	1,3
63710	Javorovo bukovje	7	0,61	0,1
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	230,99	27,8
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	11	149,79	18,1
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	20,11	2,4
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	44,25	5,3
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	11	78,52	9,5
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	11	111,95	13,5
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	35,57	4,3
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	58,36	7,0
77110	Jelovje s praprotmi	17	1,35	0,2
	Skupaj	10,40	829,11	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

V skupinsko raznodobnih jelovo-bukovih sestojih prevladujejo debeljaki, prepleteni s pomlajenci, skupinami drogovnjaka in mladovjem bukve. Predvsem jelka in plemeniti listavci so zaradi preštevilčne divjadi skoraj onemogočeni pri obnovi. Nadaljuje se sušenje jelke, predvsem tiste na bolj izpostavljenih, robnih legah. Delež te drevesne vrste v drevesni sestavi se vidno zmanjšuje.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 359,7 m³/ha, iglavcev je 35 %, listavcev 65 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (igl 55,0 % LZ nad 50 cm debeline), listavci so tanjši in imajo bolj uravnoteženo debelinsko strukturo. Skupni prirastek je 8,14 m³/ha/leto; 3,30 m³/ha pri iglavcih, 4,84 m³/ha pri listavcih. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka za 6,6 %. Slednje kaže na slabšo izkoriščenost rastiščnega potenciala.

Preglednica 58/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	4,5	8,1	10,5	21,9	55,0	125,9	35,0	3,30	40,5
Listavci	7,3	15,5	19,7	29,2	28,3	233,8	65,0	4,84	59,5
Skupaj	6,3	12,9	16,5	26,6	37,7	359,7	100,0	8,14	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje bukev z s 46,4 %, sledi jelka z 31,9 %. Plemenitih listavcev je 14,3 %, smreke pa 3,1 %. Delež jelke se zaradi sušenja vztrajno zmanjšuje, z uspešno obnovo se povečuje delež bukve. Trend se bo očitno nadaljeval tudi zaradi neugodne debelinske strukture, saj je načrtovan intenzivnejši posek debelih jelk.

Preglednica 59/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	11,2	114,7	0,0	0,0	0,0	167,1	9,9	51,5	5,3	0,0
	%	3,1	31,9	0,0	0,0	0,0	46,4	2,8	14,3	1,5	0,0
Naravno stanje	m ³ /ha	27,3	113,3	1,4	0,0	0,0	174,1	2,9	32,4	8,3	0,0
	%	7,6	31,5	0,4	0,0	0,0	48,4	0,8	9,0	2,3	0,0

Ohranjenost gozdov

Večina gozdov v RGR so ohranjeni gozdovi (95,4 %), 4,6 % gozdov je spremenjenih.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja so po večini dobrih zasnov, drogovnjaki pa dobrih in v veliko primerih tudi slabih. Sestoji so v splošnem dobro do pomanjkljivo negovani z izjemo drogovnjakov, kjer prevladujejo nenegovani sestoji. V mladovjih in drogovnjakih prevladuje tesen do normalen sklep, debeljaki pa imajo večinoma normalen sklep.

Preglednica 60/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	56,35	0,0	97,5	1,9	0,6	52,6	46,0	1,4	0,0	47,9	35,0	7,6	9,5
Drogovnjak	36,15	0,0	59,9	3,9	36,2	28,9	21,6	49,5	0,0	66,9	32,1	1,0	0,0
Debeljak	368,23					69,0	27,9	3,1	0,0	7,8	79,6	11,2	1,4
Sestoj v obnovi	106,67					69,3	30,7	0,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	258,69					64,8	30,6	4,6	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	3,02	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	829,11												

Kakovost drevja

Kakovost drevja je v večini dobra ter v podobnih deležih tudi zadovoljiva in prav dobra.

Preglednica 61/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	24	0,0	25,0	50,0	16,7	8,3
Jelka	242	3,3	26,4	43,8	23,6	2,9
Bukev	402	4,0	22,4	33,3	25,1	15,2
Hrast	8	0,0	0,0	37,5	50,0	12,5
Pl. lst.	166	5,4	25,9	32,6	27,7	8,4
Dr. tr. lst.	13	0,0	0,0	7,7	0,0	92,3
Meh. lst.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	266	3,0	26,3	44,4	22,9	3,4
Skupaj listavci	590	4,2	22,5	32,6	25,6	15,1
Skupaj	856	3,9	23,7	36,2	24,8	11,4

Poškodovanost sestojev

Opazena je poškodovanost na 10,3 % dreves, največ na deblu in korenčniku (9,6 %).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 18,7 m³/ha, kar predstavlja 5,2 % od lesne zaloge.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V preteklem obdobju je bilo posekanih 79.786 m³ lesa, 49.994 m³ iglavcev in 29.793 m³ listavcev. Načrtovani posek je bil realiziran 119,1 %. Zaradi ujm, ki so prizadele predvsem iglavce je bila višja realizacija pri iglavcih (169,5 %) in nižja pri listavcih (79,4 %).

Preglednica 62/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	29.500	49.994	169,5	74,6
LISTAVCI	37.500	29.793	79,4	44,5
Skupaj	67.000	79.786	119,1	119,1

Gojitvena in varstvena dela so bila v splošnem dokaj visoko realizirana. Slabša realizacija je bila predvsem pri negi drogovnjaka.

Preglednica 63/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	24,50	21,75	88,8
Nega mladja	ha	1,35	5,80	429,6
Nega gošče	ha	54,20	38,52	71,1
Nega letvenjaka	ha	52,09	44,87	86,1
Nega ml. drogovnjaka	ha	17,36	9,15	52,7
Vzdrževanje travinj	ha	36,50	24,00	65,8
Vzdrževanje vodnih površin	kos	44,00	36,00	81,8
Postavitev valilnic in ostalo	dni	0,50	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	50,00	20,00	40,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	2.253,00	1.628,60	72,3
Vzdrževanje gnezdnic	kos	60,00	12,00	20,0
Postavitev gnezdnic	kos	10,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	25,00	2,50	10,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	1,10	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Lesna zaloga v RGR se je znižala (zaradi visoke realizacije sečnje in znižanja tarif) in znaša 359,7 m³/ha, medtem, ko se je letni prirastek zvišal in znaša 8,14 m³/ha/leto (3,30 m³/ha pri iglavcih in 4,84 m³/ha pri listavcih).

Preglednica 64/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	825,93	153,8	192,5	346,3	2,50	5,22	7,72	2,86	2,98	5,84
2014	826,42	166,7	224,6	391,3	2,90	5,13	8,02	6,05	3,61	9,65
2024	829,11	125,9	233,8	359,7	3,30	4,84	8,14	3,34	5,54	8,88

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V drevesni sestavi prevladuje bukev (46,4 %), ki se ji delež povečuje, delež jelke pa se zmanjšuje in trenutno znaša 31,9 %. Rahlo se je povečal delež hrastov in trdih listavcev, delež plemenitih listavcev pa se je nekoliko zmanjšal.

Preglednica 65/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	2,2	42,3	0,0	0,0	0,0	37,4	2,3	14,4	1,4	0,0
2014	3,1	39,4	0,1	0,0	0,0	38,6	1,2	16,9	0,6	0,1
2024	3,1	31,9	0,0	0,0	0,0	46,4	2,8	14,3	1,5	0,0

Razvojne faze in zgradbe sestojev

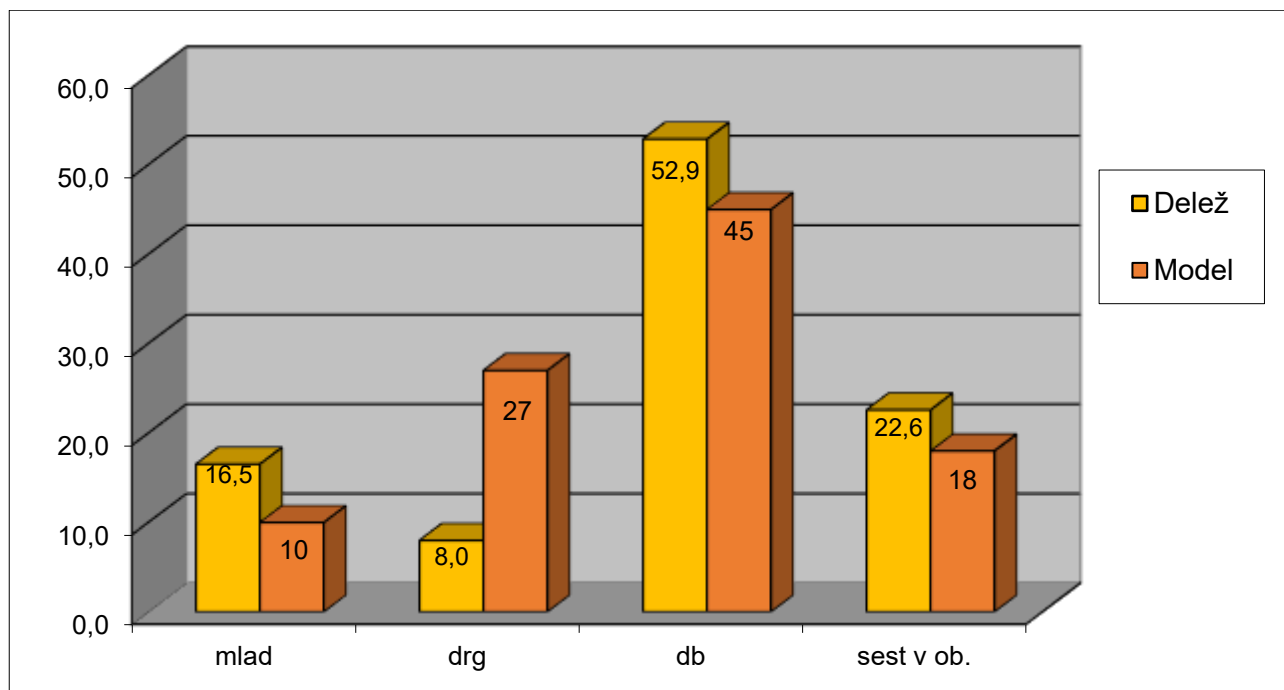
Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljkih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz. Prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Debeljakov je – 44,3 ali 52,9 % površin, sestojev v obnovi je 12,9 ali 22,6 %, mladovij 6,8 ali 16,5 % in drogovnjakov 4,4 ali 8,0 %. Gnezdasto do skupinsko raznomernih sestojev je bilo kartiranih 31,2 % površin.

Primerajava korigiranega deleža razvojnih faz z modelnim kaže na veliko odstopanje pri drogovnjakih (za 19,0 % jih je premalo). Ostalih razvojnih faz je nekoliko preveč, vendar so odstopanja manjša.

Preglednica 66/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	56,35	6,8	16,5	14	10	82,91	6,5
Drogovnjak	36,15	4,4	8,0	38	27	223,86	-19,0
Debeljak	368,23	44,3	52,9	63	45	373,10	7,9
Sestoj v obnovi	106,67	12,9	22,6	25	18	149,24	4,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	258,69	31,2					
Pionirski gozd z grmišči	3,02	0,4					
Skupaj	829,11	100,0	100,0	140,0	100,0	829,11	

Grafikon 3: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Proizvodna doba 140 let, pom. doba 20 do 30 let	600	sm (19) je (34) bu (40) pl. list. (7)	B B A/B A	60 cm 60-70 cm 55 cm 50-60 cm
Pomladitveni cilj			sm (15) je (15) bu (60) pl.list. (10)		

Cilj so malopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 352 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Skupinsko postopno gospodarjenje, mestoma tudi prebiralno gospodarjenje.

Poudarjena obnova s ciljem zmanjšati delež dreves v petem debelinskem razredu in povečanje deleža dreves v ostalih debelinskih razredih.

Obnova gozdov: Malopovršinska obnova na površinah od ene do dveh sestojnih višin, v sestojih z večjim deležem bukve je lahko tudi večjepovršinska (0,5 do 2 ha), ki naj se začne z zastorno sečnjo in pripravo sestoja za naravno obnovo. Prioritetna je naravna obnova. V obnovo se uvede debeljake z rahlim in pretrganim sklepom, v katerih se že pojavlja mladovje, debeljake s kulminacijo vrednostnega prirastka in velikim deležem debelega drevja ter debeljake, ki dosegajo končno lesno

zalogo. Prednost pri naravni obnovi imajo starejši smrekovi sestoji, v obnovo se jih uvaja pri starosti 90-100 let. Pri obnovi je pomembna ohranitvena strategija za jelko, pri čemer se ohranja najbolj vitalna jelova drevesa. Treba je puščati vse jelove čakalce in jih vključevati v bodoči sestoj. Na javorjevih rastiščih in v sestojih kjer je cilj večji delež pl. list. naj se v obnovo uvaja sestoje na večjih površinah (pomladitvena jedra velika vsaj dve sestojni višini) in hitreje zaključijo z obnovo (takoj, ko je površina pomlajena in mlajše pl. list. preseže 0,5 m višine). Sečnjo na pomlajenih površinah naj se izvaja v času od 15. septembra do 15. aprila.

Nega gozdov: Velik delež negovalnih del pri negi manjših skupin mladovij se lahko opravi s pomočjo samodejne nege. V večjih skupinah se z ukrepi nege pospešuje jelko, plemenite listavce in tudi smreko. Enkrat v desetletju naj se opravi uravnavanje zmesi, po potrebi rahljanje in posek predrastkov v goščah. Nego letvenjakov naj se izvaja po potrebi. V drogovnjakih je treba večkrat odstraniti starejša robna drevesa sosednjih sestojev, predvsem tista, ki zastirajo svetlobo. Ukrepi v debeljakih naj bodo šibki. Jakost redčenj, v kolikor so še potrebna, naj bo večja pri listavcih. Malopovršinsko skupinsko raznomerne in prebiralne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomerne in prebiralnega gospodarjenja. V sestoji naj bodo posamič ali v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. Treba je zagotoviti stalno dovajanje svetlobe za nemoteno pomlajevanje ter sproščanje skupinic dreves in posameznih čakalcev.

Drevesna sestava gozdov: Ciljni drevesni vrsti sta jelka in bukev s posamično in skupinsko primesjo smreke ter plemenitih listavcev. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje ostale listavce, kot so topokrpi javor, mokovec, jerebika in druge termofilne vrste.

Usmeritve za varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Redno spremljanje zdravstvenega stanja gozdov za varstvo pred smrekovimi in jelovimi podlubniki. Posek oslabelega drevja se izvaja zaradi sušenja jelke, jelovega in smrekovega lubadarja in sušenja bresta in mestoma velikega jesena. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka). V kolikor ni možno takojšnje spravilo in odvoz sortimentov po podlubnikih napadenih dreves, naj se ti obelijo, obeljeno lubje pa naj se izpostavi soncu ali sežge, če pa to ni možno naj se zmelje ali tretira s primernim insekticidom, ob upoštevanju predpisov. Posek javorjev napadenih z javorjevim rakom in izvedba ustreznih sanacijskih ukrepov.

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Na območjih, kjer so bili sestoji poškodovani po naravnih ujmah, naj se izvede posek poškodovanih dreves, na ogolelih površinah izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. V primeru skromnega grmovnega sloja, ki preprečuje razgaljenje tal, priprava sestoja za naravno obnovo ni potrebna.

Varstvo posebnih habitatov: Zlasti na območju con vrst (UC A – območje triprstega in belohrbtega detla), ki za svoj obstoj potrebujejo večji delež odmrle biomase, naj se na površini 3 do 5 % RGR osnuje ekocelice, najprimerneje na najbolj skalovitih in nedostopnih - neodprtih predelih, v okolici brlogov (medved, ris, jazbec), v okolici kraških jam in brezen ter v predelih skupin starega drevja. Tudi sanitarna sečnja naj se časovno prilagodi vrstam (npr. območje medvedjih brlogov - medvedka kot februarja, cona triprstega detla - detel gnezdi maja in junija). Praviloma naj se izvaja v drugi polovici leta. Delež odmrle biomase naj znaša do 5 % od lesne zaloge. Naravnemu propadu se lahko prepusti posamezna suha drevesa ali skupino suhih dreves, kjer so podlubniki že odleteli. Večji del odmrlih dreves naj bo debelejših od 5. debelinske stopnje, in sicer od teh najmanj ena četrtina stoječih sušic. Pušča naj se še živa drevesa (bukve), s premerom dupla večjim od 4 cm. Tam kjer ni dovolj odmrle biomase se pušča do naravnega razpada posamezne manj kvalitetne debele listavce, oddaljene vsaj eno drevesno višino od ceste.

Ukrepi

Preglednica 67/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	35,0	65,0	100,0
- ciljno %	35,6	64,4	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	125,9	233,8	359,7
- ciljna (m ³ /ha)	125,0	227,0	352,0
Prirastek (m ³ /ha)	3,30	4,84	8,14
Možni posek (m ³ /ha)	33,4	55,3	88,7
Možni posek (m ³ /ha/leto)	3,34	5,54	8,88
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	26,5	23,7	24,7
Intenziteta m. p. prirastek (%)	101,2	114,4	109,1
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 68/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

	Vrste poseka							Posek skupaj	% od LZ	% od P
	Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.				
	Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne							
Iglavci	m ³	16.111	8.251	3.332	0	0	6	27.700	26,5	101,3
	%	58,2	29,8	12,0	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	20.210	19.936	5.702	0	0	52	45.900	23,7	114,3
	%	44,1	43,4	12,4	0,0	0,0	0,1	100,0		
Skupaj	m³	36.321	28.187	9.034	0	0	58	73.600	24,7	109,0
	%	49,3	38,3	12,3	0,0	0,0	0,1	100,0		

Preglednica 69/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	67,05	67,05
Nega mladja	ha	2,00	2,00
Nega gošče	ha	33,35	33,35
Nega letvenjaka	ha	53,15	53,15
Nega ml. Drogovnjaka	ha	9,42	9,42
Varstvo pred žuželkami	dni	17,00	17,00
Vzdrževanje travinj	ha	4,60	46,00
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	60,00
Naravni razvoj biotopov	ha	18,07	18,07
Ostala varstvena dela	dni	2,50	2,50

9.2.2 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zimovališča, grmišča, zaraščanja, mlake, luže, kaluže...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., plazljiva matična podlaga naklon nad 25 st., skalovitovst nad 70 %, potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi, bazofilni borovi gozdovi, gozdovi č. gabra in m. jesena...), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona, izvir, zajetje pitne vode), lovnogospodarska funkcija (zimski krmišča, rukališča), funkcija varovanja naravnih vrednot (NVLP Stružnica), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišče čebelnjaka), estetska funkcija (Grad Kostel), obrambna funkcija (vodno zajetje), zaščitna funkcija (možnost skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti) ter funkcija varovanja kulturne dediščine (Gorenji Potok - Naselbina Jastrnik, Arheološko najdišče Kostel). V RGR se pojavljajo tudi upravljavske cone A, B in E.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 70/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
7220*	Lehnjakotvorni izviri (Cratoneurion)
9110	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

RGR združuje gozdove, ki se nahajajo pretežno na gladkem terenu na dolomitu ali dolomitiziranem apnencu z rjavimi pokarbonatnimi tlemi. Nosilka združbe je bukev s primesjo javorja, bresta, hrasta, belega gabra, maklena in drugih listavcev. Prevladujejo bukovi sestoji, ki so povečini enomerni debeljaki ter drogovnjaki z manjšimi in večjimi površinami mladovij ter mestoma z umetno vnešeno smreko. Na mestih, kjer je dolomitu primešan silikat, se pojavljajo skupine jelk; v sestojih slabše kvalitete je občutna primes belega gabra, črnega gabra, mokovca, breze, rdečega bora in tudi plemenitih listavcev.

Pomlajevanje bukve je dobro, enako pomlajevanje plemenitih listavcev in jelke, ki pa ju preštevilčna parkljasta divjad močno objeda ter mestoma (predvsem jelko) izloča iz naravne obnove gozda.

Površina RGR je 1.377, 92 ha – 20 % gozdov enote. Prevladujejo zasebni gozdovi 1.136,83 ha, državnih gozdov je 228, 86 ha in gozdov lokalnih skupnosti 12,23 ha.

a) Rastišče

V rastiščno zelo pestrem RGR prevladuje Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje (45,2 %), 24,0 % površine RGR porašča Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje, 10,4 % površine pa Preddinarsko gorsko bukovje. Ostali GRT zavzemajo manjše deleže.

Proizvodna sposobnost rastišča je 7,4 m³/ha.

Preglednica 71/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
52110	Črnojelševje	7	3,40	0,2
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	5,69	0,4
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	619,85	45,2
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	37,55	2,7
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	1	32,61	2,4
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	1,23	0,1
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	331,36	24,0
60110	Pobočno velikojesenovje	7	10,06	0,7
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	143,78	10,4
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	7,92	0,6
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	11	0,41	0,0
64103	Dinarsko jelovo bukovje s tevjem	11	0,75	0,1
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	7,79	0,6
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	11	0,32	0,0
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	11	4,76	0,3
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	27,50	2,0
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	42,98	3,1
71110	Kisloljubno gradnovo belogabrovje	11	23,06	1,7
73110	Kisloljubno gradnovo bukovje	3	37,76	2,7
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	8,33	0,6
77110	Jelovje s praprotmi	17	8,39	0,6
78110	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	7	22,42	1,6
	Skupaj	7,640	1.377,92	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Prevladujejo bukovji sestoji, ki so povečini enomerni debeljaki ter drogovnjaki z manjšimi in večjimi površinami sestojev v obnovi, mladovij ter mestoma z umetno vnešeno smreko. Ugodna je le obnova bukve.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 291,1 m³/ha, iglavcev je 21,3 %, listavcev 78,7 %. Debelinska struktura drevja iglavcev je ugodna, še ugodnejša je pri listavcih. Skupni prirastek je 7,49 m³/ha/leto, 2,22 m³/ha pri iglavcih, 5,27 m³/ha pri listavcih. Lesna zaloga je, v primerjavi z modelno lesno zalogo (ob enakem razmerju razvojnih faz), prenizka za 12,9 %. Slednje gre pripisati predvsem deležu degradiranih sestojev, ki poraščajo rastišča z dokaj nizko proizvodno zmogljivostjo.

Preglednica 72/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	8,5	14,6	22,3	18,9	35,7	61,9	21,3	2,22	29,7
Listavci	10,5	25,1	24,8	21,3	18,3	229,2	78,7	5,27	70,3
Skupaj	10,1	22,9	24,2	20,8	22,0	291,1	100,0	7,49	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje bukev, mestoma s čistimi sestoji, mestoma z umetno vnešeno smreko. Na mestih, kjer je dolomitu primešan silikat, se pojavljajo skupine jelk; v sestojih slabše kvalitete je občutna primes drugih trdih listavcev (belega gabra, črnega gabra, mokovca) in bora, ki uspeva na pretežno suhih in salovitih tleh.

Preglednica 73/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	35,0	21,9	5,1	0,0	0,0	142,0	19,0	37,1	26,9	4,1
	%	12,0	7,5	1,7	0,0	0,0	48,8	6,5	12,8	9,3	1,4
Naravno stanje	m ³ /ha	13,1	7,3	4,4	0,0	0,0	209,6	14,0	17,8	25,0	0,0
	%	4,5	2,5	1,5	0,0	0,0	72,0	4,8	6,1	8,6	0,0

Ohranjenost gozdov

Prevladujejo ohranjeni gozdovi 64,7 %. Zaradi umetnega vnosa smreke ter degradiranih sestojev je 24,3 % gozdov spremenjenih, 9,4 % močno spremenjenih ter 1,6 % izmenjenih gozdov.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja so večinoma bogatih in dobrih zasnov, drogovnjaki pa pretežno pomanjkljivih. Sestoji so v splošnem pomanjkljivo negovani. Debeljaki in sestoji v obnovi so v visokem deležu tudi dobro negovani, medtem, ko je večina drogovnjakov nenegovanih. V mladovjih in drogovnjakih prevladuje tesen sklep, v debeljakih pa normalen.

Preglednica 74/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	36,32	49,9	36,4	3,8	9,9	2,9	73,0	24,1	0,0	77,2	8,3	3,8	10,7
Drogovnjak	211,40	17,0	28,4	43,2	11,4	1,3	41,1	57,6	0,0	74,0	17,7	6,9	1,4
Debeljak	460,46					30,5	61,7	7,4	0,4	10,7	61,3	23,1	4,9
Sestoj v obnovi	212,51					46,5	52,5	1,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	377,80					0,0	70,0	30,0	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	79,43	0,0	0,0	13,5	86,5								
Skupaj	1.377,92												

Kakovost drevja

Prevladuje drevje dobre (29,2 %) in slabe (28,3 %) kakovosti. Visok je tudi delež dreves slabe kakovosti (21,9 %). Iglavci so v povprečju boljše kakovosti.

Preglednica 75/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	151	0,0	13,2	36,4	40,5	9,9
Jelka	91	2,2	37,4	38,4	19,8	2,2
Bor	15	0,0	0,0	13,3	66,7	20,0
Bukev	620	4,7	18,5	31,4	28,1	17,3
Hrast	72	1,4	15,3	26,4	29,1	27,8
Pl. lst.	172	2,3	16,9	22,7	24,4	33,7
Dr. tr. lst.	55	0,0	0,0	0,0	7,3	92,7
Meh. lst.	9	0,0	0,0	0,0	55,6	44,4
Skupaj iglavci	257	0,8	21,0	35,8	34,6	7,8
Skupaj listavci	928	3,7	16,7	27,2	26,5	25,9
Skupaj	1.185	3,0	17,6	29,2	28,3	21,9

Poškodovanost sestojev

Poškodovanih je 6,4 % dreves. Največ poškodb je opaženih na deblu in korenčniku (5,2 %).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 24,9 m³/ha, kar predstavlja 8,6 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovani posek v RGR ni bil v celoti realiziran, čeprav je bil pri iglavcih precej presežen (144,6 %). Zaradi ujm visok posek iglavcev se je kompenziral z nizkim posekom listavcev, ki je bil realiziran samo 53,3 %. Realizacija gojitvenih in varstvenih del je bila slaba in ni dosegla načrtovanega.

Preglednica 76/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	23.600	34.120	144,6	36,3
LISTAVCI	70.400	37.515	53,3	39,9
Skupaj	94.000	71.635	76,2	76,2

Preglednica 77/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	62,17	7,98	12,8
Priprava tal	ha	0,50	0,00	0,0
Obžetev	ha	1,50	0,20	13,3
Nega mladja	ha	1,10	4,40	400,0
Nega gošče	ha	29,00	4,95	17,1
Nega letvenjaka	ha	21,95	6,85	31,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	41,61	3,50	8,4
Zaščita z ograjo	m	400,00	0,00	0,0
Vzdrževanje zaščitnih ograj	m	1.200,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	60,00	0,90	1,5
Sadnja plodonosnega drevja	kos	300,00	0,00	0,0
Postavitev valilnic in ostalo	dni	3,70	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	35,00	60,79	173,7
Naravni razvoj biotopov	m ³	9.284,00	2.399,00	25,8
Ostala varstvena dela	dni	11,38	0,00	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,20	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	26,55	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	2,60	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,30	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga je v zadnjem desetletju nižja (predvsem zaradi nižjih tarif). Lesna zaloga iglavcev se tudi sicer zmanjšuje. Prirastek se je kljub znižanju tarif nekoliko povečal in znaša 7,49 m³/ha/leto (pri iglavcih 2,22 m³/ha/leto, pri listavcih 5,27 m³/ha/leto). Možni posek je od realiziranega večji za 1,62 m³/ha.

Preglednica 78/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	1.319,74	48,5	187,5	235,9	1,24	5,17	6,41	0,55	1,07	1,62
2014	1.385,29	75,6	251,6	327,2	2,05	5,35	7,39	2,46	2,71	5,17
2024	1.377,92	61,9	229,2	291,1	2,22	5,27	7,49	1,68	5,10	6,79

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

V drevesni sestavi prevladuje bukev, sledijo plemeniti listavci in smreka. Deleži drevesnih vrst v lesni zalogi se v zadnjem desetletju niso bistveno spremenili. Najbolj je opazen padec deleža smreke.

Preglednica 79/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	12,8	6,0	1,8	0,0	0,0	50,0	6,6	13,8	7,7	1,3
2014	14,8	6,1	2,2	0,0	0,0	49,0	5,5	12,0	8,3	2,1
2024	12,0	7,5	1,7	0,0	0,0	48,8	6,5	12,8	9,3	1,4

Razvojne faze in zgradbe sestojev

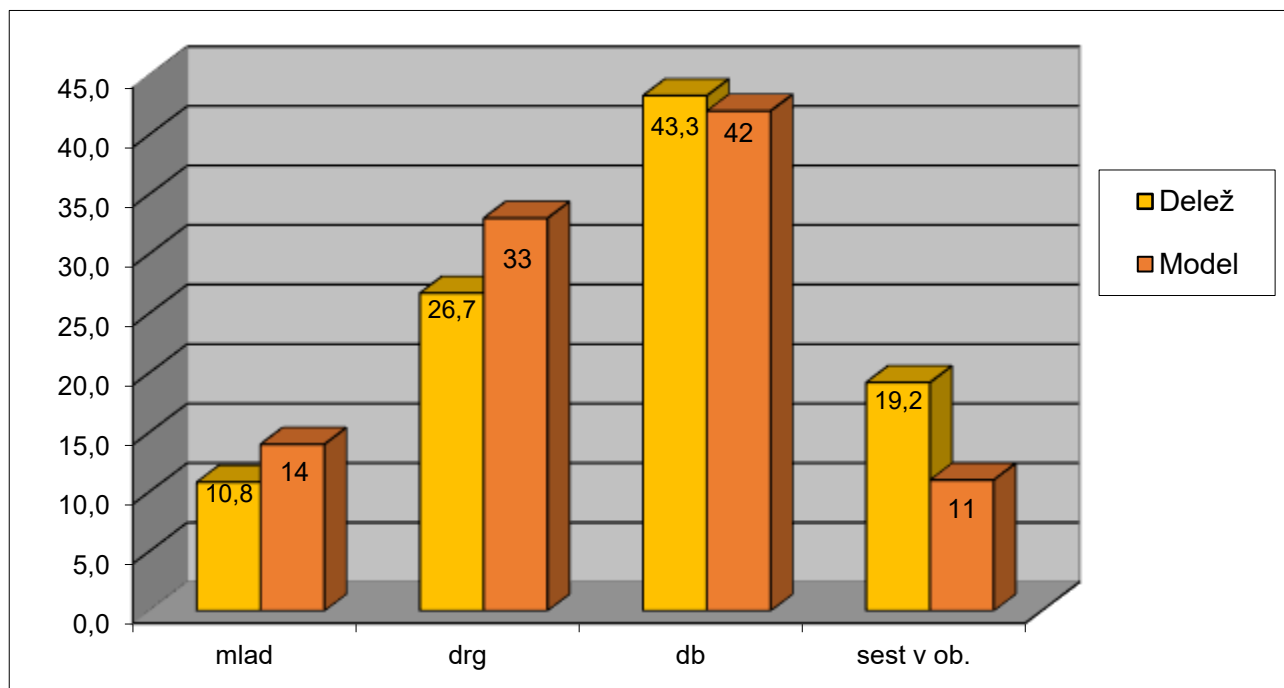
Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni

tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Najvišji je delež debeljakov 33,5 oz. 43,3 %, drogovnjakov je 15,3 oz. 26,7 %, sestojev v obnovi je 15,4 oz. 19,2 % ter mladovij 2,6 oz. 10,8 %. 27,4 % sestojev je bilo kartiranih kot skupinsko – gnezdasto raznomernih, 5,8 % pa kot pionirski gozdovi z grmišči. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri sestojih v obnovi, ki jih je za 8,2 % preveč in pri drogovnjakih, ki jih je za 6,3 % premalo. Mladovja in debeljaki so blizu modelnemu stanju.

Preglednica 80/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	36,32	2,6	10,8	20	14	192,91	-3,2
Drogovnjak	211,40	15,3	26,7	46	33	454,71	-6,3
Debeljak	460,46	33,5	43,3	59	42	578,73	1,3
Sestoj v obnovi	212,51	15,4	19,2	15	11	151,57	8,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	377,80	27,4					
Pionirski gozd z grmišči	79,43	5,8					
Skupaj	1.377,92	100,0	100,0	140,0	100,0	1.377,92	

Grafikon 4: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna pom. doba 15 do 20 let	580	sm (18)	B	50-60 cm
			je (3)	B	60 cm
			o.igl (1)	C	40 cm
			bu (60)	A/B	55 cm
			hr (5)	A/B	60-70 cm
Pomladitveni cilj			pl. list. (10)	A	50-60 cm
			drugi list. (3)	Drva	40 cm
			sm (10), bu (70) graden (5) pl.list. (10) drugi list. (5)		

Cilj so malopovršinsko do velikopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 298 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Obnova naj bo skupinsko postopna z robnimi sečnjami ali z oblikovanjem mozaično razporejenih pomladitevnih jeder, lahko pa tudi zastorna na nekoliko večjih površinah (0,5-2,0 ha). Zastorno obnovo je treba začeti po semenskem letu, predhodno je potrebno izvesti pripravo sestoja za naravno obnovo. Obnova naj se zaključi s končnim posekom najkasneje ko bo mladje začelo preraščati v razvojno fazo gošče. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, gorskega javorja, lahko tudi bukve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Vse obnovitvene sečnje na površinah z že oblikovanim podmladkom naj se izvajajo izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Nega mladovij, pospešuje se plemenite listavce in graden, zmanjšuje naj se delež smreke in delež tujerodnih drevesnih vrst. Glavni ukrep v mladju in gošči je posek košev in grmovja. Posebno pozornost je treba nameniti stojnosti letvenjakov. Kjer gre za večje površine mladovja in lastnik gozda ni zainteresiran za vmesne donose iz redčenj je priporočljiva situacijska nega letvenjaka oziroma tanjšega drogovnjaka, obročkanje ali strojno redčenje s posamezno izbiro in posekom dreves ali posekom v pasovih. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. V starejših debeljakih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. V pobočnih jarkih je lahko delež gorskega javorja občutno večji in predstavlja ciljno drevesno vrsto. V sestojih s primešanim gradnom se skuša njegov delež obdržati tudi v prihodnje. Smreka naj bo primešana le posamično ali v skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste npr. lipi in topokrpi javor.

Premene sestojev: Postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, plemenitimi listavci, gradnom in češnjo. Sestoji v bližini naselij, nastali s »kmečkim prebiranjem« ali panjevskimi načini gospodarjenja, naj bodo še naprej namenjeni tradicionalnim interesom lastnikov (proizvodnja lesa za kurjavo). Posredne premene v malodonosnih gozdovih na

nekdanjih kmetijskih površinah se izvajajo na način, da se pospešuje bukev, graden (tudi dob in cer) in plemenite listavce.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Obvezno se zaščiti posajene sadike listavcev (individualna, lahko tudi kolektivna zaščita). Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih in izdelava odlomljenih vrhačev ter poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Mešane bukove sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo, manj poškodovane se intenzivno preredči.

Varstvo posebnih habitatov: Za naravna zatočišča se določi sestoje na reliefno izpostavljenih predelih na grebenih in na posameznih skalovitih delih rastišč z manj kvalitetnim drevjem, tudi skupine košatih košeniških bukev. Izloči se jih kot negovalno enoto (lahko tudi kot ekocelico). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka, kjer ukrepanje v desetletju ni potrebno. Kot habitatna drevesa se določi posamezne košate - košeniške bukve in manj kvalitetne debele listavce. Pušča se drevje z večjimi dupli ($\varnothing > 4$ cm). Vzdržuje naj se delež odmrle biomase vsaj 3 % od LZ, saj je ta RGR pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot so npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Ukrepi

Preglednica 81/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	21,3	78,7	100,0
- ciljno %	22,6	77,4	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	61,9	229,2	291,1
- ciljna (m ³ /ha)	67,0	231,0	298,0
Prirastek (m ³ /ha)	2,22	5,27	7,49
Možni posek (m ³ /ha)	16,8	51,0	67,8
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,68	5,10	6,79
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	27,2	22,3	23,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	75,9	96,8	90,6
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 82/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka								
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.	Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	15.712	4.177	3.302	0	0	9	23.200	27,2	75,7
	%	67,8	18,0	14,2	0,0	0,0	0,0	100,0		
Listavci	m ³	41.010	22.707	6.392	0	0	191	70.300	22,3	96,9
	%	58,3	32,3	9,1	0,0	0,0	0,3	100,0		
Skupaj	m³	56.722	26.884	9.694	0	0	200	93.500	23,3	90,6
	%	60,6	28,8	10,4	0,0	0,0	0,2	100,0		

Preglednica 83/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	72,51	72,51
Priprava tal	ha	1,50	1,50
Sadnja	ha	1,50	1,50
Obžetev	ha	2,80	6,80
Nega mladja	ha	2,40	2,40
Nega gošče	ha	34,70	34,70
Nega letvenjaka	ha	25,22	25,22
Nega ml. Drogovnjaka	ha	27,40	27,40
Varstvo pred žuželkami	dni	17,00	17,00
Zaščita s premazom	ha	0,50	5,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,09	0,90
Naravni razvoj biotopov	ha	79,45	79,45

9.2.3 Rastiščnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zaraščanja, mlake, luže, kaluže, habitatno drevo...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., plazljiva matična podlaga naklon nad 25 st., potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi, bazofilni borovi gozdovi, gozdovi č. gabra in m. jesena), hidrološka funkcija (NV Jelenja jama in Vodena draga, vodovarstvena cona), lovnogospodarska funkcija (zimsko krmišče), funkcija varovanja naravnih vrednot (NVDP Krajc-Bukovje – sestoj jelke, izjemno drevo), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišče čebelnjaka, semenski sestoj jelke), estetska funkcija (Grad Kostel), zaščitna funkcija (možnost skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti), funkcija varovanja kulturne dediščine (Gorenji Potok - Naselbina Jastrnik, Maverč - Ruševine cerkve sv. Vida) ter raziskovalna in poučna funkcija (GPN Krajc-Bukovje). V RGR se nahaja tudi upravljavska cona E – območje navadnega koščaka.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 84/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
7220*	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
9110	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)</i>)
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa in Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</i>)

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

Jelovi gozdovi na kisljih tleh se nahajajo povečini na zmerno strmeh terenu, v hladnejših, dolinskih predelih. Gre za rastišča na vlažnejših legah na zelo razgibanem, jarkastem reliefu s številnimi potoki. Tla so globoka, kislja, rjava, bolj ali manj izprana ter dovolj biološko aktivna.

Nosilka sestojev je jelka, ki je tu neprimerno vitalnejša proti jelki na apnencu. Pomlajevanje je odlično, poškodovanost od divjadi ni problematična. Prevladujejo sestoji jelke in smreke, pri čemer imajo listavci manjšo, v glavnem meliorativno vlogo.

Površina RGR je 647,32 ha – 10 % gozdov enote. Prevladujejo zasebni gozdovi 542,25 ha, državnih gozdov je 46,81 ha in gozdov lokalnih skupnosti 58,26 ha.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje Jelovje s praprotmi (36,0 %), 17,0 % porašča Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje 11,2 % površine porašča Kisloljubno gradnovo bukovje, 9,5 % pa Kisloljubno bukovje z rebrenjačo. Ostali GRT se pojavljajo v manjših deležih.

Proizvodna sposobnost rastišča je 8,5 m³/ha.

Preglednica 85/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
52110	Črnojelševje	7	5,15	0,8
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	14,56	2,2
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	110,13	17,0
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	1	3,97	0,6
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	5,76	0,9
60110	Pobočno velikojesenovje	7	14,36	2,2
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	2,43	0,4
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golšcem	11	5,06	0,8
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	11	14,15	2,2
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	25,63	4,0
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	24,92	3,8
71110	Kisloljubno gradnovo belogabrovje	11	44,05	6,8
73110	Kisloljubno gradnovo bukovje	3	72,25	11,2
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	61,53	9,5
77110	Jelovje s praprotmi	17	232,83	36,0
78110	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	7	10,54	1,6
	Skupaj	11,40	647,32	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Prevladujejo večjepovršinski, skupinsko raznodobni sestoji v razvojni fazi debeljaka. Najvišji delež predstavljajo raznomerni sestoji.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 331,4 m³/ha, iglavcev je 49,3 %, listavcev 50,7 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (56,4 % LZ nad 50 cm debeline), debelinska struktura listavcev pa je neprimerljivo ugodnejša. Skupni prirastek je 9,77 m³/ha/leto, 5,31 m³/ha pri iglavcih, 4,46 m³/ha pri listavcih.

Preglednica 86/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	2,5	6,6	12,3	22,2	56,4	163,5	49,3	5,31	54,3
Listavci	8,6	24,4	26,9	22,2	17,9	167,9	50,7	4,46	45,7
Skupaj	5,6	15,6	19,7	22,2	36,9	331,4	100,0	9,77	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi močno prevladujeta jelka in smreka, na grebenih pa bukev in plemeniti listavci, ostalih drevesnih vrst je manj. V obnovi se pojavljajo jelka, smreka in bukev.

Preglednica 87/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	46,3	117,2	0,0	0,0	0,0	73,4	12,6	40,1	21,0	20,8
	%	14,0	35,4	0,0	0,0	0,0	22,1	3,8	12,1	6,3	6,3
Naravno stanje	m ³ /ha	40,4	65,3	1,3	0,0	0,0	142,2	39,1	21,2	21,9	0,0
	%	12,2	19,7	0,4	0,0	0,0	42,9	11,8	6,4	6,6	0,0

Ohranjenost gozdov

Večina sestojev sicer ima oznako ohranjeni, a je zaradi smreke tudi 23,6 % spremenjenih in 4,8 % močno spremenjenih sestojev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Zasnove mladovij in drogovnjakov so večinoma dobre do pomanjkljive. Mladovja, sestoji v obnovi in raznomerni sestoji so večinoma pomanjkljivo negovani, debeljaki so večinsko dobro negovani, medtem, ko so drogovnjaki večinsko nenegovani. V mladovjih in drogovnjakih prevladuje tesen sklep v debeljakih pa normalen.

Preglednica 88/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	5,87	0,0	65,9	23,2	10,9	0,0	83,0	17,0	0,0	39,5	26,4	23,2	10,9
Drogovnjak	56,45	0,0	53,7	39,9	6,4	7,8	24,6	67,6	0,0	42,9	24,4	28,4	4,3
Debeljak	245,17					48,9	47,5	3,6	0,0	5,1	70,0	20,3	4,6
Sestoj v obnovi	78,28					10,8	64,9	24,3	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	260,94					6,6	68,4	25,0	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	0,61	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	647,32												

Kakovost drevja

V RGR ima 1,8 % dreves odlično, 19,2 % dreves prav dobro, 36,1 % dreves dobro, 26,5 % zadovoljivo in 16,4 % slabo kakovost. Tudi v tem razredu so iglavci v splošnem kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 89/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	80	2,5	20,0	44,9	28,8	3,8
Jelka	211	2,4	32,7	48,8	15,6	0,5
Bukev	156	0,0	16,7	32,7	35,2	15,4
Hrast	14	0,0	21,4	21,4	28,6	28,6
Pl. Ist.	101	5,0	12,9	32,6	32,7	16,8
Dr. tr. Ist.	54	0,0	0,0	1,9	11,1	87,0
Meh. Ist.	47	0,0	0,0	25,5	46,8	27,7
Skupaj iglavci	291	2,4	29,2	47,8	19,2	1,4
Skupaj listavci	372	1,3	11,3	26,9	32,3	28,2
Skupaj	663	1,8	19,2	36,1	26,5	16,4

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost 6,2 % dreves, največ na deblu in koreničniku (5,1 %)

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 29,7 m³/ha, kar predstavlja 8,9 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Skupno je načrtovani posek skoraj dosežen. Zaradi sanitarnih sečenj je bil presežen pri iglavcih (realizacija 145,7 %), realizacija načrtovanega poseka listavcev je bila 37,6 %. Gojitvena in varstvena dela so bila slabo realizirana.

Preglednica 90/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	30.000	43.716	145,7	82,5
LISTAVCI	23.000	8.643	37,6	16,3
Skupaj	53.000	52.359	98,8	98,8

Preglednica 91/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	47,68	10,53	22,1
Obžetev	ha	5,65	0,40	7,1
Nega mladja	ha	0,75	0,78	104,0
Nega gošče	ha	16,08	1,30	8,1
Nega letvenjaka	ha	6,45	0,40	6,2
Nega ml. drogovnjaka	ha	20,15	0,30	1,5
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	50,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	23,00	4,74	20,6
Postavitev vailnic in ostalo	dni	1,95	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	50,00	20,00	40,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	376,00	0,00	0,0
Ostala varstvena dela	dni	19,05	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	0,10	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	62,51	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV**Površina, lesna zaloga, prirastek, posek**

Lesna zaloga je v zadnjem desetletju nižja (predvsem zaradi nižjih tarif). Nekoliko se je znižal tudi prirastek in znaša 9,77 m³/ha/leto (pri iglavcih 5,31 m³/ha/leto, pri listavcih 4,46 m³/ha/leto). Možni posek je zelo podoben realiziranemu v prejšnjem desetletju in znaša 8,26 m³/ha/leto.

Preglednica 92/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	626,94	174,2	117,3	291,5	4,65	3,48	8,13	3,13	0,74	3,87
2014	640,36	211,8	173,6	385,4	5,44	4,53	9,97	6,83	1,35	8,18
2024	647,32	163,5	167,9	331,4	5,31	4,46	9,77	4,63	3,63	8,26

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež v preteklosti pospeševane smreke se naglo zmanjšuje, delež jelke se je nekoliko povečal. Delež listavcev počasi narašča, predvsem bukev.

Preglednica 93/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	27,2	32,0	0,6	0,0	0,0	14,8	2,2	11,1	4,6	7,5
2014	23,5	30,9	0,4	0,1	0,0	18,8	3,1	12,0	5,1	6,1
2024	14,0	35,4	0,0	0,0	0,0	22,1	3,8	12,1	6,3	6,3

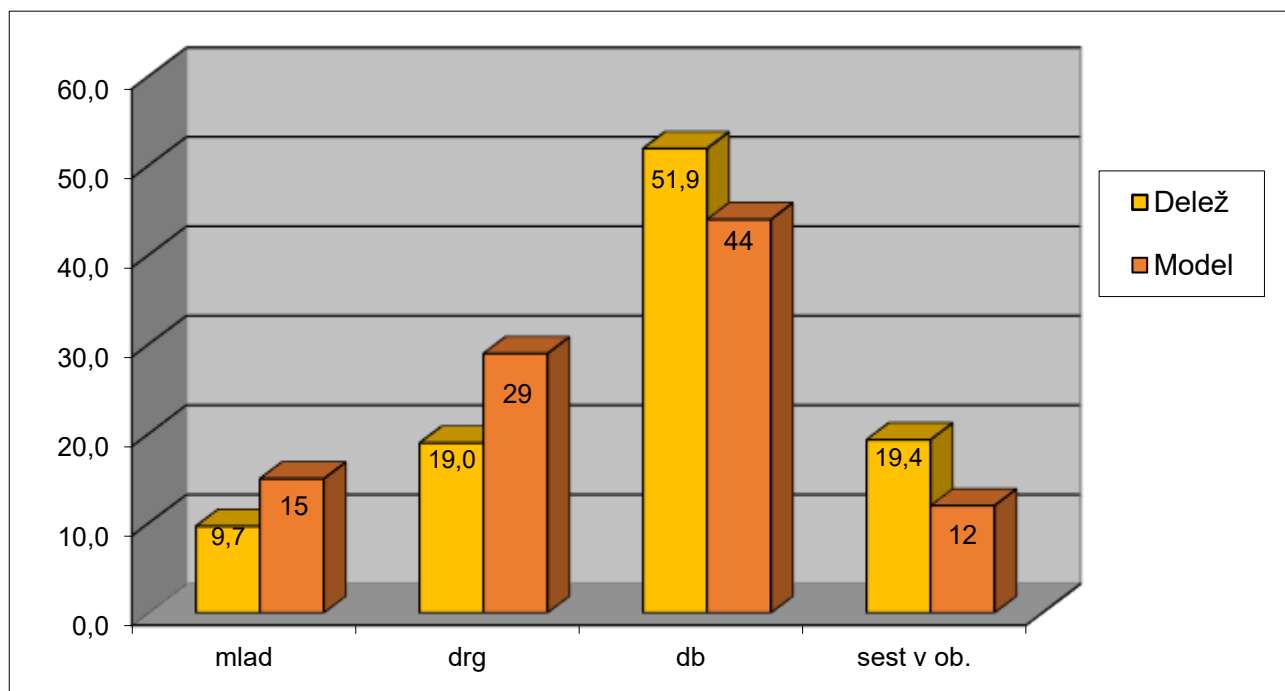
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, drg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki.

Najvišji je delež debeljakov 37,9 oz. 51,9 %, sestojev v obnovi je 12,1 oz. 19,4 %, drogovnjakov je 8,7 oz. 19,0 %, ter mladovij 0,9 oz. 9,7 %. Kar 40,3 % sestojev je bilo kartiranih kot skupinsko – gnezdasto raznomernih. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri drogovnjakih, ki jih je za 10,0 % premalo, debeljakov in sestojev v obnovi pa je za 7,9 oz. 7,4 % preveč. Mladovij je za 5,3 % premalo.

Preglednica 94/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	5,87	0,9	9,7	20	15	97,10	-5,3
Drogovnjak	56,45	8,7	19,0	38	29	187,72	-10,0
Debeljak	245,17	37,9	51,9	57	44	284,82	7,9
Sestoj v obnovi	78,28	12,1	19,4	16	12	77,68	7,4
RAZNOMERNO (sk-gnz)	260,94	40,3					
Pionirski gozd z grmišči	0,61	0,1					
Skupaj	647,32	100,0	100,0	130,0	100,0	647,32	

Grafikon 5: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna in prebiralna, malopovršinsko enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 let	750	sm (30)	B	60-70 cm
				je (40)	B	60-70 cm
				r.bor (2)	C	40-50 cm
				bu (12)	B	50-60 cm
				hr (2)	A/B	50-60 cm
				pl. list. (4)	A	55-65 cm
			ost. list. (5)	Drog, drva	40-50 cm	
Pomladitveni cilj				sm (20)		
				je (40)		
				bu (30)		
				hr (2)		
				pl. list. (10)		
				ost. list. (3)		

Cilj so skupinsko raznomerni in prebiralni, malopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 346 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Poudarjena naravna obnova, povečati delež mladovij in drogovnjakov, zmanjšanje deleža iglavcev v petem debelinskem razredu, upoštevati nosilnost tal z uporabo primerne tehnologije za sečnjo in spravilo.

Obnova gozdov: Velikopovršinska obnova na manj ekstremnih rastiščih, na strmih in erodibilnih rastiščih naj bo obnova malopovršinska. Ko se pojavi dobro zasnovano mladje, je treba hitro zaključiti z obnovo. Sloj odraslega drevja se lahko odstrani šele potem ko je mladovje sklenjeno. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik jelke, hrasta in plemenitih listavcev. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost jelka in listavci.

Nega gozdov: Intenzivna nega mladovja, tudi do 2 x v desetletju. Pospeševati jelko in plem. list. pa tudi kostanj in hrast. V sestojih z malopovršinsko in prebiralno zgradbo naj se pri negi mladovja poslužuje avtonege. Redčenja mlajših sestojev morajo biti dovolj zgodna, da se zagotovi mehanska stabilnost sestojev. Posebno pozornost je treba nameniti jelki in plemenitim listavcem. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljkih. V starejših debeljkih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. Malopovršinsko skupinsko raznomerne in prebiralne sestoje se usmerja po načelih skupinsko raznomernega in prebiralnega gospodarjenja. V sestoji naj bodo posamič, predvsem pa v skupinicah prisotna drevesa v vseh sestojnih položajih. V raznomernih sestojih naj se lesna zaloga giblje med 400 in 420 m³/ha. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: V GRT Jelovje s praprotni se pospešuje jelko in bukev, v vlažnejših predelih plemenite listavce, na sušnejših predelih bor in hrast, v višjih legah tudi macesen. Delež iglavcev naj ne presega 80 %, delež med smreko in jelko naj bo v korist jelke. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Premeno se izvaja v sestojih, ki jih gradijo drevesne vrste, ki so neprimerne za dane rastiščne razmere (nasadi smreke, ...), in sicer ko se vitalnost sestojev ali zdravstveno stanje sestojev toliko poslabša, da ogroža normalno gospodarjenje z njimi ali s sosednjimi sestoji.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Zaščita naravnega mladja pred divjadjo večinoma ni potrebna. Zaščita sadik pri umetni obnovi. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Do 3 % naravnih zatočišč se izloča v jarkih s tekočo vodo ter v strmih predelih, kjer bi izgradnja prometnic povzročila plazenje tal. Odmrle nadzemne lesne biomase naj bo 1-2 % od LZ. Pri tem se ne sme puščati drevja z naseljenimi gospodarsko škodljivimi podlubniki.

Ukrepi

Preglednica 95/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	49,3	50,7	100,0
- ciljno %	49,1	50,9	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	163,5	167,9	331,4
- ciljna (m ³ /ha)	170,0	176,0	346,0
Prirastek (m ³ /ha)	5,31	4,46	9,77
Možni posek (m ³ /ha)	46,3	36,3	82,6
Možni posek (m ³ /ha/leto)	4,63	3,63	8,27
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	28,3	21,6	24,9
Intenziteta m. p. prirastek (%)	87,3	81,4	84,6
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 96/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	20.744	6.059	3.085	0	0	112	30.000	28,3	87,3
	%	69,1	20,2	10,3	0,0	0,0	0,4	100,0		
Listavci	m ³	13.895	5.717	3.887	0	0	1	23.500	21,6	81,4
	%	59,2	24,3	16,5	0,0	0,0	0,0	100,0		
Skupaj	m³	34.639	11.776	6.972	0	0	113	53.500	24,9	84,6
	%	64,8	22,0	13,0	0,0	0,0	0,2	100,0		

Preglednica 97/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	54,15	54,15
Priprava tal	ha	2,00	2,00
Obžetev	ha	0,40	1,20
Nega mladja	ha	2,50	2,50
Nega gošče	ha	13,55	13,55
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90
Nega ml. drogovnjaka	ha	8,05	8,05
Varstvo pred žuželkami	dni	43,00	43,00
Vzdrževanje travinj	ha	0,70	7,00
Naravni razvoj biotopov	ha	1,56	1,56

9.2.4 Rastiščnogojitveni razred: Podgorska bukovja na silikatnih kamninah - 01821

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Poleg lesnoproizvodne funkcije so izjemno poudarjene tudi funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zimovališča, grmišča, zaraščanja, mlake, luže, kaluže, habitatno drevo...), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., plazljiva matična podlaga naklon nad 25 st., skalovitost nad 70 %, potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi, varovalni gozdovi, bazofilni borovi gozdovi, gozdovi č. gabra in m. jesena), hidrološka funkcija (jame, brezna, vodovarstvena cona), lovnogospodarska funkcija (zimski krmišča), funkcija varovanja naravnih vrednot (NVLP Mošenik - ponikalnica, izjemna drevesa), funkcija pridobivanja drugih gozdnih dobrin (stojišče čebelnjaka), estetska funkcija (Grad Kostel), zaščitna funkcija (možnost skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti). V RGR se nahajajo tudi upravljavske cone A, B in E.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 98/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
7220*	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
9110	Bukovi gozdovi (<i>Luzulo-Fagetum</i>)
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica (Aremonio-Fagion)</i>)
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa in Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)</i>)
91L0	Ilirski hrastovo-belogabrovi gozdovi (<i>Erythronio-Carpinion</i>)

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

V RGR 01821 – bukovi gozdovi na silikatnih kamninah so uvrščeni bukovi gozdovi na kisli matični podlagi (skrilavci in peščenjaki). Mestoma so tla globoka in vlažna, distrična in rjava, dokaj erodibilna, drugod, še posebej na grebenih, pa plitva in dokaj sušna. Prevladujejo raznomerni sestoji, veliko je debeljakov ter drogovnjakov. Nosilna drevesna vrsta je bukev. Sestoji se dokaj dobro naravno pomlajujejo, predvsem z bukvijo in smreko, tudi jelko in plemenitimi listavci.

Površina je 1.605,51ha – 23 % gozdov enote. Prevladujejo zasebni gozdovi 1.467,21 ha, državnih gozdov je 120,06 ha in gozdov lokalnih skupnosti 18,24 ha.

a) Rastišče

Rastiščno prevladuje Kisloľjubno bukovje z rebrenjačo (29,4 %), 18,6 % površine porašča Kisloľjubno gradnovo bukovje, 9,4 % Kisloľjubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico, 8,9 % pa Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje. Ostali GRT so zastopani v manjših deležih.

Proizvodna sposobnost rastišča je 7,2 m³/ha.

Preglednica 99/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
52110	Črnojelševje	7	67,20	4,2
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	55,84	3,5
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	74,53	4,6
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	19,31	1,2
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	1	14,25	0,9
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	5,79	0,4
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	142,97	8,9
60110	Pobočno velikojesenovje	7	96,79	6,0
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	4,08	0,3
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	4,06	0,3
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	11	15,18	0,9
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	10,07	0,6
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	7,51	0,5
71110	Kisloľjubno gradnovo belogabrovje	11	82,62	5,1
73110	Kisloľjubno gradnovo bukovje	3	298,83	18,6
75110	Kisloľjubno bukovje z rebrenjačo	9	471,96	29,4
77110	Jelovje s praprotmi	17	56,27	3,5
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	27,62	1,7
78110	Kisloľjubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	7	150,63	9,4
	Skupaj	7,560	1.605,51	100,0

b) Stanje sestojev**Zgradba gozda**

Prevladujejo večjepovršinsko skupinsko raznomerni sestoji, veliko je enodobnih, mestoma tudi enomernih, debeljakov ter vitalnih drogovnjakov, kamor povečini spadajo sestoji črne jelše ob Kolpi in Čabranci. V zadnjem desetletju se je zaradi sanacij zasmrečenih sestojev po napadih podlubnikov povečal tudi delež sestojev v obnovi.

Lesna zaloga in prirastek

Povprečna lesna zaloga je 291,2 m³/ha, iglavcev je 23,5 %, listavcev 76,5 %. Pri iglavcih prevladuje debelo drevje (igl 35,1 % LZ nad 50 cm debeline), debelinska struktura listavcev je ugodnejša. Skupni prirastek je 8,52 m³/ha/leto, 2,76 m³/ha pri iglavcih, 5,76 m³/ha pri listavcih.

Preglednica 100/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga						Letni prirastek		
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	8,6	14,2	20,4	21,7	35,1	68,5	23,5	2,76	32,4
Listavci	10,8	27,4	26,1	19,3	16,4	222,7	76,5	5,76	67,6
Skupaj	10,3	24,3	24,8	19,8	20,8	291,2	100,0	8,52	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V lesni zalogi prevladuje bukev. Sledijo jelka, smreka, plemeniti listavci, drugi trdi listavci in mehki listavci, ki so zastopani s podobnimi deleži.

Preglednica 101/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	29,4	33,8	5,2	0,0	0,1	106,7	20,9	31,0	30,4	33,7
	%	10,1	11,6	1,8	0,0	0,0	36,6	7,2	10,7	10,4	11,6
Naravno stanje	m ³ /ha	17,5	9,0	5,2	0,0	0,0	165,7	55,0	12,5	26,2	0,0
	%	6,0	3,1	1,8	0,0	0,0	56,9	18,9	4,3	9,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Večina sestojev ima oznako ohranjeni, a je zaradi umetno primešane smreke tudi 28,1 % spremenjenih, 3,6 % močno spremenjenih in 0,6 % izmenjenih sestojev.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Mladovja so večinoma dobrih do pomanjkljivih zasnov, drogovnjaki pa dobrih. Večina mladovij in drogovnjakov je nenegovanih medtem, ko je večina debeljakov, sestojev v obnovi in raznomernih sestojev pomanjkljivo negovanih. Mladovja in drogovnjaki so večinoma tesnega sklepa, debeljaki pa normalnega.

Preglednica 102/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	10,49	17,3	38,8	31,3	12,6	25,9	11,2	62,9	0,0	67,4	16,1	0,0	16,5
Drogovnjak	214,51	0,6	60,9	28,4	10,1	4,6	17,6	77,8	0,0	51,1	28,9	14,2	5,8
Debeljak	459,69					19,7	62,3	18,0	0,0	23,3	58,1	14,6	4,0
Sestoj v obnovi	122,26					16,1	74,9	9,0	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	762,25					4,7	61,2	34,1	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	36,31	0,0	0,0	0,0	100,0								
Skupaj	1.605,51												

Kakovost drevja

V RGR ima 0,9 % dreves odlično, 11,8 % dreves prav dobro, 32,4 % dreves dobro, 33,2 % zadovoljivo in kar, 21,7 %, slabo kakovost. Tudi v tem razredu so iglavci v splošnem kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 103/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	142	0,7	11,3	41,6	40,8	5,6
Jelka	152	2,6	30,3	49,3	17,1	0,7
Bor	34	0,0	2,9	29,4	50,1	17,6
Macesen	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	533	0,4	10,9	34,5	36,0	18,2
Hrast	97	1,0	7,2	30,9	37,2	23,7
Pl. lst.	143	2,8	14,7	34,9	34,3	13,3
Dr. tr. lst.	129	0,0	0,0	2,3	16,3	81,4
Meh. lst.	155	0,0	9,7	23,9	39,3	27,1
Skupaj iglavci	330	1,5	19,1	44,0	30,9	4,5
Skupaj listavci	1.057	0,7	9,6	28,8	33,8	27,1
Skupaj	1.387	0,9	11,8	32,4	33,2	21,7

Poškodovanost sestojev

Opažena je poškodovanost na 6,9 % dreves, največ na deblu in korenčniku (5,0 %). 1,6 % dreves je imelo poškodovane veje, osutost vej je bila opažena le na 0,3 % dreves.

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 36,0 m³/ha, kar predstavlja 12,4 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Načrtovani posek za preteklo desetletje je ni bil realiziran. Veliko odstopanje je v primerjavi realizacije poseka iglavcev in listavcev, saj je le-ta pri iglavcih presežen (166,1 % realizacija), pri listavcih pa je realizacija poseka le 52,6 %.

Več del povezanih s sanitarno sečnjo iglavcev se odraža v opravljenih delih varstva pred žuželkami, preostala negovalna in varstvena dela se po večini v preteklem obdobju niso izvajala.

Preglednica 104/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	32.000	53.150	166,1	47,7
LISTAVCI	79.369	41.747	52,6	37,5
Skupaj	111.369	94.897	85,2	85,2

Preglednica 105/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	89,79	9,73	10,8
Obžetev	ha	2,55	0,91	35,7
Nega mladja	ha	1,52	0,65	42,8
Nega gošče	ha	37,36	0,48	1,3
Nega letvenjaka	ha	17,95	0,00	0,0
Nega ml. drogovnjaka	ha	47,79	2,90	6,1
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	100,00	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	150,80	68,32	45,3
Postavitev valilnic in ostalo	dni	6,40	0,00	0,0
Puščanje stoječe biomase v gozdu	m ³	140,00	38,14	27,2
Naravni razvoj biotopov	m ³	6.807,00	200,00	2,9
Ostala varstvena dela	dni	66,61	0,00	0,0
Priprava tal	ha	0,00	0,29	0,0
Sadnja	ha	0,00	0,29	0,0
Varstvo pred žuželkami	dni	0,00	35,02	0,0
Zaščita s premazom	ha	0,00	1,83	0,0
Vzdrževanje grmišč	ha	0,00	0,30	0,0
Osnovanje pasišč v gozdu	ha	0,00	0,20	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga je v zadnjem desetletju nižja (predvsem zaradi nižjih tarif) in znaša 291,2 m³/ha. Nekoliko se je znižal tudi prirastek in znaša 8,51 m³/ha/leto (pri iglavcih 2,76 m³/ha/leto, pri listavcih 5,76 m³/ha/leto). Možni posek je nekoliko višji kot realiziran v prejšnjem desetletju in znaša 6,94 m³/ha/leto.

Preglednica 106/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	1.550,91	71,5	181,6	253,1	1,55	5,15	6,70	1,04	1,08	2,11
2014	1.614,29	95,4	240,6	335,9	2,82	6,05	8,86	3,29	2,59	5,88
2024	1.605,51	68,5	222,7	291,2	2,76	5,76	8,51	1,94	5,00	6,94

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Delež smreke se je v zadnjem desetletju znatno znižal, rahlo pa se je povečal delež bukve. Tudi deleži ostalih vrst iz jzjemo plamanitih listavcev so se malenkostno povečali.

Preglednica 107/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	16,8	10,0	1,5	0,0	0,0	36,0	7,8	9,9	8,4	9,6
2014	17,1	10,1	1,1	0,0	0,0	33,5	6,6	10,9	9,5	11,2
2024	10,1	11,6	1,8	0,0	0,0	36,6	7,2	10,7	10,4	11,6

Razvojne faze in zgradbe sestojev

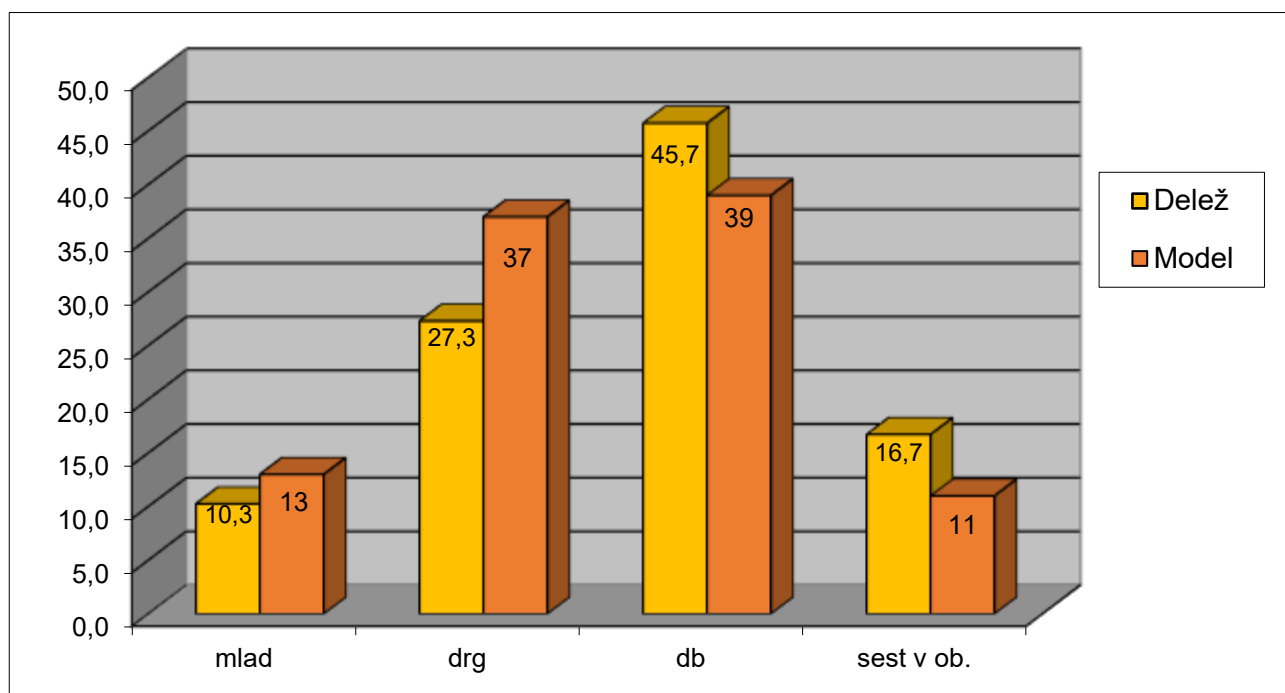
Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljkih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni

tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Najvišji je delež debeljakov 28,6 oz. 45,7 %, drogovnjakov je 13,4 oz. 27,3 %, sestojev v obnovi je 7,6 oz. 6,7 % ter mladovij 0,7 oz. 10,3 %. Kar 47,4 % sestojev je bilo kartiranih kot skupinsko – gnezdasto raznomernih, 2,3 % pa kot pionirski gozdovi z grmišči. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri drogovnjakih, ki jih je za 9,7 % premalo, debeljakov je za 6,7 % preveč, prav tako je preveč tudi sestojev v obnovi (5,7 %). Za 2,7 % primanjkuje mladovij.

Preglednica 108/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	10,49	0,7	10,3	18	13	208,72	-2,7
Drogovnjak	214,51	13,4	27,3	50	37	594,04	-9,7
Debeljak	459,69	28,6	45,7	53	39	626,15	6,7
Sestoj v obnovi	122,26	7,6	16,7	15	11	176,61	5,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	762,25	47,4					
Pionirski gozd z grmišči	36,31	2,3					
Skupaj	1.605,51	100,0	100,0	135,0	100,0	1.605,51	

Grafikon 6: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije	
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Malopovršinska do velikopovršinska enomerna	Proizvodna doba 130 let, pom. doba 15 do 20 let	580	sm (20)	B	55 cm
				je (8)	B	60 cm
				o.igl (2)	C	40 cm
				bu (45)	A/B	55 cm
				hr (10)	A/B	65 cm
				pl. list. (7)	A	60 cm
Pomladitveni cilj				drugi list. (8)	Drva	40 cm
				sm (10)		
				je (5)		
				bu (65)		
				graden (10)		
				pl.list. (10)		
				drugi list. (5)		

Cilj so malopovršinsko do velikopovršinsko enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 307 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Obnova gozdov: Večjepovršinska obnova na manj ekstremnih rastiščih, na strmih in erodibilnih rastiščih naj bo obnova malopovršinska. Sloj odraslega drevja se lahko odstrani šele potem, ko je mladovje sklenjeno. Mestoma, kjer naravna obnova ne uspe, se lahko načrtuje obnovo gozda s sajenjem sadik gradna, gorskega javorja, lahko tudi bukeve. Dopolnilna sadnja naj se izvaja le malopovršinsko v skupinah. Zgodnejše uvajanje v obnovo sestojev s prevladujočim deležem smreke (krajše proizvodne dobe). Pri obnovi naj imajo prednost listavci. Sečnja v sestojih, ki so v obnovi, naj se izvaja izven vegetacijske dobe, v času med 1. oktobrom in 1. aprilom.

Nega gozdov: Intenzivna nega mladovja, tudi do 2x v desetletju. Pospeševati listavce. Posebno pozornost pri negi in zaščiti je treba posvetiti hrastu in plemenitim listavcem. Redčenje mlajših sestojev morajo biti dovolj zgodna, da se zagotovi mehanska stabilnost sestojev. Posebno pozornost je treba nameniti hrastu in plemenitim listavcem, ki rabijo večji rastni prostor, da bi v rastni dobi dosegli čim večje dimenzije in redno obrodili. Jakost redčenja naj bo večja pri mlajših in manjša pri starejših drogovnjakih in mlajših debeljakih. V starejših debeljakih izvajati po potrebi le še šibkejša (svetlitvena) redčenja, drugače akumulacija. V vseh sestojih z večjim deležem smreke gospodariti v smeri zmanjšanja deleža smreke.

Drevesna sestava gozdov: Ciljna drevesna vrsta je bukev. Pospešuje naj se ostale listavce, zlasti graden. Na vlažnejših predelih (mikrolokacije) tudi plemenite listavce (gorski javor). Smreka naj bo primešana le posamično ali v skupinah. Na reliefno bolj izpostavljenih in toplih legah (grebeni in skaloviti deli rastišč) naj se ohranja in tudi pospešuje termofilne drevesne vrste.

Premene sestojev: Potrebna je postopna naravna premena (obnova) odraslih sestojev, kjer je osnovna graditeljica sestojev smreka (smrekovi nasadi). Premena naj gre v smeri naravne obnove z listavci, zlasti bukvijo, gradnom in plemenitimi listavci. Posredne premene v malodonosnih gozdovih na nekdanjih kmetijskih površinah. Tu se pospešuje bukev, graden, plemenite listavce in vse plodnosne drevesne vrste.

Varstvo gozdov: Preventivni ukrepi: Skrajševanje proizvodnih dob v smrekovih sestojih. Izboljšanje stojnosti sestojev - pravočasna in dovolj močna redčenja, ki bodo zagotavljala ustrezno razmerje med premerom in višino drevesa, krošnje morajo biti sproščene. Nadzor nad invazivnimi tujerodnimi vrstami. Preprečevalno zatiralni ukrepi: Vzdrževanje sistema kontrolnih pasti in nastav ter stalna

kontrola populacije podlubnikov v sestojih z večjim deležem smreke. Pravočasna sanitarna sečnja in popolni gozdni red pri sečnji iglavcev (smreka).

Sanacija v naravnih ujmah poškodovanih gozdov: Takojšnja sanacijska sečnja v poškodovanih smrekovih sestojih. Takojšnja izdelava odlomljenih vrhačev smrek in poškodovanih tanjših drogovnjakov v žledolomih in snegolomih. Sestoje, močno poškodovane po naravnih ujmah (zlasti žled, sneg), naj se uvede v naravno obnovo.

Varstvo posebnih habitatov: Sestoji pionirskega značaja s pestro drevesno sestavo ter sestoji ob vodnih ekosistemih so primerni za izločanje začasnih (10-40 let) ali stalnih naravnih zatočišč. Treba je upoštevati posebne biotope (vodne ekosisteme). Kot naravno zatočišče se lahko izloči tudi skupino odraslega drevja v fazi debeljaka kjer ukrepanje v desetletju ni potrebno. Naravnemu razvoju se prepušča mehke listavce (trepetlika, vrbe) ter večji del dreves z dupli. Na gozdnih robovih v pasu 50-100 m se pusti vsa drevesa z dupli ter večji del trepetlik in vrb naravnemu razpadu. Delež odmrle biomase naj bo vsaj 3 % od LZ, saj je ta RGR pomemben habitat za vrste, ki so vezane na odmrli les listavcev, kot je npr.: belohrbti detel, hrošči (bukov kozliček).

Ukrepi

Preglednica 109/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	23,5	76,5	100,0
- ciljno %	25,0	75,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	68,5	222,7	291,2
- ciljna (m ³ /ha)	77,0	230,0	307,0
Prirastek (m ³ /ha)	2,76	5,76	8,52
Možni posek (m ³ /ha)	19,3	50,0	69,3
Možni posek (m ³ /ha/leto)	1,94	5,00	6,94
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	28,3	22,5	23,8
Intenziteta m. p. prirastek (%)	70,2	86,8	81,4
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 110/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	16.366	3.406	11.254	0	0	74	31.100	28,3	70,2
	%	52,6	11,0	36,2	0,0	0,0	0,2	100,0		
Listavci	m ³	43.900	19.353	16.997	0	0	50	80.300	22,5	86,9
	%	54,6	24,1	21,2	0,0	0,0	0,1	100,0		
Skupaj	m³	60.266	22.759	28.251	0	0	124	111.400	23,8	81,5
	%	54,1	20,4	25,4	0,0	0,0	0,1	100,0		

Preglednica 111/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	90,76	90,76
Priprava tal	ha	0,80	0,80
Sadnja	ha	0,80	0,80
Obžetev	ha	1,30	2,90
Nega mladja	ha	2,10	2,10
Nega gošče	ha	36,25	36,25
Nega letvenjaka	ha	13,65	13,65
Nega ml. drogovnjaka	ha	22,25	22,25
Varstvo pred žuželkami	dni	12,00	12,00
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30
Vzdrževanje travinj	ha	9,37	93,70
Naravni razvoj biotopov	ha	44,61	44,61

9.2.5 Rastiščnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Izjemno poudarjene so funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (ekocelice, gozdne jase, zimovališča, grmišča), varovalna funkcija (naklon nad 35 st., plazljiva matična podlaga naklon nad 25 st., skalovitost nad 70 %, potencialna erozijska območja – zahtevni zaščitni ukrepi, varovalni gozdovi, bazofilni borovi gozdovi, gozdovi č. gabra in m. jesena), hidrološka funkcija (jame, brezna, izviri, vodno zajetje, vodovarstvena cona), funkcija varovanja naravnih vrednot (NV: Loška stena, Krokav – stena, Taborska stena, Kuželjska stena, Loška stena, Tišempoljski slap), estetska funkcija (razgledišča), obrambna funkcija (vodno zajetje), funkcija varovanja kulturne dediščine (arheološka najdišča: Rački potok, Polična jama, Kostel) ter zaščitna funkcija (možnost skalnih podorov nad infrastrukturnimi objekti). V RGR se nahajajo tudi upravljavske cone A, B in E.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 112/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

*Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
7220*	Lehnjakotvorni izviri (<i>Cratoneurion</i>)
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (<i>Aremonio-Fagion</i>))
9180	Javorovi gozdovi (<i>Tilio-Acerion</i>) v grapah in na pobočnih gruščih
91E0*	Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

V varovalne gozdove so uvrščeni gozdovi, ki uspevajo na termofilnih rastiščih na strmih pobočjih in plitvih tleh kanjona in doline reke Kolpe in Čabranke. Zavarovani so z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20).

Površina je 2.438,11 ha - 35 % gozdov enote, prevladujejo zasebni gozdovi 1.999,36 ha, državnih je 420,28 ha in gozdov lokalnih skupnosti 18,47 ha.

a) Rastišče

V RGR varovalnih gozdov skoraj polovico (48,3 %) površine porašča Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje, 22,5 % površine porašča Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso, 14,5 % površine pa Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje. Ostali GRT skupaj poraščajo manj kot 15 % površine RGR.

Zaradi popolnoma prevladujoče varovalne vloge je proizvodna sposobnost rastišča precej nepomembna (4,6 m³/ha).

Preglednica 113/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delež (%)
52110	Črnojelševje	7	1,82	0,1
54120	Preddinarsko-dinarsko gradnovo belogabrovje	11	10,39	0,4
55110	Preddinarsko-dinarsko podgorsko bukovje	9	72,12	3,0
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	353,30	14,5
56311	Alpsko-predalpski gozd termofilnih listavcev z reso	1	548,89	22,5
58110	Osojno bukovje s kresničevjem	7	77,17	3,2
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	1.175,07	48,3
60110	Pobočno velikojesenovje	7	11,07	0,5
62110	Bazoljubno rdečeborovje	1	120,10	4,9
63110	Preddinarsko gorsko bukovje	9	32,72	1,3
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	0,12	0,0
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	11	0,97	0,0
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	0,12	0,0
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	11	0,83	0,0
64107	Dinarsko jelovo bukovje z javorjem	11	2,88	0,1
64114	Dinarsko jelovo bukovje tipično	11	11,42	0,5
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	3,30	0,1
73110	Kisloljubno gradnovo bukovje	3	3,34	0,1
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	2,97	0,1
77210	Jelovje s trikrpim bičnikom	15	0,82	0,0
78110	Kisloljubno gorsko-zgornjegorsko bukovje z belkasto bekico	7	8,69	0,4
	Skupaj	3,660	2.438,11	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Na rastiščih z boljšo proizvodno zmogljivostjo uspevajo pretežno enomerni sestoje bukve, hrasta in plemenitih listavcev dobre kakovosti (jarkasti tereni, pobočja severnih in vzhodnih ekspozicij), na strmih pobočjih, južnih ter zahodnih legah pa najdemo sestoje prevladujočih termofilnih drevesnih vrst, kot so črni gaber, mali jesen, mokovec, topokrpi javor, hrast, brek od listavcev ter rdeči in črni bor ter mestoma smreka od iglavcev. Kvaliteta teh sestojev je ustrezno slabša, saj prevladuje drevje pretežno panjevskega izvora z močno razvejanimi, globokimi krošnjami, ki dajejo pogosto grmovni videz. Na golih ali deloma poraščenih površinah je močno razvit tudi grmovni sloj (črni trn, ruj, leska ...).

Lesna zaloga in prirastek

Povprečno lesno zalogo smo, tako kot v preteklem desetletju, ocenili okularno. Povprečna lesna zaloga je 139,7 m³/ha. V lesni zalogi močno prevladujejo listavci (82,6 %). Prevladuje drevje II. in III. debelinskega razreda. Letni prirastek je ob slabši proizvodni sposobnosti rastišč in nizki lesni zalogi nizek in znaša 3,49 m³/ha/leto, 0,57 m³/ha pri iglavcih, 2,92 m³/ha pri listavcih.

Preglednica 114/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj		m ³ /ha	%
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	15,5	33,3	27,2	15,2	8,8	24,3	17,4	0,57	16,2
Listavci	21,4	25,0	26,4	18,0	9,2	115,4	82,6	2,92	83,8
Skupaj	20,4	26,4	26,5	17,5	9,2	139,7	100,0	3,49	100,0

Razmerje drevesnih vrst

Absolutno prevladujejo listavci; v lesni zalogi je največ bukve ter trdih listavcev – črnega in belega gabra, malega jesena, pomemben delež imajo tudi plemeniti listavci in nenazadnje hrast, ki je v drevesni sestavi zastopan s 3,3 % deležem. Med iglavci prevladujejo bori (14,0 %).

Preglednica 115/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko stanje	m ³ /ha	2,2	2,6	19,6	0,0	0,0	71,0	4,6	11,9	27,5	0,4
	%	1,6	1,8	14,0	0,0	0,0	50,8	3,3	8,5	19,7	0,3
Naravno stanje	m ³ /ha	4,5	0,3	6,3	0,0	0,0	91,7	7,3	3,8	26,0	0,0
	%	3,2	0,2	4,5	0,0	0,0	65,6	5,2	2,7	18,6	0,0

Ohranjenost gozdov

Zaradi nedostopnosti so sestoji naravno ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Drogovnjaki so večinoma pomanjkljivih zasnov, pionirski gozdovi pa slabih. Sestoji so večinoma pomanjkljivo negovani, drogovnjaki pa večinoma nenegovani. Sklep je tako v drogovnjakih kot v debeljakih zelo raznolik – od tesnega do vrzelastega.

Preglednica 116/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	188,38	0,0	28,7	55,5	15,8	0,4	20,9	78,7	0,0	33,2	20,3	30,5	16,0
Debeljak	495,48					13,1	67,1	19,8	0,0	37,4	29,3	7,7	25,6
Sestoj v obnovi	5,88					0,0	73,5	26,5	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	576,27					2,2	75,9	21,9	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	1.172,10	0,0	0,0	25,2	74,8								
Skupaj	2.438,11												

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

V varovalnih gozdovih (dostopnih predelih) je bil v preteklem desetletju predviden skupni posek v višini 11.631 m³, ki pa ni bil dosežen niti pri iglavcih niti pri listavcih a realizacija poseka v obravnavanem RGR v celoti ni pomembna.

Realizacija negovalnih in varstvenih del je neznatna, med deli, pomembnimi za krepitev mnogonamenske vloge gozdov, je potrebno izpostaviti predvsem naravni razvoj biotopov.

Preglednica 117/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	1.600	347	21,7	3,0
LISTAVCI	10.031	2.238	22,3	19,2
Skupaj	11.631	2.585	22,2	22,2

Preglednica 118/OGD: Opravljena gojitvena in varstvena dela v RGR

Gojitvena in varstvena dela	Enota	Načrt	Izvedeno	Indeks
Priprava sestoja	ha	1,50	1,50	100,0
Nega letvenjaka	ha	0,70	0,00	0,0
Vzdrževanje travinj	ha	10,50	0,00	0,0
Postavitev valilnic in ostalo	dni	0,50	0,00	0,0
Naravni razvoj biotopov	m ³	0,00	15.881,00	0,0

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Lesna zaloga gozdov se počasi povečuje predvsem na račun vitalnejših in kakovostnih bukovih debeljakov, ki poraščajo jarkaste predele ter pobočja severnih in vzhodnih ekspozicij na globjih tleh.

Preglednica 119/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga m ³ /ha			Letni prirastek m ³ /ha			Letni realiziran posek* m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
		2004	2.460,66	14,8	84,4	99,3	0,55	2,68	3,23	0,03
2014	2.445,20	21,7	108,7	130,3	0,37	2,26	2,63	0,01	0,09	0,11
2024	2.438,11	24,3	115,4	139,8	0,57	2,92	3,49	0,17	0,58	0,75

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Naravno in mestoma s sečnjo se drevesna sestava ne spreminja veliko, počasi se večja delež iglavcev.

Preglednica 120/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	1,1	1,0	12,9	0,0	0,0	50,1	3,7	8,4	22,3	0,5
2014	1,3	1,3	14,1	0,0	0,0	51,1	3,5	8,5	19,9	0,3
2024	1,6	1,8	14,0	0,0	0,0	50,8	3,3	8,5	19,7	0,3

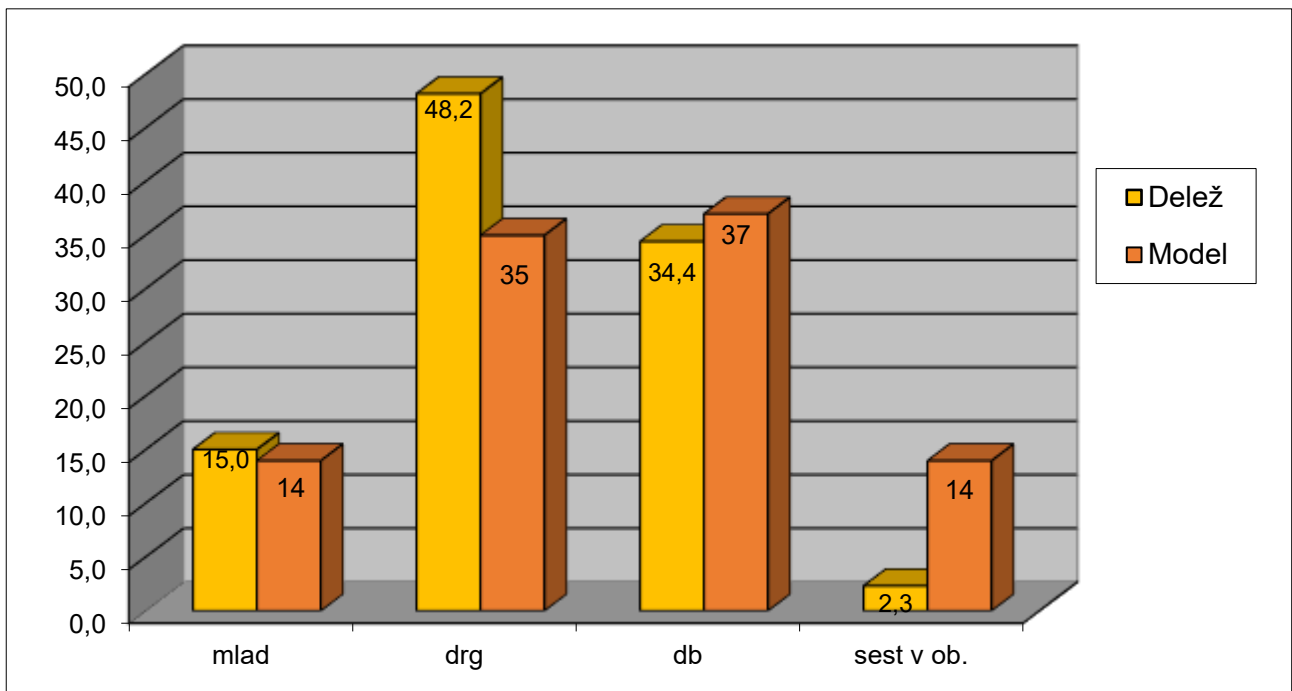
Razvojne faze in zgradbe sestojev

Pri kartiranju sestojev - razvojnih faz smo s % ocenjevali tudi delež mladovja – predvsem gošč, ki jih zaradi malopovršinske prepletenosti v debeljakih ni moč posebej vrisati, a imajo vse možnosti za uspešno preraščanje. Podobno so z deležem osnovnih razvojnih faz (mld, dg, db, pom) razdeljeni tudi raznomerni sestoji. Navajamo kartirani in popravljeni delež razvojnih faz, prevladujejo debeljaki in raznomerni sestoji.

Najvišji je delež drogovnjakov 7,7 oz. 48,2 %, debeljakov je 20,3 oz. 34,4 %, mladovij je 15,0 %, sestojev v obnovi pa je 0,2 oz. 2,3 %. Kar 48,2 % sestojev je bilo kartiranih kot pionirski gozd z grmišči, 23,6 % gozdov pa kot skupinsko – gnezdsto raznomernih. Iz primerjave korigiranih deležev razvojnih faz z modelnimi vidimo, da je največje odstopanje pri drogovnjakih, ki jih je za 13,2 % preveč, premalo pa je sestojev v obnovi (za 11,7 %). Delež mladovij in debeljakov je blizu modelnim vrednostim.

Preglednica 121/D-SM: Delež razvojnih faz v RGR in primerjava z modelnim stanjem

Razvojna faza	Stanje			Model			Razlika
	Površina	Delež	Korigiran delež	Trajanje razvojne faze	Delež	Modelna površina	
	ha	%	%	let	%	ha	
Mladovje	0,00	0,0	15,0	20	14	341,34	1,0
Drogovnjak	188,38	7,7	48,2	51	35	853,34	13,2
Debeljak	495,48	20,3	34,4	54	37	902,10	-2,6
Sestoj v obnovi	5,88	0,2	2,3	20	14	341,34	-11,7
RAZNOMERNO (sk-gnz)	576,27	23,6					
Pionirski gozd z grmišči	1.172,10	48,2					
Skupaj	2.438,11	100,0	100,0	145,0	100,0	2.438,11	

Grafikon 7: Primerjava dejanske in modelne strukture gozdov po razvojnih fazah oz. zgradbah sestojev

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

	Zgradba	Proizvodna in pomladitvena doba (leta)	Končna LZ (m ³ /ha)	Drevesna sestava (% končne LZ)	Kakovost	Ciljne dimenzije
Državni, zasebni gozdovi in gozdovi lokalnih skupnosti	Skupinsko raznomerna, enomerna		250 - 300	sm (5)	C	40-50 cm
				je (3)	C	50-60 cm
				ost. lgl (8)	C	40 cm
				bu (40)	C	40-50 cm
				hr (10)	B/C	50-60 cm
				pl. list. (7)	A/B	50 cm
			ostali. list. (25)	Drva	30 cm	
Pomladitveni cilj				sm (5)		
				bu (50)		
				hr (15)		
				pl. list. (10)		
				ostali. list. (20)		

Cilj so skupinsko raznomerni, enomerni sestoji s povprečno lesno zalogo 167 m³/ha. Ciljno obdobje je 10 let.

Gozdnogojitvene usmeritve

Vsi gozdnogojitveni ukrepi morajo izboljševati varovalno vlogo gozdov; to dejstvo naj bo kriterij za odločanje o smiselnosti ukrepanja v teh gozdovih. Na pretežni površini varovalnih gozdov - brez ukrepa. Ukrepati samo na manjši površini varovalnih gozdov (obrobje, dostopnost).

Obnova naj bo malopovršinska (prebiralna ideja); poudarek je na naravni obnovi - brez sadnje.

Nega gozdov naj bo usmerjena le v predele, kjer so dobre sestojne zasnove in ustrezna dostopnost oziroma tam, kjer je poudarjena lesnoproizvodna funkcija ali pa tam, kjer je ukrepanje treba zaradi varovalne vloge gozda. Na strmih legah (melišča) se ne goji debelega (težkega) drevja, večji poudarek je na stalni pokritosti tal z vegetacijo. Za vse posege v varovalne gozdove je podlaga gozdnogojitveni načrt, ki mora natančno določiti predele, kjer se naj ne ukrepa, kjer je ukrepanje potrebno zaradi izboljšanja varovalne vloge in predele, kjer je smiselno in dopustno ukrepanje v smislu lesnoproizvodne funkcije.

Varstvo posebnih habitatov: Ekocelic je lahko od 30 do 40 % površine RGR.

Ukrepi

Preglednica 122/D-UMP: Temeljni podatki za utemeljitev višine možnega poseka

	Iglavci	Listavci	Skupaj
Razmerje - dejansko (%)	17,4	82,6	100,0
- ciljno %	17,0	83,0	100,0
Lesna zaloga - dejanska (m ³ /ha)	24,3	115,4	139,7
- ciljna (m ³ /ha)	28,0	139,0	167,0
Prirastek (m ³ /ha)	0,57	2,92	3,49
Možni posek (m ³ /ha)	1,6	5,7	7,4
Možni posek (m ³ /ha/leto)	0,17	0,58	0,75
Intenziteta m. p. na lesno zalogo (%)	6,9	5,0	5,3
Intenziteta m. p. prirastek (%)	29,5	19,8	21,4
Izravnalna doba (let)	10	10	10

Preglednica 123/MPVP: Možni posek po vrstah poseka

		Vrste poseka						Posek skupaj	% od LZ	% od P
		Negovalni posek			Posek na panj	Posek za umetno obnovo	Posek oslabelega drevja in sanitarni p.			
		Redčenja	Pomladitv.	Prebiralne						
Iglavci	m ³	2.685	0	1.322	0	0	93	4.100	6,9	29,7
	%	65,5	0,0	32,2	0,0	0,0	2,3	100,0		
Listavci	m ³	10.973	1.195	1.279	0	0	653	14.100	5,0	19,8
	%	77,8	8,5	9,1	0,0	0,0	4,6	100,0		
Skupaj	m³	13.658	1.195	2.601	0	0	746	18.200	5,3	21,4
	%	75,0	6,6	14,3	0,0	0,0	4,1	100,0		

Preglednica 124/NGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	
		dejansko	s ponov.
Priprava sestoja	ha	2,10	2,10
Nega gošče	ha	0,70	0,70
Nega letvenjaka	ha	0,20	0,20
Nega ml. drogovnjaka	ha	1,10	1,10
Naravni razvoj biotopov	ha	2.199,04	2.199,04

9.2.6 Rastiščnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000

Posebnosti v pogledu poudarjenosti funkcij gozdov

Celotno območje RGR leži v območju EPO in Nature 2000. Izjemno so poudarjene funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti, funkcija varovanja naravnih vrednot, raziskovalna funkcija, poučna funkcija ter varovalna funkcija (naklon nad 35 st., skalovitovst nad 70 %). V RGR se pojavljajo tudi upravljavski coni A in B.

Habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Preglednica 125/D-GHT: Gozdni habitatni tipi v katerih se nahajajo RGR ali njegov del

Šifra habitatnega tipa	Natura 2000 / Ime habitatnega tipa
8310	Jame, ki niso odprte za javnost
91K0	Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))

*Opomba: Habitatni tipi označeni z * so tisti habitatni tipi, ki so na območju Evropske unije v nevarnosti, da izginejo in so v predpisih Evropske unije, ki urejajo varstvo prosto živečih rastlinskih in živalskih vrst, opredeljeni kot prednostni

STANJE GOZDOV

V GGE Kolpska dolina sta z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) zavarovana dva gozdna rezervata z blažjim varstvenim režimom, Stružnica in Krajc–Bukovje, ki skupaj zavzemata 21,58 ha gozdov (99,4 % gozdov je v državni lasti).

Stružnica (številka rezervata: 0613):

Gozdni rezervat tvorita dela oddelkov 244 ter 245 (odseka 244 B, 245 B). Gozdni rezervat je izločen ob samem robu Kuželjske stene z namenom zavarovanja in prepustitve tega dela - prehoda iz prepadne Kuželjske stene na visokokraško planoto, ki jo pokriva gozd jelke in bukve, naravnemu razvoju. Gozdni rezervat je predvsem floristično zanimiv in skupaj s Kuželjsko steno predstavlja izredno naravno znamenitost. Površina gozdnega rezervata je 5,82 ha.

Krajc – Bukovje (številka rezervata: 0614):

Gozdni rezervat Krajc–Bukovje obsega 15,76 ha zanimivih vitalnih jelovih gozdov na nizki nadmorski višini in kisli matični podlagi v odseku 304 B. Gre za edini primer naravi prepuščenega razvoja jelovja na kisljih tleh na Kočevskem. Po zadnji sečnji, v letu 1994, je bila že pred tem zavarovana manjša površina razširjena na današnjo velikost gozdnega rezervata. Leta 1994 je bila v gozdnem rezervatu izvedena polna premerba; od tega leta naprej se stanje gozda spremlja z meritvami na SVP.

a) Rastišče

V gozdnem rezervatu prevladuje Jelovje s praprotni ter Dinarsko jelovo bukovje z bilnico.

Preglednica 126/D-GZ1: Gozdni rastiščni tipi v RGR

Šifra	Gozdni rastiščni tip	Rk	Površina (ha)	Delez (%)
56210	Preddinarsko-dinarsko hrastovo črnogabrovje	1	1,13	5,2
59110	Preddinarsko-dinarsko toploljubno bukovje	5	0,37	1,7
64101	Dinarsko jelovo bukovje s torilnico	11	0,11	0,5
64102	Dinarsko jelovo bukovje z bilnico	11	3,55	16,5
64104	Dinarsko jelovo bukovje z golščem	11	0,37	1,7
64105	Dinarsko jelovo bukovje z mahom zaveščkom	11	0,29	1,3
64130	Dinarsko jelovo bukovje s srobotom	11	0,95	4,4
75110	Kisloljubno bukovje z rebrenjačo	9	0,16	0,7
77110	Jelovje s praprotni	17	14,65	68,0
	Skupaj	14,40	21,58	100,0

b) Stanje sestojev

Zgradba gozda

Gre za jelov sestoj oziroma jelovo bukov sestoj v fazi debeljaka.

Lesna zaloga in prirastek

V tabelah je navedena povprečna lesna zaloga dobljena na desetih SVP na zgoščeni mreži (125 x 125 m).

Lesna zaloga je visoka in znaša 667,6 m³/ha. V lesni zalogi prevladuje debelo drevje iglavcev.

Letni prirastek je velik, kar 15,65 m³/ha.

Preglednica 127/D-LZ: Lesna zaloga in njena struktura po deb. razredih ter letni prirastek

	Lesna zaloga					Letni prirastek			
	Debelinski razredi (v % od lesne zaloge)					Skupaj			
	I	II	III	IV	V	m ³ /ha	%		
Iglavci	0,0	1,0	5,0	10,0	84,0	521,7	78,1	12,00	76,7
Listavci	6,0	11,0	23,0	29,0	31,0	145,9	21,9	3,65	23,3
Skupaj	1,3	3,2	8,9	14,1	72,5	667,6	100,0	15,65	100,0

Razmerje drevesnih vrst

V drevesni sestavi z 72,1 % prevladuje jelka, smreka in plemeniti listavci so primešani posamič, bukev mestoma tudi v manjših skupinah.

Preglednica 128/D-DV: Sestava lesne zaloge po skupinah drevesnih vrst

	Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
Dejansko	m ³ /ha	41,0	480,6	0,0	0,0	0,0	142,5	0,0	3,2	0,3	0,0
stanje	%	6,1	72,1	0,0	0,0	0,0	21,3	0,0	0,5	0,0	0,0

Ohranjenost gozdov

Gozdovi so v celoti ohranjeni.

Razvojne faze oz. zgradbe sestojev

Sestoji so v fazi debeljaka, večinoma nenegovani, tesnega do normalnega sklepa ter dobro pomlajeni z jelko, bukvijo in plemenitimi listavci.

Preglednica 129/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Drogovnjak	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	21,58					0,0	27,0	73,0	0,0	17,2	82,8	0,0	0,0
Sestoj v obnovi	0,00					0,0	0,0	0,0	0,0				
Skupaj	21,58												

Kakovost drevja

Prevladujeta prav dobra in dobra kakovost drevja. Iglavci so v povprečju kakovostnejši od listavcev.

Preglednica 130/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Jelka	63	6,3	69,9	23,8	0,0	0,0
Ostali igl.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	27	3,7	33,3	55,6	7,4	0,0
Hrast	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	67	6,0	67,1	23,9	3,0	0,0
Skupaj listavci	28	3,6	35,7	53,6	7,1	0,0
Skupaj	95	5,3	57,9	32,6	4,2	0,0

Poškodovanost sestojev

Zaznana je bila poškodovanost na 13 % dreves, največ poškodb je bilo na deblu in koreničniku (11,5 %).

Odmrlo drevje

Odmrlega drevja je 66,2 m³/ha, kar predstavlja 9,9 % na lesno zalogo.

ANALIZA PRETEKLEGA GOSPODARJENJA

Gozdna rezervata Stružnica in Krajc–Bukovje sta kot gozd s posebnim namenom izločena iz gospodarjenja (prepovedani kakršnikoli ukrepi), zato v evidencah ni zapisov o opravljenih sečnjah ali gojitvenih delih v preteklem desetletju.

ORIS ZAKONISTOSTI RAZVOJA GOZDOV

Površina, lesna zaloga, prirastek, posek

Površina gozdnih rezervatov ostaja enaka površini iz Uredbe. Lesna zaloga je nižja zaradi spremembe tarif in znaša 667,6 m³/ha. Iz istega razloga se je nekoliko znižal tudi prirastek.

Preglednica 131/GFR1: Razvoj gozdnih fondov v obdobju 2004 do 2024

Leto	Površina ha	Lesna zaloga			Letni prirastek			Letni realiziran posek*		
		m ³ /ha			m ³ /ha			m ³ /ha		
		Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj	Iglavci	Listavci	Skupaj
2004	21,58	330,3	127,6	457,9	9,67	3,56	13,23	0,00	0,00	0,00
2014	21,58	633,3	171,3	804,6	13,31	4,43	17,74	0,00	0,00	0,00
2024	21,58	521,7	145,9	667,6	12,00	3,65	15,65	0,00	0,00	0,00

*Opomba: V zadnjem obdobju je naveden načrtovani oz možni posek (in ne realiziran posek)

Drevesna sestava

Zgradbe sestojev v gozdnih rezervatih se ne spreminjajo veliko vse do faze razgradnje - pričetka obnove na večjih površinah ali v primeru naravnih ujm, vetroloma, žledoloma ali požara.

Drevesna sestava, kot tudi zgradba sestojev, se spreminja minimalno, saj so sestoji v fazi debeljaka. V gozdnih rezervatih predpostavljamo modelnega stanja ni potrebno (ni smiselno), prav tako ne primerjave dejanskega stanja z modelnim. Prav tako ni potrebna korekcija deleža razvojnih faz v debeljaku z malo pomladka.

Preglednica 132/D-GFR2: Razvoj gozdnih fondov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	6,8	65,4	0,0	0,0	0,0	25,0	0,6	0,4	1,8	0,0
2014	2,9	75,8	0,0	0,0	0,0	19,5	0,0	1,7	0,1	0,0
2024	6,1	72,1	0,0	0,0	0,0	21,3	0,0	0,5	0,0	0,0

CILJI, USMERITVE IN UKREPI

Osnova zastavljenim ciljem, usmeritvam in ukrepom so analize dosedanjega razvoja gozdov v GGE. Upoštevan pa je tudi širši okvir: GGN GGO Kočevje 2021–2030.

Gozdnogojitveni cilj

Gozdove prepustiti samodejnim naravnim procesom.

Gozdnogojitvene usmeritve

V rezervate se ne posega in ne spreminja obstoječega stanja, poseganje v matično podlago, vode, tla, vegetacijo in živalski svet ni dovoljeno. V rezervatih niso dovoljena: gradbena dela, sečnja in spravilo lesa, lomljenje ali poškodovanje drevja in grmovja, nabiranje rastlin, živali, gliv in plodov, lov in ribolov ter vodenje domačih živali, onesnaževanje in povzročanje hrupa, kurjenje in bivakiranje. Dovolni se raziskovalno dejavnost. Obisk rezervatov je dovoljen le po označenih poteh. Meje gozdnih rezervatov morajo biti na terenu vidno označene z dvojno polno črto modre barve na robnih drevesih v smeri gozdnega rezervata. Bolj obiskane gozdne rezervate je treba opremiti z označevalnimi in informativnimi tablami.

Ukrepi

V gozdnih rezervatih Stružnica in Krajc–Bukovje so prepovedani vsi ukrepi z izjemo:

- redne inventure ZGS,
- vzdrževanja in obnavljanja mej,
- raziskovalne dejavnosti z dovoljenjem pristojnega ministrstva,
- iskanje zastreljene divjadi,
- vzdrževanje poti,
- postavitve predstavitev in opozorilnih tabel,
- posek nevarnih dreves ob prometnicah (posek se evidentira v sosednji oddelek).

10 Literatura

- [1] Resolucija o nacionalnem gozdnem programu (Uradni list RS, št. 111/2007).
- [2] Uredba o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom. 2005. (Ur. l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15, 191/20).
- [3] Usmeritve s področja upravljanja z vodami za pripravo gozdnogospodarskih načrtov. 2020. MOP, Direkcija RS za vode. https://www.gov.si/assets/organi-v-sestavi/DRSV/Dokumenti/Navodila_Smernice/Usmeritve-za-pripravo-GGN-dopolnitev-februar-2020.pdf..
- [4] Zakon o vodah (Uradni list RS, št. 67/02, 2/04 - ZZdl-A, 41/04 - ZVO-1, 57/08, 57/12, 100/13, 40/14, 56/15, 65/20, 35/23 – odl. US).
- [5] Uredba o pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih, ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije celinskih voda in morja. 2008. Ur. l. RS, št. 89/08, 49/20.
- [6] Okoljsko poročilo za 14 območnih gozdnogospodarskih načrtov za obdobje 2021–2030. Ljubljana, Zavod za gozdove Slovenije, Zavita d.o.o..
- [7] Pravilnik o podrobnejšem načinu določanja meje vodnega zemljišča tekočih voda. 2018. Ur. l. RS, št. 58/18..
- [8] Pravilnik o kriterijih za določitev vodovarstvenega območja. 2004. Ur. l. RS, št. 64/04, 5/06, 58/11 in 15/16..
- [9] Pravilnik o gozdnih prometnicah (Uradni list RS, št. 4/09)..
- [10] Naravovarstvene smernice za Gozdnogospodarski načrt GGE Kolpska dolina (2024-2033), ZRSVN OE Ljubljana, Ljubljana, december 2023.
- [11] Podrobne kulturnovarstvene usmeritve za varstvo KD za načrtovanje GGN GGE Kolpska dolina, ZVKD, Služba za kulturno dediščino, OE Ljubljana, Ljubljana, januar 2024).
- [12] Zakon o varstvu kulturne dediščine (ZVKD-1). 2008. Uradni list RS, št. 16/08, 123/08, 8/11 - ORZVKD39, 90/12, 111/13, 32/16 in 21/18 - ZNOrg..
- [13] Zakon o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št. 16/04, 120/06 - odl. US, 17/08, 46/14 - ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 - popr., 44/22 in 158/22).
- [14] Zakon o gozdovih (Uradni list RS, št. 30/93, 56/99 - ZON, 67/02, 110/02 - ZGO-1, 115/06 - ORZG40, 110/07, 106/10, 63/13, 101/13 - ZDavNepr, 17/14, 24/15, 9/16 - ZGGLRS in 77/16).
- [15] Interna navodila za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije..
- [16] Območni gozdnogospodarski načrt za VI. GGO Kočevje, 2021-2030. ZGS OE Kočevje,
- [17] Habitatni tipi Slovenije HTS 2004, Republika Slovenija, Ministrstvo za okolje, prostor in energijo - Agencija Republike Slovenije za okolje, 2004..

- [18] Bončina A., Robič D., 1998. Ocenjevanje spremenjenosti vrstne sestave rastlinskih skupnosti, BF, Odd. za gozdarstvo.
- [19] ZGS, 2024. Povprečne cene gozdnih sortimentov na kamionski cesti.
- [20] Krč J., Beguš J. 2011. Rastrska analiza odprtosti gozdov z gozdnimi cestami.
- [21] ZGS, 2014. Navodila za snemanje na stalnih vzorčnih ploskvah. Zavod za gozdove, Ljubljana..
- [22] ZGS, 2008. Priročnik za izdelavo gozdnogospodarskih načrtov gozdnogospodarskih enot. Zavod za gozdove Slovenije, Ljubljana.
- [23] Gozdnogospodarski načrti GGE Kolpska dolina.
- [24] Veselič, Ž. 2002. Optimalni modeli gozdov, Gozdarski vestnik, št. 10, str. 445-461..
- [25] Uredba o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) (Uradni list RS, št. 49/04, 110/04, 59/07, 43/08, 8/12, 33/13, 35/13 – popr., 39/13 – odl. US, 3/14, 21/16 in 47/18).
- [26] Uredba o načrtih upravljanja voda na vodnih območjih Donave in Jadranskega morja (Uradni list RS, št. 67/16)..
- [27] Geodetske karte. Geodetska uprava Republike Slovenije.
- [28] Tipologija gozdnih rastišč Slovenije na podlagi ekoloških in vegetacijskih razmer za potrebe usmerjanja razvoja gozdov, Kutnar, L., Veselič, Ž., Dakskobler, I., Robič, D., 2012. Gozdarski vestnik, 70, 4, s. 195-214..
- [29] Register kulturne dediščine na e-naslovu http://giskd2s.situla.org/evrd_2012/vloga.aspx ter podatki o pravnih režimih: <http://evrd.situla.org>..
- [30] Pravilnik o varstvu gozdov (Uradni list RS, št. 114/09 in 31/16)..
- [31] Pravilnik o presoji sprejemljivosti vplivov izvedbe planov in posegov v naravo na varovana območja. Uradni list RS, št. 130/2004.
- [32] Atlas gozdnih tal Slovenije. Mihej Urbančič, Primož Simončič, Tomaž Prus, Lado Kutnar, 2005. Zveza gozdarskih društev Slovenije, Gozdarski vestnik in Gozdarski inštitut Slovenije: 100 str..
- [33] Odlok o varstvu virov pitne vode v občini Osilnica (Ur. l. RS, št. 54/1996).
- [34] Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20)..
- [35] Zakon o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18, 82/20, 3/22 – Zdeb, 105/22 – ZZNŠPP in 18/23 – ZDU-10)..
- [36] Zakon o varstvu okolja (Uradni list RS, št. 44/22 in 18/23 – ZDU-10)..
- [37] Usmeritve za gospodarjenje in načrtovanje ukrepov za varovalno in zaščitno funkcijo gozdov. 2021. Ljubljana. Zavod za gozdove Slovenije..

11 Načrt so izdelali

Terenska dela z zbiranjem podatkov (opisi sestojev, meritve na stalnih vzorčnih ploskvah, geodetska dela, ...) so bila opravljena v letu 2023.

Pri delu so sodelovali:

Opisi sestojev: Domen Češarek, mag. inž. gozd.
Benjamin Lipužič, mag. inž. gozd.
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.
Svit Brudar, mag. inž. gozd.

Stalne vzorčne ploskve: Jure Gorše, dipl. inž. gozd., Jernej Đenadić, dipl. inž. gozd.

Geodetska dela in priprava kart: Domen Češarek, mag. inž. gozd., Jernej Đenadić, dipl. inž. gozd.

Obdelava podatkov: Domen Češarek, mag. inž. gozd., Zoran Bitorajc, univ. dipl. inž. gozd.

Tekstni del so sestavili: Domen Češarek, Benjamin Lipužič, Miran Bartol (poglavja v zvezi z lovstvom, lovnogospodarsko funkcijo in živalskim svetom), Bojan Kocjan (poglavja v zvezi z gozdnimi prometnicami).

Nosilec izdelave načrta

Domen Češarek, mag. inž. gozd.

Vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov
mag. Tomaž Devjak, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja ZGS OE Kočevje
Tina Kotnik, univ. dipl. inž. gozd.

direktor ZGS

Gregor Danev, univ. dipl. inž. gozd.

Kočevje, 26. 4. 2024

12 Priloge

12.1 Preglednice v prilogah

12.1.1 Podrobne naravovarstvene smernice

Preglednica 133: Pregled naravnih vrednot in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA	STATUS	ZVRST	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE	Stopnja poudarjenosti*	
						NV	BR
138V	Kolpa	Reka Kolpa od Osilnice do Rakovca pri Božakovem	NVDP	HIDR, (ZOOL)	<ul style="list-style-type: none"> - V neposredni bližini Kolpe (25 m) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). - V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - Sečni ostanki naj se ne odlagajo v strugo vodotoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага na priobalnih zemljiščih, ki je ob Kolpi v naseljih 15 m, izven naselij pa 40 m od vodotoka. - Na priobalnih zemljiščih, ki je ob Kolpi v naseljih 15 m, izven naselij pa 40 m od vodotoka, naj se ne skladišči lesa. - V pasu 15 metrov od vodotokov naj se ne izvaja krčitev gozda. 	2	/
753	Nežica	Lehnjakotvorni potok s slapovi, levi pritok Kolpe, pri Fari	NVDP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka. V območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). - V izogib poškodbam in uničenju lehnjakovih tvorb v strugi Nežice in njenih povirnih krakov naj se spravilo lesa ne izvaja po vodotokih. - Sečni ostanki naj se ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosega visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosega visoke vode naj se ne skladišči lesa. 	2	/
754	Tišenpoljski slap	Lehnjakov slap na potoku Nežica, levem pritoku Kolpe, pri Fari	NVDP	GEOM ORF,	<ul style="list-style-type: none"> - Na ožjem območju slapu (radij 20 m) naj se sečnja in spravilo ne izvaja. 	1	/

Priloge

				HIDR, GEOL	- V območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).		
1332	Krajc - Bukovje - sestoj jelke	Najnižje naravno rastišče jelke v Sloveniji pri Kostelu ob Kolpi	NVDP	EKOS	- Gozd naj se prepušča naravnemu razvoju.	1	1
1333	Stružnica	Termofilni gozd z mediteranskimi rastlinskimi vrstami na vzhodnem delu Kuželjske stene nad Kolpo	NVLP	EKOS, BOT	- Gozd naj se prepušča naravnemu razvoju.	1	1
2697	Jelenja jama	Ponikalnica zahodno od Banja Loke na Kočevskem	NVLP	GEOM ORF, HIDR	- Požiralnike naj se ohranja v obstoječem stanju. - Na območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). - Na dno vrtače ter ob požiralnike naj se ne odlaga sečnih ostankov.	2	/
2802	Loška stena - skalni samotar	Skalni samotar pod Loško steno nad dolino Kolpe	NVLP	GEOM ORF	- Ukrepi naj se ne izvajajo.	1	/
2803	Kostel	Grič v Kostelu pred sotesko Kolpe	NVLP	GEOM ORF	- Znotraj varovalnega gozda naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (prometnice in ostali objekti).	2	/
4363V	Mirtoviški potok	Porečje Mirtoviškega potoka, levega pritoka Kolpe	NVDP	GEOM ORF, (ZOOL), (BOT), (HIDR)	- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. - Na območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa.	2	2
4380V	Loška stena	Stena nad dolino Kolpe pri Ložcu	NVDP	GEOM ORF, BOT, ZOOL	- Gozdnogospodarski ukrepi naj se ne izvajajo.	1	1

Priloge

4381	Krokar - stena	Stena Krokarja nad dolino Kolpe	NVDP	GEOM ORF, BOT, ZOO	- Gozdnogospodarski ukrepi naj se ne izvajajo.	1	1
4382	Taborska stena	Stena nad dolino Čabranke	NVDP	GEOM ORF, BOT, ZOO, (GEOM ORFP)	- Gozdnogospodarski ukrepi naj se ne izvajajo.	1	1
4383	Žurgarska stena	Stena v dolini Čabranke nad Žurgami	NVDP	GEOM ORF, BOT, ZOO	- Gozdnogospodarski ukrepi naj se ne izvajajo.	1	1
7613	Mošenik - ponikalnica	Ponikalnica Mošenik s slikovito dolino jugozahodno od Morave	NVLP	GEOM ORF, HIDR	- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. - V neposredni bližini vodotoka (25 m pas) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotokih, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potokov. Vodotokov naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine ponikalnice, suho strugo in v ponore. - V pasu 5 m od vrha brežine ponikalnice naj se ne skladišči lesa.	2	/
7730	Vodena draga	Ponikalnica z mokrotno dolino zahodno od Banja Loke	NVLP	HIDR, EKOS	- Ohranja naj se naravna hidromorfologija ponikalnice. V območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Vlaka, ki poteka po strugi vodotoka, naj se prestavi 25 m stran. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po strugi ali obrežnem pasu ponikalnice. Ponikalnice naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Dela naj se izvajajo v času, ko so tla suha oziroma zmrznjena. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine ponikalnice. - V pasu 5 m od vrha brežine ponikalnice naj se ne skladišči lesa.	2	2
7731	Rački potok	Grapa levega pritoka Kolpe jugovzhodno od Srebotnika ob Kolpi	NVLP	HIDR	- Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. - Na območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti).	2	/

					<p>Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosežajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosežajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 		
7732	Sv. Ana	Grič Sv. Ane v dolini Kolpe	NVLP	GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Znotraj varovalnega gozda naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). 	2	/
7733	Kuželjska stena	Stena nad dolino Kolpe nad Kužljem	NVDP	GEOM ORF, ZOO, BOT	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se status varovalnega gozda, kjer se ukrepi ne izvajajo. 	2	1
7735	Topli potok z Obrhom	Levi pritok Kolpe s pritokom Obrhom, zahodno od Fare	NVLP	HIDR	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. - V neposredni bližini vodotoka (25 m pas) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosežajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosežajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 	2	/
7736	Belica - potok	Dolina levega pritoka Čabranke s sotesko v zgornjem toku pri Belici	NVLP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. - Na območju naravne vrednote naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. 	2	/

					<ul style="list-style-type: none"> - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 		
7740	Belica - slap	Slap na desnem izvirnem kraku Belice, levem pritoku Čabranke	NVLP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Predvsem na območju ustja slapu naj se sečnja izvaja v smeri stran od vodotoka. 	1	/
7741	Vezanski potok	Levi pritok Kolpe vzhodno od Malinišč	NVLP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. V neposredni bližini vodotoka (25 m pas) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 	2	/
7742	Sušica	Levi pritok Kolpe s sotesko pri Bosljivi Loki	NVLP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. V neposredni bližini vodotoka (25 m pas) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka. - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 	2	/
7743	Ribiški potok	Potok s sotesko v zgornjem toku, levi pritok Kolpe pri Ribjeku	NVLP	HIDR, GEOM ORF	<ul style="list-style-type: none"> - Ohranja naj se naravna hidromorfologija potoka v gozdu. V zgornjem in srednjem toku, kjer je potok izoblikoval izrazito dolino s strmimi pobočji, naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture. Na preostalem 	2	/

					<p>delu naj se nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti) ne gradi v neposredni bližini vodotoka (25 m pas). Rekonstrukcija gozdnih prometnic v vplivnem pasu vodotoka (25 m pas) naj se izvaja tako, da ne pride do zasipavanja vodotoka.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Spravilo lesa naj se ne izvaja po vodotoku, sečni ostanki pa ne odlagajo v strugo potoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага v pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode. - V pasu 5 m od vrha brežine vodotoka oz. v pasu, ki ga dosegajo visoke vode naj se ne skladišči lesa. 		
7975V	Čabranka	Dolina levega pritoka Kolpe	NVDP	HIDR, EKOS	<ul style="list-style-type: none"> - V neposredni bližini Čabranke (25 m) naj se ne gradi nove gozdne infrastrukture (gozdne prometnice in ostali objekti). - Sečni ostanki naj se ne odlagajo v strugo vodotoka. Vodotoka naj se ne onesnažuje. Uporablja naj se biološko razgradljiva olja. - V 10 metrskem pasu ob vodotoku naj se sečnja izvaja tako, da se na pretežnem delu vodotoka zagotavlja strnjen sklep krošenj. Izvaja naj se le sečnja posameznih, poškodovanih in proti vodotoku nagnjenih dreves ter debelejših dreves na brežinah vodotoka. - Kupov sečnih ostankov naj se ne zлага na priobalnih zemljiščih, ki je ob Čabranki v naseljih 15 m, izven naselij pa 40 m od vodotoka. - Na priobalnih zemljiščih, ki je ob Čabranki v naseljih 15 m, izven naselij pa 40 m od vodotoka, naj se ne skladišči lesa. - V pasu 15 metrov od vodotokov naj se ne izvaja krčitev gozda. 	2	2

Opombe:

* - V stolpcih »Stopnja poudarjenosti« je naveden predlog poudarjenosti stopnje **funkcije varovanja naravnih vrednot in funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti**.

V skladu s Pravilnikom o določitvi in varstvu naravnih vrednot so:

- z oznako **V** označene naravne vrednote, katerih površina je večja od 1 km² ali so linijsko daljše od 1 km (2. člen).

Preglednica 134: Pregled jam in pripadajočih konkretnih varstvenih usmeritev

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
40681	Obrh pri Gašparcih	Jama občasni izvir ob stalnem toku	1	3	<p>Upošteva naj se varstveni režim v jami naveden v 18. členu Zakona o varstvu podzemnih jam.</p> <p>Na vplivnem območju jame (na površju nad znanimi rovi jame) naj se upošteva naslednje usmeritve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izvaja se takšne vrste gradenj, da se ne poškoduje podzemeljske naravne vrednote. - Vibracij zaradi eksplozij ali iz drugih virov se ne povzroča. - Vegetacijsko odejo, vključno z njenim odstranjevanjem, se spreminja le v takšnem obsegu, da se ne ali bistveno ne spremenijo kakovostne (kemične) in količinske lastnosti pronicajoče vode. - Odpadkov in drugega materiala, vključno z odpadnim izkopnim ali gradbenim materialom, se ne odlaga ali skladišči na naravni vrednoti. - Nevarnih snovi, kot so nafta in naftni derivati, kemikalije in podobne snovi, se ne pretovarja in skladišči.
41290	Polična jama	Vodoravna jama	1	3	
41402	Jama 1 v Kotlu	Jama občasni izvir ob občasnem toku	1	3	
41403	Jama 2 v Kotlu	Jama občasni izvir ob občasnem toku	1	3	
42575	Vrtačna jama pri Novih selih	Brezno	1	3	
43852	Ajbeljska jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
44211	Ravbarjevo brezno	Brezno	/	3	
44915	Brezno udora	Brezno	1	3	
44916	Brezno izgube	Poševno ali stopnjasto brezno	1	3	
44921	Novo brezno pri Stružnici	Brezno	1	3	
44922	Polajnarjeva jama	Poševno ali stopnjasto brezno	1	3	
45539	Šratlova jama	Jama stalni izvir	1	3	
45540	Grmovljanka pri Pungartu	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
46526	Jama v Taborski steni	Spodmol, kevdrč	1	3	
46728	Orlovska jama-Velika luknja	Spodmol, kevdrč	1	3	
46729	Jazbine	Spodmol, kevdrč	1	3	
46733	Votla luknja 1	Spodmol, kevdrč	1	3	
46734	Votla luknja 2	Spodmol, kevdrč	1	3	
46736	Brezno nad Votlo luknjo 1	Brezno	1	3	
46866	Jama 4 v kotlu	Jama z bazeni nakapane vode	1	3	
46867	Jama 3 v kotlu	Jama občasni izvir	1	3	
48654	Lijak pri Ajblju	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	

IDENT. ŠT.	IME JAME	KRATKA OZNAKA	STOPNJA POUDARJ ENOSTI*	REŽIM VSTOPA	KONKRETNE VARSTVENE USMERITVE
48809	Jama nad Lužo	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
48934	Ubežnikovo okno	Spodmol, kevdrč	1	3	
48935	Polično okno	Vodoravna jama	1	3	
48936	Police 1	Vodoravna jama	1	3	
48937	Police 2	Vodoravna jama	1	3	
48938	Police 3	Spodmol, kevdrč	1	3	
48939	Police 4	Vodoravna jama	1	3	
49051	Vodena draga	Jama stalni ponor	1	3	
49052	Drežniška jama	Jama občasni ponor	1	3	
49053	Jelenja jama	Brezno občasni ponor	1	3	
51216	Skopano brezno Pri dveh prepadih	Brezno	1	3	
51217	Pri dveh prepadih	Brezno	1	3	
51231	Azbestoza	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
51232	Vidervolova jama	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
52436	Brezno nad Žurgarsko steno	Brezno	1	3	
53263	Brezno pri bivaku 702	Brezno	1	3	
53278	Čakalnica pri Vitezu	Brezno	1	3	
53318	Jama v Rački dragi	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
53357	Spodmol nad Vodeno steno 1	Vodoravna jama	1	3	
53358	Spodmol nad Vodeno steno 2	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	
53365	Udor pri Banji Loki	Poševno ali stopnjasto brezno	1	3	
53367	Vodna jama pri Stružnici	Jama z breznom in etažami, poševna jama	1	3	

Opombe:

Številka režima vstopa pomeni: 3 – odprta jama s prostim vstopom.

Izven gozdnega prostora se nahajajo NV z naslednjimi identifikacijskimi številkami (presoja je izdelana na osnovi stare gozdne maske): 44211.

PRIPOROČILO: V letu 2006 je bil sprejet Pravilnik o sporočanju podatkov o podzemnih jamah (Uradni list RS, št. 120/06), katerega namen je zbiranje in izpopolnjevanje podatkov o jamah. V 8. členu omenjenega Pravilnika je opredeljen obseg sporočanja popolnejšega podatka za že znano jamo, vključno z natančnejšo določitvijo lege vhoda v že znano jamo. V kolikor razpolagate s takšnimi podatki, jih sporočite Inštitutu za raziskovanje krasa Znanstvenoraziskovalnega centra SAZU.

Preglednica 135: Pregled območij pričakovanih naravnih vrednot

ZAP. ŠT.	IME	KRATKA OZNAKA
1	Karbonatne kamnine	Območje pričakovanih geomorfoloških podzemskih naravnih vrednot

Preglednica 136: Pregled ekološko pomembnih območij in pripadajočih varstvenih usmeritev

KODA	IME	OPIS	VARSTVENE USMERITVE
31100	Kočevsko	Dinarski kraški svet na jugovzhodu Slovenije, pokrit pretežno z ilirskim jelovo bukovim ter bukovim gozdom, je del največjega strnjenege kompleksa gozdov v Sloveniji.	Upoštevajo naj se usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih (Natura 2000) za celoten gozdni prostor ter vse upravljavske cone.
80000	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri	Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri rjavega medveda, volka in risa obsega Trnovski gozd, Nanos, Hrušico, Javornike, Snežnik in Kočevsko, ki tvorijo največje sklenjeno območje gozda pri nas.	Smiselno naj se upoštevajo usmeritve podane v poglavju 4.2.1 pri posebnih varstvenih območjih.

Preglednica 137: Pregled območij Natura 2000 in evropsko pomembnih vrst in habitatnih tipov, ki se nahajajo znotraj GGE

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE KOLPSKA DOLINA
SI3000263 Kočevsko	POO	<p><u>Sesalci:</u> volk (<i>Canis lupus*</i>), rjavi medved (<i>Ursus arctos*</i>), ris (<i>Lynx lynx</i>), vidra (<i>Lutra lutra</i>), širokouhi netopir (<i>Barbastella barbastellus</i>), veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteini</i>), navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>), mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>), veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus ferrumequinum</i>), južni podkovnjak (<i>Rhinolophus euryale</i>), vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>).</p> <p><u>Dvoživka:</u> hribski urh (<i>Bombina variegata</i>), veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>).</p> <p><u>Žuželke:</u> alpski kozliček (<i>Rosalia alpina*</i>), bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>), škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>), brazdar (<i>Rhysodes sulcatus</i>), črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria*</i>), rogač (<i>Lucanus cervus</i>),</p>

KODA IN IME	STATUS	VRSTE IN HABITATNI TIPI VEZANI NA GOZDNI PROSTOR ZNOTRAJ GGE KOLPSKA DOLINA
		<p>gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>), veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>), močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>), veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>).</p> <p><u>Raki:</u> navadni koščak (<i>Austropotamobius torrentium</i>*).</p> <p><u>Rastline:</u> navadna obročnica (<i>Adenophora lilifolia</i>), Scopolijev repnjak (<i>Arabis scopoliana</i>).</p> <p><u>Mahovi:</u> <i>Dicranum viride</i>, zeleni žužnjak (<i>Buxbaumia viridis</i>).</p> <p><u>Habitatni tipi:</u> (7220*) Lehnjakotvorni izviri (Cratoneurion), (8310) Jame, ki niso odprte za javnost, (9110) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum), (91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)), (91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion)).</p>
SI5000013 Kočevsko	POV	<p><u>Ptice:</u> črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>), gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>), koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>), kozača (<i>Strix uralensis</i>), mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>), pivka (<i>Picus canus</i>), sršenar (<i>Pernis apivorus</i>), belohrbti detel (<i>Dendrocopos leucotos</i>), triprsti detel (<i>Picooides tridactylus</i>), mali muhar (<i>Ficedula parva</i>), planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>), sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>), belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>).</p>

Opomba: Z * so označene prednostne kvalifikacijske vrste in HT.

Preglednica 138: Podatki o habitatnih tipih vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
(7220*) Lehnjakotvorni izviri (Cratoneurion)	<p><u>Upravljavska cona E – območje navadnega koščaka</u></p> <p><u>SI3000263 Kočevsko:</u> Potok Nežica.</p>	<p>Habitatni tip nastopa v obliki lehnjakotvornih izvirov in lehnjakovih sten in pragov, preko katerih teče voda (ponavadi v obliki slapa). Geološka podlaga je karbonatna. Voda je mrzla, bogata s kisikom in vsebuje vsaj 40 mg/l kalcija, zaradi česar je bazična (pH 7,5-8). Tla so revna s hranili. Pri tvorbi lehnjaka sodelujejo modrozeleni ceppljivke. V Sloveniji je nad 50 lokacij s tem habitatnim tipom, ki so raztresene v zahodnem, osrednjem in južnem delu države. Večina jih je zaenkrat neogroženih, nekatere pa potencialno ali dejansko ogrožajo izkoriščanje lehnjaka in elektrogospodarski posegi.</p>	25	25	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju je dobra. Splošna ocena stanja HT na območju je dobra.

Habitatni tip	Območje habitatnega tipa	Ekološke zahteve habitatnega tipa	Velikost cone znotraj POO (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
(8310) Jame, ki niso odprte za javnost	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Celotno območje Natura 2000. Biološko pomembna jama je Ajbeljska jama (JK3852, NV 43852).	To so jame, vključno s pripadajočimi vodnimi telesi, ki niso odprte za javnost in so življenjski prostor specializiranih ali endemičnih vrst živali. Mednje sodijo različni nevretenčarji, zlasti hrošči, raki in mehkužci, ki imajo praviloma zelo omejeno razširjenost. Jame so prezimovališče in kotišče številnih netopirjev ter življenjski prostor človeške ribice. V Sloveniji jih najdemo v dinarskem svetu.	106.790	8.269	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju je povprečna ali zmanjšana. Jame na kraških poljih in kmetijskih zemljiščih so podvržene prekomernemu onesaženju z dušikom. Lažje dostopne jame so onesnažene z odpadki. (Vir: LIFE Kočevsko).
(9110) Bukovi gozdovi (Luzulo-Fagetum)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Znotraj odsekov 2, 8B, 15, 16, 18, 41, 42, 43, 44, 51, 47, 62, 72, 76, 100, 277, 279, 280.	Kisloljubni bukovi gozdovi uspevajo na nekarbonatni, kisli podlagi od nižin do gozdne meje. Pogosto jih najdemo na prisojnih pobočjih. V vseh slojih vegetacije najdemo značilnice za kisloto podlago: v drevesnem je to pravi kostanj, v grmovnem čistilna krhlika, v zeliščnem pa borovnica in orlova praprotnica. Grmovni in zeliščni sloj sta praviloma slabše razvita. Habitatni tip se pojavlja po vsej Sloveniji, pogostejši pa je na vzhodu. Zlasti v preteklosti so ga ogrožali steljarjenje, spreminjanje v smrekove gozdove, prekomerna sečnja in panjevsko gospodarjenje.	80.440	6.479	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju je dobra. Splošna ocena stanja HT na območju je dobra.
(91E0*) Obrečna vrbovja, jelševja in jesenovja (mehkolesna loka); (<i>Alnus glutinosa</i> in <i>Fraxinus excelsior</i> (Alno-Padion, Alnion incanae, <i>Salicion albae</i>))	<u>Upravljalvska cona F – mehkolesna loka</u> <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Posamezni sestoji ob Kolpi.	Združbe mehkolesne loke se razvijajo pod neposrednim vplivom vodotoka, tik nad njegovim srednjim vodostajem, in so pogosto poplavljenе. Tla so nerazvita, pogosto peščena. Glavne drevesne vrste so različne vrbe, siva in črna jelša ter veliki jesen. V Sloveniji se pojavlja ob večjih rekah, zlasti tam, kjer je naravna dinamika reke še ohranjena. Ogrožajo ga hidrorregulacije, gradnje jezov, pozidava in košnja do struge reke.	233	31 115	Stopnja ohranjenosti strukture in funkcije HT na območju je dobra.
(91K0) Ilirski bukovi gozdovi (<i>Fagus sylvatica</i> (Aremonio-Fagion))	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Najvišje pretežno ohranjeni gozdovi v GGE.	Ilirski bukovi gozdovi rastejo na karbonatni podlagi na nadmorski višini 600-1400 m. Sestavlja jih več različnih združb (dinarski podgorski bukovi gozdovi, bukovi gozdovi z jelko, visokogorski bukovi gozdovi), zanje je značilna večja vrstna pestrost kot za ostale bukove gozdove. V Sloveniji so najboljše ohranjeni v dinarskem svetu, pojavljajo pa se tudi v Alpah in ponekod v vzhodni Sloveniji (Orlica, Bohor, Kum, Boč, Donačka gora). V preteklosti jih je ponekod ogrožalo panjevsko gospodarjenje, steljarjenje in gozdna paša, sedaj pa mestoma pospeševanje smreke in oteženo pomlajevanje zaradi objedanja.	57.322	2.217	Zaradi preštevilčne divjadi je še vedno problem v objedenosti iglavcev in listavcev. Pomlajevanje jelke in njeno prehajanje v višje višinske razrede je oteženo. V višjih višinskih razredih se nahaja pretežno bukovo mladje. (Vir: Popis objedenosti mladja, 2020).

Preglednica 139: Podatki o kvalifikacijskih vrstah vezanih na gozdne površine znotraj GGE

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
volk (<i>Canis lupus</i> *)	SI3000263 Kočevsko: Višji gozdnati predeli.	Podnevi se zadržujejo v skrivališčih v gosti podrasti ali na nepristopnih krajih. Prehranjuje se zlasti s srnjadjo, jelenjadjo in divjimi svinjami. Ujame predvsem živali, ki so v slabi telesni kondiciji, zato je pomemben selektor. Je zelo prilagodljiv, omejuje ga le človekova dejavnost (velika gostota naselij in prometnic). Za preživetje vrste je pomembna povezanost populacij s koridorji.	86.239	3.340	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
rjavi medved (<i>Ursus arctos</i> *)	SI3000263 Kočevsko: Višji gozdnati predeli.	Pri nas živi v bukovo-jelovih gozdovih dinarskega visokega krasa. Zaradi velikosti telesa in pretežno rastlinske prehrane, ki ni energetsko bogata, mora medved pojesti veliko količino hrane, kar pomeni, da potrebuje veliko časa, da jo najde. Pri tem prehodi velike razdalje ter se seli. Zimo prespi, vendar to ni pravo zimsko spanje. Brlog, ki ne sme biti izpostavljen motnjam, je ključnega pomena za izbiro življenjskega prostora. To še posebej velja za samice, ki pozimi v njih kotijo mladiče. Pomembni so tudi mladi stadiji gozda, kjer uspevajo plodonosne vrste. Na izbiro življenjski prostora močno vpliva človek.	86.239	3.331	Vrsta je pogosta, odlično ohranjena, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni ris (<i>Lynx lynx</i>)	SI3000263 Kočevsko: Višji gozdnati predeli.	Gozd, v katerem živi, je lahko prekinjen s kmetijskimi površinami. Za preživetje so ključni zadostna količina plena ter strpnost s strani ljudi. Na območjih, kjer je delež manjših parkljarjev majhen, je njegov glavni tekmeč volk. Za njegovo ohranitev je nujna vzpostavitev povezave med izoliranimi populacijami v Evropi.	86.239	3.340	Neugodno.
vidra (<i>Lutra lutra</i>)	Upravljaljska cona E - območje navadnega koščaka SI3000263 Kočevsko: Reka Kolpa s pritoki.	Večino časa preživijo v vodi, vendar se prav tako znajdejo na kopnem. Hrani se z raki, ribami, dvoživkami, polži, žuželkami, obvodnimi ptiči in majhnimi sesalci. Potrebuje razčlenjene brežine s številnimi mrtvimi rokavi, zalivi, polotoki, tolmuni, sipinami. Del obrežja mora imeti sklenjeno vegetacijo (grmovje, drevje) ki služi kot prostor za počitek in razmnoževanje. Kmetijska raba zemlje ob reki ne sme biti intenzivna.	558	162 352	Vrsta je pogosta, stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
širokouhi netopir (<i>Barbastella</i>)	SI3000263 Kočevsko: Pretežno celoten gozdni prostor	Prebivalec gozdnatih območij. Zimska zatočišča: pogosto jame z nizkimi temperaturami do 5°C in visoko zračno vlago.	99.530	7.512	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
<i>barbastellus</i>)	znotraj Natura 2000 območja je prehranjevalni habitat.	Poletna zatočišča: drevesne dupline, stavbe, jame, ki jih dnevno menja. Območje dejavnosti: do 10 km od zatočišča. Prehranjevalni habitat: zreli listopadi gozd, gozdni rob. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu, izguba zatočišč (dupline), pa tudi raba zaščitnih sredstev za les na podstrešjih.			izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki navadni netopir (<i>Myotis bechsteinii</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor znotraj Natura 2000 območja je prehranjevalni habitat.	Prebivalec velikih območij listnatih gozdov, predvsem ohranjeni dinarski jelovo-bukovi gozdovi, največkrat na nadmorski višini 300-900 m. Zatočišča: drevesna dupla, kotišča. Prehranjevalni habitat: strukturno bogati bukovi in hrastovi gozdovi, z velikim deležem zrelih sestojev, razvita grmovna plast. Hrana: nočni metulji, košeninarji, hrošči.	99.530	7.512	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
navadni netopir (<i>Myotis myotis</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Celotno Natura 2000 območje je prehranjevalni habitat.	Živi v odprtih in svetlih listopadnih gozdovih do 1200 m visoko. Poleti in pozimi si najde zatočišče v jamah in stavbah. Za prezimovanje potrebuje visoko zračno vlago. Lovi predvsem velike žuželke na košenih travnikih, v sadovnjakih in gozdovih brez podrasti. Občasno se seli na razdalje večje od 100 km. Ogroža ga predvsem izguba življenjskega prostora ter neustrezne prenove zgradb in preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	80.724	8.275	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
mali podkovnjak (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozd je prehranjevalni habitat. Cerkve Sv. Štefana v Fari, Sv. Ane na Srebotniku ob Kolpi, Sv. Tije Kralji v Kostelu, Sv. Mihael v Papežih in hiši Slavski Laz 25 ter Bosljiva Loka 11 so kotišče vrste. Ajbeljska jama (JK3852, NV 43852) je prezimovališče vrste.	Živi v toplih zavetnih dolinah z listopadnim drevjem in grmičevjem, najbolj mu ustrezajo zakrasela območja s kraškimi jamami. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo nočni metulji, mrežekrilci in mladoletnice.	104.471	8.119	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
veliki podkovnjak (<i>Rhinolophus</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Vrsta je bila zabeležena v cerkvi	Živi v toplih gozdovih na zakraseli podlagi, s številnimi jamami in bližino vode. Je izrazito jamska vrsta - v jame se	104.435	8.113	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
<i>hus ferrumequinum</i>)	Sv. Ane na Srebotniku ob Kolpi ter v Ajbeljski jami (JK3852, NV 43852). Pretežno celoten gozd je prehranjevalni habitat.	zateka tako v času zimskega spanja kot poleti, ko tam preživi dan. Poleti ga najdemo tudi na podstrešjih. Prehranjuje se z žuželkami, med katerimi prevladujejo hrošči in nočni metulji. Glavni vzrok ogroženosti je zatiranje žuželk v kmetijstvu in gozdarstvu ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (od vandalizma, motenj, do neustreznih prenov zgradb).			širšem območju razširjenosti.
južni podkovernjak (<i>Rhinolophus euryale</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotno Natura 2000 območje je prehranjevalni habitat.	Živi na toplih južnih pobočjih in v dolinah z listnatimi gozdovi ter na kmetijskih območjih. Potrebuje bližino vode in jame z različnim temperaturnim režimom, kjer tudi prezimuje. Poleti se čez dan zateka v toplejše dele jam ali v podstrešja stavb. Glavni vzrok ogroženosti je uporaba pesticidov pri zatiranju žuželk ter vznemirjanje na zatočiščih in kotiščih (osvetljevanje delov jam, motnje s strani obiskovalcev, vandalizem in neustrezne prenove zgradb). Preprečevanje dostopa v zatočišča (jame in drugi podzemni habitati, cerkvena podstrešja, zvoniki, podstrehe drugih objektov).	104.435	8.112	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je odlična, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti.
vejicati netopir (<i>Myotis emarginatus</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozd je prehranjevalni habitat. Vrsta je bila zabeležena v cerkvi Sv. Duha v Podstenah pri Kostelu.	Živi v toplih gozdnatih ali grmiščnih predelih, najraje na apnenčasti podlagi v bližini vode. Prezimuje v jamah z visoko zračno vlago, poleti pa se preko dneva zateče tudi na podstrešja stavb. Kotišča so na severu območja razširjenosti na toplih podstrešjih in v zvonikih, na jugu pa tudi v podzemskih jamah. Prehranjuje se s pajkovci in žuželkami, ki jih pobere z listov, vejic in s tal, lovi pa tudi leteče žuželke, ki jih prestreže z letalno mrežo. Pogoste so skupine ali faze, ki ne letajo oziroma so dejavne podnevi. Najbolj so ogrožena njegova kotišča v stavbah, ki so tudi najbolj izpostavljena.	90.802	4.243	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
hribski urh (<i>Bombina variegata</i>)	SI3000263 <u>Kočevsko:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila popisna v odsekih 53, 84B, 99, 105B, 128, 205 in 299.	Hribski urh je gozdna vrsta, ki išče zavetje pod kamni in odmrli kosi lesa, v skalnih razpokah v grmovju ali v svetlih gozdnih robovih, kjer lahko preživi poletna obdobja mirovanja in prezimuje. Tipična mrestišča hribskega urha so nezasenčene občasne luže v ali blizu gozda. Je šibko konkurenčna pionirska vrsta, ki	106.790	8.264	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		naseljuje življenjske prostore v zgodnjem stadiju naravne sukcesije (glinokopi, kamnolomi, kolesnice v gozdu), ko je prisotnih manj plenilcev in kompetitorjev. Zelo mobilni so predvsem mladi osebk (do 1200 m daleč od vode), ki imajo boljše možnosti za naseljevanje novih življenjskih prostorov. Živi od nižin do gozdne meje montanskega pasu.			
veliki pupek (<i>Triturus carnifex</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Vodni biotopi znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila zabeležena v kalu severno od ceste skozi vas Ajbelj, v SZ delu vasi (odsek 312).	Odrasel osebek se prehranjuje na kopnem, predvsem na ekstenzivnih vlažnih travnikih gričevnatega in hribovitega sveta. Prezimuje lahko na kopnem (v gozdu ali grmiščih v zavetju na vlažnih mestih pod kamni, v skalnih razpokah in luknjah, pod ali v razpadajočem lesu...) ali v vodi, kjer se tudi razmnožuje (srednje veliki kali in druge stoječe mirne vode, ki se zelo redko izsušijo in imajo bujno obrežno in vodno rastlinje ter čisto vodo). Ogroža ga uničevanje in onesnaževanje vodnih okolij, vlaganje rib, intenzivno kmetijstvo ter ceste in promet. Za ohranjanje vrste so pomembni ekološki koridorji, ki vse življenjske prostore na širšem območju povezujejo v funkcionalno celoto.	106.790	8.269	Vrsta je redka. Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju.
navadni koščak (<i>Austropot amobius torrentium</i>)*	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Potok Belica, Grivački jarek, Nežica, Črni potok, Bezgarski potok J od Bezgarjev, desni pritok potoka Zali potok, Znanski potok, Topli potok, Sušica, Mirtoviški potok, reka Kolpa, Čabranka	Prebiva v mrzlih, hitro tekočih, tudi gorskih potokih donavskega porečja in se navadno skriva pod kamenjem. Izogiba se močno prodonosnim in hudourniškim potokom ter stoječim vodam. Je vsejeda žival (alge, vodne rastline in talni nevretenčarji, redkeje z ribe, v času levitve je pogost tudi kanibalizem). V Sloveniji je bil nekoč ogrožen zaradi bolezni račje kuge, danes zaradi onesnaženja (predvsem komunalnega), menskih posegov v vodotoke (regulacije, zadrževalniki), rabe vode za različne namene (za pitno vodo, male hidro centrale, rejo rib) ter prisotnosti in širitve severno ameriške vrste, signalnega raka iz Avstrije po reki Muri.	530	162 303	Vrsta je stalno prisotna, ohranjenost vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti.
alpski kozliček (<i>Rosalia alpina</i> *)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno listnati gozdovi znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila zabeležena v	Alpski kozliček je dnevno aktivna vrsta, ki jih najpogosteje opazujemo na mrtvih ali posekanih drevesih od sredine julija do sredine avgusta. Ličinke živijo v mrtvih ali ostarelih drevesih različnih listavcev, predvsem bukve.	37.265	4.675	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana na širšem območju.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	oddelku 40, 63, 83 in 102B.	Samice odlagajo jajčeca v sveže poškodovan bukov les in šore. Glede na sonaravno gozdno gospodarjenje z gozdovi v Sloveniji se domneva, da je glavna nevarnost a vrsto puščanje hlodovine in cepanic znotraj območij kjer vrst živi v mesecu juliju in avgustu. Sveže posekan les namreč močno privablja osebkke te vrste, ki tu odlagajo jajčeca. Zarod pa seveda ob predelavi propade.			
bukov kozliček (<i>Morimus funereus</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežni del gozdnega prostora znotraj Natura 2000 območja.	Prehranjuje se z lesom različnih drevesnih vrst. Odrasle privablja vonj ranjenih ali posekanih dreves predvsem bukve in jelke, v katerega samice tudi odlagajo jajčeca. Razvoj poteka tri do štiri leta, ličinke se prehranjujejo pod lubjem in se zabubijo globlje v lesu. Posebnost vrste je relativno dolga življenjska doba odraslih osebkov (2 leti). Hroščki so nekritelati, zaradi česar je omejena njihova mobilnost, kljub temu pa lahko posamezen osebek prehodi velike razdalje. Odrasli osebkki so aktivni od maja do julija in jih najdemo večinoma na cestah ter ob posekanih deblih jelke ali bukve. Ličinka se razvija predvsem v svežih štorih jelke in bukve.	80.440	6.479	Vrsta je pogosta, ohranjenost vrste je zmanjšana, populacija ni izolirana.
škrlatni kukuj (<i>Cucujus cinnaberinus</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežni del gozdnega prostora znotraj Natura 2000 območja. Vrsta je bila najdena v odseku 236 in 258.	Vrsto najpogosteje najdemo pod gnijočim vlažnim lubjem dreves listavcev (hrast, topol, javor, in bukev) ali iglavcev (smreka, jelka in bor). Ličinke in odrasle osebkke najdemo pod lubjem stoječih ali ležečih mrtvih dreves. Edini pogoj naj bi bila konstantna in vlažna mikroklima. V obeh fazah se vrsta prehranjuje predatorsko (ličinke kozličkov), ličinke pa se delno prehranjujejo tudi z lesnim drobirjem. Vrsto ogroža prekomerno odstranjevanje starih, umirajočih dreves.	75.556	5.758	Vrsta je redka, ohranjenost vrste je odlična, populacija ni izolirana.
brazdar (<i>Rhyssodes sulcatus</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Praviloma ga najdemo v pragozdnih ostankih in sestojih z večjim deležem mrtvega lesa.	Hrošči so aktivni ponoči. Gre za indikatorsko vrsto stabilnega, naravnega mešanega gozda s pragozdnim značajem. Živi za lubjem odmrlih debel, kjer je dovolj vlage. Ogroža jo gospodarjenje z gozdom, lahko pa jo tudi kaj hitro izlovimo. Pri iskanju hrošča pod lubjem odmrlih dreves se uničuje tudi njen življenjski prostor.	14.769	3416 171	Vrsta je prisotna, ohranjenost vrste je dobra, populacija je skoraj izolirana.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
črtasti medvedek (<i>Callimorpha quadripunctaria</i> *)	<u>SI3000263 Kočevsko</u> Pretežno gozdnata pokrajina s posameznimi košenicami, pestro strukturiranimi gozdnimi robovi, gozdnimi jasami, gozdne ceste in poti.	Vrsta potrebuje listnate do mešane presvetljene gozdove od nižin do 1000 metrov nadmorske višine z visokim deležem vrzeli, jas in gozdnih robov z dobro zastopanim zeliščnim in grmovnim slojem ter vrstno bogatimi travniki v bližini. Mlade gosenice se hranijo z listi mrtvih kopriv, vrbovcev in drugih zelišč v podrastu, po prezimitvi pa se hranijo z listi grmovnih vrst (leska, robida, kosteničevje, navadna metla). Metulji srkajo nektar cvetov konjske grive, navadne dobre misli, gadovca, osatov, mete in tudi drugih medonosnih rastlin, ki cvetijo pozno poleti v gozdu in ob gozdnem robu. Metulji so aktivni podnevi in ponoči: podnevi se odrasli osebki hranijo, ponoči pa pariyo. Posamezne populacije so ogrožene zaradi pogoste košnje gozdnega roba ali zaradi uporabe pesticidov na površinah v bližini.	10.476	1.016	Vrsta je pogosta, dobro ohranjena, populacija ni izolirana.
rogač (<i>Lucanus cervus</i>)	<u>SI3000263 Kočevsko:</u> Starejši sestoji listavcev, predvsem s prisotnostjo hrastov. Vrsta je bila zabeležena v odsekih 63, 135, 201, 205, 211C in 307.	Živi v starih sestojih listavcev, predvsem hrastov, na toplih legah z visokim deležem mrtvega lesa v nižinah in gričevju. Hrošči se pojavijo ob večerih od junija do avgusta. Samice zalegajo jajčeca v ali ob šture, stara ali padla drevesa. Pri tem je bolj kot drevesna vrsta pomembno, da je les v fazi razgradnje posebnih gliv. Celoten razvoj poteka počasi, tudi do 5 let. Zabubijo se v zemlji (15-20 cm globoko) in se razvijejo v hrošče, ki živijo samo nekaj tednov.	76.092	5.391	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, splošna ocena stanja je dobra.
močvirski krešič (<i>Carabus variolosus</i>)	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263 Kočevsko:</u> Vrsta je bila zabeležena na pritoku reke Kolpe (odsek 100); levem izvirnem kraku potoka Potok, v ovinku ceste 270 m S od odcepa za zaselek Gorenji Potok (meja odsekov 261 in 284), ob vodotoku južno od Črnega potoka pri Dragi (odsek 6) in	Je vlagoljubna vrsta, vezana na zamočvirjene gozdove v ravninah do višine okoli 1000 m, ki so večinoma porasle s črno ali sivo jelšo, na S delu Pohorja tudi v smrekovo jelševih sestojih. Razvoj poteka v manjših in večjih potokih, preobraženi mladostni osebki ne zapuščajo mesta preobrazbe, kjer tudi prezimijo. Prezimijo v trhlem razpadajočem lesu (debelejših trhljih vejah in štorih ob vodi ali v močvirju) ali zakopani v mehko zemljo nabrežin ob vodi. Odrasli osebki so nočno aktivni. Ogrožajo ga posegi v gozdne potoke: urbanizacija območja, regulacije vodotokov, redčenje	2.703	162 1.367	Stopnja ohranjenosti je povprečna ali zmanjšana, populacija je (skoraj) izolirana, splošna ocena stanja je dobra.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
	zahodno od Pungerta (odsek 3).	dreves na območju, onesnaževanje vodotokov (eutrofikacija in črna odlagališča različnega materiala).			
veliki studenčar (<i>Cordulegaster heros</i>)	<u>Upravljalvska cona E - območje navadnega koščaka</u> <u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Desni pritok potoka Potok pri vasi Srednji potok, potok Potok pri vasi Gorenji potok, Mirtovički potok, potoki Nežica, Delačka voda, Jarek, Topli jarek.	Večino življenja preživi v stadiju ličinke, v majhnih gozdnih potokih z naravno strugo in z ustreznim peščenim, rahlo muljastim dnom. Pogosto so struge sredi poletja suhe, pa vendar jeseni znova najdemo ličinke, ki so sušo preživele zakopane globlje v podlagi. Tako odrasli kot ličinke so plenilci. Ker so odrasli zelo dobri letalci, se lahko tudi do nekaj kilometrov oddaljijo od matičnega potoka. Ogrožajo ga onesnaževanje in regulacije vodotokov.	449	162 448	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.
gozdni postavnež (<i>Euphydryas maturna</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Gozdni rob s prisotnimi vrstami veliki jesen in topol. Vrsta je bila popisna v odseku 29, 107, 136 in 310.	Živi v vlažnih dolinah s travniki in mešanimi gozdnimi sestoji. Gosenice se do zime skupinsko hranijo z listi velikega jesena in topola. Prezimijo v skupnih gnezdih iz listov hranilne rastline spetih s svilnatimi nitmi. Spomladi se gosenice hranijo posamič jesenom in topolom, poleg tega pa še z ozkolistnim trpotcem, vrednikovim jetičnikom, kosteničevjem ali travniško izjevko. Odrasli osebkii se zadržujejo večinoma na gozdnih robovih in gozdnih poteh, ki so le del dneva osončene. Hranijo se v glavam na belo cvetočih rastlinah (kobulnice, navadna kalin, dobrovita ipd.). Na populacije negativno vpliva predvsem intenzifikacija kmetijske rabe travniških površin v bližini življenjskega prostora, način gospodarjenja z gozdom (odstranjevanje vegetacije na gozdnih obronkih in monokulturno pogozdovanje z iglavci) ter reguliranje manjših potokov z odstranjevanjem obrežne vegetacije.	67.717	6.658	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija je (skoraj) izolirana, splošna ocena stanja je dobra.
veliki frfotavček (<i>Leptidea morsei</i>)	<u>SI3000263</u> <u>Kočevsko:</u> Vrsta je bila zabeležena v odseku 211C.	Vrsta je vezana na tople, vlažne, presvetljene in vrzelaste listnate in mešane gozdove z dobro razvitim zeliščnim slojem in pestrim gozdnim robom, v dolinah ob potokih in rekah, od nižin do 800 m nadmorske višine. Metulji potrebujejo za prehrano cvetoče naktarialne rastline v gozdni podrasti, na vrzelih in gozdnem robu. Samice odlagajo jajca na nekatere vrste stročnic	67.717	6.658	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		(spomladanski in črni grahor ter nekatere grašice), s katerimi se prehranjujejo izlegle gosnice. Glavni dejavniki ogrožanja vrste so veliki posegi v gozdne površine (goloseki, nadomeščanje drevesnih vrst z monokulturami iglavcev), intenzivno odstranjevanje podrasti in čiščenje gozdnih robov ter klimatske spremembe z vse toplejšimi in sušnimi poletji.			
zeleni žužnjak (<i>Buxbaumia viridis</i>)	SI3000263 Kočevsko: Montanski pas, med 500 in 1500 m nadmorske višine, redko sega v kolinski pas.	Mah uspeva predvsem na trhljih smrekovih štorih, pa tudi na jelovem, bukovem in jelševem razpadajočem lesu, v montanskem pasu, med 500 in 1500 m nadmorske višine, samo redko sega v kolinski pas. Ustrezajo mu tako trhli panji kot tudi večja debla s premerom nad 20 cm saj večja prostornina lesa lažje zadržuje vodo in vzdržuje stalno vlažnost rastišča.	78.268	3.542	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.
mah <i>Dicranum viride</i>	SI3000263 Kočevsko: Montanski pas do 1000 m nadmorske višine, redko pa sega v kolinski pas pod 500 m nadmorske višine.	Poseljuje lubje ob vznožju listopadnih, predvsem starih dreves v strnjanih listopadnih (predvsem bukovih) gozdovih. Vrsta se pojavlja v majhnih šopih ali posameznih blazincah z majhno gostoto, skupaj z drugimi vrstami, ki poseljujejo isti habitat. V Sloveniji vrsta uspeva na razpadajočih bukovih ostankih, deblih in štorih v montanskem pasu do 1000 m n.m., redko pa sega v kolinski pas pod 500 m n.m. Vrsta je ogrožena zaradi podiranja gostiteljskih dreves ter dreves v bližnji okolici, kar spreminja mikroklimatske razmere. Vrsta je občutljiva tudi na zračno onesnaženost.	78.268	3.542	Vrsta je prisotna, odlično ohranjena, populacija ni izolirana.
navadna obročnica (<i>Adenophora lilifolia</i>)	SI5000013 Kočevsko: Vrsta je bila najdena v dolinah potoka Belica in Račkega potoka (odseki 32B in 92).	Je značilnica zveze Molinion, pojavlja pa se tudi v združbah zveze Alno-Ulmion in reda Quercetalia pubescentis. Raste v senčnih gozdovih in na grmovnatih pobočjih, na bazičnih ilovnatih in glinenih tleh, bogatih s hranili, ki so lahko spremenljivo vlažna. V Sloveniji zanesljivo uspeva na Kočevskem, vendar je maloštevilna.	5.183	3.424	Stopnja ohranjenosti je odlična, populacija ni izolirana, splošna ocena stanja je odlična
Scopolijev repnjak (<i>Arabis scopoliana</i>)	SI5000013 Kočevsko: Vrsta je bila najdena na širšem območju Ribjeka.	Raste v skalnih razpokah, na meliščih, gruščnatih tratah, v snežnih dolinicah in ruševju v zgornjem montanskem in subalpinskem pasu. V Sloveniji dosega skrajno severozahodno mejo razširjenosti v Trnovskem	52	32	Stopnja ohranjenosti je odlična, populacija ni izolirana, ampak je ob meji območja razširjenosti, splošna ocena stanja je dobra.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		gozdu, uspeva pa tudi na Nanosu, ovršju Snežnika ter v stenah nad Kolpo. Je terciarni relikv dinarsko-ilirskega izvora. Ponekod ga ogrožata zaraščanje travnišč z ruševjem in množično pohodništvo.			
črna žolna (<i>Dryocopus martius</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Celoten gozdni prostor.	Živi v mešanih bukovo-jelovih in iglastih gozdovih, kjer si za gnezdenje teše dupla z ovalnim vhodom. Za gnezdenje pa potrebuje bukova debela oziroma debela listavcev, ki jih uporablja več let. Pomembna so predvsem drevesa, ki imajo ravno deblo in imajo na višini 4-10 metrov malo stranskih vej ter so na tej višini debela vsaj 35 cm. Par potrebuje za uspešno gnezdenje kar 300-400 ha gozda. Med prehranjevanjem na starih drevesih (zlasti iglavcih) za seboj pušča velike luknje, v katerih išče lesne mravlje. Je stalnica in v Sloveniji pogosta gnezdilka.	94.292	7.864	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-300 gnezdečih parov.
gozdni jereb (<i>Bonasa bonasia</i>)	<u>Upravljalvska cona B</u> <u>- območje gozdnega jereba</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Dobro strukturirani sestoji z večjim deležem iglavcev in skupinami lesk, zaraščajoče površine v gozdnem prostoru.	Je tipična vrsta razčlenjenih gozdov z množico presvetlitev in veliko diverzitetu drevesnih vrst, v kombinaciji s starejšimi sestoji nujno zahteva tudi pionirske stadije gozda ter jase ali poseke. Tak habitat gozdnemu jerebu omogoča pestro prehrano in večjo možnost prilagajanja na spremembe. Običajno naseljuje mešani gozd; v prevladujočem iglastem sestoji mora biti prisoten vsaj manjši delež listavcev. Glavni razlogi za upad populacije gozdnega jereba: pomanjkanje gostega grmovnega sloja (do 2 m višine) iglavcev, listavcev ali visokih steblik; pomanjkanje zeliščnega sloja (borovnica, malinovje) na katerega ima z objedanjem velik vpliv parkljasta divjad; manjša dolžina gozdnega roba in primerljivo manjši delež površin v zaraščanju.	93.101	2.442 7.386	Vprašljivo, vrsta najverjetneje upada. 50-100 parov (Mihelič, 2015, Life Kočevsko)
koconogi čuk (<i>Aegolius funereus</i>),	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Iglasti in jelovo-bukovi debeljaki nad 800 m nadmorske višine z velikim številom dupel in gozdnimi jasami.	Naseljuje pretežno iglaste, lahko tudi mešane gozdove v višjih legah (nad 800 m). Za gnezdenje potrebuje luknje, ki jih je v preteklem letu stesala črna žolna. V špranjah in drevesnih rogovilah dela zaloge hrane. Lovi tako v gozdu kot na bolj odprtih predelih (jase, poseke, gozdni robovi). V Sloveniji velja za redko gnezdilko gorskega in dinarskega sveta. Samci so	97.522	8.078	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 60-145 gnezdečih parov, splošna ocena stanja je dobra.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		stalnice, samice in mladiči pa klateži.			
kozača (<i>Strix uralensis</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Vrzelast gozd s starejšim drevjem. Teritorij je velik od 200-400 ha. V njem ima kopališča v vodnih kotanjah.	Kozača naseljuje v Sloveniji večinoma jelovo-bukove gozdove (<i>Omphalodo-Fagetum</i>), ki so tudi glavna gozdna rastlinska združba dinarskega sveta v Sloveniji. Potrebuje gozd debeljaka in pomlajenca z dovolj velikim številom velikih dupel in poldupel. Tolerira prebiralno sečnjo in ekstenzivno gospodarjenje z gozdom – pobiranje določenega deleža odmrlih vej, omejeno izločanje sušic ter vzdrževanje določenega števila posek in presvetlitev (neposeljenih in manjših od 2 ha). Izogiba se naseljenim območjem.	97.151	8.066	Splošna ocena stanja je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 300-450 gnezdečih parov.
mali skovik (<i>Glaucidium passerinum</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Iglast in jelovo-bukov gozd na višjih nadmorskih višinah s presvetlitvami in gozdnimi jasnami.	Prebiva v iglastih in mešanih gozdovih s številnimi presvetlitvami, jasnami in posekami, praviloma v višjih legah. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z dupli in gozdnimi jasnami ali posekami v območju 2 do 10 km ² . Gnezdo si naredi v duplu, ki ga je prejšnje leto iztesal veliki detel. Je stalnica, samec celo leto brani teritorij.	97.522	8.078	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 20-30 gnezdečih parov.
pivka (<i>Picus canus</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celoten gozdni prostor.	Naseljuje mešane in listnate gozdove, rečne loke in drevesne mejice. Duplo si izteše sama, najpogosteje v listavce (javor, bukev, hrast, lipa, vrba). Hrani se z mravljami in drugimi žuželkami, ki jih lovi na tleh in na drevju, kjer izza lubja pobira tudi njihove ličinke in bube. Je manj specializirana na mravlje kot zelena žolna. Je stalnica, v Sloveniji velja za pogosto vrsto. V nižinskih predelih jo ogroža zlasti uničevanje rečnih lok in drevesnih mejic.	96.656	8.045	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 160-200 gnezdečih parov.
sršenar (<i>Pernis apivorus</i>)	<u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno celotno Natura 2000 območje.	Naseljuje odprte gozdove s številnimi jasnami in mozaično kmetijsko krajino. Za gnezditveno uspešnost potrebuje strukturiran gozd z visokimi debelimi drevesi, jasnami in mirnimi conami, v polmeru 4 do 10 km od gnezda pa odprto krajino. Gnezdi na velikih drevesih, 10-20 m nad tlemi. Je selivka, ki prezimuje v zahodnem in centralnem delu ekvatorialne Afrike in se vrne sredi aprila. Zelo je občutljiv na človekove motnje v času	97.522	8.078	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 15-20 gnezdečih parov.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		gnezdenja ter na spremembe v gnezditvenem habitatu.			
triprsti detel (<i>Picoides tridactylus</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Klimaksni iglasti sestoji z visokim deležem odmrlega drevja, gozdni rezervati. Vrsta je bila zabeležena v oddelkih 230 in 247.	Omejujoč dejavnik za prisotnost vrste je prisotnost iglavcev (smreke, jelke). Izbira goste gozdove z velikim številom dreves na enoto površine. Najraje ima alpske smrekove in dinarske jelove gozdove v fazi debeljaka z visokim deležem odmrlih stoječih dreves (predvsem iglavcev). Optimalni prehranjevalni habitat naj bi imel več kot 10 stoječih odmrlih dreves (debelejših od 30 cm) na hektar gozda. Odmrlih, poškodovanih in ležečih dreves naj bi bilo najmanj 5 % od lesne zaloge. Prehranjuje se tudi na podrticah. Izmed drevesnih vrst ima najraje jelko zaradi sušečih se vrhov in odmrlih vej. Pojavlja se na predelih, kjer je zaradi snegoloma ali žledoloma večje število polomljenih oziroma sušečih se dreves, ter v predelih z večjo gostoto larv lubadarjev <i>Scolytidae</i> in kozličkov <i>Cerambycidae</i> . Teritorij je velik od 50 do 80 ha. Ogrožajo ga: odpiranje zaprtih gozdov in povečevanje intenzitete gospodarjenja v še pred kratkim zaprtih sestojih ter odstranjevanje odmrlega in propadajočega drevja.	17.916	3416 319	Manj ugodno, 30-40 parov. (Vir: Bertoncej in drugi, 2015, Life Kočevsko).
belohrbti detel (<i>Dendroco pos leucotos</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> V okviru projekta Life Kočevsko – LIFE13 NAT/SI/000314 je bila vrst popisana v odsekih 18, 110 in 212.	Prebiva v zrelih bukovo-jelovih gozdovih z veliko odmrlega, padlega drevja. Duplo si izteše v propadajoče drevo z mehkim lesom. Par ima velik teritorij. Hrani se pretežno z ličinkami lesnih hroščev na odmrlem drevju. Je stalnica in v Sloveniji zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi (odstranjevanje odmrlega, propadajočega drevja).	25.591	3416 3.314	Neugodno, vrsta je v upadanju, velikost populacije je 20-30 gnezdečih parov.
mali muhar (<i>Ficedula parva</i>)	<u>Upravljalvska cona A - območje triprstega in belohrbtega detla</u> <u>SI5000013</u> <u>Kočevsko:</u> Pretežno listnati gozdovi z visoko zračno vlago in visoko lesno zalogo, rezervati.	Prebiva v zrelih mešanih ali listnatih gozdovih, zlasti bukovih z visokimi drevesi in bujno podrastjo ter jasami. Gnezdo je v duplu ali na vrhu odlomljenih debel. Hrani se z nevretenčarji, občasno s plodovi. Zadržuje se visoko v krošnjah, lovi tudi v zraku. Je selivka, ki prezimuje v južni Aziji in je tako posebnost med našimi pticami, vrne se maja. V Sloveniji je zelo redka gnezdilka. Ogroža ga intenzivno gospodarjenje z gozdovi.	14.714	3416 2.047	Stopnja ohranjenosti je povprečna ali zmanjšana, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 20 parov.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
planinski orel (<i>Aquila chrysaetos</i>)	SI5000013 Kočevsko Strmi predeli nad Kolpsko dolino.	V Sloveniji so redki gnezdilci zahodnega dela države, kjer naseljujejo skalovja, pašnike in goličave v višjih nadmorskih legah. Veliko gnezdo iz vej si naredijo na skalni polici. Lahko je visoko 2 m in ima 1-1.5 m premera, gnezda na drevesih, ki so sicer redkejša, pa so še večja: 2-4 m visoka s premerom 2-3 m. Par si je zvest celo življenje. Prehranjujejo se s sesalci (do velikosti srne), ptiči (do velikosti laboda) in mrhovino, redko s plazilci. Lovijo v nizkem letu, pogosto v paru. So stalnice, vendar se mladiči lahko razpršijo daleč od kraja, kjer so bili izvaljeni. Ogrožajo ga človeške motnje v času gnezdenja (kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, množično planinarjenje).	18.381	7.284	Stopnja ohranjenosti je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju, velikost populacije je 1-2 gnezdeča para.
sokol selec (<i>Falco peregrinus</i>)	SI5000013 Kočevsko: Strmi predeli nad Kolpsko dolino.	V Sloveniji je redki gnezdilec skalnih sten, ki jih obdaja odprta kulturna krajina ali goličave nad drevesno mejo. Njegova evropska populacija v zadnjih letih počasi narašča, kar je zlasti posledica prepovedi uporabe nekaterih pesticidov. Prehranjuje se v glavnem s pticami (od čisto majhnih, npr. kraljiček, do zelo velikih, npr. siva čaplja in gosi). Lovi v letu: za plenom opreza med kroženjem visoko nad tlemi, nato se z višine v izredno hitrem letu z zloženimi krili spusti nad plen. Je stalnica. Ogrožajo ga različne človekove dejavnosti: kraja mladičev iz gnezd za potrebe sokolarstva, športno plezanje, planinarjenje in onesnaževanje okolja.	17.991	7.052	Stopnja ohranjenosti vrste na območju je dobra, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, velikost populacije je 6-7 gnezdečih parov.
belorepec (<i>Haliaeetus albicilla</i>)	SI5000013 Kočevsko: Kolpa je prehranjevalni habitat.	V Sloveniji je izjemno redki gnezdilec (1-2 para) na Notranjskem in Dolenjskem. Svoja ogromna gnezda naredi na velikih drevesih (bukve, hrasti), redkeje na skalnih policah. Gnezdo lahko uporablja več let zaporedoma. Par si je zvest celo življenje, z dvorjenjem pa prične že decembra. Njegova prehranjevališča so lahko do 10 km oddaljena od gnezda, ki je praviloma blizu gozdnega roba. Prehranjuje se z ribami, ki jih bodisi aktivno lovi bodisi pobira nasedle in umirajoče, z vodnimi pticami, sesalci, mrhovino ali pa s plenim, ki ga ukrade drugim	1.700	815	Stopnja ohranjenosti je povprečna ali zmanjšana, populacija ni izolirana na širšem območju razširjenosti, velikost populacije je 1 gnezdeč par.

Vrsta	Cona/Območje vrste	Ekološke zahteve vrste	Velikost cone znotraj POO / POV (ha)	Velikost cone znotraj GGE (ha)	Ocena stanja na območju Natura 2000
		ujedam (kleptoparazit). Je stalnica, mladiči si po osamosvojitvi poiščejo svoj teritorij. Ogrožajo ga motnje v času gnezdenja.			

12.1.2 Podrobne kulturnovarstvene usmeritve

Preglednica 140: Pregled varovanih objektov in območij kul. dediščine ter podrobne usmeritve

EID	IME	REŽIM	PODREŽIM	USMERITVE
1-13417	Ajbelj - Domačija Ajbelj 6	Dediščina	Stavbna dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-14870	Bezgovica - Ambient kapelice in vodnega zajetja	Dediščina	Stavbna dediščina	Okolico ambianta je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-13420	Dolenji Potok - Zaselek	Dediščina	Naselbinska dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba na severni strani naselja.
1-01806	Fara - Cerkev Marijinega vnebovzetja	Vplivno območje		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-01807	Fara - Cerkev sv. Štefana	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico cerkve je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-11818	Gorenji Potok - Naselbina Jastrnik	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-05899	Kostel - Arheološko najdišče Kostel	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-01808	Kostel - Cerkev sv. Treh kraljev	Spomenik		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi

				je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-01808	Kostel - Cerkev sv. Treh kraljev	Vplivno območje spomenika		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-00910	Kostel - Grad Kostel	Spomenik		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Ohranjanje vedut na grad. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-00910	Kostel - Grad Kostel	Vplivno območje spomenika		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Ohranjanje vedut na grad. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-05900	Kostel - Trško naselje	Spomenik		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-05900	Kostel - Trško naselje	Vplivno območje spomenika		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.

1-01809	Krkovo nad Faro - Cerkev sv. Lenarta	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico cerkve je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-10318	Krkovo nad Faro - Domačija Grbac	Dediščina	Stavbna dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-10287	Krkovo nad Faro - Mlin pri domačiji Grbac	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico mlina je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-20870	Kuželj - Arheološko najdišče Rački potok	Arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-13425	Kuželj - Vas	Dediščina	Naselbinska dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba na severovzhodni strani naselja.
1-09218	Malinišče - Mlin domačije Malinišče 2	Dediščina	Stavbna dediščina	Okolico mlina je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-02786	Maverc - Ruševine cerkve sv. Vida	Arheološko najdišče		Na območju ni dovoljena gradnja novih vlak in začasnih površin za skladiščenje lesa. Prepovedano je ruvanje panjev ali kakršni koli posegi v zemeljske plasti. V primeru sanitarne sečnje se uporablja po potrebi tudi posebna mehanizacija, za posek in odvoz lesa, da se čim bolj zmanjša poseganje v teren. Pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-14872	Mirtoviči - Sušilnica na domačiji Mirtoviči 6	Dediščina	Stavbna dediščina	Okolico sušilnice je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-14873	Osilnica - Vas	Dediščina	Naselbinska dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba na severni strani naselja.
1-01608	Podstene pri Kostelu - Cerkev sv. Duha	Spomenik		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.

1-01608	Podstene pri Kostelu - Cerkev sv. Duha	Vplivno območje		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-13426	Podstene pri Kostelu - Vas	Dediščina	Naselbinska dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba.
1-02092	Ribjek - Cerkev sv. Egidija	Vplivno območje		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-21990	Ribjek - Kulturna krajina	Dediščina	Kulturna krajina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba.
1-25827	Ruševine mlina s kamnitim jezom	Dediščina priporočilno	Stavbna dediščina	Potrebno je redno vzdrževanje obrečnega prostora.
1-01810	Slavski Laz - Cerkev sv. Trojice	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico cerkve je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-13427	Slavski Laz - Vas	Dediščina	Naselbinska dediščina	Upoštevanje varstvenega režima enote. Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba.
1-02097	Srobotnik ob Kolpi - Cerkev sv. Ane	Dediščina	Stavbna dediščina	Okolico cerkve je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-02097	Srobotnik ob Kolpi - Cerkev sv. Ane	Vplivno območje		Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba in ohranjanje vedut na cerkev. Upoštevanje varstvenega režima enote – pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-11820	Vrh pri Fari - Arheološko območje Vrh	Arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-01811	Vrh pri Fari - Cerkev sv. Nikolaja	Dediščina	Stavbna dediščina	Neposredno okolico cerkve je potrebno vzdrževati, v smislu pregleda stanja dreves in sanacije poškodovanih dreves, da ne bi prišlo do poškodb. Upoštevanje varstvenega režima enote.
1-01811	Vrh pri Fari - Cerkev sv. Nikolaja	Vplivno območje		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
1-20890	Žurge - Arheološka najdišče Polična jama	Arheološko najdišče		Upoštevanje varstvenega režima enote - pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.

1-02094	Žurje - Cerkev sv. Duha	Dediščina	Stavbna dediščina	Potrebno je vzdrževanje gozdnega roba in ohranjanje vedut na cerkev. Upoštevanje varstvenega režima enote – pred načrtovanimi posegi je potrebno pridobiti pogoje in soglasje ZVKDS OE LJ.
---------	-------------------------	-----------	-------------------	--

12.1.3 OBRAZEC E1: Povzetek stanja in ukrepov na ravni gozdnogospodarske enote

Preglednica/LP: Površina gozdov po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda (ha)	5.416,27	1.392,59	110,69	6.919,55
Delež (%)	78,27	20,13	1,60	100,00

Preglednica/GF1: Gozdni fondii po gospodarskih kategorijah gozdov in rastiščnogojitvenih razredih

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	igl.	Ist.	sk.	PR
01111-Jelova bukovja na globokih tle	829,11	125,9	233,8	359,7	3,30	4,84	8,14	26,5	23,7	24,7	109,0
01301-Podgorska bukovja	1.377,92	61,9	229,2	291,1	2,22	5,27	7,49	27,2	22,3	23,3	90,6
01711-Jelovja in smrekovja na silika	647,32	163,5	167,9	331,4	5,31	4,46	9,77	28,3	21,6	24,9	84,6
01821-Podgorska bukovja na silikatni	1.605,51	68,5	222,7	291,2	2,76	5,76	8,51	28,3	22,5	23,8	81,5
VEČNAMENSKI GOZDOVI skupaj	4.459,86	90,9	218,8	309,7	3,06	5,25	8,31	27,6	22,5	24,0	89,6
09000-Gozdni rezervati	21,58	521,7	145,9	667,6	12,00	3,65	15,65	0,0	0,0	0,0	0,0
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI skupaj	21,58	521,7	145,9	667,6	12,00	3,65	15,65	0,0	0,0	0,0	0,0
08000-Varovalni gozdovi	2.438,11	24,3	115,4	139,8	0,57	2,92	3,49	6,9	5,0	5,3	21,4
VAROVALNI GOZDOVI skupaj	2.438,11	24,3	115,4	139,8	0,57	2,92	3,49	6,9	5,0	5,3	21,4
Skupaj vsi gozdovi	6.919,55	68,8	182,2	251,0	2,21	4,42	6,63	24,4	18,6	20,2	76,3

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradba sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	109,03	1,6						
Drogovnjak	706,89	10,2	10,58	1,5	0,7	73,0	5,6	20,7
Debeljak	2.050,61	29,6	166,47	8,1	2,1	88,0	7,7	2,2
Sestoj v obnovi	525,60	7,6	210,12	40,0	6,4	78,4	13,1	2,1
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.235,95	32,3	283,04	12,7	6,2	61,6	29,0	3,2
Pionirski gozd z grmišči	1.291,47	18,7	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	6.919,55	100,0	670,21	9,7	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/ZNS: Zasnova, negovanost in sklep sestojev po razvojnih fazah

Razvojna faza	Površina ha	Zasnova (%)				Negovanost (%)				Sklep (%)			
		1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4
Mladovje	109,03	18,3	69,8	6,5	5,4	30,7	53,6	15,7	0,0	59,1	23,8	6,4	10,7
Drogovnjak	706,89	5,3	42,0	39,7	13,0	4,0	26,3	69,7	0,0	53,3	23,1	16,8	6,8
Debeljak	2.050,61					32,7	55,0	12,2	0,1	18,9	57,4	14,8	8,9
Sestoj v obnovi	525,60					38,2	55,4	6,4	0,0				
RAZNOMERNO (sk-gnz)	2.235,95					10,4	63,8	25,8	0,0				
Pionirski gozd z grmišči	1.291,47	0,0	0,0	23,7	76,3								
Skupaj	6.919,55												

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	7,5	12,7	19,3	20,4	40,1	8,1	20,3
Jelka	4,4	9,1	14,0	21,6	50,9	15,7	39,3
Bor	17,0	32,7	26,5	13,9	9,9	3,6	9,1
Macesen	12,7	14,8	22,4	11,7	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	13,5	19,1	21,4	20,3	25,7	0,0	0,0
Bukev	10,9	22,6	25,3	22,9	18,3	42,1	105,4
Hrast	13,0	26,1	25,1	19,5	16,3	5,0	12,6
Pl. lst.	11,5	23,6	24,4	21,9	18,6	11,4	28,7
Dr. tr. lst.	19,4	28,2	23,6	16,2	12,6	9,8	24,7
Meh. lst.	11,8	29,1	25,5	18,0	15,6	4,3	10,7
Iglavci	7,0	13,3	17,3	20,3	42,1	27,4	68,8
Listavci	12,4	24,2	24,8	21,3	17,3	72,6	182,2
Skupaj	10,9	21,2	22,8	21,0	24,1	100,0	251,0

Preglednica/LZ1/VNG: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	7,4	12,2	19,3	20,5	40,6	9,7	30,2
Jelka	4,6	9,4	14,2	22,0	49,8	18,5	57,2
Bor	15,4	19,4	21,4	16,3	27,5	1,1	3,4
Macesen	12,7	14,8	22,4	11,7	38,4	0,0	0,0
Ostali igl.	13,5	19,1	21,4	20,3	25,7	0,0	0,0
Bukev	8,7	22,4	24,4	23,8	20,7	40,1	124,0
Hrast	11,8	26,4	24,8	19,6	17,4	5,5	17,1
Pl. lst.	9,7	23,4	24,1	22,6	20,2	12,3	38,0
Dr. tr. lst.	12,9	28,0	24,3	18,0	16,8	7,5	23,3
Meh. lst.	11,7	29,1	25,5	18,0	15,7	5,3	16,4
Iglavci	5,9	10,7	16,1	21,3	46,0	29,3	90,9
Listavci	9,8	24,0	24,5	22,2	19,5	70,7	218,8
Skupaj	8,6	20,1	22,0	21,9	27,4	100,0	309,7

Preglednica/PR1: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,38	0,45	0,45	0,42	0,51	33,3	2,21
Listavci	1,23	1,36	0,94	0,59	0,31	66,7	4,42
Skupaj	1,61	1,81	1,39	1,01	0,82	100,0	6,63

Preglednica/PR1/VNG: Tekoči letni prirastek po debelinskih razredih za večnamenske gozdove in gozdove s posebnim namenom z dovoljenimi ukrepi

	Debelinski razredi (m ³ /ha)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,50	0,59	0,63	0,62	0,78	37,2	3,12
Listavci	1,27	1,68	1,14	0,75	0,42	62,8	5,26
Skupaj	1,77	2,27	1,77	1,37	1,20	100,0	8,38

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	116.100	24,4											
Listavci	234.100	18,6											
Skupaj	350.200	20,2											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	286,57	286,57											
Priprava tal	ha	4,30	4,30											
Sadnja	ha	2,30	2,30											
Obžetev	ha	4,50	10,90											
Nega mladja	ha	9,00	9,00											
Nega gošče	ha	118,55	118,55											
Nega letvenjaka	ha	99,12	99,12											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	68,22	68,22											
Varstvo pred žuželkami	dni	89,00	89,00											
Zaščita s premazom	ha	0,50	5,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30											
Vzdrževanje travinj	ha	14,76	147,60											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	60,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	2.342,73	2.342,73											
Ostala varstvena dela	dni	2,50	2,50											

Preglednica/D-DV: Delež drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	20,35	8,11
Jelka	39,29	15,66
Rdeči bor	1,33	0,53
Črni bor	7,80	3,11
Zeleni bor	0,02	0,01
Bukev	105,36	41,96
Hruška	0,04	0,02
Graden	12,63	5,03
Kostanj	0,02	0,01
Robinija	0,04	0,02
Oreh	0,09	0,04
Gorski javor	17,22	6,86
Ostrolistni javor	0,28	0,11
Topokrpi javor	4,00	1,59
Veliki jesen	5,61	2,24
Gorski brest	0,51	0,20
Lipa in lipovec	0,56	0,22
Beli gaber	11,46	4,57
Češnjka	0,44	0,18
Maklen	0,26	0,10
Brek	0,03	0,01
Mokovec	0,67	0,27
Črni gaber	9,23	3,68
Mali jesen	2,97	1,18
Trepetlika	0,45	0,18
Topoli	0,12	0,05
Črna jelša	9,36	3,73

Siva jelša	0,12	0,05
Breza	0,58	0,23
Vrbe	0,12	0,05
Skupaj:	250,96	100,00

12.1.4 OBRAZEC E2: Povzetek stanja in ukrepov na ravni rastičnogojitvenega razreda

Rastičnogojitveni razred: Jelova bukovja na globokih tleh - 01111

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	270,58	555,13	3,40	829,11
Delež (%)	32,6	67,0	0,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,9	7,1	12,7	14,5	56,8	3,1	11,2
Jelka	4,1	8,2	10,3	22,6	54,8	31,9	114,7
Bukev	6,9	14,9	19,6	29,7	28,9	46,4	167,1
Hrast	12,5	21,6	19,6	24,2	22,1	2,8	9,9
Pl. lst.	7,2	15,6	19,7	29,4	28,1	14,3	51,5
Dr. tr. lst.	12,8	21,9	19,9	24,0	21,4	1,5	5,3
Meh. lst.	25,0	0,0	0,0	34,1	40,9	0,0	0,0
Iglavci	4,5	8,1	10,5	21,9	55,0	35,0	125,9
Listavci	7,3	15,5	19,7	29,2	28,3	65,0	233,8
Skupaj	6,3	12,9	16,5	26,6	37,7	100,0	359,7

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,43	0,52	0,50	0,79	1,07	40,5	3,30
Listavci	1,08	1,18	0,96	1,02	0,61	59,5	4,84
Skupaj	1,51	1,70	1,46	1,81	1,68	100,0	8,14

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	791,34	95,4	37,77	4,6	0,00	0,0	0,00	0,0	829,11	100,0
Skupaj vsi gozdovi	791,34	95,4	37,77	4,6	0,00	0,0	0,00	0,0	829,11	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,9	3,4	7,3	1,8	6,1	7,9	5,7	9,5	15,2	6,0
30 - 49 cm	1,0	1,8	2,8	0,3	0,4	0,7	1,3	2,2	3,5	7,0
50 in več cm	1,2	0,2	1,4	0,0	0,2	0,2	1,2	0,4	1,6	5,7
Skupaj	6,1	5,4	11,5	2,1	6,7	8,8	8,2	12,1	20,3	18,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek					
	ha	%	Površina		Zasnova			
			ha	%	1	2	3	4
Mladovje	56,35	6,8						
Drogovnjak	36,15	4,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Debeljak	368,23	44,3	43,94	11,9	0,1	98,7	1,2	0,0
Sestoj v obnovi	106,67	12,9	48,40	45,4	4,5	88,4	7,1	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	258,69	31,2	54,96	21,2	8,1	91,0	0,9	0,0
Pionirski gozd z grmišči	3,02	0,4	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	829,11	100,0	147,30	17,8	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	2,79	20,35	0,00	0,00	0,00	118,10	0,00	6,02	0,04	0,00	147,30
%	0,36	2,63	0,00	0,00	0,00	15,28	0,00	0,78	0,01	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	24	0,0	25,0	50,0	16,7	8,3
Jelka	242	3,3	26,4	43,8	23,6	2,9
Bukev	402	4,0	22,4	33,3	25,1	15,2
Hrast	8	0,0	0,0	37,5	50,0	12,5
Pl. lst.	166	5,4	25,9	32,6	27,7	8,4
Dr. tr. lst.	13	0,0	0,0	7,7	0,0	92,3
Meh. lst.	1	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0
Skupaj iglavci	266	3,0	26,3	44,4	22,9	3,4
Skupaj listavci	590	4,2	22,5	32,6	25,6	15,1
Skupaj	856	3,9	23,7	36,2	24,8	11,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	9,6
Veje	0,4
Osutost	0,3
Skupaj	10,3

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	29.500	49.994	169,5	74,6
LISTAVCI	37.500	29.793	79,4	44,5
Skupaj	67.000	79.786	119,1	119,1

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	5,8	46,7	1,4
Jelka	56,9	35,6	14,0
Bor	0,0	0,7	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	31,2	20,0	7,7
Hrast	0,1	2,9	0,0
Pl. lst.	5,8	8,5	1,4
Dr. tr. lst.	0,2	7,2	0,0
Meh. lst.	0,0	0,5	0,0
Skupaj iglavci	62,7	36,3	15,5
Skupaj listavci	37,3	16,1	9,2
Skupaj	100,0	24,7	24,7

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,1	5,3	14,7	25,7	37,5	29,6	49,4
Listavci	4,6	6,9	8,8	10,7	30,0	14,0	31,4
Skupaj	4,2	6,6	10,3	15,9	34,8	20,7	80,8

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	2,2	42,3	0,0	0,0	0,0	37,4	2,3	14,4	1,4	0,0
2014	3,1	39,4	0,1	0,0	0,0	38,6	1,2	16,9	0,6	0,1
2024	3,1	31,9	0,0	0,0	0,0	46,4	2,8	14,3	1,5	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	27.700	26,5											
Listavci	45.900	23,7											
Skupaj	73.600	24,7											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	67,05	67,05											
Nega mladja	ha	2,00	2,00											
Nega gošče	ha	33,35	33,35											
Nega letvenjaka	ha	53,15	53,15											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	9,42	9,42											
Varstvo pred žuželkami	dni	17,00	17,00											
Vzdrževanje travinj	ha	4,60	46,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	60,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	18,07	18,07											
Ostala varstvena dela	dni	2,50	2,50											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	11,19	3,11
Jelka	114,67	31,88
Bukev	167,08	46,45
Graden	9,93	2,76
Gorski javor	40,36	11,22
Ostrolistni javor	1,63	0,45
Topokrpi javor	1,31	0,36
Veliki jesen	2,20	0,61
Gorski brest	3,10	0,86
Lipa in lipovec	2,61	0,73
Beli gaber	0,27	0,08
Češnja	0,28	0,08
Maklen	0,03	0,01
Brek	0,13	0,04
Mokovec	0,26	0,07
Črni gaber	3,87	1,08
Mali jesen	0,76	0,21
Skupaj:	359,68	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja - 01301*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.136,83	228,86	12,23	1.377,92
Delež (%)	82,5	16,6	0,9	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,6	14,0	22,5	19,5	35,4	12,0	35,0
Jelka	5,4	13,2	21,8	20,0	39,6	7,5	21,9
Bor	20,9	24,8	22,7	10,3	21,3	1,7	5,1
Macesen	11,1	12,7	25,3	6,4	44,5	0,0	0,0
Bukev	9,0	24,2	25,4	22,7	18,7	48,8	142,1
Hrast	13,2	26,8	24,1	18,7	17,2	6,5	19,0
Pl. Ist.	10,7	25,4	24,7	20,9	18,3	12,8	37,1
Dr. tr. Ist.	15,5	28,2	22,6	16,8	16,9	9,3	26,9
Meh. Ist.	13,9	28,8	23,0	17,0	17,3	1,4	4,1
Iglavci	8,5	14,6	22,3	18,9	35,7	21,3	61,9
Listavci	10,5	25,1	24,8	21,3	18,3	78,7	229,2
Skupaj	10,1	22,9	24,2	20,8	22,0	100,0	291,1

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,52	0,50	0,51	0,32	0,38	29,7	2,22
Listavci	1,30	1,72	1,13	0,71	0,40	70,3	5,27
Skupaj	1,82	2,22	1,64	1,03	0,78	100,0	7,49

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	891,54	64,7	335,07	24,3	128,90	9,4	22,41	1,6	1.377,92	100,0
Skupaj vsi gozdovi	891,54	64,7	335,07	24,3	128,90	9,4	22,41	1,6	1.377,92	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	2,8	10,8	13,6	1,8	10,5	12,3	4,6	21,3	25,9	10,4
30 - 49 cm	0,4	1,0	1,4	0,1	3,7	3,8	0,5	4,7	5,2	9,6
50 in več cm	0,0	0,4	0,4	0,0	0,9	0,9	0,0	1,3	1,3	4,9
Skupaj	3,2	12,2	15,4	1,9	15,1	17,0	5,1	27,3	32,4	24,9

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	36,32	2,6							
Drogovnjak	211,40	15,3	2,52	1,2	0,0	80,2	7,5	12,3	
Debeljak	460,46	33,5	50,60	11,0	0,9	90,2	6,5	2,4	
Sestoj v obnovi	212,51	15,4	80,87	38,1	0,0	89,3	8,2	2,5	

RAZNOMERNO (sk-gnz)	377,80	27,4	44,36	11,7	1,5	57,0	38,5	3,0
Pionirski gozd z grmišči	79,43	5,8	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.377,92	100,0	178,35	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	10,03	3,20	0,09	0,00	0,00	152,68	0,70	7,67	2,92	1,06	178,35
%	0,75	0,24	0,01	0,00	0,00	11,38	0,05	0,57	0,22	0,08	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	151	0,0	13,2	36,4	40,5	9,9
Jelka	91	2,2	37,4	38,4	19,8	2,2
Bor	15	0,0	0,0	13,3	66,7	20,0
Bukev	620	4,7	18,5	31,4	28,1	17,3
Hrast	72	1,4	15,3	26,4	29,1	27,8
Pl. lst.	172	2,3	16,9	22,7	24,4	33,7
Dr. tr. lst.	55	0,0	0,0	0,0	7,3	92,7
Meh. lst.	9	0,0	0,0	0,0	55,6	44,4
Skupaj iglavci	257	0,8	21,0	35,8	34,6	7,8
Skupaj listavci	928	3,7	16,7	27,2	26,5	25,9
Skupaj	1.185	3,0	17,6	29,2	28,3	21,9

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,2
Veje	1,0
Osutost	0,2
Skupaj	6,4

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	23.600	34.120	144,6	36,3
LISTAVCI	70.400	37.515	53,3	39,9
Skupaj	94.000	71.635	76,2	76,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	36,4	38,9	5,7
Jelka	11,2	29,1	1,8
Bor	0,1	0,5	0,0
Macesen	0,0	22,8	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	41,3	13,3	6,5
Hrast	1,4	4,0	0,2
Pl. lst.	7,4	9,8	1,2
Dr. tr. lst.	1,8	3,5	0,3
Meh. lst.	0,4	2,9	0,1

Skupaj iglavci	47,6	32,6	7,5
Skupaj listavci	52,4	10,8	8,3
Skupaj	100,0	15,8	15,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	3,8	9,8	21,5	29,2	43,0	26,5	20,0
Listavci	4,0	5,9	9,1	11,3	17,5	9,4	23,6
Skupaj	4,0	6,5	11,6	15,4	27,5	13,3	43,6

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	12,8	6,0	1,8	0,0	0,0	50,0	6,6	13,8	7,7	1,3
2014	14,8	6,1	2,2	0,0	0,0	49,0	5,5	12,0	8,3	2,1
2024	12,0	7,5	1,7	0,0	0,0	48,8	6,5	12,8	9,3	1,4

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	23.200	27,2											
Listavci	70.300	22,3											
Skupaj	93.500	23,3											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	72,51	72,51											
Priprava tal	ha	1,50	1,50											
Sadnja	ha	1,50	1,50											
Obžetev	ha	2,80	6,80											
Nega mladja	ha	2,40	2,40											
Nega gošče	ha	34,70	34,70											
Nega letvenjaka	ha	25,22	25,22											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	27,40	27,40											
Varstvo pred žuželkami	dni	17,00	17,00											
Zaščita s premazom	ha	0,50	5,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,09	0,90											
Naravni razvoj biotopov	ha	79,45	79,45											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	34,97	12,01
Jelka	21,86	7,51
Rdeči bor	1,07	0,37
Črni bor	3,98	1,37
Bukev	142,08	48,82
Graden	18,99	6,52
Robinija	0,08	0,03
Gorski javor	27,85	9,57
Ostrolistni javor	0,25	0,09
Topokrpi javor	3,94	1,35
Veliki jesen	3,71	1,27

Gorski brest	0,41	0,14
Lipa in lipovec	0,49	0,17
Beli gaber	12,72	4,37
Češnja	0,49	0,17
Maklen	0,52	0,18
Brek	0,03	0,01
Mokovec	1,28	0,44
Črni gaber	9,97	3,42
Mali jesen	2,30	0,79
Trepetlika	1,12	0,38
Črna jelša	2,16	0,74
Siva jelša	0,20	0,07
Breza	0,49	0,17
Vrbe	0,13	0,04
Skupaj:	291,09	100,00

Rastičnogojitveni razred: Jelovja in smrekovja na silikatnih kamninah - 01711*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	542,25	46,81	58,26	647,32
Delež (%)	83,8	7,2	9,0	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	2,6	6,4	13,6	21,8	55,6	14,0	46,3
Jelka	2,5	6,7	11,8	22,3	56,7	35,4	117,2
Bor	3,1	7,6	12,3	26,8	50,2	0,0	0,0
Macesen	3,0	10,5	6,0	22,0	58,5	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	8,5	23,4	27,5	22,3	18,3	22,1	73,4
Hrast	8,7	24,0	27,2	22,5	17,6	3,8	12,6
Pl. lst.	8,9	24,0	26,7	22,2	18,2	12,1	40,1
Dr. tr. lst.	8,4	26,5	26,4	22,0	16,7	6,3	21,0
Meh. lst.	8,7	26,8	25,6	21,9	17,0	6,3	20,8
Iglavci	2,5	6,6	12,3	22,2	56,4	49,3	163,5
Listavci	8,6	24,4	26,9	22,2	17,9	50,7	167,9
Skupaj	5,6	15,6	19,7	22,2	36,9	100,0	331,4

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,44	0,82	1,05	1,32	1,68	54,3	5,31
Listavci	1,14	1,49	1,00	0,56	0,27	45,7	4,46
Skupaj	1,58	2,31	2,05	1,88	1,95	100,0	9,77

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	463,12	71,6	153,01	23,6	31,19	4,8	0,00	0,0	647,32	100,0
Skupaj vsi gozdovi	463,12	71,6	153,01	23,6	31,19	4,8	0,00	0,0	647,32	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	3,4	7,4	10,8	3,6	10,8	14,4	7,0	18,2	25,2	10,0
30 - 49 cm	0,9	0,9	1,8	1,1	5,1	6,2	2,0	6,0	8,0	14,9
50 in več cm	0,0	0,6	0,6	0,8	0,0	0,8	0,8	0,6	1,4	4,8
Skupaj	4,3	8,9	13,2	5,5	15,9	21,4	9,8	24,8	34,6	29,7

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	5,87	0,9							
Drogovnjak	56,45	8,7	1,47	2,6	4,8	0,0	0,0	95,2	
Debeljak	245,17	37,9	23,96	9,8	6,4	75,9	12,9	4,8	

Sestoj v obnovi	78,28	12,1	25,34	32,4	0,0	54,5	35,3	10,2
RAZNOMERNO (sk-gnz)	260,94	40,3	42,96	16,5	1,4	74,3	24,2	0,1
Pionirski gozd z grmišči	0,61	0,1	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	647,32	100,0	93,73	14,5	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	9,79	11,62	0,04	0,00	0,00	61,97	0,13	4,85	2,75	2,58	93,73
%	1,53	1,81	0,01	0,00	0,00	9,66	0,02	0,76	0,43	0,40	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	80	2,5	20,0	44,9	28,8	3,8
Jelka	211	2,4	32,7	48,8	15,6	0,5
Bukev	156	0,0	16,7	32,7	35,2	15,4
Hrast	14	0,0	21,4	21,4	28,6	28,6
Pl. lst.	101	5,0	12,9	32,6	32,7	16,8
Dr. tr. lst.	54	0,0	0,0	1,9	11,1	87,0
Meh. lst.	47	0,0	0,0	25,5	46,8	27,7
Skupaj iglavci	291	2,4	29,2	47,8	19,2	1,4
Skupaj listavci	372	1,3	11,3	26,9	32,3	28,2
Skupaj	663	1,8	19,2	36,1	26,5	16,4

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,1
Veje	0,8
Osutost	0,3
Skupaj	6,2

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	30.000	43.716	145,7	82,5
LISTAVCI	23.000	8.643	37,6	16,3
Skupaj	53.000	52.359	98,8	98,8

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	62,6	56,5	13,3
Jelka	20,6	14,1	4,4
Bor	0,2	8,8	0,0
Macesen	0,1	25,3	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	10,4	11,7	2,2
Hrast	1,5	10,1	0,3
Pl. lst.	3,0	5,3	0,6
Dr. tr. lst.	1,0	4,3	0,2
Meh. lst.	0,6	2,2	0,1

Skupaj iglavci	83,5	32,2	17,7
Skupaj listavci	16,5	7,8	3,5
Skupaj	100,0	21,2	21,2

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,3	15,7	25,6	25,0	31,1	26,2	55,4
Listavci	3,2	3,5	6,1	10,9	11,2	6,8	11,8
Skupaj	3,6	7,0	13,3	19,8	26,8	17,4	67,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	27,2	32,0	0,6	0,0	0,0	14,8	2,2	11,1	4,6	7,5
2014	23,5	30,9	0,4	0,1	0,0	18,8	3,1	12,0	5,1	6,1
2024	14,0	35,4	0,0	0,0	0,0	22,1	3,8	12,1	6,3	6,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	30.000	28,3											
Listavci	23.500	21,6											
Skupaj	53.500	24,9											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	54,15	54,15											
Priprava tal	ha	2,00	2,00											
Obžetev	ha	0,40	1,20											
Nega mladja	ha	2,50	2,50											
Nega gošče	ha	13,55	13,55											
Nega letvenjaka	ha	6,90	6,90											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	8,05	8,05											
Varstvo pred žuželkami	dni	43,00	43,00											
Vzdrževanje travinj	ha	0,70	7,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	1,56	1,56											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	46,26	13,96
Jelka	117,20	35,37
Rdeči bor	0,02	0,01
Bukev	73,39	22,15
Hruška	0,02	0,01
Graden	12,59	3,80
Kostanj	0,07	0,02
Robinija	0,02	0,01
Gorski javor	26,36	7,96
Topokrpi javor	0,86	0,26
Veliki jesen	11,67	3,52
Gorski brest	0,19	0,06
Lipa in lipovec	0,79	0,24

Beli gaber	19,21	5,80
Češnja	0,24	0,07
Maklen	0,11	0,03
Črni gaber	1,33	0,40
Mali jesen	0,24	0,07
Trepetlika	0,13	0,04
Črna jelša	19,69	5,94
Siva jelša	0,21	0,06
Breza	0,31	0,09
Vrbe	0,42	0,13
Skupaj:	331,33	100,00

Rastičnogojitveni razred: Podgorska bukovja na silikatnih kamninah - 01821*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.467,21	120,06	18,24	1.605,51
Delež (%)	91,4	7,5	1,1	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	8,9	15,0	20,8	21,9	33,4	10,1	29,4
Jelka	8,0	13,3	20,1	21,6	37,0	11,6	33,8
Bor	10,8	15,1	20,2	21,2	32,7	1,8	5,2
Macesen	18,5	20,3	20,4	20,4	20,4	0,0	0,0
Ostali igl.	13,5	19,1	21,4	20,2	25,8	0,0	0,1
Bukev	9,9	26,1	26,3	20,8	16,9	36,6	106,7
Hrast	11,3	28,1	26,0	18,3	16,3	7,2	20,9
Pl. lst.	11,1	27,8	26,1	18,7	16,3	10,7	31,0
Dr. tr. lst.	12,2	28,6	25,5	17,3	16,4	10,4	30,4
Meh. lst.	12,2	29,8	25,7	17,1	15,2	11,6	33,7
Iglavci	8,6	14,2	20,4	21,7	35,1	23,5	68,5
Listavci	10,8	27,4	26,1	19,3	16,4	76,5	222,7
Skupaj	10,3	24,3	24,8	19,8	20,8	100,0	291,2

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,54	0,60	0,63	0,50	0,49	32,4	2,76
Listavci	1,37	1,98	1,29	0,71	0,41	67,6	5,76
Skupaj	1,91	2,58	1,92	1,21	0,90	100,0	8,52

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Večnamenski gozdovi	1.085,53	67,7	451,73	28,1	58,09	3,6	10,16	0,6	1.605,51	100,0
Skupaj vsi gozdovi	1.085,53	67,7	451,73	28,1	58,09	3,6	10,16	0,6	1.605,51	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	2,4	12,2	14,6	2,4	16,5	18,9	4,8	28,7	33,5	14,1
30 - 49 cm	1,0	2,4	3,4	0,7	3,9	4,6	1,7	6,3	8,0	15,5
50 in več cm	0,3	0,6	0,9	0,1	0,6	0,7	0,4	1,2	1,6	6,4
Skupaj	3,7	15,2	18,9	3,2	21,0	24,2	6,9	36,2	43,1	36,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Mladovje	10,49	0,7							
Drogovnjak	214,51	13,4	3,51	1,6	0,0	74,6	11,4	14,0	
Debeljak	459,69	28,6	36,73	8,0	3,9	76,9	16,3	2,9	

Sestoj v obnovi	122,26	7,6	53,47	43,7	21,0	63,9	15,1	0,0
RAZNOMERNO (sk-gnz)	762,25	47,4	113,29	14,9	10,4	47,5	35,9	6,2
Pionirski gozd z grmišči	36,31	2,3	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj	1.605,51	100,0	207,00	12,9	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	23,71	15,40	0,35	0,00	0,00	136,00	2,33	7,00	14,37	7,84	207,00
%	1,49	0,97	0,02	0,00	0,00	8,53	0,15	0,44	0,90	0,49	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	142	0,7	11,3	41,6	40,8	5,6
Jelka	152	2,6	30,3	49,3	17,1	0,7
Bor	34	0,0	2,9	29,4	50,1	17,6
Macesen	2	0,0	0,0	50,0	50,0	0,0
Bukev	533	0,4	10,9	34,5	36,0	18,2
Hrast	97	1,0	7,2	30,9	37,2	23,7
Pl. lst.	143	2,8	14,7	34,9	34,3	13,3
Dr. tr. lst.	129	0,0	0,0	2,3	16,3	81,4
Meh. lst.	155	0,0	9,7	23,9	39,3	27,1
Skupaj iglavci	330	1,5	19,1	44,0	30,9	4,5
Skupaj listavci	1.057	0,7	9,6	28,8	33,8	27,1
Skupaj	1.387	0,9	11,8	32,4	33,2	21,7

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	5,0
Veje	1,6
Osutost	0,3
Skupaj	6,9

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	32.000	53.150	166,1	47,7
LISTAVCI	79.369	41.747	52,6	37,5
Skupaj	111.369	94.897	85,2	85,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	49,3	50,4	8,6
Jelka	6,1	10,6	1,1
Bor	0,5	7,0	0,1
Macesen	0,0	9,8	0,0
Ostali igl.	0,1	32,1	0,0
Bukev	29,6	15,6	5,2
Hrast	1,8	4,7	0,3
Pl. lst.	7,5	12,0	1,3

Dr. tr. lst.	2,3	4,2	0,4
Meh. lst.	2,8	4,4	0,5
Skupaj iglavci	56,0	34,5	9,8
Skupaj listavci	44,0	10,8	7,7
Skupaj	100,0	17,5	17,5

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,2	10,2	23,5	30,8	40,4	28,0	26,7
Listavci	3,1	4,4	10,7	12,9	19,0	9,4	22,5
Skupaj	3,3	5,3	13,7	18,4	30,2	14,7	49,2

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	16,8	10,0	1,5	0,0	0,0	36,0	7,8	9,9	8,4	9,6
2014	17,1	10,1	1,1	0,0	0,0	33,5	6,6	10,9	9,5	11,2
2024	10,1	11,6	1,8	0,0	0,0	36,6	7,2	10,7	10,4	11,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	31.100	28,3											
Listavci	80.300	22,5											
Skupaj	111.400	23,8											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	90,76	90,76											
Priprava tal	ha	0,80	0,80											
Sadnja	ha	0,80	0,80											
Obžetev	ha	1,30	2,90											
Nega mladja	ha	2,10	2,10											
Nega gošče	ha	36,25	36,25											
Nega letvenjaka	ha	13,65	13,65											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	22,25	22,25											
Varstvo pred žuželkami	dni	12,00	12,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30											
Vzdrževanje travinj	ha	9,37	93,70											
Naravni razvoj biotopov	ha	44,61	44,61											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	29,40	10,10
Jelka	33,77	11,60
Rdeči bor	3,75	1,29
Črni bor	1,48	0,51
Zeleni bor	0,08	0,03
Bukev	106,67	36,63
Hruška	0,14	0,05
Graden	20,87	7,17
Kostanj	0,06	0,02

Robinija	0,08	0,03
Oreh	0,38	0,13
Gorski javor	14,56	5,00
Topokrpi javor	1,03	0,35
Veliki jesen	13,88	4,77
Gorski brest	0,06	0,02
Beli gaber	26,31	9,04
Češnja	1,10	0,38
Maklen	0,30	0,10
Mokovec	0,13	0,04
Črni gaber	2,68	0,92
Mali jesen	0,66	0,23
Trepetlika	0,71	0,24
Topoli	0,43	0,15
Črna jelša	30,38	10,43
Siva jelša	0,22	0,08
Breza	1,77	0,61
Vrbe	0,23	0,08
Skupaj:	291,13	100,00

Rastičnogojitveni razred: Varovalni gozdovi - 08000*Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah*

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	1.999,36	420,28	18,47	2.438,11
Delež (%)	82,0	17,2	0,8	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	11,8	27,2	23,9	19,3	17,8	1,6	2,2
Jelka	3,8	10,4	22,5	27,2	36,1	1,8	2,6
Bor	17,5	36,9	28,2	13,2	4,2	14,0	19,6
Bukev	18,2	23,6	27,8	19,9	10,5	50,8	70,9
Hrast	20,7	24,1	27,3	19,0	8,9	3,3	4,6
Pl. lst.	21,9	24,6	26,6	17,6	9,3	8,5	11,9
Dr. tr. lst.	29,6	28,8	22,4	13,2	6,0	19,7	27,5
Meh. lst.	19,8	25,2	29,7	16,5	8,8	0,3	0,4
Iglavci	15,5	33,3	27,2	15,2	8,8	17,4	24,3
Listavci	21,4	25,0	26,4	18,0	9,2	82,6	115,4
Skupaj	20,4	26,4	26,5	17,5	9,2	100,0	139,8

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,17	0,21	0,11	0,05	0,03	16,2	0,57
Listavci	1,17	0,78	0,58	0,30	0,10	83,8	2,92
Skupaj	1,34	0,99	0,69	0,35	0,13	100,0	3,49

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Varovalni gozdovi	206,95	8,5	1.160,26	47,6	1.070,90	43,9	0,00	0,0	2.438,11	100,0
Skupaj vsi gozdovi	206,95	8,5	1.160,26	47,6	1.070,90	43,9	0,00	0,0	2.438,11	100,0

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Drogovnjak	188,38	7,7							
Debeljak	495,48	20,3	10,04	2,0	0,0	98,3	0,0	1,7	
Sestoj v obnovi	5,88	0,2	2,04	34,7	0,0	84,8	15,2	0,0	
RAZNOMERNO (sk-gnz)	576,27	23,6	27,47	4,8	0,0	48,9	48,7	2,4	
Pionirski gozd z grmišči	1.172,10	48,2	0,00	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	
Skupaj	2.438,11	100,0	42,63	1,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	1,72	0,60	0,00	0,00	0,00	28,92	0,00	1,91	9,38	0,10	42,63
%	0,07	0,02	0,00	0,00	0,00	1,19	0,00	0,08	0,38	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	0,0
Veje	0,0
Osutost	0,0
Skupaj	0,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
IGLAVCI	1.600	347	21,7	3,0
LISTAVCI	10.031	2.238	22,3	19,2
Skupaj	11.631	2.585	22,2	22,2

Preglednica/PDV: Posek po skupinah drevesnih vrst

Drevesna vrsta	% od celotnega poseka	% od LZ drev. vrste	% od celotne LZ
Smreka	11,4	7,1	0,1
Jelka	0,0	0,0	0,0
Bor	2,0	0,1	0,0
Macesen	0,0	0,0	0,0
Ostali igl.	0,0	0,0	0,0
Bukev	74,4	1,2	0,6
Hrast	0,0	0,0	0,0
Pl. Ist.	6,4	0,6	0,1
Dr. tr. Ist.	1,9	0,1	0,0
Meh. Ist.	3,9	10,6	0,0
Skupaj iglavci	13,4	0,7	0,1
Skupaj listavci	86,6	0,8	0,7
Skupaj	100,0	0,8	0,8

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,2	0,3	0,3	0,8	4,6	0,7	0,1
Listavci	0,1	0,4	0,9	1,3	2,5	0,8	0,9
Skupaj	0,1	0,4	0,8	1,2	2,8	0,8	1,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	1,1	1,0	12,9	0,0	0,0	50,1	3,7	8,4	22,3	0,5
2014	1,3	1,3	14,1	0,0	0,0	51,1	3,5	8,5	19,9	0,3
2024	1,6	1,8	14,0	0,0	0,0	50,8	3,3	8,5	19,7	0,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	4.100	6,9											
Listavci	14.100	5,0											
Skupaj	18.200	5,3											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	2,10	2,10											
Nega gošče	ha	0,70	0,70											
Nega letvenjaka	ha	0,20	0,20											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	1,10	1,10											
Naravni razvoj biotopov	ha	2.199,04	2.199,04											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	2,17	1,55
Jelka	2,56	1,83
Rdeči bor	0,71	0,51
Črni bor	18,91	13,53
Bukev	70,92	50,77
Graden	4,65	3,33
Gorski javor	2,80	2,00
Ostrolistni javor	0,10	0,07
Topokrpi javor	7,77	5,56
Veliki jesen	0,83	0,59
Gorski brest	0,07	0,05
Lipa in lipovec	0,21	0,15
Beli gaber	2,83	2,03
Češnja	0,09	0,06
Maklen	0,21	0,15
Brek	0,02	0,01
Mokovec	0,99	0,71
Črni gaber	17,12	12,25
Mali jesen	6,37	4,56
Trepetlika	0,14	0,10
Topoli	0,04	0,03
Črna jelša	0,10	0,07
Siva jelša	0,02	0,01
Breza	0,11	0,08
Skupaj:	139,74	100,00

Rastičnogojitveni razred: Gozdni rezervati - 09000

Preglednica/LP: Površina rastičnogojitvenega razreda po lastniških kategorijah

	Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lokalnih skupnosti	Skupaj
Površina gozda	0,04	21,45	0,09	21,58
Delež (%)	0,2	99,4	0,4	100,0

Preglednica/LZ1: Lesna zaloga in njena sestava po skupinah drevesnih vrst in debelinskih razredih

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Smreka	0,0	0,9	4,9	10,0	84,2	6,1	41,0
Jelka	0,0	1,0	5,0	10,0	84,0	72,1	480,7
Bukev	6,0	11,0	23,0	29,0	31,0	21,3	142,5
Pl. lst.	7,0	10,8	22,6	28,9	30,7	0,5	3,2
Dr. tr. lst.	9,8	9,8	22,2	28,7	29,5	0,0	0,3
Iglavci	0,0	1,0	5,0	10,0	84,0	78,1	521,7
Listavci	6,0	11,0	23,0	29,0	31,0	21,9	145,9
Skupaj	1,3	3,2	8,9	14,1	72,5	100,0	667,6

Preglednica/PR1: Letni prirastek in njegova sestava po debelinskih razredih

	Debelinski razredi (m ³ /ha/leto)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	0,01	0,40	1,41	1,96	8,23	76,7	12,00
Listavci	0,77	0,69	0,90	0,79	0,51	23,3	3,65
Skupaj	0,78	1,09	2,31	2,75	8,74	100,0	15,65

Preglednica/OHR: Ohranjenost gozdov po gospodarskih kategorijah v RGR

Gospodarska kategorija gozdov	Ohranjeni		Spremenjeni		Močno sprem.		Izmenjani		Skupaj	
	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%	ha	%
Gpn, ukrepi niso dovoljeni	21,58	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	21,58	100,0
Skupaj vsi gozdovi	21,58	100,0	0,00	0,0	0,00	0,0	0,00	0,0	21,58	100,0

Preglednica /OD: Odmrlo drevje v RGR (število dreves na ha)

Razširjeni deb. razred	Stoječe drevje			Ležeče drevje			Skupaj			
	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	igl.	list.	sk.	m ³ /ha
10 - 29 cm	4,0	0,0	4,0	4,0	10,0	14,0	8,0	10,0	18,0	7,7
30 - 49 cm	4,0	0,0	4,0	4,0	0,0	4,0	8,0	0,0	8,0	16,9
50 in več cm	10,0	0,0	10,0	0,0	0,0	0,0	10,0	0,0	10,0	41,6
Skupaj	18,0	0,0	18,0	8,0	10,0	18,0	26,0	10,0	36,0	66,2

Preglednica/RF1: Razvojne faze oziroma zgradbe sestojev

Razvojna faza Oz. Zgradba sestojev	Površina		Podmladek						
	ha	%	Površina		Zasnova				
			ha	%	1	2	3	4	
Debeljak	21,58	100,0							
Skupaj	21,58	100,0	1,20	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-POM: Sestava podmladka po skupinah drevesnih vrst

Enota	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl.list.	Dr.tr.lis.	Meh.list.	Skupaj
ha	0,16	0,24	0,00	0,00	0,00	0,76	0,00	0,04	0,00	0,00	1,20
%	0,74	1,11	0,00	0,00	0,00	3,52	0,00	0,19	0,00	0,00	100,00

Preglednica/K: Kakovost drevja

Drevesna vrsta	Št. dreves	Delež dreves po kakovostnih razredih (v % od števila)				
		Odlična	Prav dobra	Dobra	Zadovoljiva	Slaba
Smreka	3	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0
Jelka	63	6,3	69,9	23,8	0,0	0,0
Ostali igl.	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Bukev	27	3,7	33,3	55,6	7,4	0,0
Hrast	1	0,0	100,0	0,0	0,0	0,0
Skupaj iglavci	67	6,0	67,1	23,9	3,0	0,0
Skupaj listavci	28	3,6	35,7	53,6	7,1	0,0
Skupaj	95	5,3	57,9	32,6	4,2	0,0

Preglednica/PSD: Poškodovanost drevja

Vrsta poškodbe	Poškodovanost (%)
Deblo in koreničnik	11,5
Veje	0,0
Osutost	1,5
Skupaj	13,0

Preglednica/D-PGR: Realizacija poseka v RGR

	Načrtovani posek	Realiziran posek	Realizacija sečnje	Skupna realizacija možnega p.
	m ³	m ³	%	%
Iglavci	0	0	0,0	0,0
Listavci	0	0	0,0	0,0
Skupaj	0	0	0,0	0,0

Preglednica/PDR: Posek po debelinskih razredih v RGR

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Skupaj	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Preglednica/D-GFR2: Razvoj gozdov v pogledu sestave drevesnih vrst (v %) v obdobju 2004 do 2024

Leto	Smreka	Jelka	Bor	Macesen	Dr.igl.	Bukev	Hrast	Pl. list.	Dr.tr.list.	Meh.list.
2004	6,8	65,4	0,0	0,0	0,0	25,0	0,6	0,4	1,8	0,0
2014	2,9	75,8	0,0	0,0	0,0	19,5	0,0	1,7	0,1	0,0
2024	6,1	72,1	0,0	0,0	0,0	21,3	0,0	0,5	0,0	0,0

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	0	0,0											
Listavci	0	0,0											
Skupaj	0	0,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan. s ponov.											

Preglednica/Delež (podrobno) drevesnih vrst po LZ

Drevesna vrsta	m ³ /ha	Delež %
Smreka	41,01	6,14
Jelka	480,68	72,01
Bukev	142,49	21,34
Gorski javor	2,59	0,39
Topokrpi javor	0,28	0,04
Gorski brest	0,28	0,04
Črni gaber	0,28	0,04
Skupaj:	667,61	100,00

12.1.5 OBRAZEC E3: Povzetek stanja in ukrepov po lastniških kategorijah

Zasebni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	3.416,87	87,6	219,4	307,0	3,05	5,35	8,41	28,0	22,6	24,1	88,1
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	0,04	650,0	50,0	700,0	13,75	0,75	15,00	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI	1.999,36	24,7	118,7	143,4	0,59	2,99	3,58	6,4	5,2	5,4	21,6
Skupaj vsi gozdovi	5.416,27	64,4	182,2	246,6	2,14	4,48	6,63	25,0	18,4	20,1	74,8

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	48,48	0,9
Drogovnjak	534,18	9,9
Debeljak	1.623,03	30,0
Sestoj v obnovi	395,82	7,3
RAZNOMERNO (sk-gnz)	1.739,51	32,0
Pionirski gozd z grmišči	1.075,25	19,9
Skupaj:	5.416,27	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	8,9
Jelka	13,6
Bor	3,7
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	41,6
Hrast	5,5
Pl. lst.	11,3
Dr. tr. lst.	10,5
Meh. lst.	5,0
Iglavci	26,1
Listavci	73,9
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	7,4	14,3	18,3	20,5	39,5	26,1	64,4
Listavci	12,6	25,2	25,5	20,6	16,1	73,9	182,2
Skupaj	11,2	22,3	23,7	20,6	22,2	100,0	246,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	87.031	25,0											
Listavci	181.507	18,4											
Skupaj	268.538	20,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	220,08	220,08											
Priprava tal	ha	3,80	3,80											
Sadnja	ha	1,80	1,80											
Obžetev	ha	3,95	8,35											
Nega mladja	ha	6,50	6,50											
Nega gošče	ha	87,25	87,25											
Nega letvenjaka	ha	48,12	48,12											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	53,55	53,55											
Varstvo pred žuželkami	dni	71,00	71,00											
Vzdrževanje grmišč	ha	0,30	0,30											
Vzdrževanje travinj	ha	14,76	147,60											
Naravni razvoj biotopov	ha	1.875,29	1.875,29											

Državni gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	950,86	97,2	218,5	315,8	2,92	4,87	7,79	25,2	22,7	23,5	95,2
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	21,45	520,8	146,6	667,4	11,98	3,67	15,65	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI	420,28	21,9	96,5	118,4	0,45	2,52	2,98	10,1	3,5	4,7	18,7
Skupaj vsi gozdovi	1.392,59	81,0	180,6	261,6	2,32	4,15	6,46	21,4	19,4	20,0	81,0

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	60,23	4,3
Drogovnjak	146,38	10,5
Debeljak	384,39	27,6
Sestoj v obnovi	119,94	8,6
RAZNOMERNO (sk-gnz)	468,79	33,7
Pionirski gozd z grmišči	212,86	15,3
Skupaj:	1.392,59	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	4,9
Jelka	22,4
Bor	3,7
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	44,9
Hrast	3,3
Pl. lst.	11,9
Dr. tr. lst.	7,6
Meh. lst.	1,4
Iglavci	31,0
Listavci	69,0
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	6,1	10,8	14,6	19,4	49,1	31,0	81,0
Listavci	11,7	20,2	22,2	24,1	21,8	69,0	180,6
Skupaj	9,9	17,3	19,9	22,7	30,2	100,0	261,6

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	24.204	21,4											
Listavci	48.676	19,4											
Skupaj	72.880	20,0											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	61,84	61,84											
Priprava tal	ha	0,50	0,50											
Sadnja	ha	0,50	0,50											
Obžetev	ha	0,50	2,50											
Nega mladja	ha	2,50	2,50											
Nega gošče	ha	30,85	30,85											
Nega letvenjaka	ha	50,40	50,40											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	14,10	14,10											
Varstvo pred žuželkami	dni	16,00	16,00											
Zaščita s premazom	ha	0,50	5,00											
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8,00	60,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	453,07	453,07											
Ostala varstvena dela	dni	2,50	2,50											

Občinski gozdovi

Preglednica/KG: Gozdni fondi po gospodarskih kategorijah gozdov

Gospodarske kategorije gozdov in rastiščnogojitveni razredi	Pov. ha	Lesna zaloga			Prirastek			Možni posek			
		m ³ /ha			m ³ /ha			% od lesne zaloge			% na PR
		igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	igl.	lst.	sk.	
VEČNAMENSKI GOZDOVI	92,13	147,4	201,2	348,6	4,90	5,17	10,07	35,6	19,1	26,1	90,4
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	0,09	666,7	33,3	700,0	16,33	0,56	16,67	0,0	0,0	0,0	0,0
VAROVALNI GOZDOVI	18,47	44,8	186,3	231,1	0,98	4,22	5,20	3,1	10,9	9,4	41,6
Skupaj vsi gozdovi	110,69	130,7	198,6	329,3	4,26	5,00	9,26	33,6	17,8	24,1	85,7

Preglednica/RF2: Razvojne faze oz. zgradba sestojev

Razvojna faza	Površina (ha)	Delež (%)
Mladovje	0,32	0,3
Drogovnjak	26,33	23,8
Debeljak	43,19	39,0
Sestoj v obnovi	9,84	8,9
RAZNOMERNO (sk-gnz)	27,65	25,0
Pionirski gozd z grmišči	3,36	3,0
Skupaj:	110,69	100,0

Preglednica/DV: Drevesna sestava

Drevesna vrsta	% od LZ
Smreka	12,7
Jelka	24,6
Bor	2,4
Macesen	0,0
Ostali igl.	0,0
Bukev	28,6
Hrast	5,4
Pl. lst.	13,5
Dr. tr. lst.	7,4
Meh. lst.	5,4
Iglavci	39,7
Listavci	60,3
Skupaj	100,0

Preglednica/LZ2: Lesna zaloga in njena struktura

	Debelinski razredi (v % od LZ)					Skupaj	
	I	II	III	IV	V	%	m ³ /ha
Iglavci	4,7	9,6	13,1	21,4	51,2	39,7	130,7
Listavci	10,8	23,4	25,1	21,5	19,2	60,3	198,6
Skupaj	8,4	17,9	20,3	21,5	31,9	100,0	329,3

Preglednica/EVP: Možni posek ter evidenca realiziranega poseka in neizkoriščenega drevja

	MP(m ³)	% na LZ	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
Iglavci	4.865	33,6											
Listavci	3.917	17,8											
Skupaj	8.782	24,1											
Neizkor. drevje	Iglavci												
	Listavci												
	Skupaj												

Preglednica/EVGD: Načrtovana gojitvena in varstvena dela ter evidenca realiziranih del

Vrsta dela	Enota	Načrtovano		2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	Skupaj
		dejan.	s ponov.											
Priprava sestoja	ha	4,65	4,65											
Obžetev	ha	0,05	0,05											
Nega gošče	ha	0,45	0,45											
Nega letvenjaka	ha	0,60	0,60											
Nega ml. Drogovnjaka	ha	0,57	0,57											
Varstvo pred žuželkami	dni	2,00	2,00											
Naravni razvoj biotopov	ha	14,37	14,37											

12.2 Seznam tarif po odsekih

Šifre za tarife:

Tarifa	Prebiralne (P)	Vmesne (V)	Enodobne (E)
1	2	22	42
2	4	24	44
3	6	26	46
4	8	28	48
5	10	30	50
6	12	32	52
7	14	34	54
8	16	36	56
9	18	38	58
10	20	40	60

Lahko so tudi vmesne tarife (n.pr.: V 2-3=25)

Preglednica/D-TAR: Seznam tarif po odsekih

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
13001	34	34	30	36	32	34	30	30
13002	34	34	30	36	32	34	30	32
13003	34	34	30	36	32	34	30	32
13004	34	34	30	36	32	34	30	32
13005	28	28	26	28	28	28	46	28
13006	34	34	28	34	30	34	30	30
13007	34	34	30	36	32	34	30	30
13008A	28	28	26	28	28	28	46	28
13008B	34	34	28	34	30	34	30	32
13009	34	16	32	16	32	16	30	30
13010	34	16	32	16	32	16	30	30
13011	34	16	32	16	32	16	30	30
13012	34	16	32	16	32	16	30	30
13013	28	28	26	28	28	28	46	28
13014	34	34	30	32	30	32	30	32
13015	34	34	30	32	30	32	30	32
13016	34	34	30	36	32	34	30	32
13017	34	34	30	32	30	32	30	32
13018	34	34	30	36	32	34	30	32
13019	34	34	30	32	30	32	30	32
13020	34	34	30	34	32	34	30	32
13021	34	34	30	32	30	32	30	32
13022	32	32	28	32	28	32	28	30
13023A	28	28	26	28	28	28	46	28
13023B	34	34	30	34	30	32	30	30
13024A	28	28	26	28	28	28	46	28
13024B	34	34	30	34	30	32	30	30
13025A	28	28	26	28	28	28	46	28
13025B	34	34	30	34	30	32	30	30
13026	28	28	26	28	28	28	46	28
13027	32	32	28	32	28	30	28	28
13028	28	28	26	28	28	28	46	28
13029	28	28	26	28	28	28	46	28
13030	34	16	32	16	32	16	30	30
13031	28	28	26	28	28	28	46	28
13032A	28	28	26	28	28	28	46	28
13032B	34	34	30	34	32	34	30	32
13033	34	34	30	36	32	34	30	32
13034	34	34	30	34	32	34	30	32
13035	34	34	30	34	32	34	30	32
13036	34	34	30	36	32	34	30	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	PI	TI	MI
13037	34	34	30	34	32	34	30	32
13038	34	34	30	32	30	32	30	30
13039	28	28	26	28	28	28	46	28
13040	34	34	30	36	32	34	30	32
13041	34	34	30	34	32	34	30	32
13042	34	34	30	36	32	34	30	32
13043	34	34	30	36	32	34	30	32
13044	34	34	30	36	32	34	30	32
13045	34	34	30	34	32	34	30	32
13046	34	34	30	36	32	34	30	32
13047	34	34	30	36	32	34	30	32
13048	34	34	30	34	32	34	30	32
13049	34	34	30	34	32	34	30	32
13050	34	34	30	34	32	34	30	32
13051	34	34	30	36	32	34	30	32
13052	34	34	30	34	32	34	30	32
13053	34	34	30	34	32	34	30	32
13054	34	34	30	34	32	34	30	32
13055	34	34	30	34	32	34	30	32
13056	34	34	30	34	32	34	30	32
13057	34	34	30	36	32	34	30	32
13058	34	34	30	34	32	34	30	32
13059	34	34	30	34	32	34	30	32
13060	34	34	30	34	32	34	30	32
13061	34	34	30	34	32	34	30	32
13062	34	34	30	34	32	34	30	32
13063	34	34	30	34	30	32	30	32
13064	34	34	30	36	32	34	30	32
13065	32	32	28	32	30	32	28	28
13066	28	28	26	28	28	28	46	28
13067	34	34	30	34	30	16	30	30
13068	28	28	26	28	28	28	46	28
13069A	28	28	26	28	28	28	46	28
13069B	34	34	30	34	32	34	30	30
13070	32	32	30	32	30	30	46	28
13071	34	34	30	34	30	34	30	32
13072	34	34	30	34	32	34	30	32
13073	32	32	28	32	30	32	28	28
13074	32	32	32	32	30	32	28	28
13075A	28	28	26	28	28	28	46	28
13075B	34	34	30	34	32	34	30	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
13076	32	32	28	32	30	32	28	28
13077	32	32	28	32	30	32	28	28
13078	32	32	28	30	30	30	30	30
13079	28	28	26	28	28	28	46	28
13080	28	28	26	28	28	28	46	28
13081	28	28	26	28	28	28	46	28
13082	28	28	26	28	28	28	46	28
13083	34	34	30	34	30	34	30	32
13084A	28	28	26	28	28	28	46	28
13084B	34	34	30	36	32	34	30	30
13085A	28	28	26	28	28	28	46	28
13085B	34	34	30	34	32	34	30	32
13086A	28	28	26	28	28	28	46	28
13086B	34	34	30	34	30	34	30	32
13087A	28	28	26	28	28	28	46	28
13087B	34	34	30	34	32	34	30	30
13088	28	28	26	28	28	28	46	28
13089	28	28	26	28	28	28	46	28
13090	28	28	26	28	28	28	46	28
13091	28	28	26	28	28	28	46	28
13092	32	32	28	32	30	32	28	28
13093	32	32	28	32	30	32	28	30
13094A	28	28	26	28	28	28	28	28
13094B	34	34	30	34	30	34	30	32
13095	28	28	26	28	28	28	46	28
13096	32	32	26	30	30	30	28	28
13097A	28	28	26	28	28	28	46	21
13097B	34	34	30	32	32	32	30	32
13098	32	32	28	32	30	32	28	28
13099	34	34	30	36	32	34	30	32
13100	34	34	30	36	32	34	30	32
13101A	28	28	26	28	28	28	46	28
13101B	34	34	30	34	32	34	30	32
13102A	34	34	30	36	32	34	30	32
13102B	34	34	30	36	32	34	30	32
13103	34	34	30	36	32	34	30	32
13104	34	34	30	34	30	32	30	32
13105A	32	32	28	30	28	30	28	28
13105B	34	34	30	34	30	34	30	32
13106A	34	34	30	32	30	32	30	32
13106B	34	34	30	32	30	32	30	32
13107	34	34	30	32	30	32	30	32
13108	34	34	30	36	32	34	30	32
13109	28	28	26	28	28	28	46	28
13110	34	34	30	36	32	34	30	32
13111	34	34	30	34	32	34	30	32
13112	34	34	30	36	32	34	30	32
13113	34	34	30	36	32	34	30	30
13114	34	34	30	36	32	34	30	30
13115	32	32	28	32	30	32	28	30
13116A	28	28	26	28	28	28	46	28
13116B	32	32	28	32	30	32	28	28
13117	28	28	26	28	28	28	46	28
13118	34	34	30	36	32	34	30	32
13119A	28	28	26	28	28	28	46	28
13119B	34	34	30	34	32	34	30	30
13120	34	34	30	34	32	34	30	32
13121A	28	28	26	28	28	28	46	28
13121B	34	36	30	34	32	34	30	32
13122	34	34	30	34	32	34	30	32
13123	34	34	30	34	32	34	30	32
13124	34	34	30	36	32	34	30	32
13125	34	34	30	34	32	34	30	32
13126	34	34	30	34	32	34	30	32
13127	34	34	30	36	32	34	30	32

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
13128	34	34	30	36	32	34	30	32
13129	34	34	30	36	32	34	30	32
13130	34	34	30	34	32	34	30	32
13131	34	34	30	34	32	34	30	32
13132	34	34	30	34	30	34	30	32
13133	34	34	30	34	30	34	30	30
13134	34	34	30	32	30	32	30	30
13135	34	34	30	32	32	32	30	32
13136	34	34	30	34	32	34	30	30
13137	34	34	30	32	32	32	30	32
13138	34	34	30	32	32	32	30	32
13139	34	34	30	32	32	32	30	32
13140	34	34	30	34	32	34	30	32
13201	34	34	30	34	32	34	30	32
13202	34	34	30	32	32	32	30	32
13203	34	34	30	34	32	34	30	32
13204	34	34	30	32	32	32	30	32
13205	34	34	30	32	32	32	30	32
13206	34	34	30	32	32	32	30	32
13207	34	34	30	34	32	34	30	32
13208	32	32	30	32	32	32	30	30
13209	32	32	30	32	32	32	30	30
13210	32	32	30	32	32	32	30	30
13211A	30	30	30	30	30	30	28	28
13211B	30	30	30	30	30	30	28	28
13211C	34	34	28	32	32	32	28	32
13212	34	34	30	34	32	34	30	30
13213	34	34	30	34	32	34	30	30
13214A	30	30	30	30	30	30	28	28
13214B	32	32	30	32	32	32	30	30
13215	32	32	30	32	32	32	30	30
13216	34	34	30	32	32	32	30	30
13217	34	34	30	34	32	34	30	30
13218	34	34	30	34	32	34	30	30
13219	34	34	30	34	32	34	30	30
13220	34	34	30	34	32	34	30	30
13221	34	34	30	34	32	34	30	30
13222	34	34	30	34	32	34	30	30
13223	34	34	30	34	32	34	30	30
13224	34	34	30	34	32	34	30	30
13225	34	34	30	34	32	34	30	30
13226	34	34	30	34	32	34	30	30
13227	32	32	30	32	32	32	30	30
13228	34	34	30	34	32	34	30	32
13229	34	34	30	34	32	34	30	30
13230	34	34	32	34	32	16	30	30
13231	34	34	30	34	32	34	30	32
13232	34	34	32	34	32	16	30	30
13233	34	34	32	34	32	16	30	30
13234	34	34	32	34	32	16	30	30
13235	34	34	32	34	32	16	30	30
13236	34	16	30	16	30	16	30	30
13237	34	16	30	16	30	16	30	30
13238	34	16	30	16	30	16	30	30
13239	34	14	30	14	30	14	30	30
13240	34	34	30	34	32	34	30	30
13241	34	16	30	16	30	14	30	30
13242	34	34	32	34	32	16	30	30
13243A	34	34	30	34	32	34	30	30
13243B	30	30	30	30	30	30	28	28
13244A	34	16	30	16	30	16	30	30
13244B	30	32	30	30	30	30	28	28
13245A	34	14	30	14	30	14	30	30
13245B	30	32	30	30	30	30	28	28
13246	34	14	30	14	30	14	30	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
13247	34	16	30	16	30	16	30	30
13248	34	16	30	16	30	14	30	30
13249A	34	34	32	34	32	16	30	30
13249B	30	30	30	30	30	30	28	28
13250	32	32	30	32	32	32	30	30
13251	34	14	30	14	30	14	30	30
13252	34	16	30	16	30	16	30	30
13253	34	16	30	16	30	14	30	30
13254	34	14	30	14	30	14	30	30
13255	34	14	30	14	30	14	30	30
13256	34	16	30	16	30	14	30	30
13257	34	14	30	14	30	14	30	30
13258	34	16	30	16	30	14	30	30
13259	34	34	32	34	32	16	30	30
13260	34	34	30	34	32	34	30	30
13261	34	34	30	34	32	34	30	32
13262	34	34	32	34	32	16	30	30
13263	32	32	30	32	32	32	30	30
13264	34	34	30	34	32	34	30	30
13265	34	34	32	34	32	16	30	30
13266	34	34	30	34	32	34	30	30
13267	34	34	30	34	32	34	30	30
13268	34	34	30	34	32	34	30	30
13269	34	34	30	34	32	34	30	30
13270	32	32	30	32	32	32	30	30
13271	34	34	30	34	32	34	30	32
13272	34	34	30	34	32	34	30	32
13273	34	34	30	32	32	32	30	32
13274	32	32	30	32	32	32	30	30
13275	32	32	30	32	32	32	30	30
13276	34	34	30	34	32	34	30	32
13277	34	34	30	34	32	34	30	32
13278	34	34	30	34	32	34	30	32
13279	34	34	30	34	32	34	30	32
13280	34	34	30	34	32	34	30	32
13281	34	34	30	32	32	32	30	32
13282A	32	32	30	32	32	32	30	30
13282B	30	30	30	30	30	30	28	28
13283	34	34	30	32	32	32	30	32
13284	34	34	30	32	32	32	30	32
13285	34	34	30	32	32	32	30	30
13286	34	34	30	34	32	34	30	30
13287	34	34	30	34	32	34	30	30
13288	34	34	30	34	32	34	30	30
13289	34	34	30	34	32	34	30	32
13290	34	34	30	34	32	34	30	32
13291	34	34	30	32	32	32	30	32
13292	34	34	30	32	32	32	30	32
13293	34	34	30	32	32	32	30	32
13294A	32	32	30	32	32	32	30	30
13294B	30	30	30	30	30	30	28	28
13295	34	34	30	32	32	32	30	32
13296A	34	36	30	34	34	34	30	32
13296B	32	32	30	30	30	30	28	28
13297	34	34	30	32	32	32	30	32
13298	34	34	30	32	32	32	30	32
13299	34	34	30	32	32	32	30	32
13300	34	34	30	32	32	32	30	32
13301	32	32	30	32	32	32	30	30
13302	34	34	30	32	32	32	30	32
13303	34	34	30	32	32	32	30	32
13304A	34	36	30	34	34	34	30	32
13304B	36	36	34	34	34	34	30	32
13305	34	34	30	32	32	32	30	32
13306A	34	34	30	34	32	34	30	30

Odsek	Sm	Je	Oi	Bu	Hr	Pl	Tl	Ml
13306B	32	32	30	32	30	32	28	28
13307	34	34	30	32	32	32	30	32
13308	34	34	30	34	32	34	30	30
13309	32	32	30	32	32	32	30	30
13310	32	32	30	32	32	32	30	30
13311	34	34	30	34	32	34	30	30
13312	32	32	30	32	32	32	30	30
13313	34	34	30	32	32	32	30	32

12.3 Seznam prirastnih nizov po rastiščnogojitvenih razredih

Preglednica/D-NIZ: Seznam prirastnih nizov po gospodarskih razredih

GR	SDV	Niz	Ds3	Ds4	Ds5	Ds6	Ds7	Ds8	Ds9	Ds10	Ds11	Ds12	Ds13	Ds14	Ds15	Ds16
01111	SM	601	0,1284	0,0803	0,0558	0,0414	0,0322	0,0260	0,0213	0,0180	0,0155	0,0134	0,0118	0,0104	0,0093	0,0083
	JE	602	0,0742	0,0629	0,0542	0,0472	0,0412	0,0359	0,0314	0,0272	0,0235	0,0202	0,0171	0,0142	0,0114	0,0089
	OI	624	0,0727	0,0537	0,0396	0,0292	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0047	0,0035	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	603	0,0854	0,0564	0,0409	0,0315	0,0253	0,0208	0,0176	0,0151	0,0132	0,0116	0,0104	0,0093	0,0084	0,0077
	HR	625	0,0621	0,0435	0,0330	0,0263	0,0218	0,0185	0,0160	0,0140	0,0124	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0079
	PL	604	0,0539	0,0353	0,0255	0,0195	0,0154	0,0127	0,0107	0,0092	0,0079	0,0070	0,0063	0,0055	0,0050	0,0046
	TL	626	0,0566	0,0404	0,0310	0,0250	0,0209	0,0179	0,0155	0,0137	0,0122	0,0111	0,0101	0,0092	0,0085	0,0079
ML	627	0,0702	0,0526	0,0421	0,0350	0,0299	0,0262	0,0232	0,0209	0,0190	0,0173	0,0160	0,0149	0,0138	0,0129	
01301	SM	605	0,1274	0,0865	0,0640	0,0500	0,0406	0,0340	0,0289	0,0251	0,0221	0,0197	0,0176	0,0160	0,0145	0,0133
	JE	606	0,1329	0,0912	0,0681	0,0537	0,0438	0,0368	0,0315	0,0275	0,0242	0,0216	0,0195	0,0176	0,0162	0,0148
	OI	624	0,0727	0,0537	0,0396	0,0292	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0047	0,0035	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	607	0,0743	0,0489	0,0354	0,0271	0,0217	0,0178	0,0150	0,0129	0,0112	0,0099	0,0088	0,0080	0,0072	0,0065
	HR	608	0,0355	0,0253	0,0195	0,0157	0,0130	0,0112	0,0097	0,0086	0,0077	0,0069	0,0063	0,0057	0,0054	0,0049
	PL	609	0,0635	0,0476	0,0380	0,0317	0,0271	0,0238	0,0211	0,0190	0,0172	0,0157	0,0146	0,0135	0,0126	0,0118
	TL	610	0,0489	0,0354	0,0275	0,0223	0,0188	0,0162	0,0142	0,0126	0,0113	0,0103	0,0093	0,0086	0,0080	0,0074
ML	627	0,0702	0,0526	0,0421	0,0350	0,0299	0,0262	0,0232	0,0209	0,0190	0,0173	0,0160	0,0149	0,0138	0,0129	
01711	SM	611	0,1024	0,0855	0,0714	0,0597	0,0499	0,0416	0,0348	0,0291	0,0243	0,0203	0,0170	0,0142	0,0118	0,0098
	JE	612	0,1258	0,1045	0,0869	0,0722	0,0600	0,0499	0,0415	0,0345	0,0287	0,0238	0,0198	0,0165	0,0137	0,0114
	OI	624	0,0727	0,0537	0,0396	0,0292	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0047	0,0035	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	613	0,1056	0,0685	0,0490	0,0373	0,0296	0,0242	0,0202	0,0173	0,0150	0,0132	0,0116	0,0104	0,0094	0,0085
	HR	625	0,0621	0,0435	0,0330	0,0263	0,0218	0,0185	0,0160	0,0140	0,0124	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0079
	PL	614	0,0944	0,0590	0,0410	0,0304	0,0237	0,0191	0,0158	0,0133	0,0114	0,0099	0,0087	0,0077	0,0068	0,0062
	TL	615	0,1076	0,0579	0,0358	0,0242	0,0174	0,0130	0,0101	0,0081	0,0065	0,0055	0,0046	0,0039	0,0034	0,0030
ML	616	0,0890	0,0496	0,0315	0,0218	0,0159	0,0121	0,0096	0,0077	0,0064	0,0053	0,0045	0,0039	0,0034	0,0030	
01821	SM	617	0,1036	0,0776	0,0620	0,0516	0,0442	0,0386	0,0343	0,0309	0,0281	0,0256	0,0237	0,0219	0,0205	0,0192
	JE	618	0,1080	0,0918	0,0780	0,0663	0,0564	0,0480	0,0408	0,0347	0,0295	0,0251	0,0214	0,0181	0,0154	0,0131
	OI	624	0,0727	0,0537	0,0396	0,0292	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0047	0,0035	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	619	0,0684	0,0475	0,0357	0,0283	0,0233	0,0196	0,0169	0,0148	0,0131	0,0118	0,0106	0,0096	0,0088	0,0081
	HR	620	0,0601	0,0431	0,0334	0,0271	0,0227	0,0195	0,0170	0,0151	0,0135	0,0122	0,0112	0,0102	0,0095	0,0088
	PL	621	0,0808	0,0531	0,0383	0,0294	0,0235	0,0193	0,0162	0,0140	0,0122	0,0107	0,0096	0,0085	0,0077	0,0070
	TL	622	0,0557	0,0417	0,0332	0,0277	0,0237	0,0207	0,0184	0,0166	0,0151	0,0138	0,0127	0,0118	0,0110	0,0103
ML	623	0,0647	0,0485	0,0387	0,0323	0,0277	0,0242	0,0215	0,0193	0,0175	0,0161	0,0148	0,0137	0,0128	0,0120	
08000	SM	628	0,1179	0,0688	0,0453	0,0322	0,0241	0,0188	0,0151	0,0124	0,0104	0,0088	0,0076	0,0066	0,0058	0,0051
	JE	629	0,0977	0,0732	0,0585	0,0487	0,0418	0,0365	0,0324	0,0292	0,0265	0,0243	0,0224	0,0208	0,0194	0,0182
	OI	630	0,0459	0,0352	0,0270	0,0207	0,0158	0,0121	0,0093	0,0071	0,0055	0,0042	0,0032	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	631	0,0618	0,0428	0,0322	0,0255	0,0210	0,0177	0,0152	0,0133	0,0118	0,0105	0,0095	0,0086	0,0079	0,0073
	HR	632	0,0440	0,0380	0,0188	0,0097	0,0116	0,0159	0,0263	0,0124	0,0118	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080
	PL	633	0,0609	0,0433	0,0332	0,0267	0,0222	0,0190	0,0165	0,0146	0,0130	0,0117	0,0107	0,0098	0,0090	0,0083
	TL	634	0,0440	0,0329	0,0263	0,0218	0,0187	0,0163	0,0144	0,0130	0,0118	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080
ML	635	0,0440	0,0362	0,0291	0,0180	0,0385	0,0196	0,0144	0,0130	0,0118	0,0107	0,0099	0,0092	0,0085	0,0080	
09000	SM	611	0,1024	0,0855	0,0714	0,0597	0,0499	0,0416	0,0348	0,0291	0,0243	0,0203	0,0170	0,0142	0,0118	0,0098
	JE	612	0,1258	0,1045	0,0869	0,0722	0,0600	0,0499	0,0415	0,0345	0,0287	0,0238	0,0198	0,0165	0,0137	0,0114
	OI	624	0,0727	0,0537	0,0396	0,0292	0,0215	0,0159	0,0118	0,0087	0,0064	0,0047	0,0035	0,0025	0,0019	0,0014
	BU	613	0,1056	0,0685	0,0490	0,0373	0,0296	0,0242	0,0202	0,0173	0,0150	0,0132	0,0116	0,0104	0,0094	0,0085
	HR	625	0,0621	0,0435	0,0330	0,0263	0,0218	0,0185	0,0160	0,0140	0,0124	0,0112	0,0101	0,0092	0,0085	0,0079
	PL	614	0,0944	0,0590	0,0410	0,0304	0,0237	0,0191	0,0158	0,0133	0,0114	0,0099	0,0087	0,0077	0,0068	0,0062
	TL	615	0,1076	0,0579	0,0358	0,0242	0,0174	0,0130	0,0101	0,0081	0,0065	0,0055	0,0046	0,0039	0,0034	0,0030
ML	616	0,0890	0,0496	0,0315	0,0218	0,0159	0,0121	0,0096	0,0077	0,0064	0,0053	0,0045	0,0039	0,0034	0,0030	

12.4 Cena gozdnega dela in cena lesa pri izračunu ekonomske presoje

Dnina v državnih in gozdovih lokalnih skupnosti 164 eur, v zasebnih 164 eur.

Vrsta dela	Enota	Normativ		
		Zasebni gozdovi	Državni gozdovi	Gozdovi lok. skupn.
Priprava sestoja	ha	20	20	20
Priprava tal	ha	24	24	24
Sadnja	ha	105	105	105
Obžetev	ha	32	32	32
Nega mladja	ha	32	32	32
Nega gošče	ha	36	36	36
Nega letvenjaka	ha	32	32	32

Priloge

Nega drogovnjaka	ha	18	18	18
Zaščita s premazom	ha	12	12	12
Zaščita s količenjem ali tulci	kos	0,193	0,193	0,193
Vzdrževanje travinj	ha	11	11	11
Vzdrževanje grmišč	ha	40	40	40
Vzdrževanje vodnih površin	kos	8	8	8

	Enota	Cena
sadike smreke	kos	0,58
sadike hrasta	kos	1,15
sadike češnja	kos	2,30
sadike hruška	kos	3,00
premazi	kg	5,97
feromoni veliki	kos	8,94
feromoni mali	kos	13,44

SKDVEP	SORTIMEP	SORTIMENT	PC	NC
11	H1	Hlodovina I	130,00	130,00
11	H2	Hlodovina II	105,00	105,00
11	H3	Hlodovina III	100,00	100,00
11	O	Ostali les	85,00	85,00
21	H1	Hlodovina I	107,50	107,50
21	H2	Hlodovina II	97,50	97,50
21	H3	Hlodovina III	75,00	75,00
21	O	Ostali les	50,00	50,00
30	H	Hlodovina	95,00	95,00
30	O	Ostali les	75,00	75,00
34	H1	Hlodovina I	225,00	225,00
34	H2	Hlodovina II	175,00	175,00
34	H3	Hlodovina III	135,00	135,00
34	O	Ostali les	100,00	100,00
39	C	Celulozni les	60,00	60,00
40	H1	Hlodovina I	110,00	110,00
40	H2	Hlodovina II	96,00	96,00
40	H3	Hlodovina III	80,00	80,00
40	O	Ostali les	75,00	75,00
50	H	Hlodovina	220,00	220,00
50	O	Ostali les	80,00	80,00
55	H	Hlodovina	100,00	100,00
55	O	Ostali les	72,00	72,00
60	H	Hlodovina	150,00	150,00
60	O	Ostali les	88,00	88,00
70	D	Drva	72,50	72,50
80	P	Prostorninski I	65,00	65,00
90	H	Hlodovina	90,00	90,00
90	O	Ostali les	72,00	72,00

12.5 Ločene priloge

Kataster GC je izdelan na podlagi nove aplikacije Evidenca gozdnih cest, kjer so podatki ovrednoteni na podlago LIDAR, tako da imajo ceste sedaj realno (grafično določeno) dolžino, zato so se cestam v glavnem spremenile razdalje (zmanjšale ali povečale).

Preglednica: Kataster gozdnih cest

Šifra ceste	Ime ceste	Kategorija	Dolžina	Min. širina vozišča	Maks. naklon	Ocena javnega značaja
		G1, G2, G3	m	m	%	%
	Potrjene ceste					
060078	K Stružnici - Rake	G2	3692	3,00	12	25
060079	Brigarska cesta	G3	1813	3,00	6	20
060122	Zajčji lazi	G3	789	3,00	6	20
060199	Pirče - Grivac	G1	2216	3,00	6	45
060200	Dolinska cesta - Grivac	G3	770	3,00	6	20
060212	Nad Žurgami	G3	801	3,00	6	25
060240	Jesenov vrt	G3	662	3,00	7	35
060268	Nad Pungertom	G3	82	3,00	12	35
060379	Mali Mošenik	G3	244	3,00	8	25
060726	Ajbelj - Krajc	G3	1455	3,00	15	30
060727	Na ravnice	G3	678	3,00	9	25
060728	Proti Jesenovemu Vrtu	G3	2025	3,00	13	35
060729	Jazbine	G3	2023	3,00	10	30
060730	Pišetka	G3	1811	3,00	16	30
060747	Puc	G3	516	3,00	17	30
060759	Stružnica	G1	622	3,00	17	25
060761	Ajbelj – Pod Veliki Mošenik	G3	1011	3,00	6	35
060827	Rake (odd. 50)	G3	266	3,00	12	35
060833	Nad Gotenc	G3	1118	3,00	12	35
060834	Pod Gorico	G3	369	3,00	10	30
060835	Štajer - Kuželič	G1	852	3,00	10	40
060836	Pečunka (odd. 89)	G3	438	3,00	0	35
060854	V Velike Laze	G3	238	3,00	12	30
060891	Strma cesta	G3	122	3,00	13	30
	Dolžina vseh cest skupaj		24.613			

Predlog za uvrstitev med gozdne ceste: GC Ograja, v dolžini 170 m.

13 Prostorski del načrta

13.1 Stanje in razvoj gozdnih površin

Na karti št. 1 so prikazane gozdne površine iz preteklega načrta, novo določene gozdne površine (gozd in druga gozdna zemljišča), zemljišča v zaraščanju, ki niso določena kot gozd in površine, ki so bile v preteklem obdobju izkrčene.

Preglednica 141: Stanje in razvoj gozdnih površin.

	Površina (ha)	indeks (%)*
1a) Pretekli gozdnogospodarski načrt	6.933,14	100,00 – 1a/1a
1b) Novo določene površine gozdov	44,49	0,64 – 1b/1a
1c) Novo izločene gozdne površine	56,81	0,82 – 1c/1a
1d) Izkrčene površine v preteklem obdobju	1,27	0,02 – 1d/1a
Skupna površina gozda novega načrta (SP)	6.919,55	99,80 – SP/1a
Površine v zaraščanju (niso gozd)	235,95	
Druga gozdna zemljišča	25,12	

* osnova indeksa je pretekli gozdnogospodarski načrt GGE

V GGE Kolpska dolina se je skupna površina gozdov zmanjšala za 13,59 ha zaradi krčitev in novega zarisa gozdnega roba ter uskladitve z rabo tal. Veliko je zaraščajočih površin (235,95 ha), tako v gozdnem kot v kmetijskem (negozdnem) prostoru.

13.2 Večfunkcionalna območja

Na dveh kartah so prikazana območja gozdov, kjer se pojavljata hkrati vsaj po ena ekološka in socialna funkcija, ki zaradi svoje poudarjenosti vplivata na gospodarjenje z gozdovi.

Na karti št. 2a z naslovom "Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolju prijazne socialne funkcije (zaščitna, raziskovalna, higiensko-zdravstvena, funkcija varovanja naravnih vrednot, funkcija varovanja kulturne dediščine in estetska funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti.

Preglednica 142: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
Navzoče funkcije, ki se ne izključujejo	953,21	13,54
Ostala površina	6.088,30	86,46
Skupaj	7.041,51	100,00

Na karti št. 2b z naslovom "Območja gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda" so izrisana območja, kjer so na istem področju navzoče ekološke funkcije 1. ali 2. stopnje poudarjenosti in okolje obremenjujoče socialne funkcije (rekreacijska, turistična, poučna in obrambna funkcija), prav tako vsaj 2. stopnje poudarjenosti. Na tej karti so območja razvrščena v naslednje štiri kategorije:

1 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter z vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1),

2 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (E1) ter vsaj eno okolje obremenjujočo socialno z 2. stopnjo poudarjenosti (S2),

3 - območje - z navzočo vsaj eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo s 1. stopnjo poudarjenosti (S1) ter vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2),

4 - območje - z navzočo vsaj eno ekološko funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (E2) in eno okolje obremenjujočo socialno funkcijo z 2. stopnjo poudarjenosti (S2).

Preglednica 143: Površine gozdnega prostora, v katerem so hkrati poudarjene ekološke in okolje obremenjujoče socialne funkcije ter njihov delež od vsega gozdnega prostora v gozdnogospodarski enoti.

Območje	Površina (ha)	Delež (%)
1. območje (E1, S1)	15,76	0,23
2. območje (E1, S2)	0,00	0,00
3. območje (E2, S1)	15,76	0,23
4. območje ((E2, S2)	0,00	0,00
Ostala površina	6.903,79	99,77
Skupaj	6.919,55	100,00

Območja gozdov, kjer se pričakujejo oz. so možni konflikti med različnimi funkcijami gozdov v GGE so:

- 1. območje (E1, S1): Na območju gozdnega rezervata Krajc-Bukovje sta s prvo stopnjo poudarjeni funkcija ohranjanja biotske raznovrstnosti (GPN Krajc-Bukovje) ter poučna funkcija (GPN Krajc-Bukovje).
- 2. območje (E2, S1): Na območju gozdnega rezervata Krajc-Bukovje sta z drugo stopnjo poudarjeni hidrološka funkcija (karbonatni kraški svet) in funkcija varovanja gozdnih zemljišč in sestojev (potencialno erozijsko območje - običajni zaščitni ukrepi), s prvo stopnjo pa poučna funkcija (GPN Krajc-Bukovje).

13.3 Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi

Na karti št. 3 je v merilu 1 : 50 000 prikazana intenzivnost gospodarjenja z gozdovi v skladu s 36. členom Pravilnika o gozdnogospodarskih in gozdnogojitvenih načrtih.

Intenzivnost gospodarjenja z gozdovi je določena po odsekih, pri čemer se je kot merilo upoštevala vsota števil, ki izražajo povprečni letni možni (50%) in realiziran (50%) posek v bruto m³ na hektar ter dvakratni obseg načrtovanih (50%) in realiziranih (50%) gojitvenih in varstvenih del v delovnih dneh na hektar, in sicer:

- 1 - zelo velika intenzivnost: vsota obeh števil presega število 9,
- 2 - velika intenzivnost: vsota števil je od 6 do vključno 9,
- 3 - srednja intenzivnost: vsota števil je od 3 do vključno 6,
- 4 - majhna intenzivnost: vsota števil je od 0 do vključno 3,
- 5 - gozdovi brez načrtovanih ukrepov.

Preglednica 144: Območja gozdov glede na intenzivnost gospodarjenja z gozdovi.

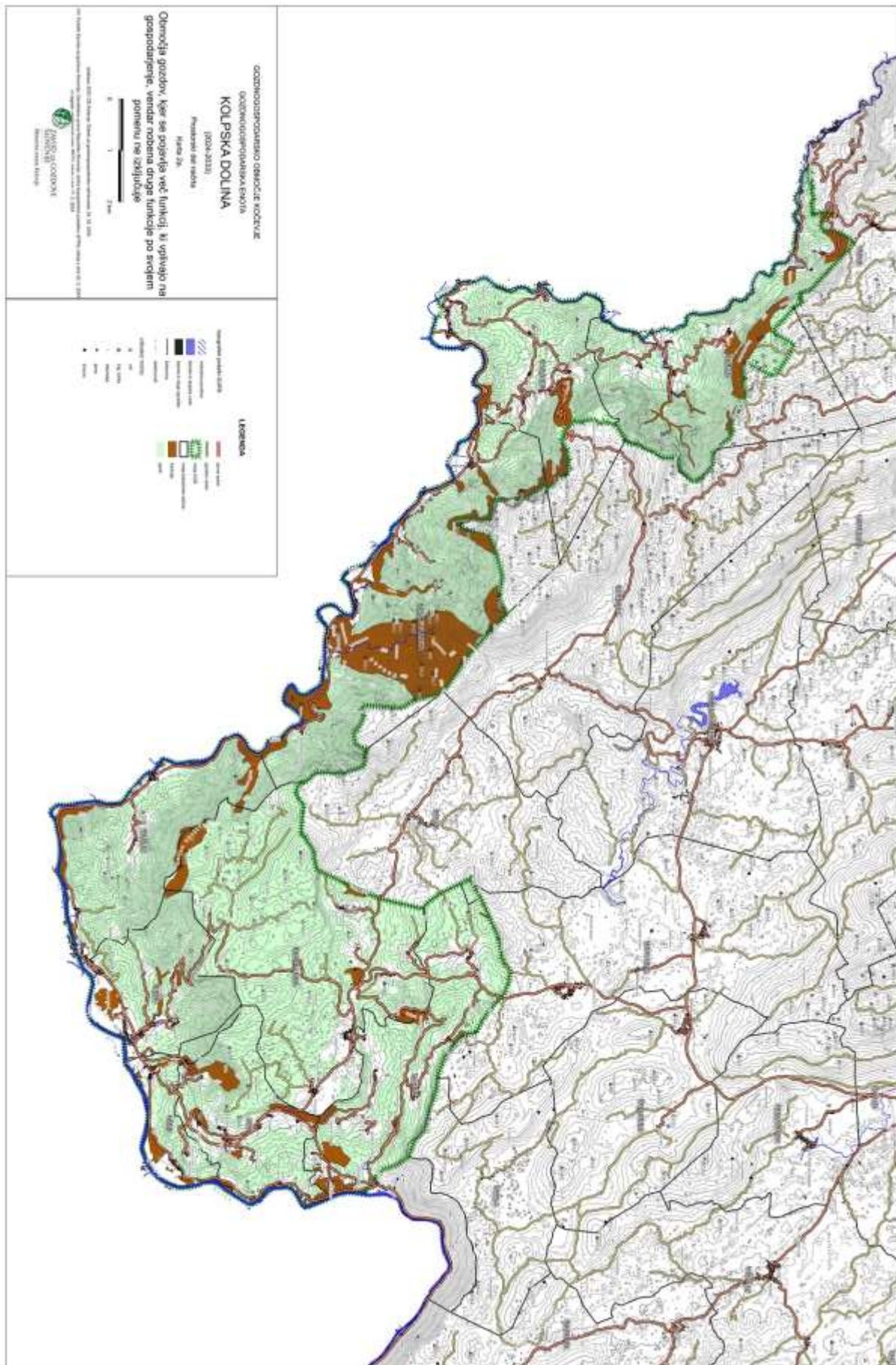
Intenzivnost gospodarjenja	Površina (ha)	Delež (%)
1 - zelo velika	1.457,05	21,1
2 - velika	1.071,92	15,5
3 - srednja	1.512,27	21,9
4 - majhna	1.971,70	28,4
5 - brez načrtovanih ukrepov	906,61	13,1
Skupaj	6.919,55	100,0

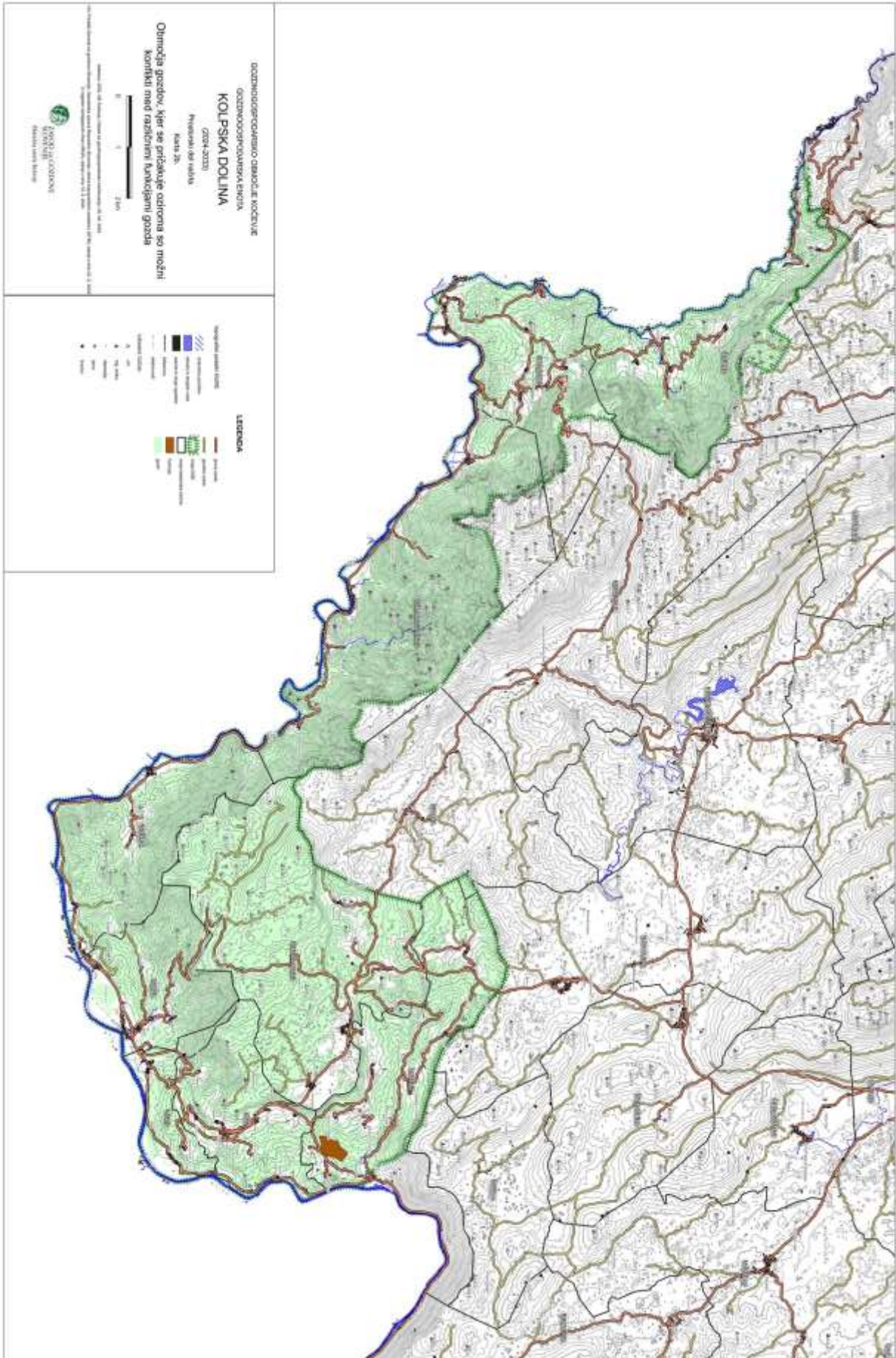

Karta 13: Območja gozdov, kjer se pojavlja več funkcij, ki vplivajo na gospodarjenje, vendar nobena druge funkcije po svojem pomenu ne izključuje

Karta 14: Območje gozdov, kjer se pričakuje oziroma so možni konflikti med različnimi funkcijami gozda

13.4 Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

Na karti št. 4 je predviden prikaz območij gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov, kjer pravni režimi dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, ter varovane površine (varovalni gozdovi, gozdovi s posebnim namenom, kjer izkoriščanje lesa ni dovoljeno - režimi ne dopuščajo izkoriščanje gozdnih proizvodov, skladno z Uredbo o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Ur.l. RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20) ter s 44. členom Zakona o gozdovih.

Preglednica 145: Površina gospodarskih kategorij gozdov ter njihov delež v gozdnogospodarski enoti.

Gospodarska kategorija gozdov	Površina (ha)	Delež %
VEČNAMENSKI GOZDOVI	4.459,86	64,5
GPN, UKREPI NISO DOVOLJENI	21,58	0,3
VAROVALNI GOZDOVI	2.438,11	35,2
Skupaj	6.919,55	100,0

13.5 Gozdovi za sanacijo in stanje gozdov po standardih kakovosti okolja in merilih občutljivosti, ranljivosti ali obremenjenosti okolja

V GGE Kolpska dolina ni poškodovanih gozdov, v katerih bi bil zaradi negativnih vplivov onemogočen naraven razvoj ekosistema oziroma onemogočeno zagotavljanje funkcij gozdov.

13.6 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali ter za ohranitev biotske raznovrstnosti

13.6.1 Območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali

Kot območja gozdov pomembna za ohranitev prostoživečih živali so pomembne ekocelice, koridorji, živice, gozdni otoki v kmetijski krajini. Za ohranitev prostoživečih živali v gozdnem prostoru so pomembne tudi gozdne jase s predvidenimi ukrepi (košnja), zaraščajoče gozdne jase in druge zaraščajoče površine, grmišča in zimovališča.

Karta št. 6a je namejena prikazu območij grmišč, zimovališča in ekocelic.

Preglednica 146: Območja gozdov, pomembna za ohranitev prostoživečih živali.

Območja	Površina (ha)	Delež (od vseh gozdov)%
Grmišča	1.291,47	18,66
Zimovališča	2.495,30	36,06
Ekocelice	2.342,73	33,86

13.6.2 Območja gozdov pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti po predpisih o ohranjanju narave

GGN GGE Kolpska dolina je načrt neposredno potreben za varstvo območij Natura 2000. Celotno območje GGE leži v območju Natura 2000 Kočevsko (SI5000013, SI3000263)

Celotno območje GGE Kolpska dolina leži na območju EPO - Osrednje območje življenjskega prostora velikih zveri-80000 in EPO 31100 Kočevsko. V celoti in za vse objekte so upoštevane naravovarstvene smernice Zavoda RS za varstvo narave. Usmeritve in ukrepi zagotavljajo ohranitev

ugodnega stanja kvalifikacijskih vrst in njihovih habitatov ter kvalifikacijskih gozdnih habitatnih tipov na območju enote.

Preglednica 147: Območja gozdov, pomembna za ohranitev biotske raznovrstnosti.

Območja	Površina v GGE (ha)	Površina v gozdu (ha)	Delež (od vseh gozdov)%
EPO – ekološko pomembna območja	8.275,92	6.919,55	100,00
Natura 2000	8.275,92	6.919,55	100,00

13.7 Varstvena in ogrožena območja po predpisih o vodah

Varstvena in ogrožena območja določi Vlada RS. Pristojni minister v soglasju z ministrom, pristojnim za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, podrobneje predpiše metodologijo za določanje ogroženih območij in način razvrščanja zemljišč v razrede ogroženosti. Do določitve s pravnimi akti območij v GGN ne prikazujemo.

13.8 Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda

Na karti št. 8 so prikazana območja, kjer krčenje gozda ni dopustno oziroma praviloma ni dopustno. Izven teh območij je krčenje gozda načeloma dopustno.

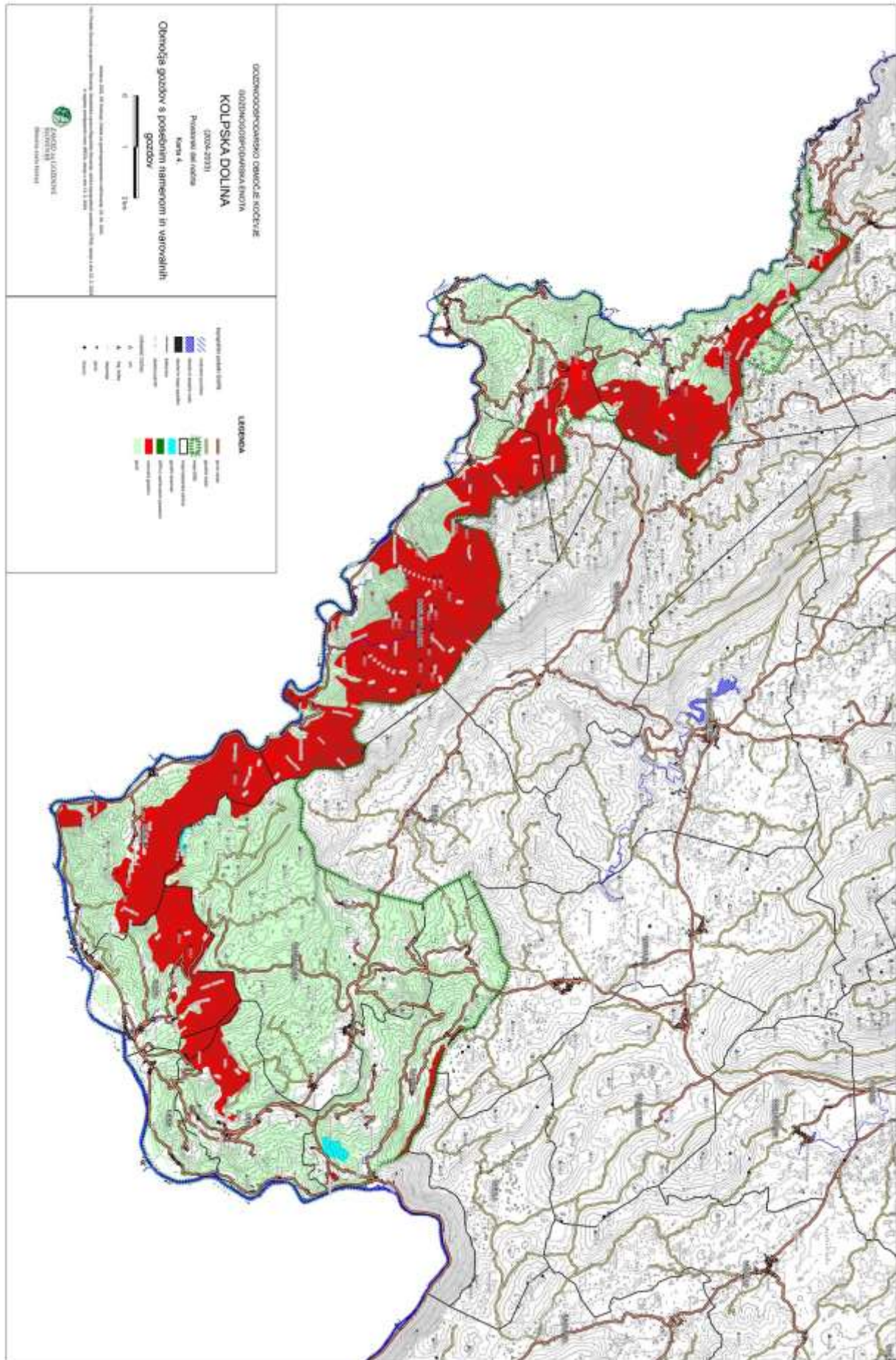
Območja, kjer krčenje gozda ni dovoljeno, so: varovalni gozdovi, gozdni rezervati ter drugi gozdovi s posebnim namenom. Območja, kjer krčenje gozda praviloma ni dopustno, so: gozdovi s 1. stopnjo poudarjenosti ekoloških funkcij, gozdovi na območju gozdnih učnih poti, sklenjena območja gozdov razen robnih površin, ki mejijo na urbane ali kmetijske površine, gozdovi, ki imajo funkcijo koridorske povezave ter manjši gozdni predeli v kmetijski krajini, kjer je gozdnatost majhna.

Preglednica 148: Območja gozdov, kjer je dopustno krčenje gozda.

Območja	Površina (ha)	Delež %
Krčenje gozda ni dovoljeno	2.459,69	35,55
Krčenje gozda praviloma ni dopustno	3.865,42	55,86
Krčenje gozda je dopustno	594,44	8,59
Skupaj	6.919,55	100,00

Karta 16: Območja gozdov s posebnim namenom in varovalnih gozdov

13.9 Pregled in zasnova gozdne infrastrukture ter drugih prostorskih ureditev v gozdnem prostoru

13.9.1 Odprtost gozdov s prometnicami

Na kartah so prikazane javne in gozdne ceste ter prednostna območja za gradnjo gozdnih cest in vlak. V tekstnem delu načrta so navedene skupne dolžine ter povprečna odprtost.

13.9.2 Prednostna območja za gradnjo gozdnih cest

Na karti št. 9b so prikazana prednostna območja za gradnjo gozdnih cest. Pri tem po odsekih upoštevamo pravilne razdalje, delež debeljakov, tekoči prirastek ter stopnjo realizacije poseka v preteklem ureditvenem obdobju. Prednostna območja so odseki, kjer je (ali je potrebno, da so izpolnjeni vsi pogoji):

- pravilna razdalja večja od 600 m,
- možni posek večji od 5 m³/ha/leto,
- intenzivnost gospodarjenja mora biti vsaj srednja.

Prednostna območja določimo tudi tako, da okoli linij digitaliziranih gozdnih cest položimo 400 metrski buffer – prostor, ki ostane nepokrit, spada v prednostna območja.

Upoštevamo tudi seznam parcel s cestami neodprtih gozdov, ki ga letno posredujemo na Davčno upravo RS.

Varovalni gozdovi in gozdovi s posebnim namenom praviloma ne sodijo med prednostna območja.

V primeru, da obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji cest, potem to območje ne sodi v prednostno območje.

Kriteriji so okvirni in služijo samo kot groba osnova za izris prednostnih območij, ki jih prikažemo praviloma kot večje zaključene geografske enote. Posamezna prostorsko ločena prednostna območja razvrstimo na osnovi pridobljenih podatkov (pravilna razdalja, načrtovani možni posek, intenzivnost ...).

V GGE Kolpska dolina so predstavljena 3 prednostna območja gradnje gozdnih cest iz elaborata o načrtovanih gozdnih cestah. V teh območjih bi šlo za gradnjo povezovalnih gozdnih cest in predvsem odpiranje do sedaj ne dovolj odprtih območij.

13.9.3 Prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak

Na karti št. 9c so prikazana prednostna območja za gradnjo gozdnih vlak. Pri tem po odsekih upoštevamo naklon, delež odprtosti odseka ter možni letni posek. Prednostna območja so odseki, kjer je:

- naklon manjši od 35 stopinj,
- delež odprtosti odseka manjši od 75 % in
- možni posek večji od 4 m³/ha/leto.

V primeru, da obstaja iz naslova ekoloških in socialnih funkcij utemeljena omejitev pri gradnji vlak, potem to območje ne sodi v prednostno območje.

Kriteriji so okvirni in služijo samo kot groba osnova za izris prednostnih območij, ki jih prikažemo praviloma kot večje zaključene geografske enote.

